

ПАМ'ЯТКА

Учасникам російсько-української війни

ПРАВА, ОБОВ'ЯЗКИ
ТА ГАРАНТІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ГРОМАДСЬКА
ОРГАНІЗАЦІЯ
«ЮРИДИЧНА СОТНЯ»

МІНІСТЕРСТВО
ОБОРОНИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ
ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ

МІНВETERАНІВ

МІНІСТЕРСТВО
У СПРАВАХ
ВETERАНІВ
УКРАЇНИ

Зміни станом на 20.05.2023 року

Надруковано за підтримки Благодійного фонду "Після Служби"

Благодійний фонд «Після Служби» створений у 2022 році в Україні за сприяння Американської спілки Ветеранів. Наша мета – сприяти українським ветеранам та військовослужбовцям в адаптації до цивільного життя. Прагнемо згуртувати професійні організації, бізнеси, фонди, державні установи та волонтерський рух, що займаються питаннями ветеранів.

Команда «Після Служби» застосовує індивідуальний підхід у реагуванні на запити ветеранів. Основні напрями нашої роботи:

- Працевлаштування
- Юридичний супровід
- Тренінги та навчання новим спеціальностям, підвищення кваліфікації
- Психологічна допомога
- Медична допомога та реабілітація
- Майстер-класи, групи підтримки, робота з сім'ями ветеранів, оздоровчі табори для дітей та інші заходи відповідно до запиту.

Потрібна допомога або хочеш підтримати ветеранів – реєструйся на сайті [pislyasluzhby.org.ua/ua](https://pislyasluzhby.org.ua/)

Благодійний фонд "Після Служби"
м.Київ, вул. Почайнинська, 25/49а

+380 (50) 016 19 60
+380 (50) 016 29 60
info@pislyasluzhby.org
pislyasluzhby.org.ua

Розроблено та надруковано за підтримки Національного фонду на підтримку демократії (NED)

**National Endowment
for Democracy**

Supporting freedom around the world

Зміст

Ця пам'ятка розроблена громадською організацією «Юридична Сотня» спільно з фахівцями Міністерства соціальної політики України, Міністерства у справах ветеранів України, Міністерства оборони України та Генерального Штабу Збройних Сил України з метою забезпечення військовослужбовців базовою інформацією щодо пільг, прав і соціальних гарантій, а також – надання рекомендацій щодо порядку дій в певних ситуаціях.

I. Військовозобов'язаним

1.1. Призов під час мобілізації	7
1.2. Строкова служба	16
1.3. Контракт	27
1.4. Кредити	41
1.5. Трудові права	46

II. Резервістам

2.1. Резерв у мирний час	53
2.2 Соціальні пільги та гарантії для резервістів	57
2.3 Резерв в особливий період	58
2.4 Територіальна оборона	60

III. Військовослужбовцям

3.1. Речове забезпечення	74
3.2. Жетони	81
3.3. Грошове забезпечення	82
3.4. Грошові винагороди	89
3.5. Відпустки	93
3.6. Ротація	99
3.7. Медичне забезпечення	100
3.8. Речове забезпечення в лікувальних закладах	106
3.9. Переміщення	107
3.10. Дострокове звільнення	108
3.11. Звільнення в запас	109
3.12. Відповідальність	114
3.13. Статус безвісти зниклих та полонених	129

IV. Ветеранам

4.1. Статус УБД	148
4.2. Статус особи з інвалідністю внаслідок війни	161
4.3. Статус члена сім'ї загиблого	178
4.4. Соціально-правові гарантії (пільги)	197
4.5. Додаткові пільги особам з інвалідністю внаслідок війни	263
4.6. Пенсійне забезпечення	275
4.7. Порядок оскарження порушених прав	287

V Громадським об'єднанням ветеранів

5.1. Громадські об'єднання: основні етапи створення	292
5.2. Подання звітності громадськими об'єднаннями	295
5.3. Порядок фінансування громадських об'єднань ветеранів	300

Додаткову інформацію, а також зразки документів, вебінари і пам'ятки в електронному вигляді можна знайти на сайті ГО «ІЮридична Сотня» – legal100.org.ua
fb.com/yursotnya
instagram.com/yursotnya
t.me/yursotnya

Терміни та умовні скорочення

АТО	антитерористична операція
ВЛК	військово-лікарська комісія
В/ч	військова частина
ГШ ЗСУ	Генеральний Штаб Збройних Сил України
Заходи із забезпечення національної безпеки і оборони (заходи ЗНБО)	термін, передбачений Законом України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях»; може використовуватися поряд з термінами «АТО» та «ООС»
ЗСУ	Збройні Сили України
КМУ	Кабінет Міністрів України
МВС	Міністерство внутрішніх справ України
МОУ	Міністерство оборони України
МСЕК	медико-соціальна експертна комісія
Нацгвардія, НГУ	Національна гвардія України
Об'єднаний оперативний штаб ЗСУ	орган управління угрупованнями військ для проведення спеціальних операцій. Утворений на заміну Штабу АТО
ОГД	одноразова грошова допомога
ООС	Операція Об'єднаних сил – термін, введений згідно з Законом України «Про особливості державної політики щодо забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях в Донецькій і Луганській областях»; використовується поряд з термінами «антитерористична операція» та «заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях»
СБУ	Служба безпеки України
Територіальний центр комплектування та соціальної підтримки (ТЦК та СП)	структура органів місцевого військового управління України є реформованою системою військових комісаріатів. Для кращого розуміння в пам'ятці вживається поряд з терміном «військкомат».
Учасники російсько-української війни	особи, які захищають (захищали) незалежність, суверенітет та територіальну цілісність і беруть безпосередню участь у збройному конфлікті РФ проти України
УБД	учасник бойових дій
Штаб операції ОС	оперативний штаб з управління операцією об'єднаних сил із забезпечення національної безпеки і оборони

- I. Військовозобов'язаним
- II. Резервістам
- III. Військовослужбовцям
- IV. Ветеранам
- V. Громадським об'єднанням ветеранів

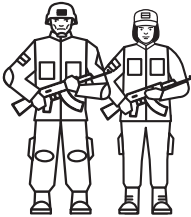
1.1. Призов під час мобілізації

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ СТАТТЯ 65. ЗАХИСТ ВІТЧИЗНИ, НЕЗАЛЕЖНОСТІ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ УКРАЇНИ, ШАНУВАННЯ ЇЇ ДЕРЖАВНИХ СИМВОЛІВ Є ОБОВ'ЯЗКОМ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ. ГРОМАДЯНИ ВІДБУВАЮТЬ ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНУ.

МОБІЛІЗАЦІЯ ПРОВОДИТЬСЯ ЗГІДНО
З УКАЗАМИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
У РАЗІ ОГолоШЕННЯ МОБІЛІЗАЦІЇ
У ДЕРЖАВІ НАСТАЄ ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД

Хто підлягає призову під час мобілізації

Військовозобов'язані
(чоловіки/жінки 18-60 років)

Резервісти

Які проходили військову службу,
або є офіцерами запасу та мають
військово-облікову спеціальність
(ВОС).

УВАГА!

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих питань виконання військового обов'язку та ведення військового обліку» № 1357-ІХ від 30.03.2021 в особливий період без оголошення мобілізації на військову службу можуть бути призвані громадяни, які уклали контракти про проходження служби у військовому резерві та/або зараховані до військового оперативного резерву. Рішення про проведення такого призову ухвалює Верховний Головнокомандувач ЗСУ. У рішенні визначатимуться категорії резервістів, яких необхідно буде призвати, завдання, обсяги, строки та порядок проведення призову тощо.

Перелік

спеціальностей та/або професій після одержання яких жінки беруться на
військовий облік військовозобов'язаних

Хімія, хімічні технології та інженерія, біологія

Фізична терапія, ерготерапія, медична та психологічна реабілітація, громадське здоров'я, фізична реабілітація, промислова фармація, санітарія і експертиза

Телекомунікації та радіотехніка

Стоматологія, медицина, медсестринство, фармація, технології медичної діагностики та лікування

Інженерія програмного забезпечення, комп'ютерні науки, інформаційні системи та технології, комп'ютерна інженерія, системний аналіз, кібербезпека, мікро- та наносистемна техніка, автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології;

Біомедична інженерія, біотехнології та біоінженерія

Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка

Ветеринарна медицина, ветеринарна гігієна

Науки про Землю, географія, фізика та астрономія

Облік і оподаткування, маркетинг, менеджмент, підприємництво, економіка, фінанси, банківська справа та страхування

Харчові технології, технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Видавництво та поліграфія

Забезпечення військ, озброєння та військова техніка, технології легкої промисловості

Психологія, соціальна робота, соціальне забезпечення

УВАГА!

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до статті 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» постановка на військовий облік військовозобов'язаних для жінок є добровільним, за винятком жінок, які мають спеціальність та/або професію, споріднену з медичною діяльністю.

СТАТТЯ 23 ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО МОБІЛІЗАЦІЙНУ ПІДГОТОВКУ ТА МОБІЛІЗАЦІЮ»

Не підлягають призову під час мобілізації:

Зарезервовані на період мобілізації за державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, організаціями
Особа має бути заброньованою.

Витяг з наказу Мініекономіки про бронювання військовозобов'язаного працівника. Отримати його можна за місцем роботи

Визнані в установленому порядку особами з інвалідністю або відповідно до висновку ВЛК **тимчасово непридатними** до військової служби за станом здоров'я на термін до шести місяців (з наступним проходженням ВЛК)

Для тимчасово непридатних до військової служби:

Довідка ВЛК

ВАЖЛИВО!

Право на відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації мають особи I, II та III групи інвалідності.

Для осіб з інвалідністю:

- Довідка до акта огляду МСЕК; або
- Посвідчення, яке підтверджує відповідний статус; або
- Пенсійне посвідчення чи посвідчення, що підтверджує призначення соціальної допомоги

жінки та чоловіки, на утриманні яких перебувають троє і більше дітей віком до 18 років

УВАГА!

Всі три дитини повинні мати менше 18 років!

Не має значення чи батько/мати проживає в одній родині зі своєю дитиною, яку утримує. В такому випадку необхідно мати рішення суду про присудження аліментів або довідку про їх сплату.

Не є обов'язковою вимогою кровне споріднення між військовозобов'язаним та дітьми, головна умова — утримання ним дітей.

Довідка про склад сім'ї (за можливості)

Свідоцтва про народження дітей

Жінки та чоловіки:

- які САМОСТІЙНО виховують дитину віком до 18 років;
- на утриманні яких перебуває повнолітня дитина з інвалідністю I чи II групи;
- на утриманні яких перебувають діти-сироти або діти, позбавлені батьківського піклування, віком до 18 років;
- зайняті постійним доглядом за хворою дружиною (чоловіком), дитиною, а також батьками своїми чи дружини (чоловіка), які за висновком МСЕК чи ЛКК потребують постійного догляду;
- які мають дружину (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю (I/II/III група) та/або одного із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи;
- які мають неповнолітню дитину (дітей) і чоловіка (дружину), який (яка) проходить військову службу;
- чій близькій родичі (чоловік, дружина, син, донька,

- батько, мати, дід, баба або рідний (повнорідний, неповнорідний) брат чи сестра) загинули або пропали безвісти під час проведення АТО/ООС/здійснення заходів оборони держави під час повномасштабного вторгнення з числа військовослужбовців, залучених працівників чи добровольців.
- на утриманні яких перебуває неповнолітня дитина з інвалідністю;
- на утриманні яких перебуває дитина хвора на певні* види захворювань, але якій не встановлено інвалідність;
- опікуни особи з інвалідністю, визнаної судом недієздатною;
- особи зайняті постійним доглядом за особою з інвалідністю I/II групи, або за особою, яка потребує постійного догляду, якщо відсутні особи, які можуть здійснювати такий догляд;

- Довідка про склад сім'ї (за можливості)
- Довідка про потребу у догляді від ЛКК або МСЕК
- Довідка про отримання компенсації фізичним

особам, які надають соціальні послуги з догляду. Така довідка видається органами соціалістичного населення.

Якщо Ви належите до осіб, які не підлягають мобілізації, але повістка все одно прийшла, потрібно з'явитися до ЦТК та СП (військкомату) та надати документи, які підтверджують Ваш статус.

Здобувачі професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, асистенти-стажисти, аспіранти та докторанти

Довідка з місця навчання

Народні депутати України

Посвідчення народного депутата

Працівники органів військового управління (органів управління), військових частин (підрозділів), підприємств, установ та організацій МОУ, ЗСУ, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, СБУ, Служби зовнішньої розвідки України, НГУ, Державної прикордонної служби України, Національної поліції України, податкової міліції, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, Державної виконавчої служби України, Управління державної охорони України;

Наукові і науково-педагогічні працівники ВНЗ та коледжів, наукових установ та організацій, які мають вчене звання та/або науковий ступінь, і педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти, закладів загальної середньої освіти, за умови що вони працюють за основним місцем роботи не менш як на 0,75 ставки;

*тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, дитину, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги

Хто має право на відстрочку, але може служити за згодою та ТІЛЬКИ за місцем проживання

частина 3 статті 23 Закону «Про мобілізацію та мобілізаційну підготовку»:

- визнані в установленому порядку особами з інвалідністю;
- жінки та чоловіки, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, які виховують дитину з інвалідністю віком до 18 років;
- жінки та чоловіки, на утриманні яких перебуває повнолітня дитина з інвалідністю I чи II групи;
- ті, хто мають дружину або чоловіка із числа осіб з інвалідністю та/або одного зі своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи;
- опікуни особи з інвалідністю, визнаної судом недеїздатною;

- жінки та чоловіки, на утриманні яких перебувають троє і більше дітей віком до 18 років;

- жінки та чоловіки, які самостійно виховують дитину віком до 18 років;
- усиновителі, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, на утриманні яких перебувають діти-сироти або діти, позбавлені батьківського піклування, віком до 18 років;

- жінки та чоловіки, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, які виховують дитину, хвору на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, дитину, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, що підтверджується документом, виданим лікарсько-консультативною комісією закладу охорони здоров'я, але якій не встановлено інвалідність;
- зайняті постійним доглядом за хворою дружиною, чоловіком, дитиною, а також батьками своїми чи дружини (чоловіка), які за висновком МСЕК або ЛКК потребують постійного догляду;
- особи, зайняті постійним доглядом за особою з інвалідністю I/II групи;
- особи, зайняті постійним доглядом за особою, яка за висновком МСЕК або ЛКК потребує постійного догляду, за відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд.

УВАГА!

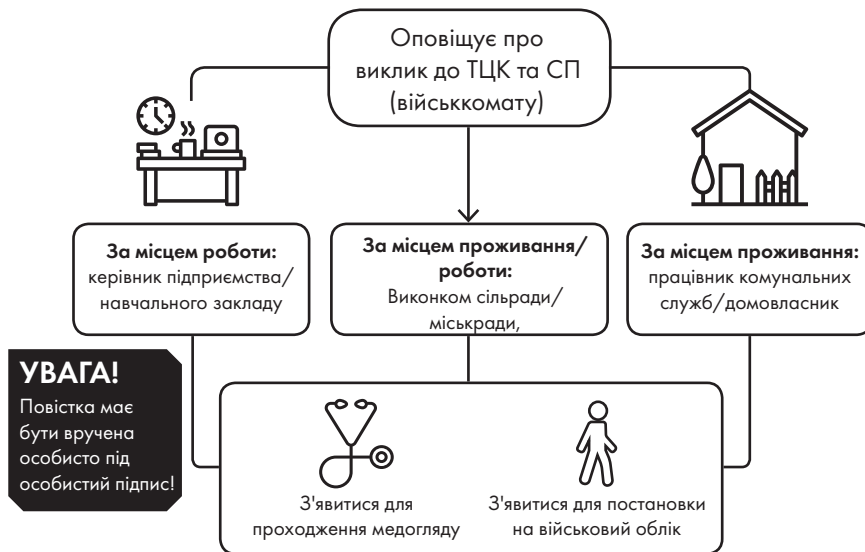
При залученні до військової служби НЕ за місцем проживання, необхідно ініціювати процедуру переведення до військової частини за місцем проживання!

Порядок призову

СТАТТЯ 21 ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО МОБІЛІЗАЦІЙНУ ПІДГОТОВКУ ТА МОБІЛІЗАЦІЮ»

1. Оповіщення

СТАТТЯ 21 ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО МОБІЛІЗАЦІЙНУ ПІДГОТОВКУ ТА МОБІЛІЗАЦІЮ»

Закон передбачає обов'язок оповіщати про виклик до ТЦК та СП (військкомату) та відповідальність за несповіщення. Кодекс України про адміністративні правопорушення ст. 210.

Не прибуття до ТЦК та СП (військкомату) в термін вказаний в повістці тягне за собою відповідальність. див. стр. 14

2. Співбесіда та перевірка документів

військовий квиток

паспорт

довідка про склад сім'ї (за можливості)

Документи, що підтверджують право на відстрочку від мобілізації див. стр. 9-10

характеристика/довідка з місця роботи/навчання

копія дипломів про освіту

свідоцтва про технічно-професійну спеціальність, права водія, посвідчення УБД (за наявності)

3. Військово-лікарська комісія (ВЛК)

УВАГА!

Всі військовозобов'язані повинні проходити медичний огляд. Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» абз. 3, ч. 10 ст. 1.

ТЦК та СП
(військкомат)

ОГЛЯД ПРОВОДИТЬ

РАЙОННА ПОЛІКЛІНІКА
(ІЗ ЗАЛУЧЕННЯМ ЦИВІЛЬНИХ
ЛІКАРІВ)

Терапевт

Офтальмолог

Невропатолог

Психіатр

ЛОР

Стоматолог

Дерматолог

Хірург

Ортопед

Флюорографія

Загальний аналіз крові/сечі

Електрокардіографічне дослідження

Проводяться профілактичні щеплення

Кожен лікар робить свій висновок, ставить підпис, печатку та вказує своє прізвище

Рекомендується: за можливості здайте аналізи на Гепатит С, ВІЛ/СНІД до проходження медкомісії

4. Відправлення мобілізованих до в/ч

УВАГА! Строк, який може минути з моменту отримання призовної повістки до отримання бойової повістки не врегульований і може тривати від кількох днів до кількох місяців

Початком військової служби є день відправлення у військову частину з районного (міського) військового комісаріату (ТЦК та СП).

У районному ТЦК та СП (військкоматі) робиться запис до військового квитка про призов на військову службу.

УВАГА! Для посвідчення мобілізації на військову службу можете просити довідку про прикріплення до військової частини та витяг з наказу військової частини про зарахування до списків військової частини

В разі настання непередбачених обставин прибуття на збірний пункт може відкладатись

- хвороба, яка позбавляє можливості з'явитись;
- смерть близького родича* або близького родича його дружини;
- перешкода стихійного характеру або інші обставини, які позбавляють можливості з'явитись на збірний пункт.

Причини неявки повинні підтверджуватись документально

* Близький родич – батьки, дружина, дитина, рідний брат, сестра, дідусь, бабуся.

Відповідальність за ухилення від призову під час мобілізації

ст. 336 КК України
«Ухилення від призову за мобілізацію»
КАРАЄТЬСЯ:

3-5 РОКАМИ
ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

ВАЖЛИВО!

У випадку порушення Ваших прав під час процедури мобілізації Ви можете звернутись до суду з метою оскарження неправомірних дій/бездіяльності.

Військова служба для обмежено придатних

ВАЖЛИВО!

Обмежена придатність — це не підстава для відстрочки від мобілізації, звільнення з військової служби. Проте все ж деякі особливості цей статус має.

Відповідно до наказу Міноборони № 402 обмежено придатні

НЕ можуть служити в:

- десантних військах;
- плавскладі флоту;
- морській піхоті;
- спецспорудах.

Але можуть служити в:

- частинах або підрозділах забезпечення;
- військоматах (ТЦК та СП);
- установах, організаціях, навчальних закладах.

Дізнатися ступінь придатності до військової служби можна в наказі Міноборони № 402:

- перелік діагнозів що визначають ступінь придатності до військової служби — додаток № 1;
- пояснення щодо застосування цього документу — Додаток №2.

ВАЖЛИВО!

За певними статтями розклад хвороб передбачає формулювання «обмежена придатність чи придатність визначається індивідуально», тому у воєнний час ВЛК ухвалює постанову «придатний до військової служби» у всіх таких випадках, ОКРІМ ст. 2-в, 4-в, 5-в, 13-в, 14-в, 17-в, 21-в, 22-в.

ВАЖЛИВО!

У разі незгоди з висновком, рішення військово-лікарської комісії можна оскаржити в комісії вищого рівня або суді. Оскарження відбувається шляхом подання позову або скарги (до ВЛК вищого рівня) з долученням довідки ВЛК та інших медичних документів, якщо такі є.

Оскарження постанови військово-лікарської комісії не зупиняє її дію!

1.2. Строкова служба

Призовний вік

Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу»

Закон України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»

Указ «Президента Про Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України»

Постанова Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2015 року №185 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виплати матеріальної допомоги військовослужбовцям, звільненим з військової строкової служби»

Призовний вік в Україні становить **18 років**.

Призову на строкову військову службу підлягають придатні для цього за станом здоров'я громадяни, яким до дня відправлення у військові частини виповнилося **18 років**, та старші особи, які не досягли **27-річного віку** і не мають права на звільнення або відстрочку від призову на строкову військову службу.

Строки строкової служби

.....
 для осіб, які не мають ступеня вищої освіти **до 18 місяців**
 .....

.....
 для осіб, які на час призову на строкову
 військову службу мають ступінь вищої освіти
 магістра **до 12 місяців**
 .....

Строкова служба та контракт

- Громадяни призовного віку в добровільному порядку можуть бути прийняті на військову службу за контрактом

- Особи, які відслужили 11 місяців строкової служби, можуть підписати контракт на 6 місяців або до досягнення граничного віку перебування на військовій службі

УВАГА!

Солдатів строкової служби не залучають в ООС!

Порядок та строки проведення призову на строкову військову службу

Призов громадян України на строкову військову службу включає проходження ними призовної комісії та відправлення їх до військової частини

Строки проведення призову визначаються Указом Президента України, який публікується в засобах масової інформації не пізніше як за місяць до закінчення року, що передуює року призову (крім указу в особливий період, який публікується не пізніше як за місяць до початку проведення призову)

Після набрання чинності Указом Президента України щодо проведення чергового призову:

- призовники, яким надійшла повістка, зобов'язані прибути в пункт і у строк, зазначені в повістці;
- у разі якщо за будь-яких обставин повістка не надійшла, громадяни призовного віку зобов'язані з'явитися до призовної дільниці в десятиденний строк з дня початку відповідного чергового призову
- призовники, які змінили місце проживання, зобов'язані в семиденний строк прибути до районного (міського) військового комісаріату за новим місцем проживання для взяття на військовий облік

УВАГА!

Згідно з Указом Президента України №678/2022 призов громадян України на строкову військову службу у жовтні – грудні 2022 року скасований.

Порядок вручення повісток

Повістки призовникам вручають:

житлово-експлуатаційні організації,
домовласники за місцем проживання

керівники підприємств, установ, організацій, навчальних закладів за місцем роботи/навчання

виконавчі органи сільських, селищних і міських рад, де немає ТЦК та СП (військкомату)

УВАГА!

Виклики по телефону чи поштою не повинні вважатись як належне повідомлення!

Повідомлення має бути вручене призовнику особисто! Не вважаються врученими повістки, за які розписалися будь-які інші особи!

Представники військкомату (ТЦК та СП) не можуть примусово доставити військовозобов'язаного до призовного пункту. Прибуття військовозобов'язаного до призовного пункту покладається на нього самого. А будь-які дії примусового характеру щодо утримання такої особи та доставлення її до призовного пункту третіми особами є незаконними.

Поважними причинами неприбуття призовників до призовних дільниць у строк, установлений в повістці, визнаються:

перешкода стихійного характеру

смерть близького родича *

хвороба призовника

інші обставини, які позбавили його можливості особисто прийти у зазначені пункт і строк

* Близький родич - батьки, дружина, дитина, рідний брат, сестра, дід, баба;

УВАГА!

Причини неприбуття мають бути підтвержені документально!

Відстрочка від призову на строкову військову службу

За сімейними обставинами, відстрочка надається призовникам, які мають:

- непрацездатних батьків або непрацездатних осіб, під опікою, піклуванням чи на утриманні яких перебував призовник, або осіб, над якими призовник здійснює опіку чи піклування, якщо вони не мають інших працездатних осіб, зобов'язаних відповідно до законодавства їх утримувати;
- неповнолітніх, або непрацездатних рідних братів і сестер (повнорідних чи неповнорідних) незалежно від їх віку, якщо вони не мають інших працездатних осіб, крім призовника, зобов'язаних відповідно до законодавства їх утримувати;
- одинокого батька або одну матір, у яких на утриманні перебувають двоє чи більше неповнолітніх дітей, до досягнення старшим із них повноліття за умови офіційного працевлаштування призовника;
- дитину віком до трьох років
- двох і більше дітей;
- вагітну дружину;
- дитину (дітей) віком до 18 років, яку (яких) виховують самостійно;

Відстрочка за бажанням може надаватися особі з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

У разі якщо призову підлягають кілька синів одночасно, відстрочка може надаватися одному з них за їх бажанням з урахуванням пропозиції батьків (до звільнення в запас одного з них).

Призовна комісія може прийняти рішення про надання призовнику відстрочки незважаючи на його небажання нею скористатися, виходячи з того, що призов може суттєво погіршити матеріальне становище осіб, яких відповідно до законодавства призовник повинен утримувати.

Відстрочка від призову за станом здоров'я

Особи котрим встановлений діагноз ВЛК «тимчасово непридатний до військової служби – надається відстрочка станом на 1 рік

Відстрочка від призову для здобуття освіти

- у закладах загальної середньої освіти III ступеня та професійної (професійно-технічної) освіти з денною формою навчання (до 21-річного віку);
- у закладах фахової передвищої освіти з денною формою навчання, у тому числі під час здобуття початкового рівня (короткого циклу) та першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за програмами ступеневої системи освіти;
- у закладах фахової передвищої та/або вищої освіти з денною формою навчання, у тому числі під час здобуття наступного ступеня освіти;
- у закладах середньої або вищої духовної освіти з денною формою навчання;
- в інтернатурі, аспірантурі або докторантурі з відривом або без відриву від виробництва;
- проходять військову підготовку за програмою підготовки офіцерів запасу при ВВНЗ та військових навчальних підрозділах ВНЗ (на строк підготовки та до присвоєння первинного військового звання офіцерського складу, але не довше ніж до кінця поточного року після завершення підготовки);
- навчаються у закладах освіти інших держав в рамках міжнародних договорів України.

Особи, перервали навчання у зв'язку з отриманням академічної відпустки, реалізують право на академічну мобільність, а також які поновлені у закладі вищої освіти, право на відстрочку не втрачають.

Також відстрочка надається призовникам, яким повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення або стосовно яких кримінальна справа розглядається судом, - до прийняття відповідного рішення.

Може надаватись в інших випадках не передбачених законом.

Відстрочка від призову для продовження професійної діяльності надається:

педагогічним працівникам, які здобули вищу освіту, основним місцем роботи яких є заклади загальної середньої освіти, за умови повного навантаження на займаній посаді

на весь період їх роботи за спеціальністю

медичним працівникам, за умови повного навантаження на займаній посаді

на весь період їх роботи за фахом у сільській місцевості

священнослужителям, які закінчили вищі або середні духовні навчальні заклади і займають посаду в релігійних організаціях

на час виконання обов'язків священнослужителя

особам, які мають ступінь доктора філософії (кандидата наук)/доктора мистецтв або доктора наук та працюють на посадах за спеціальністю відповідно до групи спеціальностей за галузями знань (науки)/мистецтв, за якими присуджено науковий/освітньо-творчий ступінь

на весь період їх роботи за цією спеціальністю

резервістам

на весь період служби у військовому резерві

поліцейським, особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та працівникам Державного бюро розслідувань

на весь період їх служби

сільським, селищним, міським головам

на строк виконання ними цих повноважень

УВАГА!

Призовники, яким надано відстрочку від призову на строкову військову службу, зобов'язані щороку до 1 жовтня подавати у районні (міські) військові комісаріати документи, що підтверджують їх право на відстрочку.

Звільнення від призову на строкову військову службу

Від призову у мирний час звільняються особи, які:

<p>визнані особами з інвалідністю або за станом здоров'я непридатними до військової служби в мирний час</p>	<p>досягли 27-річного віку</p>	<ul style="list-style-type: none"> • батько або мати, рідний брат або сестра яких загинули/померли/стали особами з інвалідністю під час проходження військової служби або зборів військовозобов'язаних.¹ • виховують дитину з інвалідністю віком до 18 років; • які виховують дитину, хвору на певні тяжкі² захворювання; • які зайняті постійним доглядом за хворою дружиною/чоловіком, дитиною, а також батьками своїми чи дружини/чоловіком, які за висновком МСЕК чи ЛКК потребують постійного догляду; • які мають дружину (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю (I/II/III група) та/або одного із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи; • які здійснюють опіку над особою з інвалідністю, визнаною судом недездатною; • зайняті постійним доглядом за особою з інвалідністю I/II групи; або за особою, яка за висновком МСЕК або ЛКК потребує постійного догляду, у разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд;
<p>виконали обов'язки служби у військовому резерві протягом строків першого та другого контрактів</p>	<p>які до набуття громадянства України пройшли військову службу в інших державах</p>	
<p>були засуджені за вчинення кримінального правопорушення до позбавлення волі, обмеження волі, у тому числі із звільненням від відбування покарання</p>	<p>яким після закінчення вищих навчальних закладів присвоєно військові (спеціальні) звання офіцерського (начальницького) складу</p>	
<p>Близькі родичі яких загинули або стали інвалідами під час проходження військової служби або зборів військовозобов'язаних (за бажанням можуть служити)</p>		

¹ Призовники, які мають право на звільнення від призову на цій підставі, можуть його не використовувати.

² Див. стр. 10

На яких підставах військовослужбовці строкової служби під час воєнного стану можуть звільнитись?

Військовослужбовці строкової служби можуть звільнитись під час воєнного стану за такими підставами:

1. у зв'язку із закінченням встановлених строків військової служби - у строки, визначені Указом Президента України;

2. за станом здоров'я - на підставі висновку ВЛК про непридатність до військової служби;

3. за сімейними обставинами, коли військовослужбовець строкової служби має:

- непрацездатних батька і матір чи одинокого непрацездатного батька (одинокую непрацездатну матір) або непрацездатних осіб, під опікою, піклуванням чи на утриманні яких перебував призовник, або осіб, над якими призовник здійснює опіку чи піклування, якщо вони не мають інших працездатних осіб - громадян України, зобов'язаних відповідно до законодавства їх утримувати;
- неповнолітніх рідних (повнорідних чи неповнорідних) братів і сестер або непрацездатних рідних (повнорідних чи неповнорідних) братів і сестер незалежно від їх віку, якщо вони не мають інших працездатних осіб, крім військовослужбовця, зобов'язаних відповідно до законодавства їх утримувати;
- дитину (дітей) віком до 18 років, яку (яких) виховують самостійно;
- дитину віком до трьох років;
- двох і більше дітей.
- вагітну дружину;
- військовослужбовець є особою з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

4. у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком суду, яким призначено покарання у виді позбавлення волі.

УВАГА!

Військовослужбовці строкової служби мають право підписати контракт про проходження військової служби.

В яких випадках військовослужбовець строкової служби може перевестись до іншої військової частини?

Військовослужбовець строкової служби може перевестись до іншої військової частини в таких випадках:

за службовою необхідністю;

за сімейними обставинами;

за станом здоров'я;

Переведення за службовою необхідністю

Переміщення за за службовою необхідністю відбувається на підставі розпорядження начальника структурного підрозділу Генштабу ЗСУ, який відповідає за кадрову роботу, після погодження з органами військового управління цих формувань.

Переведення за сімейними обставинами

Здійснити переміщення за сімейними обставинами можна, якщо змінилися сімейні обставини під час проходження строкової служби.

Переведення відбувається на підставі:

- Рапорту військовослужбовця строкової служби;
- Клопотання ТЦК та СП (військкомату) на прохання членів сім'ї, та акта обстеження сімейного стану військовослужбовця.

Переведення за станом здоров'я

Переміщення за станом здоров'я відбувається на підставі висновку ВЛК.

Важливо!

Направлення військовослужбовців строкової військової служби зі ЗСУ до інших військових формувань здійснюється на підставі розпорядження начальника структурного підрозділу Генштабу ЗСУ, який відповідає за кадрову роботу, після погодження з органами військового управління цих формувань.

УВАГА!

Дозволяється здійснювати переміщення військовослужбовців строкової військової служби, які є братами-близнюками, для спільного проходження служби в одному підрозділі.

Соціальні гарантії

За працівниками, призваними на строкову військову службу під час дії особливого періоду на строк до його закінчення або до дня фактичного звільнення зберігаються місце місце роботи та посада на підприємстві, в установі, організації, фермерському господарстві, сільськогосподарському виробничому кооперативі незалежно від підпорядкування та форми власності і у фізичних осіб - підприємців, у яких вони працювали на час призову.

Матеріальна допомога

Громадянам, які звільняються з роботи **у зв'язку з призовом або прийняттям на військову службу**, виплачується вихідна допомога в розмірі **двох прожиткових мінімумів**, встановлених для працевздатних осіб на 1 січня календарного року.

Після звільнення з строкової військової служби

виплачується матеріальна допомога у розмірі:

середньої заробітної плати на день призову, але не менше прожиткового мінімуму для працевздатних осіб, встановленого на 1 січня календарного року, встановленої на день призову **для громадян, які працювали на підприємствах, в установах і організаціях**

прожиткового мінімуму для працевздатних осіб, встановленого на 1 січня календарного року, встановленої на день призову **для громадян, які до призову не працювали**

Куди звертатись?

В орган соціального захисту населення протягом місяця з дня взяття відповідної особи на військовий облік за місцем проживання.

Відповідальність за порушення законодавства

Кримінальний
кодекс

- Ухилення від призову на строкову військово службу

обмеження волі на строк
до 3 років

- Порушення призовниками, військовозобов'язаними, резервістами правил військового обліку

штраф
від 30 до 50
неоподатковуваних
мінімумів доходів
громадян

Кодекс про
адміністративні
правопорушення

- Повторне протягом року вчинення порушення призовниками, військовозобов'язаними, резервістами правл військового обліку, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, а також вчинення такого порушення в особливий період

штраф
від 50 до 100
неоподаткованих
мінімумів доходів
громадян

- Порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію

штраф
від 100 до 200
неоподатковуваних
мінімумів доходів
громадян

- Повторне протягом року порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, а також вчинення такого порушення в особливий період

штраф
від 200 до 300
неоподатковуваних
мінімумів доходів
громадян

В 2023 році для норм адміністративного та кримінального законодавства у частині кваліфікації адміністративних або кримінальних правопорушень застосовується неоподатковуваний мінімум в розмірі 1342 грн.

1.3. Контракт

Хто може укласти контракт?

(Ст. 20 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»)

На військову службу за контрактом на посади рядового, сержантського, старшинського і офіцерського складу приймаються придатні до військової служби за станом здоров'я громадяни України, віком від 18 до 45 років у мирний час (та до 60 років у особливий період), які пройшли професійно-психологічний відбір, відповідають вимогам, визначеним законодавством, та виявили бажання проходити військову службу.

громадяни України призовного віку, які не проходили строкової військової служби

іноземці та особи без громадянства раніше не судимі та які перебувають в Україні на законних підставах

військовослужбовці, які проходять строкову військову службу

військовослужбовці, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період

На військову службу за контрактом для потреб ЗСУ можуть бути прийняті військовослужбовці, які визнані ВЛК непридатними до військової служби за наслідками захворювань, поранень (травм, контузій, каліцтв), одержаних під час виконання обов'язків військової служби. За умови, що стан здоров'я таких осіб дозволяє виконувати службові обов'язки відповідно до займаної посади, що підтверджується медичним висновком.

Строки служби за контрактом

(Ст. 23 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»)

на час навчання у ВНЗ

для курсантів вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів

6 місяців

для осіб, які відслужили не менше 11 місяців за призовом під час мобілізації, на особливий період або за строковою службою та особи, які були звільнені з військової служби під час особливого періоду

3 роки

для осіб рядового складу

3-5 років

для осіб сержантського і старшинського складу

5 років

для курсантів вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів, підготовка яких здійснюється за державним замовленням, після закінчення цих навчальних закладів

ДЛЯ ОСІБ ОФІЦЕРСЬКОГО СКЛАДУ З ЧИСЛА:

військовослужбовців, які закінчили вищі військові навчальні заклади, військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти за програмою підготовки для проходження військової служби на посадах осіб офіцерського складу та оволоділи:

спеціальностями льотного складу авіації – **10 років;**

іншими спеціальностями – **5 років;**

громадян, яким первинне військове звання присвоєно після проходження повного курсу військової підготовки за програмою підготовки офіцерів запасу або в порядку атестування осіб до присвоєння первинних військових звань офіцерського складу запасу – **від 2 до 5 років;** інших громадян – **від 1 до 5 років.**

УВАГА!

Перевіряйте, щоб в контракті був передбачений строк дії контракту.

Обов'язково читайте зміст контракту перед тим, як підписувати.

Контракт укладається у двох примірниках. Вимагайте свій примірник контракту.

Як укласти контракт?

КРОК 1

Прийти до:
ТЦК та СП (військкомату) за місцем обліку (за реєстрацією місця проживання чи перебування) для співбесіди та підбору посади або військової частини для отримання рекомендаційного листа.

КРОК 2

Надати до ТЦК та СП (військкомату) такі документи:

- заяву з проханням щодо прийняття на військову службу за контрактом;
- письмові згоди на проведення спеціальної перевірки відомостей (у разі необхідності);
- письмову згоду на проведення професійно-психологічного відбору;
- копію паспорту та довідки про присвоєння ідентифікаційного номера;
- довідку з Національної поліції України про відсутність судимості або її погашення;
- декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік;
- копію військового квитка або посвідчення особи військовослужбовця (для військово-службовців або військовозобов'язаних);
- автобіографія в рукописному і друкованому примірниках;
- довідка про трудову діяльність;
- копії документів про освіту;
- довідку про склад сім'ї та місце реєстрації або фактичного проживання;
- службу характеристику (з місця роботи або навчання);
- дві фотокартки розміром 9x12 см;
- довідку про допуск до державної таємниці (у разі його наявності).

КРОК 3

За скеруванням військового комісара прибути для проходження ВЛК. Отримати довідки:

- ВЛК щодо придатності до військової служби разом з сертифікатом про проходження профілактичного наркологічного огляду;
- картку медичного огляду;
- про відсутність перебування на обліку у психоневрологічному, шкір-венерологічному та тубдиспансері;
- про відсутність вагітності (для жінок);
- про визначення групи крові та резус-фактора;
- про результати аналізів на ВІЛ, сифіліс, гепатитів «В» та «С».

КРОК 4

В обласному ТЦК та СП (військкоматі) отримати необхідні (визначені) документи для вибуття до навчального центру (військової частини).

КРОК 5

Прибути до навчального центру (військової частини) для укладення контракту (проходження підготовки або перепідготовки) у визначений у приписі строк.

Постанова КМУ від 30 серпня 2017 року №704

«Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб»

Наказ МОУ від 07 червня 2016 року №260

"Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам"

Одноразова грошова допомога військовослужбовцям після укладення ними першого контракту виплачується:

особам, які приймаються на посади рядового, сержантського і старшинського складу строком на 3 роки і більше;

особам, які приймаються на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу строком на 1 рік і більше;

особам, які підписали контракт строком на 5 років і більше, із числа військовослужбовців, призначених на посади осіб сержантського і старшинського складу, осіб офіцерського складу після закінчення вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти (підготовка яких здійснюється за державним замовленням), за умови вступу до виконання обов'язків за цими посадами.

У разі підписання першого контракту ВИПЛАЧУЄТЬСЯ особам:

рядового складу

21 472 грн

8 прожиткових мінімумів для працездатних осіб

сержантського і старшинського складу

24 156 грн

9 прожиткових мінімумів для працездатних осіб

офіцерського складу

26 840 грн

10 прожиткових мінімумів для працездатних осіб

Умови виплати одноразової грошової допомоги після укладення першого контракту:

- підписання контракту з 1 березня 2018 року;
- раніше особа не проходила військову службу за контрактом.

Допомога не виплачується:

- у разі проходження строкової служби чи служби за мобілізацією;
- особам рядового складу, які в період проходження військової служби за контрактом уклали контракт про проходження військової служби на посадах сержантського та старшинського складу;
- особам сержантського та старшинського складу, яких у період проходження військової служби за контрактом прийнято на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу;
- особам офіцерського складу, які в період проходження кадрової військової служби в добровільному порядку виявили бажання проходити військову службу за контрактом;
- при укладенні контракту на новий строк;
- у разі підписання контракту для проходження військової служби у Збройних Силах України особами, звільненими з військової служби за контрактом, з інших утворених відповідно до законів України військових формувань, **а також зі служби в правоохоронних органах.**

УВАГА! Виплата одноразової грошової допомоги здійснюється за рапортом військовослужбовця після набрання чинності першим контрактом, призначення на посаду та вступу до виконання обов'язків за посадою на підставі наказу командира.
Зразок рапорту див. на стр. 31

Порядок виплати військовослужбовцям Збройних Сил України підйомної допомоги затверджений наказом Міністерства оборони України №45 від 05.02.2018 року

Військовослужбовці, які уклали контракт та переїхали до нового місця служби з одного населеного пункту в інший у зв'язку з призначенням на посади або зміною місця постійної дислокації військової частини, виплачується

- підйомна допомога в розмірі місячного грошового забезпечення на військовослужбовця +50% місячного грошового забезпечення на кожного члена його сім'ї, який переїхав з ним на нове місце військової служби;
  - добові на військовослужбовця та кожного члена його сім'ї, який переїхав разом з ним.
- Зразок рапорту див. на стр. 31.

Соціальні гарантії під час контрактної служби

Ст. 119 КЗпПУ

За такими особами зберігається:

- Місце роботи
- Посада

На підприємстві, установі, організації незалежно від форми власності на весь період служби за контрактом.

ЗУ «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби та деяких інших осіб»

За особою зберігається право на пенсію протягом часу служби за контрактом. Після звільнення зі служби виплата пенсії такій особі здійснюється з урахуванням додаткової вислуги років від часу її призову на військову службу.

ЗУ «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»
З підписанням особою контракту на неї розповсюджуються всі гарантії за цим законом.

Зразок рапорту на одноразову грошову допомогу у разі підписання першого контракту

Командиру військової частини № _____

РАПОРТ

Я, _____, _____
(звання, ПІБ) (дата підписання контракту)

уперше уклав контракт про проходження військової служби. Прошу виплатити мені,

_____
(звання, ПІБ)

одноразову грошову допомогу після укладання першого контракту згідно підпункту 8 пункту 6 Постанови КМУ № 704 від 30 серпня 2017 р.

До рапорту додаю копію контракту.

_____ року _____
(звання, підпис, прізвище й ініціали, номер телефону)

Зразок рапорту на виплату підйомної допомоги

Командиру в/ч _____

РАПОРТ

Я, _____, на підставі
(звання, підрозділ, ПІБ)

Порядку виплати військовослужбовцям Збройних Сил України підйомної допомоги, затвердженого Наказом Міністерства оборони України №45 від 05.02.2018 року та у зв'язку із призначенням на посаду не за місцем проживання/зміною місця постійної дислокації військової частини, прошу нарахувати і виплатити мені підйомну допомогу у розмірі місячного грошового забезпечення.

До заяви додаю:
- копію паспорта

_____ 20_ року

_____ звання, підпис, ПІБ

Робочий час військовослужбовців контрактної служби, та час для відпочинку

(Статут внутрішньої служби військовослужбовців ЗСУ, ст. 199, 201)

Для військовослужбовців (крім військовослужбовців строкової військової служби, курсантів) встановлюється **п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями**.

Заходи, пов'язані із забезпеченням бойової та мобілізаційної готовності військової частини, виконуються за наказом її командира в будь-який час доби з наданням військовослужбовцям не менше ніж 4 годин відпочинку на добу.

УВАГА!

Розподіл службового часу військовослужбовців визначається розпорядком дня, який затверджує відповідний командир в/ч у порядку, визначеному статутами ЗСУ.

За час несення служби в добовому наряді у вихідні, святкові та неробочі дні день відпочинку надається протягом тижня (стаття 294 Статуту).

За невикористані через несення бойового чергування вихідні, святкові та неробочі дні надається відпочинок протягом тижня (стаття 335 Статуту).

В особливий період на військові частини додатково покладається завдання з надання військовослужбовцям, (крім строковиків та курсантів) які виконували службові обов'язки у вихідні, святкові та неробочі дні поза пунктами постійної дислокації військової частини, відповідного часу (іншого дня) для відпочинку, у тому числі з можливістю виїзду до місця проживання сім'ї. (Інструкція про організацію у ЗСУ соціального і правового захисту військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, призваних на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, та членів їхніх сімей, працівників ЗСУ, затверджена Наказом МОУ 19.01.2016 № 27).

Для отримання днів відпочинку зверніться із рапортом до командира в/ч

УВАГА!

Вищезгадані дні відпочинку не компенсуються в грошовому еквіваленті.

Грошова компенсація за піднайом житлових приміщень

Постанова КМУ від 26 червня 2013 р. № 450 «Про розмір і порядок виплати грошової компенсації військовослужбовцям Збройних Сил, Національної гвардії, Служби безпеки, Служби зовнішньої розвідки, Державної прикордонної служби, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації та Державної спеціальної служби транспорту за піднайом (найом) ними жилих приміщень».

Компенсація виплачується:

- офіцерам (у тому числі за призовом офіцерського складу)
- сержантам і старшинам
- рядовим
- курсантам військових ВНЗ та військових навчальних підрозділів ВНЗ, які мають сім'ї

- починаючи з дня реєстрації рапорту за місцем проходження військової служби (навчання) згідно з наказом командира в/ч (начальника, керівника ВВНЗ, ВНП ВНЗ)
- щомісяця (у поточному місяці за попередній)

ВАЖЛИВО!

Військовослужбовцям за призовом під час мобілізації така допомога НЕ виплачується!

у розмірі:

[3800 грн/міс] [2850 грн/міс] [1900 грн/міс]

у місті Києві

в обласних центрах

в інших населених пунктах

УВАГА!

Розмір компенсації для ЗСУ зазначається у окремому дорученні Міністра оборони України від 30.01.2023 №2418/з (встановлюється щорічно).

При цьому військовослужбовцям за наявності в них трьох і більше членів сім'ї зазначені розміри грошової компенсації збільшуються в 1,5 рази!

Грошова компенсація НЕ ВИПЛАЧУЄТЬСЯ:

- у разі наявності у військовослужбовця або членів його сім'ї житлового приміщення;
- у разі забезпечення військовослужбовця службовим житлом, житловим приміщенням для постійного проживання (чи грошовою компенсацією за належне житло);
- проживання військовослужбовця у спеціально пристосованій казармі чи гуртожитку, в населених пунктах за місцем служби та/або в безпосередній близькості від місця проходження служби, що дозволяє своєчасно прибувати на службу;
- нездачі службового жилого приміщення за попереднім місцем служби;
- штучного погіршення військовослужбовцем житлових умов (протягом 5 років).

УВАГА!

Для отримання компенсації за підняiom житла відтепер не обов'язково перебувати на квартирному обліку (обліку осіб, котрі потребують поліпшення житлових умов). Проте така компенсація виплачується лише за умови відсутності службового жилого приміщення за місцем служби (необхідно спершу «подаватись на службове житло»).

Перелік документів, які необхідно подати:

- ✓ рапорт;
- ✓ копії документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України (та членів сім'ї за наявності);
- ✓ копія довідки ІНН (та членів сім'ї за наявності);
- ✓ витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та БТІ про нерухоме майно, яке належить військовослужбовцю та членам його сім'ї;
- ✓ копії довідок про реєстрацію місця проживання (перебування), видані органом реєстрації, на військовослужбовця та кожного члена його сім'ї, який проживає разом з ним (військовослужбовці в/ч, які дислокувалися в населених пунктах, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, і які переміщені з місць попередньої дислокації, подають довідку про склад сім'ї, видану командиром (начальником) цієї військової частини (підрозділу);
- ✓ копії свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану (про шлюб, розірвання шлюбу, про народження тощо), інших документів, що підтверджують родинні стосунки;
- ✓ належним чином завірену копію довідки про забезпечення житлом з попереднього місця проходження військової служби, видану квартирно-експлуатаційним органом (службою) відповідного відомства (крім осіб, які прибули з тимчасово окупованої території України та населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження)

Виплата грошової компенсації припиняється з дня, наступного за днем:

отримання/придбання військовослужбовцем жилого приміщення;

виключення із списків особового складу військової частини, Держспецзв'язку (за винятком військовослужбовців, направлених у складі підрозділів для участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки);

вибуття військовослужбовця в закордонне відрядження разом із сім'єю;

встановлення факту подання військовослужбовцем недостовірної інформації, яка стала підставою для виплати грошової компенсації.

Продовження контракту

Військовослужбовці, у яких **закінчився строк дії контракту** можуть продовжити службу за новим контрактом до досягнення граничного віку на такі строки:

3 роки	для осіб рядового складу	від 5 до 10 років	для осіб офіцерського складу
від 3 до 5 років	для осіб сержантського і старшинського складу	від 2 до 10 років	для осіб офіцерського складу, які мають право на пенсію за вислугу років

Під час дії особливого періоду військовослужбовці можуть продовжити контракт на строк **від 1 до 10 років**

УВАГА!

Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України доповнене новим підрозділом щодо порядку призупинення та продовження військової служби:

- ▶ призупинення військової служби застосовується до військовослужбовців, які самовільно залишили військову частину або місце служби, дезертирували або добровільно здалися в полон;
- ▶ контракт, усі виплати та здійснення продовольчого, речового, інших видів забезпечення таким військовослужбовцям припиняються;
- ▶ цей час не зараховується до строку військової служби, вислуги та до вислуги років, окрім випадків, коли в судовому порядку було доведено відсутність вини, складу злочину, події або було винесено виправдувальний вирок;
- ▶ пільги та соціальні гарантії, встановлені законодавством для військовослужбовців, на таких осіб не поширюються.

Припинення (розірвання) контракту

Під час дії особливого періоду військовослужбовці можуть звільнитись з контрактної служби на таких підставах: (пункт 2 частина 5 статті 26 ЗУ «Про військовий обов'язок і військову службу»)

- У зв'язку із закінченням строку контракту;
- За станом здоров'я;
- За віком – у разі досягнення граничного віку перебування на військовій службі (60 років в особливий період);
- У зв'язку із скороченням штату або проведенням організаційних заходів (у разі неможливості такого використання на службі)
- Через сімейні обставини (якщо не висловили бажання продовжувати військову службу);
- Через службову невідповідність;
- У зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком суду, яким призначено покарання у виді позбавлення волі, обмеження волі, позбавлення військового звання чи позбавлення права займати певні посади;
- У зв'язку з позбавленням військового звання у дисциплінарному порядку;
- У зв'язку із систематичним невиконанням умов контракту військовослужбовцем;
- У зв'язку з набранням законної сили судовим рішенням, яким військовослужбовця притягнуто до адміністративної відповідальності та накладено стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;
- У зв'язку з неможливістю призначення на іншу посаду у разі прямого підпорядкування близькій особі;
- У зв'язку із застосуванням заборони, передбаченої Законом України «Про очищення влади»;
- Іноземці та осіб без громадянства, які не пройшли випробувальний строк;
- Особи, які уклали контракт на строк до закінчення особливого періоду, та прослужили 24 місяці;
- Особи, яким продовжили дію контракту до закінчення особливого періоду, та які переслужили 18 місяців;
- У зв'язку з набранням законної сили судовим рішенням про визнання активів військовослужбовця чи активів, набутих за його дорученням іншими особами необґрунтованими та їх стягнення в дохід держави;
- У зв'язку з відкликанням мандата на право здійснення військової капеланської діяльності.

Особливості звільнення за станом здоров'я

За станом здоров'я військовослужбовці під час дії особливого періоду звільнюються на підставі висновку ВЛК про непридатність в мирний час або обмежену придатність у военний час.

УВАГА!

Під час дії особливого періоду особи, визнані обмежено придатними продовжують службу, але вони непридатні до служби у ВДВ, плавскладі, морській піхоті, спецспорудах. Військовослужбовці, визнані обмежено придатними, придатні до служби у частинах (підрозділах) забезпечення, ТЦК та СП (військкоматах), установах, організаціях, навчальних закладах. В індивідуальному порядку можуть встановлюватись протипоказання по виду служби та виконуваній роботі (враховується військова спеціальність, займана посада, вік, тощо).

У разі встановлення обмеженої придатності під час залучення до не рекомендованого виду служби, необхідно ініціювати процедуру переведення за таким алгоритмом:

1. Отримати відношення з місця бажаного проходження військової служби;

2. Написати рапорт на переведення, долучивши до нього відношення та нотаріально завірену копію довідки ВЛК про обмежену придатність до військової служби.

Особливості звільнення за сімейними обставинами

Військовослужбовці під час особливого періоду (АЛЕ НЕ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ) звільнюються за сімейними обставинами у таких випадках:

- військовослужбовці-жінки, які мають дитину (дітей) віком до 18 років;
- виховання матір'ю (батьком) - військовослужбовцем, яка (який) не перебуває у шлюбі, дитини або кількох дітей віком до 18 років, які з нею (з ним) проживають, без батька (матері);
- утримання військовослужбовцем повнолітньої дитини, яка є особою з інвалідністю I чи II групи;
- необхідність постійного догляду за хворою дружиною (чоловіком), дитиною, а також батьками своїми чи дружини (чоловіка), які за висновком МСЕК чи ЛКК потребують постійного догляду;
- наявність дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю (I/II/III групи) та/або одного із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи;
- необхідність здійснення опіки над особою з інвалідністю, визнаною судом недеєздатною; необхідність здійснення постійного догляду за особою з інвалідністю I групи; необхідність здійснення постійного догляду за особою з інвалідністю II групи або за особою, яка за висновком МСЕК або ЛКК закладу охорони здоров'я потребує постійного догляду, у разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд;
- наявність у військовослужбовця 3 і більше дітей віком до 18 років;
- виховання військовослужбовцем дитини з інвалідністю віком до 18 років;
- виховання військовослужбовцем дитини, хворої на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, дитини, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, що підтверджується документом, виданим ЛКК, але якій не встановлено інвалідність;
- військовослужбовці-жінки - у зв'язку з вагітністю.

Звільнення з військової служби під час воєнного стану

Мобілізовані, резервісти за призовом, контрактники під час мобілізації та воєнного стану звільняються на таких підставах:

- а) **за віком** - (граничний вік перебування на службі – 60 років);
- б) **за станом здоров'я** - на підставі висновку (постанови) ВЛК про непридатність до військової служби з виключенням з військового обліку;
- в) **у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком суду**, яким призначено покарання у виді позбавлення волі, обмеження волі або позбавлення військового звання;
- г) **у зв'язку із такими сімейним обставинами** (якщо не висловили бажання продовжувати військову службу):
- виховання дитини з інвалідністю віком до 18 років; хворої на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, дитини, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, що підтверджується документом, виданим ЛКК за встановленою формою, але якій не встановлено інвалідність;
  - здійснення постійного догляду за хворою дружиною (чоловіком), дитиною, а також батьками своїми чи дружиною (чоловіком), що підтверджується відповідним медичним висновком МСЕК або ЛКК;
  - наявністю дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю (I/II/III групи) та/або одного із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи (за цією підставою можуть звільнитись тільки мобілізовані);
  - опікою над особою з інвалідністю, визнаною судом недієздатною;
  - постійним доглядом за особою з інвалідністю I групи;
  - постійним доглядом за особою з інвалідністю II групи або за особою, яка за висновком МСЕК або ЛКК потребує постійного догляду, у разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд;
  - військовослужбовці-жінки - у зв'язку з вагітністю;
  - військовослужбовці-жінки, які перебувають у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею 3 років, а також якщо дитина потребує домашнього догляду тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення нею 6-річного віку;
  - один із подружжя, обоє з яких проходять військову службу і мають дитину (дітей) віком до 18 років;
  - військовослужбовці, які самостійно виховують дитину (дітей) віком до 18 років;
  - перебування на утриманні військовослужбовця трьох і більше дітей віком до 18 років (за цією підставою можуть звільнитись тільки мобілізовані).
- г) за власним бажанням (лише для іноземців та осіб без громадянства, які служать за контрактом у ЗСУ).

ВАЖЛИВО!

Смерть родича у зв'язку з виконанням обов'язків із захисту Батьківщини наразі не є підставою для звільнення з військової служби для чинних військовослужбовців.

Від 08.05.2023 р. у Президента на підписі Законопроект №8009, який передбачає таку підставу для звільнення мобілізованих та військовослужбовців за контрактом. У разі підписання та опублікування Закону у офіційних виданнях, з наступного дня Закон набирає чинності.

Порядок розірвання контрактів до кінця особливого періоду

- Строкові контракти, які закінчилися до 06.01.2017 року включно, були автоматично продовжені на строк «до закінчення особливого періоду»;
- Контракти, строк дії яких закінчився після 07.01.2017, автоматично не продовжуються, а особи за таким контракти звільняються з військової служби наступного дня після закінчення строку дії контракту.

ВАЖЛИВО

Військовослужбовці, які уклали контракти «до кінця особливого періоду або до оголошення рішення про демобілізацію» та виступили не менше 24 місяців військової служби за контрактом за їх бажанням можуть бути звільнені з військової служби не пізніше як через 3 місяці з дня набуття такого права.

А військовослужбовці, час набуття права на звільнення яких настав в момент виконання ними бойових дій в зоні АТО/ООС – звільняються протягом 3-х місяців з дня завершення виконання таких завдань.

Для звільнення потрібно написати рапорт на ім'я командира

УВАГА! В разі неприйняття рапорту військовою частиною, звертайтеся в письмовому порядку до вищого командування, а також до Генерального штабу Збройних Сил України.

Зразок рапорту про переукладання контракту

Командиру в/ч _____

Рапорт

Я, звання, підрозділ, ПІБ, відповідно до пункту _ свого контракту повідомляю Вас про бажання продовжувати військову службу та прошу Вас переукласти мій контракт на на строк ___ років* відповідно до абз. 6 частини 4 статті 23 ЗУ «Про військовий обов'язок і військову службу».

_____ (дата)

_____ (звання, підпис, ПІБ)

* від 1 до 10 років

1.4. Учасники російсько-української війни, які мають кредитні зобов'язання перед банками та іншими фінансовими установами

ВИД ПЛАТЕЖУ	ВСТАНОВЛЕНА ЗАКОНОМ ПІЛЬГА	ПЕРІОД ДІЇ ПІЛЬГИ
Тіло кредиту	Не передбачена	---
Відсотки за користування кредитом, крім кредитних договорів щодо придбання майна, яке віднесено чи буде віднесено до об'єктів житлового фонду та/або автомобіля.	Звільнення від сплати	Для військовослужбовців, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, — на весь час їхнього призову; Для військовослужбовців, які брали або беруть участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, забезпеченні їх здійснення, перебували або перебувають безпосередньо в районах та в період здійснення зазначених заходів — під час дії особливого періоду.
Штраф/пеня за несвоєчасну сплату платежів по кредиту, крім кредитних договорів щодо придбання майна, яке віднесено чи буде віднесено до об'єктів житлового фонду (житлового будинку, квартири), та/або автомобіля.	Звільнення від сплати	Для військовослужбовців, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, — на весь час їхнього призову; Для військовослужбовців, які брали або беруть участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, забезпеченні їх здійснення, перебували або перебувають безпосередньо в районах та в період здійснення зазначених заходів — під час дії особливого періоду.
Комісія по кредиту	Не передбачена	---

(продовження)

НОРМАТИВНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ	ПОРЯДОК ОТРИМАННЯ
Лист Національного банку України "Щодо обслуговування споживчих кредитів" від 14.04.2022 р. 21-0013/27762	Звернутись до банку з письмовою заявою про проведення реструктуризації та додати документи, що підтверджують проходження військової служби або іншу участь в АТО/ООС/інших заходах оборони держави, а також скрутне матеріальне становище (копію довідки про розмір заробітної плати, копію довідки про доходи). Приклад заяви додається (стр. 45). При зверненні до банку із заявою про реструктуризацію обов'язково необхідно вказати про реструктуризацію (або відстрочку) сплати комісії по кредиту. АЛЕ: реструктуризація проводиться тільки у випадку згоди на це банку.
ч. 15 ст. 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» Лист Національного Банку України від 02.09.2014 р. №18-112/48620 Лист Міністерства оборони України від 21.08.2014 р. №322/2/7142 Лист Національного банку України "Щодо обслуговування споживчих кредитів" від 14.04.2022 р. 21-0013/27762	Банки під час дії особливого періоду не мають право нараховувати відсотки, неустойку (штраф, пеню), а у випадку нарахування зобов'язані їх списувати. Для реалізації вказаного права необхідно письмово повідомити банк, що Ви проходитье військовою службу та надати підтверджуючий документ: <ul style="list-style-type: none"> • військовий квиток (перша сторінка із заповненими графами ПІБ та остання заповнена сторінка з відміткою про призов); • наказ (витяг з наказу), виданий ТЦК та СП / військовою частиною; • лист / довідка, видані ТЦК та СП/ військовою частиною; • повідомлення про мобілізацію (не повістка). Приклад повідомлення додається (стр. 44).

УВАГА! Воєнний стан не скасовує особливий період.

1

Звернутись до банку із проханням зупинити нарахування відсотків та неустойки Вам необхідно особисто, однак деякі банки надають можливість представництва інтересів учасника АТО/ООС/інших заходів оборони близькими родичами. Крім того, з проханням здійснити реструктуризацію Ви можете звернутись особисто або через представника за довіреністю чи адвоката.

2

Довідка про призов військовозобов'язаного на військову службу або витяг з наказу чи довідка про зарахування до списків військової частини, які видаються військовою частиною.

3

Без попередньої консультації із юристом бажано не підписувати ніяких документів, що пропонуються банком для підписання (додаткових угод, заяв тощо).

4

У Листі Національного банку України "Щодо обслуговування споживчих кредитів" від 14.04.2022 р. 21-0013/27762 банкам рекомендовано здійснювати реструктуризацію кредитної заборгованості позичальникам, що потрапили у скрутне матеріальне становище. Таким чином, при зверненні необхідно посылатись на цей лист та надсилати копію листа до НБУ та Міноборони з метою підвищення шансів на отримання позитивного рішення.

5

Необхідно обов'язково зберігати всі розрахункові документи (квитанції, чеки тощо) протягом трьох років.

6

Після повної сплати коштів по кредиту необхідно отримати у представників банку довідку про відсутність заборгованості.

7

Ряд банків у разі смерті або отримання інвалідності учасником російсько-української війни можуть погашати самостійно кредитну заборгованість. Детальніше із процедурою надання додаткових пільг та переліком документів можна ознайомитись безпосередньо на сайтах банків.

8

Статус осіб, що беруть добровільну участь у недержавних військових формуваннях не визначений законодавством, тому можуть виникати проблеми з отриманням вказаних пільг такими особами. Однак, необхідно зберігати усі документи, що підтверджують участь в АТО/ООС/інших заходах оборони держави на добровільних засадах, для захисту прав таких осіб в майбутньому.

Зразок повідомлення про проходження військової служби для припинення нарахування відсотків за кредитом

_____ (назва банківської установи)

_____ (місцезнаходження банківської установи)

Заявник: _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

який зареєстрований за адресою: _____

Засіб зв'язку: _____

Повідомлення про проходження військової служби

Я, _____, є Позичальником відповідно до укладеного Договору про _____ № _____ від «___» _____ 20__ року (надалі – Договір) (копія додається).

«___» _____ 20__ року мене було призвано для проходження військової служби у _____, де я служу по сьогоднішній день (довідка додається).

Положеннями ч. 15 ст. 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» закріплено, що військовослужбовцям, призваним на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, на весь час їх призову, а військовослужбовцям під час дії особливого періоду, які брали або беруть участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, які перебували або перебувають безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, – штрафні санкції, пеня за невиконання зобов'язань перед підприємствами, установами і організаціями усіх форм власності, у тому числі банками, та фізичними особами, а також проценти за користування кредитом не нараховуються.

Керуючись ч. 15 ст. 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» повідомляю про проходження мною військової служби та прошу не нараховувати відсотки за користування кредитом та штрафні санкції у зв'язку із невиконанням зобов'язань.

Додатки:

1. Копія договору про _____ № _____ від _____.
2. Копія паспорту Заявника.
3. Копія довідки про присвоєння ідентифікаційного номера.
4. Копія військового квитка Заявника. (або довідка про призов на військову службу)
5. _____.

(інші документи: довідка з військової частини, лист командира тощо)

«___» _____ 20__ рік

_____ (ініціали, прізвище)

Зразок заяви про реструктуризацію кредитної заборгованості

_____ (назва банківської установи)

_____ (місцезнаходження банківської установи)

Заявник: _____

_____ (прізвище, ім.'я, по батькові)

який зареєстрований за адресою: _____

Засіб зв'язку: _____

Заява про реструктуризацію кредитної заборгованості

Між мною, _____, та _____ був укладений Договір про _____ № _____ від «____» _____ 20__ року (надалі – Договір), відповідно до якого мені був наданий кредит у розмірі _____ (_____) гривень.

Відповідно до п. _____ Договору, я, як Позичальник, повинен сплачувати не пізніше _____ числа кожного місяця проценти за користування кредитом та щомісячну суму по кредиту у розмірі _____ (_____) гривень.

До _____ року я сумлінно виконував свої зобов'язання за договором та вносив чергові платежі.

Станом на сьогоднішній день я тимчасово не маю можливості здійснювати оплату по кредиту у зв'язку з тим, що з «____» _____ 20__ року по сьогоднішній день проходжу військову службу та беру участь у проведенні АТО/ООС/заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації на Сході України, що підтверджується документами, доданими до цієї заяви. У зв'язку з об'єктивними обставинами моє фінансове становище погіршилось та я наразі не маю достатнього заробітку для виконання кредитних зобов'язань у повному обсязі відповідно до раніше обумовленого Договору.

Положення ч. 12 ст. 11 Закону України «Про захист прав споживачів» передбачає, що кредитор має право проводити за погодженням із споживачем реструктуризацію заборгованості за договором про надання споживчого кредиту. Реструктуризація може здійснюватись шляхом зміни механізму нарахування відсотків таким чином, щоб частина щомісячних платежів з обслуговування кредитів не перевищувала 35% сукупного місячного доходу сім'ї.

На підставі вищевикладеного, керуючись ч. 15 ст. 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військово-службовців та членів їх сімей», п. 2 Листа Національного банку України "Щодо обслуговування споживчих кредитів" від 14.04.2022 р. 21-0013/27762,

ПРОШУ:

1. Розглянути дану заяву у встановленому законодавством порядку.
2. Провести реструктуризацію заборгованості за Договором про _____ № _____ від «____» _____ 20__ року, для оплати суми по кредиту у вигляді щомісячного платежу у розмірі _____ (_____) гривень 00 копійок на строк до «____» _____ 20__ року або надати кредитні канікули із відстроченням сплати суми основного боргу, відсотків та інших платежів по Договору № _____ від «____» _____ 20__ року строком на _____ місяців з «____» _____ 20__ року.
3. Про результати розгляду мого звернення прошу проінформувати мене письмово, надіславши лист за адресою: _____, у строк, що не перевищує встановленого у ст. 20 Закону України «Про звернення громадян».

Додатки:

6. Копія Договору про _____ № _____ від _____.
7. Копія паспорту Заявника.
8. Копія довідки про присвоєння ідентифікаційного номера.
9. Копія військового квитка Заявника.
10. Копія Довідки про майновий стан та доходи.
11. _____
12. _____

(інші документи, що можуть виступати доказами)

«____» _____ 20__ рік

_____ (ініціали, прізвище)

1.5. Трудові права

ПРАЦЕВЛАШТОВАНИМ Ст. 119 КЗпПУ	БЕЗРОБІТНИМ
<ul style="list-style-type: none"> Під час дії особливого періоду за мобілізованими працівниками, а також прийнятими на військову службу за контрактом, у тому числі при укладенні нового контракту, на строк до закінчення особливого періоду, або до дня фактичного звільнення зберігається: <ul style="list-style-type: none"> - робоче місце (військовослужбовці звільняються від виконання посадових обов'язків) (стаття 119 КЗпПУ). Трудовий стаж не переривається (ст. 2 ЗУ «Про військовий обов'язок і військову службу»). Трудові гарантії поширюються також на поранених, полонених або визнаних безвісно відсутніми до моменту звільнення їх з військової служби, повернення з полону, появи після визнання безвісно відсутніми або до дня оголошення судом їх померлими. 	<ul style="list-style-type: none"> На період військової служби виплата допомоги по безробіттю припиняється. Після звільнення в запас, при повторній реєстрації у Службі зайнятості, виплати по безробіттю здійснюватимуться з урахуванням фактичного працевлаштування протягом проходження служби та розміру грошового забезпечення.
<ul style="list-style-type: none"> Виплата пенсій не припиняється (ст. 2 ЗУ «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби та деяких інших осіб»). 	

Відповідно до Закону України "Про освіту" за педагогічними і науково-педагогічними працівниками на період проходження ними військової служби за призовом під час мобілізації чи за контрактом зберігається не тільки посада, а й середній заробіток.

УВАГА!

Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо оптимізації трудових відносин» № 2352-IX від 01.07.2022 р., який набрав чинності 19.07.2022 р., скасовує виплату середнього заробітку таким категоріям осіб:

- строковикам;
- мобілізованим;
- призовникам офіцерського складу;
- контрактникам.

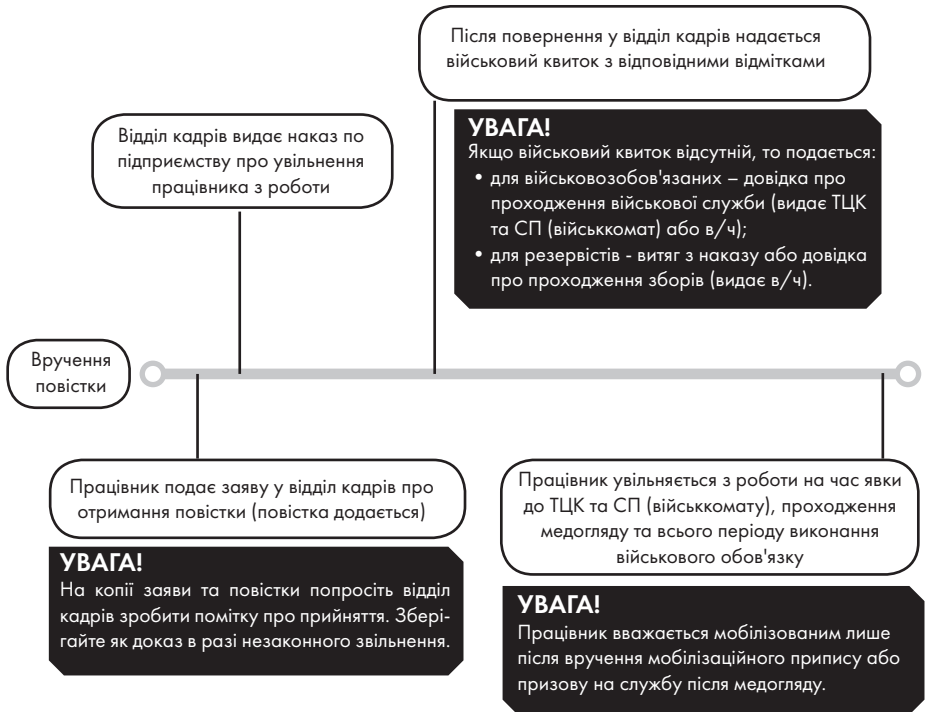
За членами добровільних формувань територіальних громад середній заробіток зберігається!

ВАЖЛИВО!

Відповідно до ст. 58 Конституції України закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи. Відтак, скасування середнього заробітку має діяти щодо вищеназваних категорій осіб, які почали виконувати військовий обов'язок після 19.07.2022 р.!

Наразі практика є суперечливою.

Як правильно оформити відносини з роботодавцем?

Зразок заяви про увільнення від посадових обов'язків

Директору ТОВ «Назва»
ПІБ

Ваша посада
ПІБ

Заява

Прошу увільнити мене від виконання посадових обов'язків на час (проходження військової служби в особливий період), на період від «__»_____ 20__ р. із збереженням посади.

До цієї заяви додаю повістку з ТЦК та СП (військкомату).

Дата _____

(підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Зразок наказу про увільнення від посадових обов'язків

_____ 20__ р.
Вих. 03/04-2015

ТОВ «Назва»

Наказ

Про увільнення від роботи (звільнення від виконання посадових обов'язків) Петренка П.П. на час проходження військової служби в особливий період
Згідно ст.119 Кодексу законів про працю України

НАКАЗУЮ:

Увільнити від виконання посадових обов'язків Петренка П.П., заступника керівника відділу продажів, з _____ 20__ р. на час проходження військової служби в особливий період /під час дії воєнного стану, із збереженням посади.

Підстава: повістка _____ ТЦК та СП (РВК) від _____ 20__ р.

_____ (підпис)

З наказом ознайомлений (підпис)

Петренко П.П.

Дата _____

Директор _____

(ініціали, прізвище)

Розрахунок середньої з/п на виробництві

ВИПЛАЧУЄТЬСЯ 2 РАЗИ НА МІСЯЦЬ (ст. 115 КЗпПУ)

Постанова КМУ №100 від 08.02.1995

«Про затвердження Порядку обчислення середньої зарплати»

Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо оптимізації трудових відносин» № 2352-IX від 01.07.2022 р., який набрав чинності 19.07.2022 р., скасовує виплату середнього заробітку таким категоріям осіб:

- строковикам;
- мобілізованим;
- призовникам офіцерського складу;
- контрактникам.

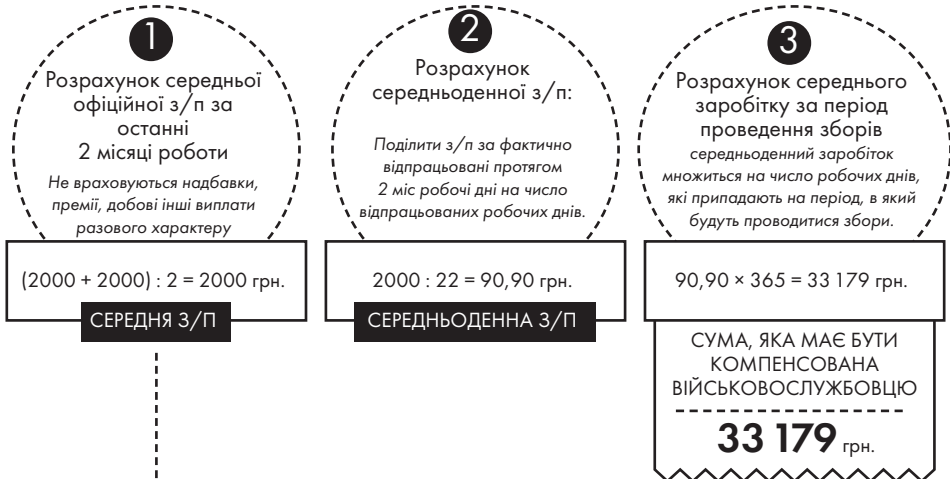
ВАЖЛИВО!

У законі не зазначається, але його дія має поширюватися на тих осіб, які почали виконувати військовий обов'язок після 19.07.2022, але практика наразі різна.

УВАГА!

У вересні 2021 КМУ затвердив постанову від 01 вересня 2021 року № 917, відповідно до якої змінився порядок обчислення середньої заробітної плати, затверджений постановою КМУ № 100.

Відтепер під час обчислення середньої заробітної плати не враховуються виплати, пов'язані зі святковими датами, і грошова винагорода за сумлінну працю та зразкове виконання службових обов'язків. Також змінено порядок урахування премій та інших заохочувальних виплат за підсумками роботи за певний період. Такі суми нараховуються помісячно, навіть якщо виплачені за інший період. Тобто премія в кінці кварталу, наприклад, розбивається на три частини.

УВАГА!

При відсутності виплат за останні 2 місяці, беруться попередні 2 місяці або робиться розрахунок згідно окладу.

Якщо особа пропрацювала менше 2 місяці, береться з/п за фактично відпрацьований час.

Відповідальність роботодавця за невивплату з/п:

Порушення строків виплати зарплатні/неповна виплата

Умисна невивплата протягом більше 1 місяця

ШТРАФ

від 30 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.
(ст. 41 КУпАП)

від 500 до 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або до 2 років виправних робіт або позбавлення волі до 2 років з позбавленням права обіймати певні посади до трьох років
(ст. 175 ККУ)

Що робити якщо перестали виплачувати з/п?

1

Написати заяву на ім'я роботодавця з вимогою виплатити кошти та пояснити причини затримки з/п

2

В разі подальшої невивплати з/п написати заяву до прокуратури про притягнення роботодавця до відповідальності за невивплату з/п

3

Звернутися до суду з позовом до роботодавця з вимогою виплатити з/п та відшкодувати збитки, завдані невивплатою

4

Повідомте про ситуацію командирі в/ч

5

Командир в/ч звертається до роботодавця та РБК з повідомленням

УВАГА! При першій можливості налагодьте контакт з роботодавцем та надайте довідку про проходження військової служби

Що робити в разі незаконного звільнення

Звільнення працівника у зв'язку з його мобілізацією є незаконним

В разі звільнення подайте заяву до прокуратури за місцем знаходження підприємства

- ▶ Заява до прокуратури подається в двох екземплярах
- ▶ Примірник заяви залишається заявнику з відмітками про прийняття заяви
- ▶ Заява складається у довільній формі
- ▶ До заяви додається довідка про призов на військову службу (видає ТЦК та СП (військкомат)/копія військового квитка

Поновлення на роботі

ПРАЦІВНИКИ, ЯКІ БУЛИ ЗВІЛЬНЕНІ У ЗВ'ЯЗКУ З МОБІЛІЗАЦІЄЮ ПОВИННІ БУТИ ПОНОВЛЕНІ НА РОБОТІ НЕГАЙНО (ЗУ №1275 ВІД 20.05.2014)

За ініціативи роботодавця

ПОНОВЛЕННЯ МОЖЕ БУТИ:

За угодою між працівником та роботодавцем

ЩОБ ПОНОВИТИ ЗВІЛЬНЕНОГО В ЗВ'ЯЗКУ З МОБІЛІЗАЦІЄЮ ПРАЦІВНИКА РОБОТОДАВЕЦЬ ПОВИНЕН:

1

Скласти наказ про поновлення працівника на попередній посаді.

2

Внести відповідний запис до трудової книжки працівника.

3

Додатково видати наказ про звільнення такого працівника від виконуваної ним роботи на час несення служби із збереженням за ним посади згідно ст. 119 КЗпПУ.

Повернення на роботу

Після звільнення з військової служби працівник зобов'язаний вийти на роботу на наступний день після звільнення від дня взяття на військовий облік у ТЦК та СП (військкоматі) після його звільнення з військової служби. Стати на облік у ТЦК та СП необхідно протягом п'яти днів після звільнення з військової служби (ч. 11 ст. 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу").

Додаткові права:

- Переважне право на залишення на роботі за умови рівних показників продуктивності праці та кваліфікації працівників в разі скорочення на підприємстві протягом двох років із дня звільнення зі служби (ст. 42 КЗпПУ);
- Право на щорічну відпустку повної тривалості до закінчення 6 місяців у перший рік роботи на підприємстві для осіб з інвалідністю внаслідок війни; працівників, які мають путівку для санаторно-курортного лікування та у інших випадках, передбачених законодавством чи договором, звільненням строковикам, мобілізованим, призваним резервістам, призваним з офіцерського складу або альтернативної (невійськової) служби, якщо після звільнення вони були прийняті на роботу протягом трьох місяців, не враховуючи часу переїзду до місця проживання; (ст. 10 ЗУ «Про відпустки»);
- Можливість використовувати чергову щорічну відпустку у зручний час (ст. 10 ЗУ «Про відпустки»);
- 14 календарних днів на рік додаткової відпустки, зі збереженням з/п (ст. 16-2 ЗУ «Про відпустки»).

Більше інформації при зверненні в Державну службу зайнятості:

м. Київ, вул. Еспланадна, 8/10, гаряча лінія: **0 800 509 966; 097 461 5136.**

Мобілізація фізичних осіб підприємців (ФОП)

- Державна реєстрація підприємницької діяльності ФОП не припиняється (ст. 39 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»)
- Мобілізація такої особи під час особливого періоду є додатковою підставою розірвати трудовий договір з найманими працівниками ФОП (ст. 36, 40 і 43.1 КЗпПУ). Працівників можна звільнити без завчасного попередження
- При залишенні працівників на роботі, ФОП повинен уповноважити керівника на своє місце
- Протягом 1 міс після демобілізації ФОП зобов'язаний провести остаточні розрахунки з працівниками, щоб уникнути штрафів
- У разі, якщо ФОП має працівника, який вже мобілізований на військову службу і за яким зберігаються місце роботи, посада, то необхідно уповноважити іншу особу виконувати обов'язки за розрахунками з найманими працівниками

Податки

Щодо себе ФОП звільняється від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з ПДФО або єдиного податку, а також ЄСВ на весь період служби (пункт 9-2 розділу 8 ЗУ «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»).

Документи для звільнення від сплати податків:

- заява;
- копія військового квитка або інший документ із зазначенням даних про призов.

Документи надаються протягом 10 днів після демобілізації до територіального органу доходів і зборів за місцем своєї податкової реєстрації.

УВАГА!

Якщо мобілізований перебуває на лікуванні/реабілітації у зв'язку зі службою, документи подаються протягом 10 днів після закінчення його лікування/реабілітації.

- I. Військовозобов'язаним
- II. Резервістам
- III. Військовослужбовцям
- IV. Ветеранам
- V. Громадським об'єднанням ветеранів

Указ Президента України «Про Положення про проходження громадянами України служби у військовому резерві Збройних Сил України»
Закону України «Про основи національного спротиву»

2.1. Служба у військовому резерві у мирний час

У мирний час громадяни України в добровільному порядку укладають контракти з командирами військових частин про проходження служби у військовому резерві, проходять підготовку на навчальних зборах у складі штатних підрозділів під час активних практичних навчань, тренувань.

Як стати резервістом за контрактом?

Починаючи з 2017 року резервістам оперативного резерву пропонується укласти за спрощеним порядком контракти на подальше проходження служби в резерві з командиром бойової бригади, до якої він зарахований.

Резервіст, який уклав контракт на проходження служби в резерві, може бути призваний на навчальні збори чи за мобілізацією лише до своєї частини, на свою посаду.

Резервісту, який уклав контракт, надається переважне право отримати вищу посаду, чергове військове звання.

УВАГА!

Укласти контракт на проходження служби в резерві може кожен громадянин України, віком від 18 до 60 років, незалежно від статі.

Строки першого контракту:

із резервістами, прийнятими на посади <u>рядового складу</u>	із резервістами, прийнятими на посади <u>сержантського і старшинського складу</u>	із резервістами, прийнятими на посади <u>офіцерського складу</u>
строком на 3 роки	строком на 5 років	строком на 5 років

Для того, щоб підписати контракт на проходження служби у військовому резерві потрібно:

КРОК 1

Звернутись за інформацією та обрати військову частину, посаду та спеціальність для проходження служби у військовому резерві.

Інформація про службу у резерві або контактні номери телефонів наявні у військових частинах, територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки, на сайті МОУ чи в соціальних мережах на офіційних сторінках є вся необхідна інформація або контактні номери телефонів.

УВАГА!

Проходження служби у військовому резерві полягає у виконанні резервістами обов'язків відповідно до завдань, покладених на військові частини, в яких вони проходять службу у військовому резерві. Резервісти проходять щорічну підготовку у складі військової частини на штатній посаді. У разі оголошення мобілізації призиваються виключно до тієї військової частини, з командиром якої укладено контракт. Громадяни, які не проходили військову службу, також можуть проходити службу у військовому резерві. Резервістами вони стають одразу після укладання контракту на проходження служби у військовому резерві.

КРОК 2**Зібрати необхідні документи та подати заяву.**

Необхідні документи:

- кольорові фотокартки розміром 9×12 см та 3×4см;
- паспорт громадянина України;
- військовий квиток (при наявності);
- автобіографію, написану власноруч;
- оригінали документів про освіту.

Заява: у заяві необхідно вказати прізвище, ім'я та по батькові, дату народження, місце народження, місце реєстрації та фактичного проживання; посаду, на якій бажаєте проходити службу у військовому резерві; освіту та професію; військово-облікову спеціальність (при наявності).

Подайте заяву до командира військової частини або до територіального центру комплектування та соціальної підтримки за місцем реєстрації (для невійськовозобов'язаних, зокрема жінок, – до найближчого територіального центру комплектування та соціальної підтримки).

УВАГА! Для чоловіків та жінок, які не мають досвіду військової служби, пропонується спочатку укласти контракт в територіальній обороні, де пройти загальновійськову підготовку. В подальшому ви можете бути залучені на навчальні збори резервістів до бойової бригади з наступним укладанням відповідного контракту.

УВАГА! Командир військової частини (військовий комісар) має 3 доби для вивчення документів та прийняття рішення, яке він має потім повідомити.

КРОК 3**Пройти медичний огляд та додати висновок військово-лікарської комісії до пакету документів.**

Отримайте в територіальному центрі комплектування та соціальної підтримки картку обстеження та медичного огляду за формою, встановленою Положенням "Про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України". При цьому Ваша фотокартка має бути засвідчена гербовою печаткою територіального центру комплектування та соціальної підтримки. Військовий комісар організує проведення медичного огляду ВЛК на території ТЦК та СП або на території госпіталю чи цивільного лікарського закладу.

КРОК 4**Пройти перевірку рівня фізичної підготовки та професійно-психологічний відбір**

Перевірка фізичної підготовки проводиться при військовій частині з урахуванням вимог спеціальності, яку обрали. Про показані результати мають обов'язково повідомити.

Професійно-психологічний відбір проводиться офіцерами відділів виховної роботи (психологами) військових частин (ТЦК та СП (військкомату) за існуючими методиками у порядку, визначеному МОУ. Підсумок тестування не розголошується.

КРОК 5**Надати необхідні документи для формування особової справи**

До особової справи резервіста входять такі документи:

- заява про бажання добровільно вступити на службу у військовому резерві;
- копії 1,2,10 сторінок паспорта громадянина України та сторінки з відміткою про реєстрацію;
- копія довідки про присвоєння ідентифікаційного номера;
- автобіографія написана власноруч та у друкованому вигляді;
- копії документів про народження, освіту, сімейний стан та народження дітей;
- характеристика з місця роботи, навчання (для працюючих або тих, хто навчається);
- довідка про трудову діяльність (копія трудової книжки);
- картка професійного відбору та результати тестування кандидата;
- відомість результатів перевірки з фізичної підготовки;
- висновок ВЛК щодо придатності за станом здоров'я до проходження служби у військовому резерві за обраною спеціальністю;
- довідка про групу крові та резус-фактор.

КРОК 6**Підписати контракт**

За результатами вивчення кандидатів, які виявили бажання проходити службу у військовому резерві, командиром військової частини (військовим комісаром) приймається рішення про укладання контракту.

УВАГА! Вивчення кандидатів у резервісти здійснюється командирами військових частин (керівниками ТЦК та СП) за документами особової справи. За потреби командир військової частини може запросити на особисту співбесіду.

2.2. Соціальні пільги та гарантії для резервістів

Резервісту гарантується:

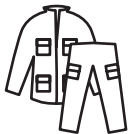

збереження
місця роботи

державне
страхування на
час зборів

Резервіст забезпечується безкоштовно:

військовою
формою одягу

харчуванням,
проживанням та медичним
обслуговуванням під час
зборів

Резервісту надано можливість:

підвищувати кваліфікацію, отримувати
нову військово-облікову спеціальність,
досвід на командних посадах

звільнитись від призову на
строкову військову службу після
виконання обов'язків служби у
військовому резерві протягом
двох контрактів

резервісти за контрактом
мають переважне право
просуватися по службі,
отримувати чергові військові
звання

обчислення пільгової військової
пенсії з урахуванням служби в
резерві (1 рік за 3 роки в резерві)

позачергове надання місць
у дитячих закладах дітям
резервістів

Грошове забезпечення:

Виплата резервістам одноразової грошової винагороди при укладанні
контракту на проходження служби в резерві – від 4 000 до 6 000 грн;

- перехід на виплату грошового забезпечення резервістам як військовослужбовцям під час виконання обов'язків служби

2.3. Служба в резерві в особливий період

В **особливий період** до військового оперативного резерву в обов'язковому порядку зараховуються військовослужбовці, після їх звільнення з військової служби, які за своїми професійно-психологічними характеристиками та станом здоров'я придатні до служби у військовому резерві (військової служби).

Контракт про проходження служби у військовому резерві в особливий період

Під час дії особливого періоду резервістам військового оперативного резерву пропонується укласти контракти про проходження служби у військовому резерві **за спрощеним порядком** безпосередньо в ході навчальних зборів.

Контракт, укладений в особливий період, **не може бути припинений або розірваний**, а громадянин, який його уклав та який зарахований до військового оперативного резерву, продовжує службу у військовому резерві Збройних Сил України на умовах, визначених законодавством, — до завершення особливого періоду.

Резервісти, які в добровільному порядку уклали контракти про проходження служби у військовому резерві, **з обліку резервістів військового оперативного резерву** під час дії особливого періоду **не виключаються**.

Призов резервістів військового оперативного резерву на військову службу здійснюється або з оголошенням загальної мобілізації чи за окремим рішенням Президента України в ході часткової мобілізації або ж коли особливий період вже триває у разі прийняття відповідного рішення Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України без необхідності оголошувати будь-яку мобілізацію.

Як на даний час проводиться підготовка резервістів?

Підготовка резервістів здійснюється під час їх залучення на навчальні збори (відповідно до планів Генерального штабу Збройних Сил України) у складі бойових військових частин (до 15 діб), військових частин Територіальної Оборони (від 5 до 30 діб), на базі навчальних центрів (до 30 діб), курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації при вищих військових навчальних закладах (до 30 діб).

Відповідальність

Адміністративна	Кримінальна
<p>Стаття 210 Порушення призовниками, військовозобов'язаними, резервістами правил військового обліку -</p> <p>тягне за собою накладення штрафу від 30 до 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p>	<p>Стаття 336 Ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період -</p> <p>карається позбавленням волі на строк від 3 до 5 років.</p>

<p>Стаття 210¹ Порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію -</p> <p>тягне за собою накладення штрафу на громадян від 100 до 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від 200 до 300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p>	<p>Стаття 337</p> <p>1. Ухилення призвоника, військовозобов'язаного, резервіста від військового обліку після попередження, зробленого відповідним керівником територіального центру комплектування та соціальної підтримки, керівниками відповідних органів Служби безпеки України, відповідних підрозділів Служби зовнішньої розвідки України, -</p> <p>карається штрафом від 300 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до 1 року.</p> <p>2. Ухилення військовозобов'язаного, резервіста від навчальних (спеціальних) зборів -</p> <p>карається штрафом від 500 до 700 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до 2 років.</p>
<p>Стаття 211 Зіпсуття або недбале зберігання призвониками, військовозобов'язаними і резервістами військово-облікових документів (посвідчень про приписку до призовних дільниць, військових квитків, тимчасових посвідчень військовозобов'язаних), яке спричинило їх втрату, -</p> <p>тягнуть за собою накладення штрафу від 30 до 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p>	

УВАГА! Неоподатковуваний мінімум доходів громадян у частині кваліфікації адміністративних або кримінальних правопорушень - 1342 грн (½ прожиткового мінімуму для працездатних осіб станом на 1 січня поточного року).

2.4. Територіальна оборона

Одним із пріоритетних напрямів розвитку служби у військовому резерві стало **комплектування резервістами військових частин (підрозділів) територіальної оборони**, з метою створення нової системи територіальної оборони держави. Крім участі у планових навчальних зборах, резервісти територіальної оборони проходять підготовку в добровільному і безоплатному порядку, в тому числі у вихідні дні та вечірні часи.

УВАГА! Стаття 17 Конституції України: Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу.

Територіальна оборона діє відповідно до Закону України «Про основи національного спротиву», який набув чинності 1 січня 2022 року.

До територіальної оборони входять:

Військова складова територіальної оборони включає органи військового управління, військові частини Сил територіальної оборони Збройних Сил України, інші сили і засоби сил безпеки та сил оборони, які залучаються до виконання завдань територіальної оборони.

Цивільна складова територіальної оборони включає державні органи, органи місцевого самоврядування, які залучаються до територіальної оборони.

Військово-цивільна складова територіальної оборони включає штаби зон (районів) територіальної оборони та добровольчі формування територіальних громад, які залучаються до територіальної оборони.

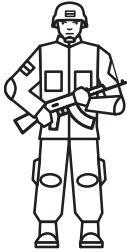
Як вступити до територіальної оборони?

До складу добровольчих формувань територіальних громад зараховуються громадяни України, які відповідають вимогам, встановленим Положенням про добровольчі формування територіальних громад, пройшли медичний, професійний та психологічний відбір і підписали контракт добровольця територіальної оборони.

Для підписання контракту на проходження дійсної військової служби в підрозділі територіальної оборони слід звертатися до ТЦК та СП (військкомату) за місцем проживання.

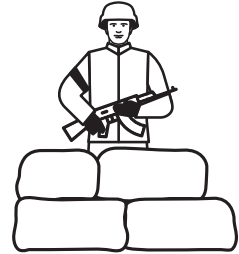
Хто бере участь в ТрО

військовослужбовці
(за контрактом або за
призовом)

резервісти

добровольці
територіальних громад

В чому полягає різниця?

- ЗУ "Про військовий обов'язок і військову службу"
- ЗУ "Про основи національного спротиву"
- ЗУ "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію"
- Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 69 "Про загальну мобілізацію"

ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІ	РЕЗЕРВІСТИ ЗА КОНТРАКТОМ	ДОБРОВОЛЬЦІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (ДФТГ)
<p>це представники діючої армії України, а саме підрозділу Сил ТрО ЗСУ.</p> <p>Існують різновиди військовослужбовців ТРО ЗСУ в залежності від підстав перебування на службі: це військовослужбовці за контрактом, мобілізовані, особи за призовом особами офіцерського складу, за призовом з числа резервістів в особливий період.</p>	<p>це представники ЗСУ (інших військових підрозділів) які уклали контракт в резерв.</p> <p>Резервісти здобувають або вдосконалюють військово-облікову спеціальність, набувають практичних навичок і умінь під час її проходження служби в резерві, і за необхідності можуть бути призвані до лав армії.</p> <p>Такі особи регулярно проходять навчання, підготовку, виконують інші обов'язки служби в залежності від військової частини та посади.</p> <p>Резервісти бувають не лише за контрактом (в добровільному порядку), але й всі особи звільнені під час особливого періоду і придатні до служби в резерві (в обов'язковому порядку).</p>	<p>це представники воєнізованих підрозділів, які проживають на території певної громади для тероборони цієї громади (не плутати з підрозділами Сил ТрО ЗСУ).</p> <p>Добровольці ДФТГ не є військовослужбовцями.</p> <p>Комплектування ДФТГ здійснюється на добровільній основі.</p> <p>Членство в ДФТГ не звільняє від обов'язку проходження строкової військової служби/ за призовом під час мобілізації, зокрема до Сил ТрО ЗСУ, на особливий період / за призовом осіб офіцерського складу/ осіб із числа резервістів в особливий період.</p>

Хто може укласти контракт?

- ЗУ "Про військовий обов'язок і військову службу"
- Указ Президента України "Про Положення про проходження громадянами України служби у військовому резерві Збройних Сил України"
- Наказ МОУ від 07.03.2022 № 84 "Про затвердження форми контракту добровольця територіальної оборони та посвідчення добровольця територіальної оборони"
- Положення про добровільчі формування територіальних громад, затвержене Кабінетом Міністрів України від 29.03.2021 № 1449

Порядок укладання контракту	ВІЙСЬКОВО-СЛУЖБОВЦІ	РЕЗЕРВІСТИ ЗА КОНТРАКТОМ	ДОБРОВОЛЬЦІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (ДФТГ)
Громадянство	громадянами України, іноземцями та особами без громадянства раніше не судимі та які перебувають в Україні на законних підставах	громадянами України	громадянами України
Вік	вік від 18 р. до 40 р. у мирний час, та до 60 р. під час особливого періоду/воєнного стану	від 18 до 57 р. (офіцери запасу до 60).	від 18 р. (гранична межа не встановлена)
Стан здоров'я та професійно психологічний відбір	визнані ВЛК придатними до військової служби, або ж непридатними до військової служби після захворювань, поранень (травм, контузій, каліцтв), одержаних під військової служби, що призвело до встановлення інвалідності/часткової втрати працездатності пройшли професійно-психологічний відбір	визнані придатними до служби у військовому резерві пройшли професійно-психологічний відбір, перевірку рівня фізичної підготовки	пройшли медичний, професійний та психологічний відбір (перевірку)

Хто не може укласти контракт?

	ВІЙСЬКОВО-СЛУЖБОВЦІ	РЕЗЕРВИСТИ ЗА КОНТРАКТОМ	ДОБРОВОЛЬЦІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (ДФТГ)
Особи, які	<ul style="list-style-type: none"> • мають непогашену або незняту судимість за вчинення кримінального правопорушення (крім реабілітованих); • протягом року отримували адмінстягнення за корупцію/ у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, - до закінчення виконання стягнення; • не може бути надано допуск до державної таємниці, якщо посада це передбачає; • були звільнені через службу невідповідність, у зв'язку із систематичним невиконанням умов контракту чи позбавленням військового звання. <p>* Особливі умови під час ОП/воєнного стану: особи які до мобілізації були звільнені зі служби через службу невідповідність, у зв'язку з позбавленням військового звання в дисциплінарному порядку чи із систематичним невиконанням умов контракту військовослужбовцем, можуть приїматися на військову службу.</p>	<p>не підлягають призову під час мобілізації, а саме як:</p> <ul style="list-style-type: none"> • заброньовані за державними органами, підприємствами, організаціями; • мають інвалідність або визнані ВЛК тимчасово непридатними; • на утриманні яких перебувають 3 і більше дітей віком до 18 р.; дитина з інвалідністю (до 18 р.); повнолітня дитина з інвалідністю I чи II групи; діти-сироти або діти, позбавлені батьківського піклування (до 18 р.); • САМОСТІЙНО виховують дитину (до 18 р.); • зайняті постійним доглядом за особами, якщо більше нікому забезпечити такий догляд; за хворою дружиною (чоловіком), дитиною, а також батьками своїми чи дружини (чоловіка), які за висновком МСЕК чи ЛКК потребують постійного догляду; дитина, що хвора на тяжкі* захворювання; • мають дружину (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю (I/II/III групи) та/або одного із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи; неповнолітню дитину (дітей) і чоловіка (дружину), який (яка) проходить військову службу; 	<ul style="list-style-type: none"> • були раніше засуджені до позбавлення волі за скоєння тяжкого або особливо тяжкого злочину, (крім реабілітованих), або мають дві і більше судимостей за скоєння умисних злочинів. • особи які вже проходять військову службу або службу у військовому резерві, в правоохоронних органах.

	<p>Також приймаються військово-зобов'язані, які були засуджені до позбавлення/обмеження волі, арешту чи виправних робіт за вчинення злочину невеликої тяжкості, та які призвані на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, за бажанням військового і рішенням відповідної посадової особи. Необхідною умовою є позитивна службова характеристики на час звільнення.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • чії близькі родичі загинули або пропали безвісти в АТО/ООС) після повномасштабного наступу рф (з числа військовослужбовців, залучених працівників чи добровольців). • студенти та аспіранти, які навчаються на денній формі навчання; • народні депутати; • наукові, науково-педагогічні працівники, педагогічні працівники, що працюють не менш як на 0,75 ставки; 	
--	--	--	--

Як укласти контракт (куди звертатись)?

ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІ	РЕЗЕРВІСТИ ЗА КОНТРАКТОМ	ДОБРОВОЛЬЦІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (ДФТГ)
<p>Звернутись до ТЦК та СП військкомат) за місцем обліку (за реєстрацією місця проживання чи перебування)</p> <p>Крок 1: Подати заяву До заяви додаються:</p> <ul style="list-style-type: none"> • письмова згода на проведення спеціальної перевірки відомостей (у разі необхідності); професійно-психологічного відбору; • копія паспорту та довідки про присвоєння ідентифікаційного номера; • довідка з Нацполіції про відсутність судимості або її погашення; • копія військового квитка або посвідчення особи військовослужбовця (для військовослужбовців або військовозобов'язаних); • автобіографія; • довідка про трудову діяльність; 	<p>Звернутись до ТЦК та СП (військкомат) чи безпосередньо до командира військової частини.</p> <p>Крок 1: Подати заяву У заяві зазначається ПІБ, дата народження, місце народження, місце реєстрації та фактичного проживання; посада, на якій Ви бажаєте проходити службу у військовому резерві; освіта та професія; військово-облікову спеціальність (при наявності).</p> <p>До заяви додаються:</p> <ul style="list-style-type: none"> • фотокартки розміром 9×12 см та 3×4см; • паспорт громадянина України; • військовий квиток (при наявності); • автобіографія; • оригінали документів про освіту. 	<p>Звернутись до ТЦК та СП (військкомат) чи безпосередньо до командира Добровольчого формування.</p> <p>Крок 1: Подати заяву на ім'я командира добровольчого формування. У заяві зазначається ПІБ, місце реєстрації та фактичного проживання, інформація про освіту, інформація про місце роботи або вид діяльності, інформація про військово-облікову спеціальність (за наявності), обґрунтування бажання стати членом добровольчого формування.</p> <p>До заяви додаються:</p> <ul style="list-style-type: none"> • копія документа, що посвідчує особу;

<ul style="list-style-type: none"> • копії документів про освіту, вчені звання, наукові ступені; • довідка про склад сім'ї та місце реєстрації або фактичного проживання; • службова характеристика (з місця роботи або навчання); • довідка про допуск до державної таємниці (у разі його наявності); • декларація про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік. • дві фотокартки 9х12 см. <p>Крок 2: Пройти професійно-психологічний відбір, отримати довідку ВЛК щодо придатності до в/с., та необхідні документи для вибуття до навчального центру (в/ч) від ТЦК та СП та прибути у визначений у приписі строк до в/ч.</p> <p>Детальніше див. на стр. 26</p>	<p>Крок 2: Пройти професійно-психологічний відбір, перевірку рівня фізичної підготовки, отримати довідку ВЛК щодо придатності до в/с в резерві.</p> <p>Командир в/ч (військовий комісар) вивчає документи та приймає рішення протягом 3 діб або надає обґрунтовану відмову.</p> <p>Детальніше див. на стр. 63</p>	<ul style="list-style-type: none"> • копія військово-облікового документа (обов'язково для чоловіків та за наявності в жінок); • медична довідка для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи за формою 127/о; • копія документа, що містить відомості про унікальний номер запису у Єдиному державному демографічному реєстрі <p>Крок 2: Пройти медичний, професійний та психологічний відбір (перевірку). Командир ухвалює рішення про зарахування до членства у добровольчому формуванні протягом 7 робочих днів або надає обґрунтовану відмову.</p>
---	--	--

Строки контракту

	ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІ	РЕЗЕРВИСТИ ЗА КОНТРАКТОМ	ДФТГ
Загальні строки 1-го контракту та наступний контракт	Перший та контракти укладаються на: <ul style="list-style-type: none"> • посади рядового складу - на 3 р.; • посади сержантського і старшинського складу - на 3-5 р.; • для курсантів ВВНЗ, ВВП ВНЗ - на 5 р.; • для осіб офіцерського складу з числа військовослужбовців, які закінчили ВВНЗ, ВВП ЗВО та оволоділи: 	Перший та наступні контракти укладаються на: <ul style="list-style-type: none"> • посади рядового складу - на 3 р.; • посади сержантського і старшинського складу, - на 5 р.; • посади офіцерського складу - 5 р. 	Строк - 3 роки

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ спеціальностями льотного складу авіації – 10 р.; ▶ інш.спеціальностями – 5 р.; ▶ громадян, яким первинне військове звання присвоєно після проходження повного курсу військової підготовки за програмою підготовки офіцерів запасу або в порядку атестування осіб до присвоєння первинних військових звань офіцерського складу запасу – від 2 до 5 р.; ▶ інших громадян – від 1 до 5 р. • Під час дії особливого періоду новий контракт можна укласти від 1 до 10 років (не більше ніж до досягнення граничного віку перебування на службі). 		
Продовження на період дії воєнного стану/ особливого періоду	<p>для військовослужбовців-контрактників, дія контракту продовжується понад встановлені строки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • з моменту оголошення мобілізації - протягом строку її проведення, який визначається рішенням Президента, • з моменту введення воєнного стану - до оголошення демобілізації. <p>мобілізовані військовослужбовці та призвані резервісти служать до моменту, який буде визначений указом Президента/рішенням Верховного Головнокомандувача ЗСУ).</p>	всі резервісти, що підписали контракт продовжують службу у резерві до кінця особливого періоду (воєнного стану в тому числі), незалежно від строку дії та термінів закінчення контрактів.	Особливі умови відсутні

УВАГА! Для мирного часу, особливого періоду та воєнного стану передбачені різні підстави для звільнення!

Підстави для звільнення ТРО з військової служби під час воєнного стану

- ЗУ “Про військовий обов'язок і військову службу”
- Указ Президента України “Про Положення про проходження громадянами України служби у військовому резерві Збройних Сил України”
- Положення про добровільчі формування територіальних громад, затверджене КМУ від 29.12.2021 № 1449

Військовослужбовців за контрактом, резервістів за призовом (а також і мобілізованих осіб) можуть звільнитись під час воєнного стану:

- за віком - (граничний вік перебування на службі 60 р.);
- за станом здоров'я - на підставі висновку ВЛК про непридатність до військової служби з виключенням з військового обліку;
- призначення судом покарання у виді позбавлення волі, обмеження волі або позбавлення військового звання;
- за сімейним обставинами (якщо не висловили бажання продовжувати військову службу):
  - виховання дитини з інвалідністю віком до 18 р.; хворої на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, дитини, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, що підтверджується документом, виданим ЛКК за встановленою формою, але якій не встановлено інвалідність;
  - здійснення постійного догляду за хворою дружиною (чоловіком), дитиною, а також батьками своїми чи дружини (чоловіка), що підтверджується відповідним медичним висновком МСЕК або ЛКК;
  - резервісти за призовом та мобілізовані у зв'язку з наявністю дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю та/або одного із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи, а контрактники з необхідністю здійснення постійного догляду за такими особами;
  - опікою над особою з інвалідністю, визнаною судом недієздатною;
  - постійним доглядом за особою з інвалідністю I групи;
  - постійним доглядом за особою з інвалідністю II групи або за особою, яка за висновком МСЕК або ЛКК потребує постійного догляду, у разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд;
  - військовослужбовці-жінки - у зв'язку з вагітністю; перебуванням у відпустці для догляду за дитиною до 3 р.; якщо дитина потребує домашнього догляду (не більш як до 6-річного віку);
  - один із подружжя, обоє з яких проходять військову службу і мають дитину (дітей) віком до 18 р.;
  - військовослужбовці, які самостійно виховують дитину (дітей) віком до 18 р.;
  - у зв'язку з перебуванням на утриманні трьох та більше неповнолітніх дітей (для мобілізованих);
  - за власним бажанням (лише для іноземці та особи без громадянства).

Які існують підстави звільнення під час воєнного стану для:

РЕЗЕРВІСТІВ ЗА КОНТРАКТОМ	Добровольців територіальних громад (ДФТГ)
<p>Контракт не може бути припинений (розірваним) в особливий період. Особа продовжує службу у військовому резерві на умовах, визначених законодавством, до завершення особливого періоду.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • закінчення строку контракту; • порушення умов контракту або присяги добровольця територіальної оборони; • заява добровольця територіальної оборони про припинення контракту; • призов (прийняття) на військову службу; • укладення контракту про проходження служби у військовому резерві Збройних Сил або інших утворених відповідно до закону військових формуваннях, служби в правоохоронних органах;
	<ul style="list-style-type: none"> • укладення контракту про проходження служби в державному органі спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України; • незадовільний стан здоров'я добровольця територіальної оборони; • наявність громадянства (підданства) іншої держави або громадянств (підданств) інших держав, крім громадянства України; • розформування добровольчого формування.

Права ТРО

	ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІ	РЕЗЕРВІСТИ ЗА КОНТРАКТОМ	ДФТГ
Соціальні гарантії	<p>Поширюються пільги, гарантії соціального і правового захисту, передбачені ЗУ "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" Конституцією України, КЗпП, ЗУ «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» тощо.</p> <p>Детальніше див. на стр. 197-263</p>	<p>Поширюються пільги, гарантії соціального і правового захисту, передбачені ЗУ "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" Конституцією України, КЗпП тощо.</p> <p>Детальніше див. на стр. 63</p>	<p>На добровольця, який уклав контракт, під час участі у заходах підготовки ДФТГ, а також виконання ним завдань теророборони поширюються пільги, гарантії соціального і правового захисту, передбачені ЗУ "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" (ст. 24 ЗУ "Про основи національного спротиву"). Окрім цього, на них поширюється гарантії передбачені Конституцією України, КЗпП, ЗУ "Про основи національного спротиву".</p>

Грошове забезпечення	Виплачують грошове забезпечення (в яке входять додаткові винагороди) Детальніше див. на стр. 82-87	Залученим на збори резервістам виплачують добові, грошову виплату (розмір залежить від звання) одноразове грошове заохочення (для тих, хто виконав програму підготовки і не вчинив правопорушень), для тимчасово непрацюючих – прожитковий мінімум для працездатних осіб на 1 січня календарного року. Детальніше див. на стр. 83	Фінансування здійснюються за рахунок місцевих бюджетів, а також з інших не заборонених законодавством України джерел (в різних регіонах та населених пунктах може відрізнятись)
----------------------	---	---	---

Чи зберігається робоче місце та заробітна плата?

ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІ	РЕЗЕРВІСТИ ЗА КОНТРАКТОМ	ДФТГ
<p>Зберігаються місце роботи і посада.</p> <p>Середній заробіток має зберігатися за особами які вступили на службу до 19.07.2022, але наразі практика є різна..</p> <p>За педагогічними та науково-педагогічними працівниками під час проходження ними військової служби за призовом під час мобілізації чи за контрактом зберігається, не тільки робоче місце, а й середній заробіток.</p>	<p>Робоче місце зберігається за працівниками призваними на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період.</p> <p>Середній заробіток зберігається за особами які вступили на службу до 19.07.2022, але наразі практика є різна.</p> <p>На працівників, які залучені на збори, але не призвані на військову службу - робоче місце зберігається на період таких навчань.</p> <p>За педагогічними та науково-педагогічними працівниками під час проходження ними військової служби за призовом під час мобілізації чи за контрактом зберігається, не тільки робоче місце, а й середній заробіток.</p>	<p>Відповідно до ч. 1 ст. 119 КЗпП на час виконання державних або громадських обов'язків, якщо ці обов'язки можуть здійснюватися в робочий час, працівникам гарантується збереження місця роботи (посади) та середній заробіток.</p> <p>Враховуючи специфіку служби в ДФТГ, яка може передбачати не постійне, а періодичне залучення працівника до виконання своїх обов'язків, роботодавцю не потрібно обов'язково видавати наказ про увільнення працівника, в кожному конкретному випадку слід виходити із рівня залучення працівника до участі в територіальній обороні.</p>

Статус УБД, особи з інвалідністю та члена сім'ї загиблого

	ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІ	РЕЗЕРВІСТИ ЗА КОНТРАКТОМ	ДФТГ
Статус УБД, особи з інвалідністю Порядок встановлення див. на стр. 148-153	особи які брали участь у бойових діях матимуть право на статус ветерана (УБД) та особи з інвалідністю внаслідок війни	особи які брали участь у бойових діях матимуть право на статус ветерана (УБД) та особи з інвалідністю внаслідок війни	Наразі питання надання статусу УБД членам ДФТГ не врегульовано Постановою КМУ №413. Члени ДФТГ, у разі встановлення їм інвалідності, мають право на оформлення статусу особи з інвалідністю внаслідок війни.
Статус члена сім'ї загиблого Порядок встановлення див. на стр. 178	членам сімей військовослужбовців, які брали безпосередню участь у бойових діях та загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в бойових діях, надаватиметься статус члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці	членам сімей резервістів, які були призвані на службу брали і безпосередню участь у бойових діях та загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в бойових діях, надаватиметься статус члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці	членам сімей добровольців ДФТГ, які брали безпосередню участь у бойових діях та загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в бойових діях, надаватиметься статус члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці

ОГД у зв'язку з інвалідністю, частковою втратою працездатності, членам сімей загиблих

Розміри у зв'язку з:	ВІЙСЬКОВО-СЛУЖБОВЦІ, грн	РЕЗЕРВІСТИ ЗА КОНТРАКТОМ, грн	ДФТГ, грн
інвалідністю у зв'язку виконанням обов'язків військової служби/захисту Батьківщини <i>Порядок виплат див. на стр. 191-192</i>	1 група - 1 073 600* 2 група - 805 200* 3 група - 671 000* (400, 300 і 250 прожиткових мінімумів)	1 група - 1 073 600* 2 група - 805 200* 3 група - 671 000* (400, 300 і 250 прожиткових мінімумів (для призваних на службу резервістів))	1 група - 1 073 600* 2 група - 805 200* 3 група - 671 000* (400, 300 і 250 прожиткових мінімумів)
інвалідністю яка настала під час проходження військової служби або виконання обов'язків в резерві;	1 група - 322 080* 2 група - 241 560* 3 група - 187 880* (120,90,70 прожиткових мінімумів)	1 група - 322 080* 2 група - 241 560* 3 група - 187 880* (120,90,70 прожиткових мінімумів)	Не виплачується
частковою втратою працездатності (без встановлення інвалідності).	до 187 880* грн залежно від відсотку втрати працездатності (для призваних резервістів). Детальніше щодо розміру виплат у разі встановлення часткової втрати працездатності на стр. 193.	до 187 880* грн залежно від відсотку втрати працездатності (для призваних резервістів). Детальніше щодо розміру виплат у разі часткової втрати працездатності на стр. 193.	Не виплачується
ОГД членам сімей загиблих <i>Порядок виплат див. на стр. 184</i>	2 013 000* грн (750 прожиткових мінімумів)	2 013 000* грн (750 прожиткових мінімумів (для сімей призваних резервістів))	2 013 000* грн (750 прожиткових мінімумів)
Додаткова винагорода членам сімей осіб які загинули під час воєнного стану <i>Порядок виплат див. на стр. 184-194</i>	15 млн. гривень	15 млн. грн (для сімей призваних резервістів)	Не виплачується

* Розмір виплати залежить від прожиткового мінімуму для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, але станом на 1 січня календарного року (в 2023 р. – 2684 грн).

- I. Військовозобов'язаним
- II. Резервістам
- III. Військовослужбовцям
- IV. Ветеранам
- V. Громадським об'єднанням ветеранів

3.1. Речове забезпечення

Що видають під час вступу на військову службу:

майно особистого користування

Кепі бойове

Шапка-підшоломник*

Костюм польовий (куртка та штани)

Куртка польова утеплена

Штани польові утеплені*

Черевики з високими берцями (літні/зимові/демісезонні)

Фуфайка з коротким рукавом та труси (2 комплекти)

Білизна натільна трикотажна (1 комплект)*

Білизна тепла трикотажна*

Рукавиці бавовняні теплі (або трикотажні)

Шкарпетки бавовняні (літні) (3 пари)

Шкарпетки напіввовняні (зимові) (2 пари)*

Ремінь брючний

Шапка зимова

Шарф-труба (літній та зимовий)

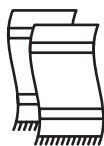
Бахіли утеплені

Капці казармені

* – Зазначені предмети видаються в зимову пору року. Кепі польове, футболки та труси видаються в літню пору року.

інвентарне майно

Рушники (2 шт)

Мішок речовий

Казанок

Фляга

Все інвентарне майно підлягає здачі при звільненні з військової служби

постільні речі

Матрац
ватяний

Подушка
(1 шт)

Ковдра
(1 шт)

Наволочка
(1 шт)

Простирadlo
(2 шт)

При розміщенні в польових умовах, замість матраца, подушки та ковдри можуть видаватись каремати та мішки спальні.

Предмети, що видаються для речового забезпечення на період виконання спеціальних завдань, в тому числі під час участі в АТО/ООС/інших заходах оборони держави

захист

Бронежилет
+
чохол

Розвантажувальна
система

Шолом кулезахисний –
кевларовий

Чохол до шолома кулезахисного – 1 шт.
(камуфльований або білий – за сезоном)

Окуляри захисні балістичні

голови убори

Шапка-
підшоломник

Балаклава

Панама
літня польова

Окуляри
стрілкові

Беруші багаторазові – 4 шт

УВАГА!

* В разі видачі вживаного бронежилета ретельно перевірте його.
В разі пошкоджень вимагайте заміну!

КОСТЮМИ

Костюм
утеплювач
(куртка і штани)

Костюм
маскувальний
літній

Костюм
маскувальний
зимовий

Вітро-вологий
захисний костюм
(демісезонний та
літній)

Сорочка
бойова

РУКАВИЦІ

Рукавиці
тактичні

Рукавиці
зимові

Костюм
снайпера
(снайперам)

Поверненню підлягає все майно, крім форми, у якій звільняється військовослужбовець, а також натільної та теплої білизни, фуфайки з короткими рукавами та труси, шкарпетки, рукавички.

ІНШЕ УСТАТКУВАННЯ

Тент універсальний
захисний

Мішок спальний

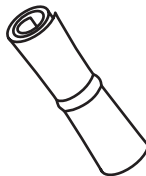
Рюкзак
рейдовий

Наколінники

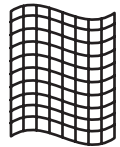
Налокітники

Килимок
(каремат)

Рюкзак
індивідуальний

Сітка
протимоскітна

УВАГА!

Видача нових предметів речового майна проводиться після встановлення його непридатності до подальшого використання, НЕЗАЛЕЖНО від терміну експлуатації в АТО/ООС/інших заходах оборони держави.

Видача майна

Видача майна проводиться після прибуття до в/ч та зарахування до списків військових частин після їх призначення на посади наказом командира в/ч

Майно видається під розписку військовослужбовця зі складу в/ч або в підрозділі

Облік ведеться у картці обліку (форма Ф-45)

УВАГА!

Якщо, прибувши у в/ч, Вам не видають речове забезпечення, звертайтеся з рапортом до командира підрозділу (взводу, роти, батальйону).

Якщо командир підрозділу не реагує, військовослужбовець має право звернутися до командира військової частини з рапортом (скаргою).

Заміна майна

При отриманні майна переконайтесь, що розміри Вам підходять. За необхідності, вимагайте заміну (вартість предметів не має перевищувати вартості предметів, що замінюються).

Заміна непридатного майна проводиться згідно висновку комісії в/ч. Терміни використання майна не враховується, якщо майно стало непридатним при виконанні спеціальних завдань (у тому числі в АТО/ООС/інших заходах оборони держави).

Оформлення висновку комісії здійснюється складанням акту, який затверджує командир військової частини.

Непридатне майно здається на склад частини для подальшої утилізації або ремонту та використання в якості робочої форми одягу.

У випадку отримання неякісних предметів речового забезпечення військовослужбовець негайно доповідає безпосередньому командирі. Командир підрозділів зобов'язані забезпечити якісним майном підлеглих.

Здача майна

Здача речового майна оформляється накладними на здачу (здавальними відомостями).

В разі втрати майна, яке підлягає поверненню військовослужбовець подає рапорт командирі підрозділу з поясненням обставин втрати майна, проханням провести розслідування та списати майно

УВАГА!

Речі, куплені за власний рахунок або надані в користування волонтерами є особистими речами та не підлягають обліку/поверненню, якщо це не предмети, які були передані волонтерами для потреб частини, які поставлені на баланс в/ч.

Командир в/ч має право обмежити користування такими речами (зокрема, телефонами, планшетами тощо), виходячи з інтересів служби.

В разі встановлення необхідності відшкодувати майно:

- дозволяється заміна майна рівноцінним, яке не вилучено з обігу

- вартість майна відшкодовується з урахуванням зносу

УВАГА!

Відповідальність за умисне знищення/пошкодження майна - див. стр. 120

Приклад рапорту про видачу речового забезпечення

Командиру в/ч _____

_____

_____

Рапорт

Я, _____
(Звання, ПІБ, посада, підрозділ, в/ч)

прошу видати мені речове забезпечення згідно з нормативами, передбаченими керівними документами, а саме прошу забезпечити мене наступним: (перелік предметів речового забезпечення, яких не вистачає).

Доповідаю, що безпосереднім командиром мого підрозділу речове забезпечення здійснене не було.

«__» _____ 20__р.

_____
(Звання, Підпис)**УВАГА!**

Ст.58 Безпосередній начальник особисто відповідає перед державою за забезпечення ввіреного йому підрозділу.

Ст.59 Безпосередній начальник зобов'язаний організувати своєчасну видачу всіх видів забезпечення та перевіряти його повноту.

(Статут внутрішньої служби Збройних сил України)

Одержання грошової компенсації за неотримане речове майно

Стаття 9-1 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»

Порядок виплати військовослужбовцям Збройних Сил, Національної гвардії, Служби безпеки, Служби зовнішньої розвідки, Державної прикордонної служби, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації і Управління державної охорони грошової компенсації вартості за неотримане речове майно затверджений постановою КМУ від 16 березня 2016 року №178

Грошова компенсація виплачується військовослужбовцям у разі:

звільнення
з військової
служби

переведення

смерті
(загибелі)

УВАГА!

Право на отримання грошової компенсації вартості за неотримане речове майно набули військовослужбовці, які звільняються з військової служби після набрання чинності вищезазначеної постанови, тобто з 22 березня 2016 року

Виплата компенсації за неотримане речове майно відбувається тільки на підставі рапорту та долученої до нього довідки про вартість майна, яку має видати речова служба військової частини.

ВАЖЛИВО!

Мобілізовані також мають право на таку компенсацію.

Приклад рапорту про виплату грошової компенсації за неотримане речове майно

Командиру В/ч _____

Військовослужбовця _____

Рапорт

Мене, _____,

(Звання, ПІБ, посада, підрозділ, в/ч)

протягом проходження військової служби не було забезпечено речовим майно відповідно до чинних нормативів, а саме: **(перелік предметів речового майна, якими Вас не було забезпечено).**

У зв'язку із звільненням з військової служби прошу виплатити мені грошову компенсацію вартості за неотримане речове майно на підставі постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку виплати військовослужбовцям Збройних Сил, Національної гвардії, Служби безпеки, Служби зовнішньої розвідки, Державної прикордонної служби, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації і Управління державної охорони грошової компенсації вартості за неотримане речове майно» від 16 березня 2016 року №178.

«_____» _____ 20____ р. _____

(Звання, Підпис)

У разі загибелі або смерті військового грошова компенсація виплачується рівними частками членам його сім'ї та утриманцям

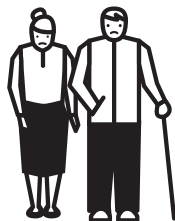
Для отримання компенсації потрібно подати за місцем служби померлого або загиблого військовослужбовця заяву.

Строк подання: 3 роки з дня загибелі або з дня набрання законної сили рішенням суду про оголошення військового померлим.

Члени сім'ї — чоловік або дружина, батьки, діти та інші особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки.

Утриманці — члени сім'ї, що перебували на його повному утриманні або одержували від нього допомогу, яка була для них постійним й основним джерелом засобів до існування.

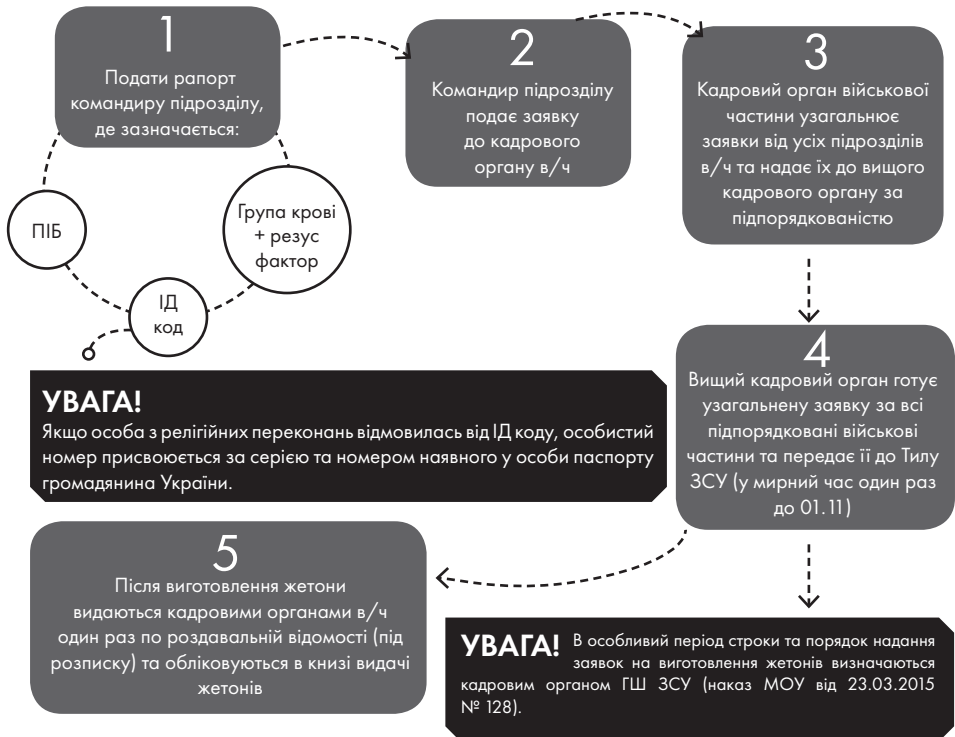
3.2. Жетони

Наказ МОУ №333 від 26.05.14

Жетони видаються при призові в ТЦК та СП (військкоматі) або у військовій частині. Після звільнення з військової служби жетони здаються до ТЦК та СП (військкомату) та прикріплюються до особової справи.

Порядок отримання жетону:

УВАГА! При втраті/псуванні жетона подається заявка на виготовлення ідентифікаційних жетонів до Центрального управління речового забезпечення Тилу ЗСУ для виготовлення дубліката жетона за тим самим номером.
Рішення приймається на підставі матеріалів службового розслідування!
В особливий період під час перебування військовослужбовця у складі військових частин, які беруть участь у бойових діях, жетон закріплюється на міцному шнурку (ланцюжку) і носить на шиї військовослужбовця.
У мирний час військовослужбовець повинен постійно зберігати жетон при собі в документі, що посвідчує особу військовослужбовця.

3.3. Грошове забезпечення

Постанова КМУ від 30 серпня 2017 року №704 «Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб»

Наказ Міністерства оборони України від 1 березня 2018 року №90 «Про встановлення тарифних розрядів за посадами осіб офіцерського складу Збройних Сил України»

Наказ Міністерства оборони України від 7 червня 2018 року №260 «Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам»

УВАГА! Розмір грошового забезпечення залежить від посади, звання та щомісячних додаткових видів грошового забезпечення.

Виплачується щомісяця до 20 числа кожного місяця (у разі надходження коштів пізніше цього строку – протягом трьох днів після їх надходження) в касі в/ч або перерахуванням на банківський рахунок.

Згідно Постанови КМУ від 30 серпня 2017 року №704 збільшується розмір посадового окладу, натомість зменшується розмір премій військовослужбовцям.

Розмір посадових окладів, окладів за військовими званнями визначається шляхом множення розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня 2018 року становить 1762 грн на відповідний тарифний коефіцієнт згідно з додатками 1, 12, 13, 14 до Постанови КМУ №704.

Розмір премії – не менше як 10% від розміру посадового окладу

Структура грошового забезпечення військовослужбовця

До складу грошового забезпечення входять:

щомісячні основні види грошового забезпечення (посадовий оклад, оклад за військовим званням, надбавка за вислугу років)

щомісячні додаткові види грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, премія)

одноразові додаткові види грошового забезпечення (винагороди, допомоги)

Порахувати грошове забезпечення можна самостійно за формулою:

$$(ОВЗ + ПО + НВР + НОПС + ПРЕМІЯ) = ГЗ$$

1. **Оклад за військовим званням (ОВЗ) та Посадовий оклад (ПО)** – індивідуально визначені в Постанові КМУ №704, дізнатись можна в додатках до Постанови КМУ №704;
2. **Надбавка за вислугу років (НВР)** – також індивідуально визначена в додатках Постанови КМУ №704, вона дорівнює відсотку від ПО + ОВЗ: $(ОВЗ + ПО) \times \% = НВР$;
3. **Надбавка за особливості проходження військової служби (НОПС)** - дізнатись її розмір можна в додатках Рішення МОУ від 14.01.20 р. №248/291, вона дорівнює відсотку від ПО + ОВЗ + НВР: $(ПО + ОВЗ + НВР) \times \% = НОПС$;
4. **Премія** – дізнатись її розмір можна також в Рішенні МОУ від 14.01.20 р. №248/291, вона дорівнює відсотку від ПО: $ПО \times \% = Премія$;

Додаткова винагорода під час дії воєнного стану

- 30 000** Виплачується військовослужбовцям, які виконують бойові (спеціальні) завдання згідно з бойовими наказами (розпорядженнями) (в розрахунку на місяць пропорційно часу виконання завдань).
- 50 000** виплачується у разі виконання бойових завдань у складі органу військового управління та інших штабів, що ведуть воєнні дії на лінії зіткнення на відстані виконання бойових завдань військовою частиною першого ешелону оборони або наступу до батальйону включно. Винагорода розраховується раз на місяць пропорційно участі в цих діях.
- 100 000** Якщо військовослужбовець бере безпосередню участь у бойових діях або виконує завдання на тимчасово окупованій території та на території між позиціями сил оборони та позиціями військ РФ, розмір винагороди підвищується **до 100 тис. грн** на місяць, пропорційно до часу участі в бойових діях

Виплата гарантується відповідно до Постанови КМУ №168 від 28.02.2022 р.

Коли виплачуватимуть 100 000 грн?

100 000 гривень виплачуватиметься тим воїнам, включаючи військово-службовців строкової служби, які беруть безпосередню участь у бойових діях або заходах охорони (перебуваючи в районах ведення їх) та виконують бойові завдання (у розрахунку на місяць пропорційно часу участі):

- під час ведення бойових дій на лінії бойового зіткнення;
- у районах ведення воєнних дій з виявлення повітряних цілей противника;
- із здійснення польотів у районах ведення воєнних дій, ведення повітряного бою;
- у районах ведення воєнних дій з вогневого ураження противника у складі підрозділу ракетних військ і артилерії;
- на території противника (у тому числі між позиціями військ противника та своїх військ, тимчасово окупованих (захоплених) противником територіях);
- з вогневого ураження повітряних чи морських цілей противника;
- з виводу повітряних суден з-під удару противника з виконанням зльоту;
- кораблями, катерами, суднами в морській, річковій акваторії (поза межами внутрішніх акваторій портів, пунктів базування, місць тимчасового базування);
- у районах ведення воєнних або бойових дій медперсоналу медичних частин та підрозділів;
- з відбиття збройного нападу на об'єкти, що охороняються, звільнення таких об'єктів у разі захоплення їх або насильного заволодіння зброєю, бойовою та іншою технікою.

Коли виплачуватимуть 50 000 грн?

50 000 гривень будуть виплачувати тим, хто виконує бойове завдання у складі органу військового управління та інших штабів, що ведуть воєнні дії на лінії зіткнення на відстані виконання бойових завдань військовою частиною першого ешелону оборони або наступу до батальйону включно. Винагорода розраховується раз на місяць пропорційно участі в цих діях.

- Перелік цих органів військового управління затверджується Головнокомандувачем ЗСУ або начальником Генштабу ЗСУ.

Коли виплачуватимуть 30 000 грн?

30 000 гривень буде виплачуватися тим військовослужбовцям, які виконують бойові завдання згідно з бойовими наказами чи розпорядженнями. Винагорода розраховується раз на місяць пропорційно участі у діях:

- у складі діючих угруповань військ Сил оборони держави, резерву Головнокомандувача ЗСУ тощо;
- з протиповітряного прикриття та наземної оборони об'єктів критичної інфраструктури згідно з бойовими розпорядженнями;
- зі всебічного забезпечення діючих угруповань військ Сил оборони держави безпосередньо в районах ведення воєнних дій згідно з бойовими розпорядженнями;
- у районах ведення воєнних дій у складі військових адміністрацій.

Райони ведення воєнних дій та склад сил оборони **визначаються відповідними рішеннями Головнокомандувача Збройних Сил України.**

Документи, що підтверджують участь військовослужбовців у бойових діях, виконанні бойового завдання або здійснення заходів з національної безпеки і оборони, у період здійснення цих дій або заходів:

- бойовий наказ або бойове розпорядження;
- журнал бойових дій;
- рапорт (донесення) командира підрозділу (групи), корабля (судна), катера про участь кожного військовослужбовця (у тому числі з доданих або оперативно підпорядкованих підрозділів) у бойових діях або заходах, у виконанні бойових (спеціальних) завдань.

УВАГА! Про підтвердження безпосередньої участі в бойових діях відряджених до військових частин, командири частини, до якої відряджені військові, повідомляють органи управління або в частини за місцем штатної служби військовослужбовців.

Підставою для виплат є наказ:

- командирів або начальників військових частин особовому складу військової частини;
- керівника органу військового управління командирам або начальникам військових частин;
- наказ видається до 5 числа поточного місяця на підставі рапортів командирів підрозділів.

Винагорода 100 000 гривень також виплачується:

пораним (контузія, травма, каліцтво), які перебувають на стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я, зокрема закордонних, включаючи час переміщення, або у відпустці для лікування за висновком ВЛК

полоненим (крім тих, які добровільно здалися)

інтернованим у нейтральні держави

заручникам

безвісно відсутнім

загиблим внаслідок отриманих після введення воєнного стану поранень, травм (за весь місяць, у якому особа померла)

Полонені, заручники, інтерновані та безвісно відсутні можуть отримувати винагороду, навіть якщо зазначені події сталися до введення воєнного стану.

Винагорода 100 000 та 30 000 гривень не виплачується військовослужбовцям, які:

добровільно здалися в полон — з дня захоплення в полон, оголошеного наказом командира

відмовилися виконувати бойові накази — за місяць, у якому здійснено таке порушення

вживали алкогольні (наркотичні та психотропні речовини) — за місяць вчинення

усунені від виконання службових обов'язків — з дня усунення або відсторонення, що визначене в наказі

вчинили адміністративне або кримінальне правопорушення — за місяць, у якому вчинено таке правопорушення

самовільно залишили військові частини, місяця служби або дезертували — з дня самовільного залишення, оголошеного наказом

навмисно спричинили собі тілесні ушкодження або самогубство (крім випадків доведення до самогубства, встановленого судом) — у місяці скоєння

ВАЖЛИВО!

Якщо військовослужбовець, вчинив дії передбачені пунктами 1-5 та загинув, потрапив у полон, інтернований в нейтральні держави, зник безвісти чи отримав поранення у поточному місяці, то його не позбавляють виплати у розмірі до **100 000 грн**

Щомісячні додаткові види грошового забезпечення та надбавки

За вислугу років

АТО/ООС

За особливі умови служби

За класну кваліфікацію

За виконання особливо важливих завдань

щомісячна премія всім, окрім строковиків

За роботу з таємними документами

УВАГА!

Звертайтеся до фінансового органу з проханням ознайомитись з порядком нарахування грошового забезпечення

УВАГА!

В разі загибелі військовослужбовця членам його сім'ї виплачуються всі кошти, в тому числі і додаткові винагороди, на які мав право військовослужбовець на день загибелі. До членів сім'ї належать:

- дружина (чоловік), або повнолітні діти, які проживали разом з особою, або законний опікун чи усиновлювач неповнолітніх дітей;
- особи, які перебували на утриманні військовослужбовців, або батьки військовослужбовців рівними частками, якщо військовослужбовці не перебувають у шлюбі і не мають дітей.

Одноразові додаткові види грошового забезпечення

За стрибки з парашутом

Морське грошове забезпечення

За розмінування

За бойове чергування

УВАГА! Для отримання одноразової допомоги звертайтеся до командира в/ч з рапортом в поточному році.

Допомога

Для оздоровлення

Для вирішення соціально-побутових питань

При звільненні з військової служби:

- за станом здоров'я + 50% за кожен календарний рік служби
- за сімейними обставинами +25% за кожен рік служби
- за віком
- в разі закінчення контракту
- скорочення

Розмір допомоги залежить від вислуги років

Матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань

- Пп. 3 п. 5 Постанови КМУ від 30 серпня 2017 р. № 704 «Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб»;
- Розід XXIV Наказу № 260 МОУ від 07.06.2018 «Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам».

Розмір матеріальної допомоги у 2023 році дорівнюватиме розміру місячного грошового забезпечення. Виплачується на підставі наказу командира (начальника) із зазначенням у ньому розміру допомоги.

До місячного грошового забезпечення, з якого визначається розмір матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань, включаються посадовий оклад, оклад за військовим званням, надбавка за вислугу років та щомісячні додаткові види грошового забезпечення за займаною посадою, на які військовослужбовець має право на день підписання наказу про надання цієї допомоги.

УВАГА!

Надається після погодження рапорту за наказом командування.

Виплата матеріальної допомоги військовослужбовцям для вирішення соціально-побутових питань здійснюється виключно за наявності таких підстав:

1. смерть військовослужбовця та/або його дружини (чоловіка), дітей, батьків;
2. порушення стану здоров'я військовослужбовця, перебування його на лікуванні, реабілітації, що підтверджено відповідними медичними документами (виписний епікриз, довідка про захворювання, постанова ВЛК), а саме:
  - онкологічне захворювання (хірургічне лікування, променева та (або) хіміотерапія);
  - захворювання на туберкульоз, ВІЛ/СНІД, вірусний гепатит В, С;
3. безперервне перебування на реабілітації або у відпустці для лікування у зв'язку з хворобою (сумарно більше 30 днів поспіль) внаслідок травм, захворювань нервової, серцево-судинної системи, опорно-рухового апарату та інших захворювань органів і систем з тяжким перебігом або наслідками, що потребують проведення багатоетапного хірургічного лікування, протезування втраченої кінцівки (кінцівок), ендпротезування, трансплантації органів, індивідуального догляду, протирецидивного лікування з довготривалим застосуванням дорогих лікарських засобів, які пов'язані з Захистом Батьківщини.
4. у разі встановлення військовослужбовцю інвалідності, отриманої внаслідок поранення (контузії, травми, каліцтва), пов'язаного із Захистом Батьківщини.
5. поранення військовослужбовця, отриманого при виконанні завдань під час воєнного стану;
6. сім'ям військовослужбовців, які захоплені в полон (крім військовослужбовців, які здалися в полон добровільно) чи заручниками, а також інтерновані в нейтральних державах або визнані безвісно відсутніми.

ВАЖЛИВО!

Інші підстави та розмір матеріальної допомоги будуть доведені окремим рішенням Міністра оборони України

3.4. Грошові винагороди

Постанова КМУ № 18 від 20 січня 2016 р. «Деякі питання грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та поліцейських»
Наказ МОУ № 340 18.09.2020 «Питання реалізації постанови Кабінету Міністрів України від 20 січня 2016 року № 18»

1

ЗА УСПІШНЕ ВИКОНАННЯ БОЙОВОГО ЗАВДАННЯ

Виплачується (грн):

365 400

на бригаду

243 600

на полк,
батальйонно-
тактичну групу

121 800

на батальйон, дивізіон
та прирівняні до них
військові частини

60 900

на роту, батарею,
ескадрилью, взвод,
групу та прирівняні
до них підрозділи

Розмір щомісячної винагороди військовослужбовцям за безпосередню участь у воєнних конфліктах у воєнний час (з моменту оголошення стану війни чи фактичного початку воєнних дій до дати припинення стану війни чи воєнних дій):

безпосередня участь
військовослужбовців у
бойових діях

безпосередня участь військовослужбовців
у здійсненні спеціальних заходів (пошук
диверсійно-розвідувальних груп, незаконних
збройних формувань (озброєних осіб)

попередження, виявлення і
припинення терористичної
діяльності, забезпечення
правопорядку на державному
кордоні)

18000 грн

7000 грн

7000 грн

Порядок оформлення виплати

1

Штаб АТО/ОС/опера-
тивно-тактичних угру-
повань видає розпо-
рядження, де визначає
завдання командир в/ч

2

Командир в/ч,
підрозділу, видає
бойовий наказ

3

Після бою, командир підрозділу,
заповнює журнал бойових дій та
подає рапорт командир в/ч про
результати завдання та перелік
осіб, які брали в ньому участь

4

Командир в/ч готує
рапорт (донесення)
з клопотанням про
призначення однора-
зової винагороди

продовження на
стр. 90

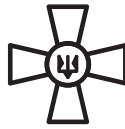

5.

Штаб АТО/ОС/оперативно-тактичних угруповань видає наказ про підтвердження успішного виконання бойового завдання і зазначенням кожного, хто брав в ньому участь

6.

Наказ штабу АТО/ОС/оперативно-тактичних угруповань доводиться до командира в/ч

7.

На підставі наказу штабу АТО/ОС/оперативно-тактичних угруповань командир в/ч видає наказ про виплату

8.

Виплата здійснюється за місцем проходження служби на підставі наказу командира в/ч

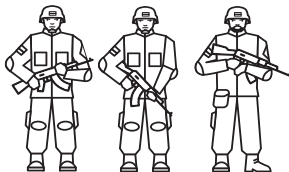
Винагорода виплачується військовослужбовцям, які під час виконання окремих завдань:

- загинули,
- захоплені в полон;
- є заручниками, а також інтерновані в нейтральній державі;
- безвісно відсутні.

Винагорода виплачується таким членам сімей військовослужбовців:

дружині/чоловіку, у разі відсутності їх — повнолітнім дітям, які проживають разом з ними/ законним представником чи усиновлювачем неповнолітніх дітей (інвалідів з дитинства — незалежно від їхнього віку); особам, які перебувають на утриманні військовослужбовців/батькам військовослужбовців, якщо військовослужбовці не перебувають у шлюбі і не мають дітей.

У разі спільного виконання завдань підрозділами різних військових частин

Наказ про виплату **додаткової винагороди** видається Об'єднаним оперативним штабом Збройних Сил України на підставі подання командира зведеного підрозділу, який успішно виконав завдання.

Додаткова винагорода командирам
Накази про виплату додаткової винагороди на командирів видаються органами військового управління, у підпорядкуванні яких вони перебувають.

2

ЗА БЕЗПОСЕРЕДНЮ УЧАСТЬ У БОЙОВИХ ДІЯХ

1000 грн/день

Виплата здійснюється при виконанні завдань:

Напряму головного удару при зіткненні з противником

Ракетними військами та артилерією з вогневого ураження противника

За дні, коли військові беруть участь у:

- здійсненні польотів в зоні ураження;
- веденні повітряного, морського бою.

Порядок оформлення виплати

1 -----> 2 -----> 3 -----> 4

Участь військовослужбовця у бойових діях в районі АТО/ООС/інших заходах оборони держави після видання бойового наказу командира в/ч фіксується у журналі бойових дій безпосереднім командиром та передається командирі в/ч.

Командир в/ч подає рапорт про безпосередню участь у бойових діях до штабу АТО/ООС/оперативно-тактичних угруповань, із зазначенням кожного військовослужбовця.

За результатом розгляду рапортів штаб АТО/ООС/оперативно-тактичних угруповань підтверджує конкретні дні безпосередньої участі у бойових діях зазначених військовослужбовців.

На підставі підтвердження штабу операції АТО/ООС/оперативно-тактичних угруповань командир військової частини видає наказ на виплату додаткової винагороди за безпосередню участь військовослужбовців у бойових діях.

Виплати за успішне виконання завдань із знищення (захоплення) техніки (грн)

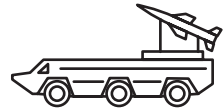
121 800

При знищенні бойового літака, ЗРК

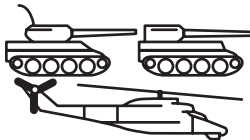
60 900

При знищенні реактивної системи залпового вогню

54 810

При знищенні тактичного ракетного комплексу, військового літака

48 720

При знищенні танка, наземної артилерії (самохідної), бойового вертольота

42 630

При знищенні наземної артилерії (іншої), військового вертольота, протитанкового ракетного комплексу

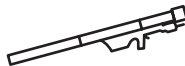
42 630

При знищенні бойової машини піхоти (десанту), бронетранспортера, броньованої розвідувально-дозорної машини

36 540

При знищенні іншого літального апарата, оснащеного засобами ураження або спостереження

30 450

При знищенні переносного ЗРК

12 180

При знищенні військового автомобіля (вантажного, спеціалізованого), малогабаритного судна бойового (розвідувального) призначення, військового тягача

Порядок оформлення виплати

1

Командир в/ч подає рапорт та мінімум три документа, що підтверджують успішне знищення техніки до штабу АТО/ОС/оперативно-тактичних угруповань

2

Рішення про визнання техніки такою, що знищена (захоплена) оформлюється наказом керівника штабу АТО/ОС/оперативно-тактичних угруповань, де зазначаються:

обставини, місце, час, спосіб знищення (захоплення) техніки, тип цієї техніки;

конкретні особи підрозділу, екіпажу та прирівняного до них підрозділу або окрема особа (у разі самостійного виконання завдання), які виконали завдання із знищення (захоплення) техніки;

сума додаткової винагороди, що належить кожній особі підрозділу, екіпажу, прирівняного до них підрозділу або особі (у разі самостійного виконання завдання), що виконували бойове завдання, з урахуванням їх внеску.

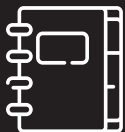
3

Витяги з наказів про результати знищення (захоплення) техніки направляються до військових частин за місцем проходження служби військовослужбовців, де здійснюється виплата.

Закон установлює розміри та умови виплати винагороди за добровільно передану ЗСУ бойову техніку держави-агресора. Розміри (в доларах США) за:

- бойовий літак (винищувальна та штурмова авіація) — **1 000 000 \$**;
- бойовий вертоліт — **500 000 \$**;
- реактивну систему залпового вогню — **25 000–35 000 \$**;
- танк, наземну артилерію (самохідну) — **100 000 \$**;
- бойову машину піхоти (десанту), бронетранспортер, броньована розвідувально-дозорна машина — **50 000 \$**;
- військовий автомобіль (вантажний, спеціалізований), військовий тягач, військову інженерну машину: розвідки, розмінування, мінного загородження, мостоукладних, розгородження, для прокладання шляхів, для здійснення землерийних робіт, для подолання водних перешкод — **10 000 \$**;
- корабель 1 або 2 рангу — **1 000 000 \$**;
- корабель 3 або 4 рангу — **500 000 \$**;
- судно військового (допоміжного) забезпечення — **200 000 \$**;
- судно малогабаритного бойового (розвідувального) призначення — **50 000 \$**.

Документи, що підтверджують успішне виконання завдання зі знищення техніки:

журнал
бойових дій

- рапорт командира підрозділу, який безпосередньо виконував завдання,
- рапорт командирів суміжних підрозділів, які за результатом візуального спостереження підтверджують знищення (захоплення) техніки;
- дані фото- та відеоспостереження з координатами місця знищення техніки;
- особистий рапорт командира екіпажу літака (вертольота), льотчика - щодо знищеної техніки;
- акт оприбуткування трофейного майна щодо безпосередньо захопленої техніки.

3.5. Відпустки

Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», ст.10-1

В особливий період військовослужбовцям надаються відпустки:

Вид	Щорічна відпустка	За станом здоров'я	За сімейними обставинами
Тривалість	30 днів - вислуга до 10 років 35 днів - вислуга 10-15 років 40 днів - вислуга 15-20 років 45 днів - вислуга 20 + років Кошти на оздоровлення виплачуються щорічно у розмірі місячного грошового забезпечення, незалежно від відпустки. Відпустка надається за умови одночасної відсутності не більше 30 % загальної чисельності військовослужбовців певної категорії відповідного підрозділу.	залежно від стану здоров'я на підставі висновку ВЛК В разі поранення: 30, 45 або 60 днів з можливістю продовження до 60 днів (макс. 4 міс) В разі захворювання: 10, 15 днів з можливістю продовження на 10 днів (макс. 30 днів)	до 10 днів за сімейними обставинами та в інших обставинах
Грошове забезпечення	Зберігаються кошти на оздоровлення, виплачуються щорічно у розмірі місячного грошового забезпечення, незалежно від відпустки.	Зберігається винагорода за участь в АТО/ООС/інших заходах оборони держави, а також у разі поранення	Зберігається в особливий період

- ▶ Відпустки для курсантів вищих військових навчальних закладів, ЗВО, які мають у своєму складі інститути, факультети чи кафедри військової підготовки (відпустки на навчання в невійськовій ЗВО в особливий період не надаються)
- ▶ Відпустки військовослужбовцям строкової служби (10 календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця проведення відпустки та назад)
- ▶ Відпустки для військовослужбовців-жінок у зв'язку з вагітністю та пологами, а також по догляду за дитиною до досягнення нею 3-річного віку (в окремих випадках, визначених в медичному висновку до досягнення дитиною 6 років)

Військовослужбовцям - жінкам, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами або у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, строк дії контракту продовжується на період їх перебування в такій відпустці (тобто дія контракту на період такої відпустки призупиняється). Виплата грошового забезпечення в цей період не здійснюється.

На підставі медичного висновку військовослужбовцям-жінкам надаються відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами тривалістю:

- до пологів - 70 календарних днів;
- після пологів - 56 календарних днів (70 календарних днів – у разі народження двох і більше дітей та в разі ускладнення пологів), починаючи з дня пологів.

Після закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами за бажанням військовослужбовця-жінки їй надається відпустка по догляду за дитиною до досягнення нею 3-річного віку (в окремих випадках, визначених в медичному висновку до досягнення дитиною 6 років).

УВАГА! Під час особливого періоду додаткова відпустка учасникам бойових дій (чинним військовослужбовцям) тривалістю 14 календарних днів не надається.

При обчисленні тривалості відпусток не враховуються святкові дні.

Під час дії особливого періоду військовослужбовцям-чоловікам може надаватись відпустка по догляду за дитиною до досягнення нею 3-річного віку за домовленістю з дружиною, якщо обоє батьків-військовослужбовців.

Указ Президента України «Про положення про проходження військової служби відповідними категоріями військовослужбовців» №1053 від 07.11.2001 року

Наступного дня після прибуття до місця проведення відпустки потрібно стати на облік у Військовій службі правопорядку або в найближчому ТЦК та СП (військкоматі), за день перед вибуттям до місця служби – знятися з обліку. Вимога щодо становлення та зняття з обліку стосується також відпустки після поранення для реабілітації

ВІЇЗД ЗА КОРДОН ДОЗВОЛЕНО ЗА УМОВИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ
ПРО КРАЇНУ ТА МІСЦЕ ПЕРЕБУВАННЯ

Відпустку може бути **продовжено** внаслідок **непередбачених перешкод у сполученні або через хворобу військовослужбовця** на строк затримки, що підтверджується відповідними документами (позначка в посвідченні про відрядження або довідку про причини затримки у військового коменданта на транспорті або начальника органу управління ВСП ЗСУ чи військового комісара, а в разі їх відсутності – в адміністрації шляхів сполучення або місцевій держадміністрації чи органі місцевого самоврядування). Також необхідно повідомити про свою затримку командира в/ч (повідомляє ВСП та ТЦК та СП (військкомат), проте не заводить додатково поінформувати особисто).

Порядок оформлення відпустки

Військовослужбовець подає рапорт безпосередньому командиру

Командир передає рапорт до штабу в/ч для подання на розгляд командир в/ч

Командир в/ч приймає рішення щодо надання відпустки (відмова обґрунтовується)

Щорічна основна відпустка

Порядок розрахунку днів відпустки у рік призову (прийняття на службу за контрактом): кількість відслужених повних місяців поділити на 12 та помножити на кількість днів відповідно до вилучення років

Наприклад:

за 2 місяці служби солдат з вилученням до 10 років буде мати 5 днів відпустки $(2/12) \times 30 = 5$

УВАГА!

Відпустка може надаватися авансом за місяці, які будуть відслужені. У разі звільнення військовослужбовця до закінчення календарного року, за який він уже використав відпустку проводиться відрахування із грошового забезпечення за дні відпустки, що були використані в рахунок тієї частини календарного року, яка залишилася після звільнення військовослужбовця.

Щорічна основна відпустка

- Надається згідно графіку відпусток, який складається з під-розділах.
- За умови відсутності не більше 30% особового складу в/ч
- Відпустка переривається при оголошенні воєнного стану, мобілізації чи за рішенням командира
- В разі затримки повернення до в/ч через хворобу, сімейні обставини, проблеми в дорозі через сполучення військовий повідомляє свого безпосереднього командира та дає телеграму на командира в/ч через найближчий ТЦК та СП (військкомат)

В особливий період

- Невикористана щорічна відпустка може бути використана в першому кварталі наступного року
- Дозволяється об'єднувати щорічні відпустки за 2 роки (макс 90 днів) і ділити їх на частини будь-якої тривалості та кількості
- Члени сім'ї мають право на використання своєї відпустки в той же час, що і військовослужбовець

При демобілізації

- За невикористані дні відпустки виплачується компенсація у році звільнення
- Невикористана відпустка (її частина) може бути надана по звільненню після виключення зі списків в/ч

УВАГА!

У разі смерті військовослужбовця відрахування з його грошового забезпечення за використані дні відпустки не проводяться.

До основної щорічної відпустки також надається час, необхідний для проїзду в межах України до місця проведення відпустки та назад, але не більше двох діб в один кінець.

Зразок рапорту на щорічну відпустку

Командиру підрозділу

_____

_____

Рапорт

Прошу надати мені, _____
(звання, ПІБ), щорічну основну відпустку на _____ діб, виплатити грошову допомогу на оздоровлення та надати військовий проїзний документ.

Відпустку буду проводити за адресою:

_____

_____

Тел.: _____

«_____» _____ 20____ р.

Підпис, Звання, Прізвище, Ініціали

Командиру в/ч _____

Клопочу по суті рапорту _____ (звання, ПІБ військовослужбовця, що подав
рапорт на відпустку)

Дата _____

Звання Підпис

Прізвище, Ініціали

Відпустки під час воєнного стану

УВАГА! У разі введення воєнного стану законом передбачена можливість відкликання із щорічних основних відпусток.

Які види відпусток надаються?

- ▶ частина щорічної відпустки тривалістю не більше 10 днів (зі збереженням грошового забезпечення) надається за умови відсутності не більше 30% особового складу;
- ▶ за сімейними обставинами та з інших поважних причин (із збереженням грошового забезпечення тривалістю до 10 календарних днів);
- ▶ за станом здоров'я у зв'язку з хворобою або для лікування після важкого поранення за висновком (постановою) ВЛК;
- ▶ для догляду за дитиною до досягнення нею 3-річного віку та якщо дитина потребує домашнього догляду — тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення нею 6-річного віку (якщо обоє батьків є військовослужбовцями, то одному з них на їхній вибір);
- ▶ військовослужбовцям-жінкам у зв'язку з вагітністю та пологами.

Зразок рапорту для отримання частини щорічної відпустки під час воєнного стану

Безпосередньому командирю

_____ (прізвище, ініціали)

Посада, в/ч _____

_____ (прізвище, ініціали)

Рапорт

Прошу Вашого клопотання перед вищим командуванням про надання мені, _____ (звання, ПІБ), частину щорічної відпустки на 10 днів згідно з ч. 18 ст. 10-1 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей". Прошу врахувати, що кількість днів відпустки надається без урахування часу, необхідного для проїзду в межах України до місця проведення відпустки та назад, але не більше двох днів в один кінець. Зазначені зміни до ч. 18 ст. 10-1 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" набули чинності з 23.12.2022 р.

Відпустку буду проводити за адресою:

_____
_____
_____

Тел.: _____

«_____» _____ 20____ р.

Підпис, Звання, Прізвище, Ініціали

Відпустка за станом здоров'я

У госпіталі військовослужбовець може отримати рекомендацію щодо

- звільнення від виконання службових обов'язків
- надання відпустки у зв'язку з хворобою/для лікування після важкого поранення

У разі отримання висновку ВЛК про необхідність відпустки за станом здоров'я, командир зобов'язаний надати таку відпустку відповідно до абзацу 3 п. 2.1 Наказу МОУ №402.

Госпіталь у взаємодії з командиром в/ч повинен забезпечити можливість реалізації права на відпустку

УВАГА!

За необхідності госпіталь може видати військовий проїзний документ, який дає право на безкоштовний проїзд до в/ч або місця проведення відпустки

ВАЖЛИВО!

Військовослужбовці, які захворіли в період відпустки або відрядження, на стаціонарне лікування направляються начальниками відповідних органів управління Служби правопорядку в гарнізонах або керівниками ТЦК та СП. (ст. 261 Статуту внутрішньої служби ЗСУ)

Військово-проїзний документ

Видається в частині, засвідчується гербовою печаткою та підписом командира

Пред'являється в касі для отримання безкоштовного квитка (бланк «Проїзний документ»)

ВПД та бланк здають при поверненні до в/ч

До ВПД можуть вписуватись члени сім'ї

Діє 6 місяців з моменту видачі

- Військовослужбовець повинен отримати дозвіл на вибуття у відпустку у порядку визначеному командиром в/ч

УВАГА!

Зазвичай, для оформлення відпустки військовослужбовець зобов'язаний прибути до в/ч. З дозволу командира в/ч, при наявності відповідних обставин (стан здоров'я, відстань, тощо) така вимога може бути недотриманою.

- Завжди зв'язуйтеся з безпосереднім командиром та командиром в/ч для отримання дозволу на відпустку та повідомлення місця перебування

УВАГА!

В разі відсутності контакту з безпосереднім командиром, можна повідомити в/ч надіславши телеграму через ТЦК та СП (військкомат) за місцем перебування або рапорт рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

Відпустка за сімейними обставинами

Кожна обставина має бути підтверджена документами, завіреними ТЦК та СП (військкоматом) або керівником закладу охорони здоров'я

10

Надається строком до 10 днів за рішенням командира в/ч

Під час воєнного стану відпустка за сімейними обставинами надається зі збереженням грошового забезпечення.

У законодавстві відсутній перелік сімейних обставин у разі наявності яких можуть надавати таку відпустку. Тому якщо вважаєте, що Ваша присутність необхідна в родині і для цього є документальне підтвердження Ви можете звернутись до Вашого командування з приводу надання Вам такої відпустки.

УВАГА!

Під час воєнного стану кількість відпусток за сімейними обставинами не обмежується однією відпусткою на рік. У разі наявності підстави та документального підтвердження - маєте право звертатись з приводу отримання відпустки.

Зразок рапорту на відпустку за сімейними обставинами

Командиру в/ч _____

_____

РАПОРТ

Прошу надати мені, _____

(звання, ПІБ), відпустку на _____ днів за сімейними обставинами: _____

(опис обставин).

До рапорту додаю:

Довідку № _____ від _____ 20__ року

Свідоцтво про смерть № _____ від _____ 20__ року

Відпустку буду проводити за адресою:

_____

Тел.: _____

« _____ » _____ 20__ р.

Підпис, Звання, Прізвище, Ініціали

До відпустки за сімейними обставинами також надається час, необхідний для проїзду в межах України до місця проведення відпустки та назад, але не більше двох днів в один кінець (під час воєнного стану).

3.6. Заміна особового складу військових частин та підрозділів в районах проведення російсько-української війни чи виконання інших завдань за призначенням («ротація»)

УВАГА! Не плутати з відпусткою!!!

Термін "ротація" наявний в законодавстві, зокрема в наказі МОУ №170. Проте це поняття не застосовується щодо участі в бойових діях на території України.

Відповідно до рішень командира в/ч / стану боєздатності підрозділу / необхідності поповнення запасів, втрат

Після передислокації, особовий склад в/ч може бути розміщений на полігоні, в п.п.д., на території іншої в/ч, де є умови для психологічного та фізичного відновлення

Порядок ротації

Підстава: рішення органу військового управління, який здійснює керівництво військовим підрозділом.

Військовослужбовець виводиться з району виконання завдань у складі підрозділу або індивідуально у разі перебування у відрядженні.

Після виведення проводиться робота з психологами, надається час для відпочинку (вихідні дні/відпустка/відпочинок в межах нового місця дислокації).

3.7. Медичне забезпечення

Закон України «Про соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», ст. 11

Військовослужбовці мають право на безоплатну медичну допомогу у військових госпіталях

За відсутності за місцем проходження служби, або за місцем проживання військовослужбовців військово-медичних закладів охорони здоров'я чи відповідних відділень або спеціального медичного обладнання, а також у невідкладних випадках медична допомога надається державними або комунальними закладами охорони здоров'я за рахунок МОУ, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів.

Якщо військовослужбовець прослужив більше 20 років ЗСУ, члени сім'ї мають право на медичне обслуговування у військових госпіталях

Члени сімей військовослужбовців за відсутності за місцем їх проживання державних або комунальних закладів охорони здоров'я отримують медичну допомогу у військово-медичних закладах охорони здоров'я

ВЛК

Військовослужбовці, які направляються до санаторіїв для продовження лікування на основі висновку ВЛК отримують путівки безкоштовно

Ветерани війни та члени сімей загиблих Захисниць/Захисників мають право на безоплатну психологічну допомогу.

Якщо сукупний дохід сім'ї в розрахунку на одну особу становить менше трьох прожиткових мінімумів, військовослужбовець та члени його сім'ї мають право 1 раз на рік на пільгові путівки в санаторії МОУ та інших військових формувань

Військовослужбовці, які брали безпосередню участь в АТО/інших заходах забезпечення національної безпеки та оборони мають право на надання психологічної допомоги психологічною службою в/ч, а в разі потреби у проведеної медико-психологічної реабілітації можуть бути направлені до закордонних медичних закладів. Послуга надається за кошти державного бюджету або приймаючої сторони.

Учасники бойових дій або пріврівняні до них особи, які були позбавлені особистої свободи внаслідок збройної агресії, обов'язково проходять відновлювальні (постізоляційні, реінтеграційні) заходи, заходи з адаптації, підтримки (супроводу).

Порядок звернення за медичною допомогою

Статут внутрішньої служби ЗСУ, ст. 254, ст. 257

Військовослужбовець повідомляє безпосереднього командира про хворобу

Командир зобов'язаний направити військовослужбовця в медпункт

рекомендація лікаря
ОБОВ'ЯЗКОВА для виконання посадовими особами!

Після огляду, лікар (фельдшер) може звільнити від виконання службових обов'язків (максимум на 6 днів, з можливістю продовження терміну звільнення)

УВАГА! В медпункті частини лікування може тривати до 14 днів (Статут внутрішньої служби ЗСУ, ст. 259)

ВАЖЛИВО!

По закінченні терміну звільнення за висновком лікаря військовослужбовці мають бути направлені в разі потреби на повторний медичний огляд.

Евакуація та лікування у стаціонарі

поранення

У разі поранення евакууюють до найближчого закладу охорони здоров'я.

У подальшому потрібно оформити: направлення від командира в/ч, ідентифікаційні документи, довідку про травму.

Якщо військовий здатен пересуватися сам, йому видають проїзні документи до госпіталю і назад.

госпіталь

Начальник госпіталю повідомляє командира в/ч про прибуття та стан військовослужбовця.

Робить запит на документи, якщо їх не мав при собі поранений.

На період лікування військовослужбовець знаходиться на обліку, речовому та грошовому забезпеченні госпіталю.

За 5 днів до виписки начальник госпіталю повідомляє командира в/ч.

Під час лікування військовослужбовець знаходиться на обліку та продовольчому забезпеченні госпіталю та підпорядковується начальнику госпіталю.

постанова ВЛК

Для визначення придатності до подальшої військової служби ВЛК проводиться після завершення лікування при визначеному наслідку (стан здоров'я, коли подальше лікування не призведе до відновлення придатності).

У постанові ВЛК зазначається причинний зв'язок між пораненням та участю у бойових діях (необхідно для оформлення одноразової грошової допомоги).

Для визначення правильного причинного зв'язку поранення - потрібно мати довідку про обставини травми. При захворюваннях така довідка не видається і не потрібна.

При ухиленні від призначеного обстеження, порушення режиму лікування особу може бути виписано з госпіталю без ВЛК. Про відмову в обстеженні повідомляється командир в/ч.

Постанова ВЛК чинна протягом 12 місяців після проведення медогляду та повинна бути реалізована негайно.

в/ч

Після завершення лікування військовослужбовець зобов'язаний з'явитися у в/ч.

Начальник госпіталю може видавати проїзний документ для забезпечення проїзду до в/ч.

В разі неможливості пересування, можна направити рапорт з поясненням командир в/ч та копії медичних документів.

УВАГА!

Після важких поранень лікар може рекомендувати реабілітацію, відпустку, санаторно-курортне лікування, лікування закордоном, протезування

Максимальний строк, який надається для безперервного лікування, включаючи відпустку (12 міс при лікуванні туберкульозу).

Після спливу 4 місяців обов'язково проводиться медогляд для визначення ступеню придатності до подальшої служби.

Під час лікування всі витрати на дорогу з в/ч до госпіталю та з госпіталю до в/ч сплачує МОУ.

УВАГА!

В разі продовження лікування понад 4 міс начальник госпіталю повинен оформити клопотання на командира в/ч щодо продовження виплат грошового забезпечення у повному обсязі.

Медична допомога військовослужбовцям під час воєнного стану

Якщо військовослужбовці зазнали ушкодження здоров'я внаслідок участі в обороні України у період дії воєнного стану, то за висновком ВЛК можуть направлятися для лікування або медико-психологічної реабілітації за кордон. Відшкодування вартості необхідного лікування/реабілітації, а також проїзду здійснюватиметься за рахунок коштів державного бюджету, окрім випадків, коли такі витрати буде фінансувати держава, що приймає пацієнта.

Реабілітація військових за кордоном

Військові сил оборони та сил безпеки, постраждали від агресії РФ, мають право на реабілітацію за кордоном.

Для цього потрібні:

1. Висновок про необхідність направлення на лікування за кордон (зразок на стр. 105).

2. Повідомлення від Координаційного центру з надзвичайних ситуацій Європейської Комісії про готовність певної країни-члена ЄС та/або письмового підтвердження готовності закладу охорони здоров'я іноземної держави на безоплатній основі прийняти на лікування військового.

Алгоритм направлення військових на реабілітацію за кордон

Направлення захисника України на лікування за кордон ініціюється медичним закладом, у якому проходить лікування пацієнт.

Лікувальний заклад для направлення на реабілітацію готує такі документи щодо Захисника чи Захисниці:

- згода військового або його законного представника на лікування за кордоном з обов'язковим наданням однозначної згоди на обробку персональних даних, що стосуються медичної інформації;
- згода на обробку та передачу персональних даних закладам охорони здоров'я іноземних держав відповідно до законодавства в довільній формі;
- виписка з медичної карти амбулаторного (стаціонарного) хворого за формою, затвердженою МОЗ;
- висновок про необхідність направлення на лікування за кордон.

Шпиталь формує та надсилає до державного органу сектору безпеки і оборони, в якому проходить службу захисник України такі документи:

1. перелік захисників України, щодо яких наявні висновки про необхідність направлення на лікування за кордон, із зазначенням діагнозу;
2. документи для кожного захисника, що зазначені у пункті 2.

Після узагальнення отриманої інформації відповідний державний орган протягом 3х днів надсилає до Міністерства охорони здоров'я в електронній формі лист-направлення з копіями вищезазначених документів та готує дозволи для виїзду за кордон захисників України.

МОЗ протягом 7 днів із дня отримання відповіді від Координаційного центру інформує відповідний державний орган (командування медичних сил тощо), Адміністрацію Держприкордонної служби та міністерство закордонних справ про погоджений з іноземною стороною перелік захисників України.

Якщо відповідь від координаційного центру відсутня, то МОЗ та МЗС самостійно вживають заходів пошуку закладів охорони здоров'я іноземних держав.

Транспортування захисників до державного кордону організує МОЗ за сприяння Міноборони, МВС, Адміністрації Держприкордонної служби.

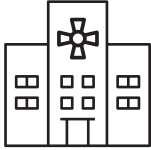
Після перетину кордону до відповідного закладу: МЗС та МОЗ.

Організаційними питаннями перебування захисників України за кордоном на реабілітації відає МЗС.

Супровід Захисників за кордон

Міністерство закордонних справ через закордонні дипломатичні установи України за сприяння:

МОЗ та Мінборони

представників ЄС

волонтерських
організацій

громад закордонних
українців

Члени сім'ї

Чоловік/дружина

Батьки

Діти (у тому числі усиновлені)

УВАГА!

Супроводжувати може тільки один член сім'ї!

Внаслідок яких травм Захисники та Захисниці України потребують направлення на лікування чи реабілітацію за кордоном?

За кордон для лікування чи реабілітації мають бути направлені пацієнти з травмами, отриманими внаслідок збройної агресії РФ проти України, які потребують надання третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги:

- травми голови/обличчя:
- відкриті черепно-мозкові травми, які потребують нейрореабілітації;
- пошкодження обличчя, язика, верхніх дихальних шляхів, переломи щелепи та/або кісток черепа, які потребують реконструктивних операцій;
- проникаючі поранення ока;
- травми шиї:
- пошкодження гортані та/або трахеї, які потребують складних реконструктивних операцій;
- пошкодження стравоходу, які потребують складних реконструктивних операцій;
- травми грудної клітки:
- проникаючі поранення органів грудної клітки, які потребують складних реконструктивних операцій;
- травми черевної порожнини та/або органів тазу:
- травматичні дефекти черевної стінки;
- переломи кісток тазу;
- проникаючі поранення промежини;
- травми кінцівок:
- відкриті вогнепальні переломи з дефектами кістки;
- масивні дефекти м'яких тканин, які потребують складних реконструктивних операцій;
- внутрішньосуглобові переломи, що потребують протезування;
- ускладнення після множинних поранень кінцівок;
- ампутації на рівні стегна, гомілки, стопи, плеча, передпліччя, кисті;
- масивні ушкодження кисті, які потребують складних реконструктивних операцій;
- травми хребта:
- перелом відділів хребта;
- пошкодження спинного мозку, включаючи забій спинного мозку;
- інші ушкодження:
- ураження хімічною, радіологічною чи біологічною зброєю;
- сепсис;
- локальні інфекційні ускладнення спричинені мультирезистентною флорою.

Додаток 1
до Порядку

ВИСНОВОК

про необхідність направлення особи із складових сил оборони або сил безпеки, постраждалої у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на лікування за кордон

_____ (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) особи)

_____ (рік народження)

_____ (адреса місця проживання)

Діагноз/діагнози та ускладнення відповідно до НК 025:2021 "Класифікатор хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я": _____

_____

_____

_____

_____

Висновок: необхідне направлення особи із складових сил оборони або сил безпеки, постраждалої у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на лікування за кордон.

_____ (прізвище, ініціали власного імені)	_____ (підпис)	«_____» _____ 20__ р.
_____ (прізвище, ініціали власного імені)	_____ (підпис)	«_____» _____ 20__ р.
_____ (прізвище, ініціали власного імені)	_____ (підпис)	«_____» _____ 20__ р.
_____ (прізвище, ініціали власного імені)	_____ (підпис)	«_____» _____ 20__ р.

Примітка. Висновок заповнюється машинодруком або від руки друкованими літерами.

(Додаток 1 в редакції Постанови КМ № 1169 від 14.10.2022 - діє до дня припинення чи скасування воєнного стану і протягом шести місяців після його припинення чи скасування)

Санаторно-курортне лікування військовослужбовців

Постанова КМУ «Про затвердження Порядку забезпечення санаторно-курортними путівками до санаторно-курортних закладів військовослужбовців, ветеранів війни, ветеранів військової служби, органів внутрішніх справ та деяких інших категорій осіб і членів їх сімей» від 27 квітня 2011 року №446

Військовослужбовці безкоштовно забезпечуються путівками не більше одного разу на рік за місцем служби відповідно до висновків ВЛК. Кожне силове відомство затверджує окремі інструкції про забезпечення санаторно-курортним лікуванням військовослужбовців

ЗСУ

Наказ Міністерства оборони України «Про затвердження Інструкції про організацію санаторно-курортного лікування, медичної та медико-психологічної реабілітації у ЗСУ» від 04.11.2016 №591

Строк санаторно-курортного лікування становить 21 календарний день та може бути продовжений на строк не більше **10 діб**.

МВС

Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про медичне забезпечення в закладах охорони здоров'я системи МВС України» від 04.11.2003 №1296

Путівки видаються строком на 10 або 21 день, але не більше **21 дня**.

ДПС

Наказ Державної прикордонної служби України «Про затвердження Інструкції про організацію санаторно-курортного забезпечення у Державній прикордонній службі України» від 21.06.2011 №444

Термін перебування в санаторно-курортних закладах Держприкордонслужби **12 і 21 день**.

3.8. Речове забезпечення в лікувальних закладах

В разі вибуття військовослужбовця до лікувального закладу у зв'язку з пораненням (хворобою) командир підрозділу подає донесення за формою 24 для списання майна з обліку військової частини.

При оформленні пораненого (хворого) в лікувальному закладі складається акт для обліку його речового майна (форма 11).

Донесення складають у двох примірниках:

1. В речову службу тилу в/ч
2. Залишається у підрозділі

В акті вказуються найменування та кількість речового майна, яке надійшло з пораненими (хворими).

(Наказ Міністерства оборони України від 17.08.2017 № 440 «Про затвердження Інструкції з обліку військового майна у Збройних Силах України» п.43 розділу X)

Придатне до подальшого використання речове майно, яке надійшло з пораненим (хворим) підлягає санітарній обробці (пранню, хімічному чищенню), зберігається окремо та перед випискою підлягає видачі військовослужбовцю.

Непридатні до подальшого використання предмети речового майна списуються в лікувальній установі та перед випискою військовослужбовцю видаються нові предмети та атестат за формою 21.

3.9. Переміщення

Про затвердження Інструкції про організацію виконання Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України» №170 від 10.04.2009

Право на переведення з частини в частину обмежене законодавством і можливе лише:

①

за станом здоров'я згідно з висновком ВЛК*

②

за сімейними обставинами*

③

в разі службової необхідності

④

в разі проведення організаційних заходів

⑤

за висновком службової характеристики

Переведення можливе за наявності посад та погодження командирів в/ч.

Рішення про переведення приймає старший начальник над обома військовими частинами

* – для переведення військовослужбовець має подати рапорт

ПОРЯДОК ПЕРЕМІЩЕННЯ

①

рапорт
військовослужбовця

②

відношення-згода
командира частини,
який приймає на
військову службу

③

подання
на переведення
командира в/ч

④

рішення/наказ
військового
керівника, який має
право здійснювати
переведення

УВАГА!

В разі зміни місця дислокації в/ч військовослужбовець зобов'язаний перемішуватися в складі в/ч

3.10. Дострокове звільнення під час воєнного стану

Підстави для дострокової демобілізації (звільнення) визначені в п. 2 ч. 4 ст. 26 ЗУ «Про військовий обов'язок і військову службу»

- у зв'язку з вихованням дитини з інвалідністю віком до 18 років;
- у зв'язку з вихованням дитини, хворої на певні* тяжкі хвороби без встановлення інвалідності;

необхідність постійного догляду за хворою дружиною, дитиною до 18 років, батьками (своїми чи дружини) (підтверджується свідоцтвом МСЕК/ЛКК)

один із подружжя, обоє з яких проходять військову службу і мають дитину віком до 18 років;

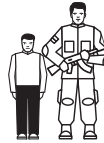
60+

досягнення граничного віку перебування на службі

- у зв'язку з наявністю дружини/чоловіка із числа осіб з інвалідністю (I/II/III групи) та/або одного із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи (тільки для мобілізованих);

- у зв'язку з необхідністю здійснення опіки над особою з інвалідністю, визаною судом недездатною;
- у зв'язку з необхідністю здійснення постійного догляду за особою з інвалідністю I/II групи, або за особою, яка за висновком МСЕК або ЛКК потребує постійного догляду, у разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд;

самостійне виховання дитини (дітей) віком до 18 років

перебування на утриманні трьох і більше неповнолітніх дітей (тільки для мобілізованих);

стан здоров'я на підставі висновку ВЛК: непридатний до військової служби з виключенням з військового обліку

вагітність перебування у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею 3 років, а також до 6 років, якщо потребує домашнього догляду

Особи, прийняті на військову службу за короткостроковим контрактом, звільняються до закінчення терміну дії контракту в разі оголошення рішення про демобілізацію

1

Військовослужбовець подає рапорт та документи, що підтверджують підстави для звільнення

2

Командир в/ч приймає рішення відповідно до вимог Указу Президента «Про Положення про проходження громадянами України військової служби у ЗСУ» №1153/2008 від 10.12.2008 та інших нормативних актів

3

Після видання наказу про звільнення військовослужбовець здає справи та посаду і виключається зі списків в/ч

УВАГА!

У разі відмови у достроковому звільненні, рішення повідомляється із зазначенням причини відмови

При звільненні видається припис, службова характеристика, грошовий атестат, мед книжка та документи необхідні для оформлення статусу УБД

3.11. Звільнення в запас

Звільнення в запас проводиться згідно з Указом Президента України. Військовослужбовець виключається зі списків в/ч та стає на облік до ТЦК та СП (військомату) за місцем реєстрації.

УВАГА!

Звільнені в запас в обов'язковому порядку зараховуються до першої черги оперативного військового резерву, в якому вони перебувають до закінчення особливого періоду

Особливості звільнення в запас

Контрактники

Звільняються після завершення особливого періоду або видання окремого рішення по демобілізації

Поранені в госпіталі

Звільняються після закінчення лікування у разі визнання непридатним до проходження військової служби за рішенням ВЛК

Безвісно відсутні

Виключаються зі списку в/ч після визнання судом безвісно відсутнім або оголошення померлим

Мобілізовані

Звільняються на підставі окремого указу Президента України про демобілізацію

УВАГА!

За пораненими, військовополоненими, безвісно відсутніми зберігається місце роботи до дня наступного після їх взяття на облік у районному ТЦК та СП (військомату) після їх звільнення з частини.

Порядок звільнення в запас

1

Підготовка списку на звільнення та ознайомлення з планом звільнення
Військовослужбовець ставить підпис про ознайомлення з планом

2

Бесіда про права та обов'язки військовослужбовця
Начальник кадрової служби повинен довести про подальші дії військовослужбовцям, їх права та обов'язки у зв'язку зі звільненням

3

РАПОРТ
ПРО ЗВІЛЬНЕННЯ
на ім'я командира частини подається в стройову частину.
Приклад рапорту на стр. 112

4

ОТРИМАННЯ
ДОКУМЕНТІВ
у стройовій частині при звільненні в запас

Наказ про виключення зі списків частини

ДЛЯ НАДАННЯ СТАТУСУ УБД
(брали участь у бойових діях **після** 24.02.2022 р.)

1) довідка про безпосередню участь у заходах із забезпечення оборони;
2) витяги/копії з (хоча б одного з таких документів):

- бойових донесень;
- журналів бойових дій (оперативних заходів, ведення оперативної обстановки);
- вахтових журналів;
- польотних листів;
- матеріалів спеціальних (службових) розслідувань за фактами отримання поранень, контузій, каліцтв.

Наказ про звільнення

Припис до ТЦК та СП
(військкомату)

Вказується вихідний номер надісланої особової справи та запис про видачу документів на оформлення статусу УБД

УВАГА!

Звільнений в запас має стати на облік в ТЦК та СП (військкоматі) протягом 5 ДНІВ з дня виключення зі списків частини!

УВАГА!

Якщо командир частини подав документи на оформлення статусу УБД до звільнення в запас, посвідчення УБД отримає частина, яка повинна переслати його до районного ТЦК та СП (військкомату).

Також можуть видаватися

5

ставиться відмітка та печатка у військовому квитку про звільнення в запас

Витяг з наказу про звільнення

Службова характеристика

7

ОСОБОВА СПРАВА НАПРАВЛЯЄТЬСЯ до ТЦК та СП (військкомату) за вказаним місцем проживання військовослужбовця

6

РОЗРАХУНОК У ФІНАНСОВОМУ ОРГАНІ
Виплачується

- Одноразова грошова допомога при звільненні (якщо передбачена даному військовослужбовцю відповідно до закону).
- Компенсація за невикористані дні відпустки у році звільнення.
- Грошова допомога на оздоровлення, якщо у році звільнення не виплачувались.
- Компенсація за речове майно, яке не було отримане.
- Одноразова грошова допомога військовослужбовцю за призовом на військову службу під час мобілізації.
- Матеріальна допомога для розв'язання соціально-побутових питань (у разі наявності підстав). Детальніше на с.
- Інші виплати, якщо такі передбачались військовослужбовцю (підйомні, матеріальна допомога).

8

після звільнення в запас особа зараховується до оперативного резерву першої черги

ОДНОРАЗОВА ГРОШОВА ДОПОМОГА У ЗВ'ЯЗКУ З ЗВІЛЬНЕННЯМ В ЗАПАС КОНТРАКТНИКІВ:

- за станом здоров'я
- **50%*** за кожен повний календарний рік служби
- за сімейними обставинами
- **25%*** при наявності вислуги більше 10 років

за віком; у зв'язку зі скороченням штатів; підпорядкуванням близькій особі; невиконанням умов контракту командуванням; в разі закінчення контракту;

50%*

при наявності вислуги більше 10 років;

* від місячного грошового забезпечення

УВАГА!

При звільненні в запас вимагайте у командира в/ч копії медичних документів. Вони знадобляться в разі необхідності підтвердження зв'язку між станом здоров'я та участю у бойових діях, що в свою чергу є підставою для виплати одноразової грошової допомоги.

ВАРТО ЗНАТИ!

На роботу потрібно вийти на наступний день ПІСЛЯ ЗВІЛЬНЕННЯ В ЗАПАС. Військовослужбовці мають право на безкоштовний проїзд до місця проживання.

Посвідчення, нагрудні знаки та талони на проїзд в/службовці отримують у військових частинах/ТЦК та СП (військкоматах) (окрім посвідчення та талонів для осіб з інвалідністю внаслідок війни, які отримують їх в органах соцзахисту населення).

Зразок рапорту про звільнення

Командиру в/ч _____

_____

РАПОРТ

Прошу Вас звільнити мене _____

(посада, звання та ПІБ)

який був призваний/ підписав контракт _____ року

через _____

ТЦК та СП (військкомат)

з лав Збройних Сил України за ст. 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25.03.1992 року (зі змінами) (які вислужили встановлені строки військової служби).

Документи для постановки на військовий облік прошу надати до _____

_____

ТЦК та СП (військкомат)

Прошу виплатити грошову компенсацію за невикористану частину щорічної основної відпустки за 20__ рік.

Ідентифікаційний номер: _____

_____ .20__ року _____

(підпис)

_____

(звання, прізвище та ініціали)

Звільнення в запас проводиться згідно Указу Президента України.

Військовослужбовець виключається зі списків в/ч та стає на облік до ТЦК та СП (військкомату) за місцем реєстрації.

При звільненні не здаються особисті речі:

УВАГА!

Наказ Міністерства оборони України від 29.04.2016 № 232

Костюм літній
(2 комплекти)

Черевики з
високими берцями
(2 пари)

Фуфайка з
коротким рукавом
(3 шт.)

Труси (3 шт.)

Шкарпетки
літні (6 пар)

Шкарпетки
зимові (3 пари)

Ремінь
брючний

Кепі польове

Куртка зимова
(1 шт.)

Білизна для холодної
пори року (2 комплекти)

Білизна тепла
(1 комплект)

Штани вітро-
і вологозахисні (1 шт.)

Рукавички шерстяні

Рукавички зимові

Шапка-феска

Шапка зимова

УВАГА!

В разі призову на збори/навчання у військовому резерві, військовослужбовець зобов'язаний прийти у формі одягу, в якій його було звільнено!

Інвентарне майно, яке підлягає здачі:

Шолом кулезахисний –
кевларовий!

Бронезжилет
та чохол

Окуляри захисні
балістичні

Килимок
(каремат)

Мішок
спальний

Чохол до шолома
кулезахисного – 1 шт.

Розвантажувальна
система

Ремінь з
пряжкою

Казанок

Тент
універсальний
захисний

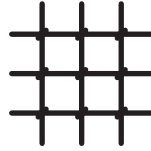
3.12. Відповідальність

За військові правопорушення військовослужбовці та командування несуть такі види відповідальності:

ДИСЦИПЛІНАРНА

за проступки, пов'язані з порушенням військової дисципліни, норм моралі та військової честі, якщо за такі діяння не передбачена адміністративна або кримінальна відповідальність

АДМІНІСТРАТИВНА

Військовослужбовці притягуються до адміністративної відповідальності на загальних підставах лише за правопорушення вказані у статті 15 Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП).

За решту адміністративних правопорушень військовослужбовці притягуються до дисциплінарної відповідальності на підставі матеріалів про адміністративні правопорушення, переданих до військових частин правоохоронними органами.

За військові правопорушення адміністративна відповідальність настає згідно розділу 13-Б КУпАП.

КРИМІНАЛЬНА

за злочини, передбачені Кримінальним кодексом України

МАТЕРІАЛЬНА

за шкоду, заподіяну державі під час виконання ними службових обов'язків

УВАГА!

Військовослужбовцям можуть бути призначені такі покарання, які зумовлюють подальше проходження служби (не вимагають звільнення):

- ▶ арешт з відбуванням на гауптвахті
- ▶ службове обмеження
- ▶ тримання в дисциплінарному батальйоні

Дисциплінарна відповідальність

Настає в разі невиконання (неналежного виконання) військовослужбовцем своїх службових обов'язків порушення військовослужбовцем військової дисципліни або громадського порядку (за правопорушення застосовується дисциплінарна відповідальність, крім випадків, коли передбачена адміністративна чи кримінальна відповідальність)

Види стягнень

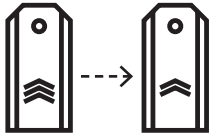
зауваження

догана

сувора догана

позбавлення/пониження
військового званняпониження
в посадіпопередження/звільнення
за службу невідповід-
ність

Порядок накладання стягнень

1. У разі потреби, командир в/ч видає наказ про призначення службового розслідування;
2. Службове розслідування проводиться протягом місяця (може бути продовжено на 1 місяць один раз);
3. Результати розслідування доповідають командирю в/ч;
4. Командир в/ч проводить бесіду з військовослужбовцем, який вчинив правопорушення;
5. Якщо вину військовослужбовця повністю доведено, командир приймає рішення про накладення дисциплінарного стягнення.

УВАГА!

Заборонено:

- за одне правопорушення накладати кілька дисциплінарних стягнень
- за діяння конкретної особи карати весь підрозділ

Порядок оскарження

Військовослужбовець, який вважає, що не вчинив правопорушення, має право протягом місяця з часу накладення дисциплінарного стягнення подати скаргу старшому командирю або звернутися до суду у визначений законом строк.

Оскарження дисциплінарного стягнення

_____ (звання та ПІБ командира, якому подається скарга)

_____ (Звання/ПІБ)

_____ (військова частина)

_____ (місце проживання)

_____ (телефон)

СКАРГА

Відповідно до Наказу № _____ від «____» _____ 20__ р. (далі – Наказ) до мене

_____ (ПІБ, звання)

було застосовано дисциплінарне стягнення

_____ (ПІБ, звання особи, якою було застосовано стягнення)

у вигляді _____

_____ (вид стягнення згідно наказу)

Я не погоджуюсь з застосованим дисциплінарним стягненням з наступних причин:

_____ (опис обставин та причин, що підтверджують не вчинення правопорушення)

На підставі викладеного, керуючись вимогами статті 88 Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, прошу скасувати дисциплінарне стягнення, застосоване згідно Наказу.

«____» _____ 20__ р.

_____ (підпис)

_____ (ПІБ)

Відповідальність за військові кримінальні правопорушення

Настає в разі скоєння злочину, передбаченого розділом XIX Кримінального кодексу України. На посадових осіб ЗСУ (в тому числі мобілізованих) поширюються норми Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 №1700-VII.

Порядок притягнення до відповідальності

1

Командир в/ч повідомляє військову службу правопорядку або інший орган досудового розслідування про скоєне правопорушення.

2

Справа передається до суду

3

Якщо вину буде встановлено, суд признає покарання

4

Вирок суду підлягає оскарженню протягом 30 днів з моменту винесення

УВАГА! Державне бюро розслідувань вирішує завдання із запобігання, виявлення, припинення, розкриття і розслідування злочинів проти встановленого порядку несення військової служби (військових злочинів), крім злочинів, передбачених ст. 422 ККУ, за умови якщо справа відкрита після 27 листопада 2018 р.)

Адміністративна відповідальність за військові правопорушення

Настає в разі скоєння правопорушення, передбаченого главою 13-Б КУпАП

Порядок притягнення до відповідальності

1

Командир в/ч складає протокол про скоєння правопорушення.

2

Справа передається до суду

3

Якщо вину буде встановлено, суд признає покарання

4

Рішення суду підлягає оскарженню протягом 10 днів з моменту винесення

Матеріальна відповідальність

Закон України «Про матеріальну відповідальність військовослужбовців та прирівняних до них осіб за шкodu, завдану державі»

ОБМЕЖЕНА МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Військовослужбовець за завдану з необережності шкodu несе матеріальну відповідальність у розмірі завданої шкodu, але не більше п'ятнадцяти прожиткових мінімумів, установлених для працевздатних осіб, крім випадків, коли передбачено повну чи підвищену матеріальну відповідальність.

Розмір прожиткового мінімуму, встановленого для працевздатних осіб, визначається на день видання наказу про притягнення особи до обмеженої матеріальної відповідальності.

ПОВНА ТА ПІДВИЩЕНА МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Таку відповідальність несуть у випадку:

- виявлення нестачі, розкрадання, умисного знищення, пошкодження чи іншого незаконного використання військового та іншого майна, у тому числі переданого під звіт для зберігання, перевезення, використання або для іншої мети, здійснення надлишкових виплат грошових коштів чи вчинення інших умисних протиправних дій;
- виявлення факту приписки в нарядах чи інших документах фактично не виконаних робіт, викривлення звітних даних або обману держави в інший спосіб;
- завдання шкodu у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин;
- вчинення діяння (дій чи бездіяльності), що мають ознаки кримінального правопорушення;
- якщо особою надано письмове зобов'язання про взяття на себе повної матеріальної відповідальності за забезпечення цілісності майна та інших цінностей, переданих їй для зберігання або для інших цілей.

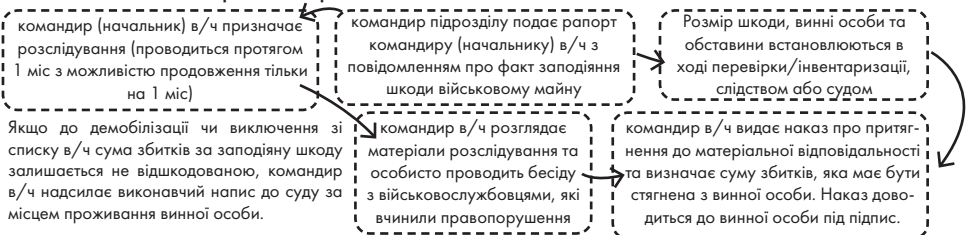
УВАГА! Вартість майна визначається за цінами, що діють на момент притягнення до відповідальності.

Особа за шкodu, завдану розкраданням або втратою озброєння, зброї та боеприпасів до неї, несе підвищену матеріальну відповідальність у кратному співвідношенні до вартості такого майна, але не більше десятикратного розміру. Перелік озброєння, зброї та боеприпасів до неї, нестача або розкрадання яких відшкодовується винними особами у кратному співвідношенні до їх вартості, визначається Кабінетом Міністрів України.

Умовами притягнення до матеріальної відповідальності є:

- наявність шкodu;
- протиправна поведінка особи у зв'язку з невиконанням чи неналежним виконанням нею обов'язків військової служби або службових обов'язків;
- причинний зв'язок між протиправною поведінкою особи і завданням шкодою;
- вина особи в завданні шкodu.

Порядок притягнення до відповідальності:

УВАГА! В ході розслідування встановлюється розмір шкodu, обставини, що сприяли її заподіяння, форми вини (умисно, з необережності), до якої відповідальності (обмежена, повна, підвищена) буде притягнений військовослужбовець, пропозиції по порядку відшкодування.

Матеріали розслідування надаються винній особі під розписку.

Під час розслідування всі пояснення, заперечення та клопотання подавайте письмово та вимагайте їх реєстрації!

Сума стягнень завданої шкodu може бути зменшена судом залежно від обставин, за яких завдано шкodu, ступеня вини та матеріального стану винної особи (крім випадків завдання шкodu умисними злочинними чи вчиненими з особистих корисливих мотивів діяннями).

Обставини, що ВИКЛЮЧАЮТЬ матеріальну відповідальність:

- 1) дії непереборної сили;
- 2) необхідної оборони;
- 3) крайньої необхідності;
- 4) виконання наказу або розпорядження командира (начальника), крім випадків виконання явно злочинного наказу або розпорядження;

ВАЖЛИВО! Шкода не підлягає відшкодуванню у випадку смерті винної особи.

- 5) виправданого службового ризику;
- 6) затримання особи, що вчинила злочин, фізичний або психічний примус;
- 7) виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

УВАГА! Обставини, що виключають матеріальну відповідальність, підлягають установленню під час проведення розслідування.

Порядок оскарження наказу про матеріальну відповідальність**1 ВИЩЕ КОМАНДУВАННЯ**

Рапорт + пояснення про оскарження наказу командира в/ч
Грошові стягнення продовжують нараховуватися під час розгляду скарги. Рішення вищого командування оскаржуються у суді

2 СУД

Адміністративний позов
+ Клопотання про припинення грошового стягнення до прийняття рішення по справі

У разі скасування наказу сума стягнень повертається

Приклад скарги

_____ (звання та ПІБ командира, якому подається скарга)

_____ (Звання/ПІБ)

_____ (військова частина)

_____ (місце проживання)

_____ (телефон)

СКАРГА

Відповідно до Наказу № _____ від «_____» _____ 20____ р. (далі – Наказ) мене _____

_____ (ПІБ, звання)

було притягнуто до матеріальної відповідальності у сумі _____.

Я не погоджуюсь з притягненням мене до матеріальної відповідальності з наступних причин:

_____ (опис обставин та причин, що підтверджують необґрунтованість застосованого стягнення)

На підставі викладеного, керуючись вимогами статті 14 Закону України «Про матеріальну відповідальність військовослужбовців та прирівняних до них осіб за шкоду, завдану державі», прошу скасувати матеріальне стягнення, застосоване згідно Наказу.

«_____» _____ 20____ р.

_____ (підпис)

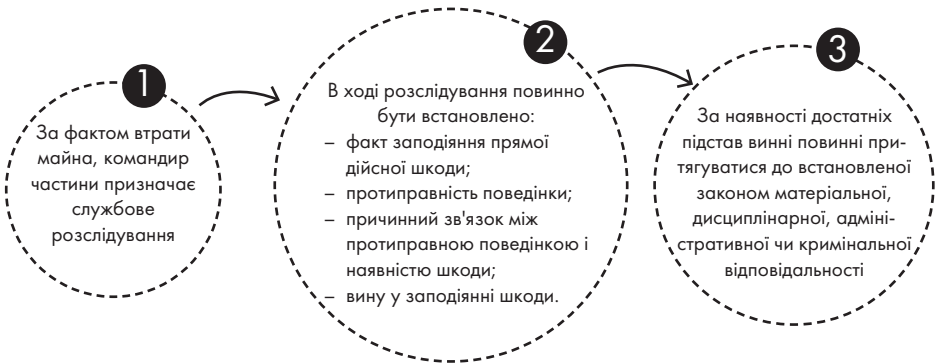
_____ (ПІБ)

Знищення/пошкодження військового майна

Військове майно – це зброя, техніка, боєприпаси, паливно-мастильні матеріали, продовольство, технічне, аеродромне, шкіперське, речове, культурно-просвітницьке, медичне, ветеринарне, побутове, хімічне, інженерне та інше майно, а також кошти.

Військовослужбовець зобов'язується берегти та дбати про видане йому військово майно.

Матеріальна відповідальність

Військовослужбовці за шкоду, заподіяну розкраданням, марнотратством або втратою деяких видів військового майна несуть матеріальну відповідальність у кратному розмірі вартості цього майна.

За знищення, пошкодження, псування, розкрадання, незаконне витрачання військового майна військовослужбовці можуть притягуватися до кримінальної або адміністративної відповідальності **за рішенням суду**.

АДМІНІСТРАТИВНА (ст.172-12 КУпАП)	КРИМІНАЛЬНА
Необережне знищення/пошкодження майна (в особливий період) штраф від 145 до 285 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян* або арешт з утриманням на гауптвахті на строк від 7 до 10 діб.	Необережне знищення/пошкодження майна, що заподіяло шкоду у великих розмірах. <ul style="list-style-type: none"> • Штраф штрафом до 50 неоподатковуваних мінімумів доходів або службове обмеження до 2 р. або триманням у дисциплінарному батальйоні до 1 р. (ст. 412)
	Якщо ці дії спричинили загибель людей або інші тяжкі наслідки. <ul style="list-style-type: none"> • Тримання у дисциплінарному батальйоні до 2 р. або позбавленням волі до 3 р. (ст. 412)
	Втрата/псування майна, внаслідок порушення правил зберігання військового майна. <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі до 3 р (в бойовій обстановці - 2-5 р). (ст. 413)
	Викрадення, привласнення, вимагання військового майна. <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі на 5-12 р. (ст. 410)
	Розбій в бойовій обстановці з метою заволодіння зброєю, боеприпасами, вибуховими чи іншими бойовими речовинами, транспортом, технікою, вимагання цих предметів, поєднане з насильством, небезпечним для життя і здоров'я потерпілого. <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі на 10-15 р. (ст. 262)
	Умисне знищення/пошкодження військового майна. <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі на 5-8 р (в бойовій обстановці, на 5-10 р). (ст. 411)

Порушення правил поведження зі зброєю

АДМІНІСТРАТИВНА (ст. 172-12 КУпАП)	КРИМІНАЛЬНА (ст. 414 - 415 ККУ)
Порушення правил поведження із зброєю, боеприпасами, вибуховими, іншими речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення тягне за собою такі види відповідальності	
<ul style="list-style-type: none"> • Штраф від 145 до 285 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арешт з утриманням на гауптвахті на строк від 7 до 10 діб. 	<ul style="list-style-type: none"> • Службове обмеження до 2 р. • Або тримання у дисциплінарному батальйоні до 2 р. • Або позбавлення волі до 3 р. <p>Якщо ці дії заподіяли тілесні ушкодження кільком особам або смерть.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі на 2-10 р. <p>При загибелі кількох осіб чи інші тяжкі наслідки.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі на 3-12 р.
	<p>Порушення правил водіння/експлуатації бойової, спеціальної чи транспортної машини, що спричинило потерпілому ушкодження або загибель.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі на 2-5 р. • При загибелі кількох осіб – 5-10 р.

Правопорушення скоєні в бою Ст. 429-434 ККУ

Самовільне залишення поля бою під час бою

позбавлення волі

5-10
років

Відмова під час бою діяти зброєю

Добровільна здача в полон через боягузтво або легководухість позбавлення волі на 7-10 років.

Добровільна участь військовослужбовця, який перебуває в полоні, у роботах, що можуть заподіяти шкоду Україні позбавлення волі на 3-7 років.

Насильство над іншими військовополоненими або жорстоке поводження з ними з боку військовополоненого, який перебуває на становищі старшого позбавлення волі на 5-8 років.

Вчинення військовослужбовцем, який перебуває в полоні, дій, спрямованих на шкоду іншим військовополоненим, з корисливих мотивів або з метою забезпечення поблажливого до себе ставлення з боку ворога позбавлення волі до 3 років.

Погане поводження з військовополоненими, яке мало місце неодноразово, особливо жорстоке, спрямоване проти хворих і поранених позбавлення волі до 3 років.

Викрадення на полі бою речей, що знаходяться при вбитих чи поранених (мародерство) позбавлення волі до 5 років.

Насильство, протизаконне знищення майна, а також протизаконне відібрання майна під приводом воєнної необхідності, вчинювані щодо населення в районі воєнних дій позбавлення волі 3-8 років.

Розбій, вчинюваний щодо населення в районі воєнних дій позбавлення волі на 7-10 років.

Бійки між військовослужбовцями

Ст. 406 ККУ: Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності між ними відносин підлеглості, що виявилось в завданні побоїв чи вчиненні іншого насильства між військовослужбовцями, - карається арештом на строк до 6 місяців або триманням у дисциплінарному батальйоні на строк до 1 року, або позбавленням волі на строк до 3 років.

Якщо таке діяння вчинене щодо кількох осіб або заподіяло легкі чи середньої тяжкості тілесні ушкодження, або ж має характер знущання або глумлення - карається триманням у дисциплінарному батальйоні на строк до 2 років або позбавленням волі на строк від 2 до 5 років.

Якщо такі діяння вчинені групою осіб або із застосуванням зброї, або такі, що спричинили тяжкі наслідки - караються позбавленням волі на строк від 3 до 10 років.

Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень, а також застосування нестатутних заходів впливу щодо підлеглого або перевищення дисциплінарної влади, якщо ці дії заподіяли істотну шкоду, а також застосування насильства щодо підлеглого, в тому числі із застосуванням застосуванням зброї, а також якщо такі діяння спричинили тяжкі наслідки (в особливий період) - караються позбавленням волі на строк від 7 до 10 років (в бойовій обстановці - позбавленням волі на строк від 8 до 12 років).

Пияцтво

КУпАП ст. 172⁻²⁰

Відповідальність військовослужбовців

Розпивання пива та інших алкогольних напоїв під час проходження зборів на території військових частин, військових об'єктів

Виконання обов'язків військової служби в нетверезому стані

Відповідальність командування

Участь начальників (командирів) та інших керівників у розпиванні пива та інших алкогольних напоїв під час виконання обов'язків військової служби

Невжиття командиром заходів щодо відсторонення від обов'язків військової служби осіб, які перебувають у нетверезому стані

Приховування командиром випадків розпивання пива та інших алкогольних напоїв чи появи на військовій службі в нетверезому стані підлеглих ім військовослужбовців

10-15
діб

АРЕШТ З УТРИМАННЯМ НА ГАУПТВАХТІ або ШТРАФ від 1000 до 2000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян

Самовільне залишення частини та неявка на службу

Військовослужбовці **не можуть** покидати частину без дозволу безпосереднього командира.

За межами в/ч військовослужбовці можуть перебувати на підставі наказу, припису, відпускної картки, документів лікувального закладу.

Нез'явлення військовослужбовця вчасно на службу – це його нез'явлення на службу в строк, указаний у відповідному документі.

Фактичний момент з'явлення військовослужбовця має бути задокументований у книзі обліку в/ч.

Для припинення цього правопорушення та з метою затримання порушника командир може застосовувати зброю та засоби фізичного впливу

За самовільне залишення в/ч (СЗЧ), а також нез'явлення вчасно без поважних причин на службу з відрядження, відпустки або з лікувального закладу, у разі переведення до іншої в/ч передбачена відповідальність:

АДМІНІСТРАТИВНА (ст.172 ¹¹ КУпАП)	КРИМІНАЛЬНА (ст. 407 - 409 ККУ)
СЗЧ/неявка до 3 діб (під час дії особливого періоду, крім воєнного стану): Арешт з утриманням на гауптвахті від 10 до 15 діб, або штраф від 1000 до 2000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян	СЗЧ/неявка Позбавлення волі в бойовій обстановці 5-10 років
	СЗЧ/неявка з метою ухилитися від військової служби (дезертирство): Позбавлення волі в бойовій обстановці – 5-12 років
	Ухилення від служби шляхом самокалічення/симуляції, підробки документів/обману: Позбавлення волі в бойовій обстановці – 5-10 років

Відмова від виконання наказу

Статут внутрішньої служби ЗСУ (ст.30)

Начальник має право віддавати підлеглому накази і зобов'язаний перевіряти їх виконання. Підлеглий зобов'язаний беззастережно виконувати наказ начальника, крім випадків віддання явно злочинного наказу, і ставитися до нього з повагою.

Дисциплінарний Статут ЗСУ (ст.6)

У разі непокори чи опору підлеглого командир зобов'язаний для відновлення порядку вжити всіх передбачених законами та військовими статутами заходів примусу аж до арешту винного й притягнення його до кримінальної відповідальності.

УВАГА! Для припинення цього правопорушення та з метою затримання порушника командир може застосовувати зброю та засоби фізичного впливу

ДИСЦИПЛІНАРНА (ст. 47 ДСЗСУ)	АДМІНІСТРАТИВНА (ст.172 ⁻¹⁰ КУпАП)	КРИМІНАЛЬНА (ст. 402- 405 ККУ)
<p>Невиконання (неналежне виконання) службових обов'язків, що призвело до людських жертв.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усунення від службових обов'язків 	<p>Відмова від виконання наказу/ вимог командира.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Арешт з утриманням на гауптвахті 10-15 діб або штраф від 500 до 1000 неоподаткованих мінімумів доходів громадян 	<p>Непокора, тобто відкрита відмова виконати наказ начальника, умисне невиконання наказу.</p> <ul style="list-style-type: none"> • позбавлення волі на 5-10 р. в бойовій обстановці
		<p>Невиконання наказу, якщо воно спричинило тяжкі наслідки</p> <ul style="list-style-type: none"> • позбавлення волі на 5-8 р. в бойовій обстановці <p>Опір начальників</p> <ul style="list-style-type: none"> • позбавлення волі на 3-12 р. в бойовій обстановці
		<p>Погроза вбивством або заподіянням тілесних ушкоджень начальникові, знищенням чи пошкодженням майна начальника.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі на 5-8 р. (5-10 р – в бойовій обстановці, вчинені групою осіб, із застосуванням зброї)

УВАГА!

Якщо військовослужбовець не згодний з рішеннями чи діями командира, або вони йому не зрозумілі, він має право оскаржити їх або попросити роз'яснити, звернувшись до командира усно або письмово у порядку, передбаченому Дисциплінарним статутом Збройних Сил України.

УВАГА! Вимагайте реєстрації всіх ваших звернень. Просіть копії поданих рапортів з датою та підписом особи, яка його прийняла. В разі відмови прийняти рапорт надсилайте поштою «рекомендований лист з повідомленням про вручення» (якщо лист не приймають, то пошта робить позначку «відмова у прийнятті» і повертає лист відправнику, що і є вашим доказом при оскарженні відмови вашого звернення)

Недбале ставлення до військової служби

МАТЕРІАЛЬНА	АДМІНІСТРАТИВНА	КРИМІНАЛЬНА (ст. 418- 421, 425 ККУ)
<p>Недбале виконання військових обов'язків.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Стягується сума у розмірі заподіяної шкоди, але не більше місячного грошового забезпечення. 	<p>Недбале ставлення до служби (під час дії особливого періоду) (ст.172⁻¹⁵ КУпАП).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Арешт з утриманням на гауптвахті 10-15 діб, або штраф від 1000 до 2000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. <p><i>*відповідальність можуть нести лише військові службові особи (військові посадові особи, які постійно чи тимчасово наділені організаційно-розпорядчими чи адміністративно-господарськими функціями)</i></p>	<p>Недбале ставлення до служби.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі на 5-8 р.
	<p>Порушення правил несення бойового чергування (під час дії особливого періоду) (ст.172⁻¹⁷ КУпАП).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Арешт з утриманням на гауптвахті 10-15 діб, або штраф від 1000 до 2000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. 	<p>Порушення правил вартової служби чи патрулювання.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі на 3-8 р. в бойовій обстановці)
	<p>Порушення правил несення прикордонної служби (ст.172⁻¹⁸ КУпАП).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Арешт з утриманням на гауптвахті 10-15 діб, або штраф від 1000 до 2000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. 	<p>Порушення правил несення прикордонної служби.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі на 5-10 р. • (7-10 р в бойовій обстановці)
		<p>Порушення правил несення бойового чергування.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі на 5-8 р. • (5-10 р в бойовій обстановці).
		<p>Порушення статутних правил внутрішньої служби.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі на 3-5 р.

Фальсифікація документів та розголошення даних

МАТЕРІАЛЬНА	КРИМІНАЛЬНА (ст. 422)
<p>Приписка у нарядях та інших документах фактично невиконаних робіт, перекручування звітних даних обман держави.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Відшкодування повної суми заподіяної шкоди. 	<p>Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості</p> <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі 2-5 р. <p>Якщо зазначені дії спричинили тяжкі наслідки.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі 5-10 р.

Відповідальність командування

МАТЕРІАЛЬНА	АДМІНІСТРАТИВНА (ст. 172 ¹³ , 14, 16 КУпАП)	КРИМІНАЛЬНА (ст. 425-427 ККУ)
<p>Видача розпоряджень підлеглим, які призвели до завдання шкоди майну</p> <ul style="list-style-type: none"> • Матеріальна відповідальність у розмірі заподіяної шкоди, але не більше п'ятнадцяти прожиткових мінімумів, установлених для працездатних осіб. 	<p>Незаконне використання військового майна (у власних цілях/з перевищенням повноважень)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Арешт з утриманням на гауптвахті 10-15 діб або штраф від 1000 до 2000 неоподаткованих мінімумів доходів громадян 	<p>Недбале ставлення до служби, якщо це заподіяло втрату майна у розмірі більше 335 500 грн.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі на 5-7 р. • (в бойовій обстановці – від 5-8 р.)
<p>Невжиття належних заходів щодо запобігання розкраданню, знищенню чи псуванню військового майна або Неприятнення винних до відповідальності</p> <ul style="list-style-type: none"> • Матеріальна відповідальність у розмірі заподіяної шкоди, але не більше п'ятнадцяти прожиткових мінімумів, установлених для працездатних осіб. 	<p>Умисне неприпинення злочину, що вчиняється підлеглим, або ненаправлення до органу досудового розслідування повідомлення про підлеглого, який вчинив кримінальне правопорушення, а також інше умисне невиконання військовою службовою особою дій, які вона за своїми службовими обов'язками повинна була виконати.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Арешт з утриманням на гауптвахті від 10 до 15 діб або штраф від 1000 до 2000 неоподаткованих мінімумів доходів громадян 	<p>Умисне неприпинення злочину, що вчиняється підлеглим, або ненаправлення до органу досудового розслідування повідомлення про підлеглого, який вчинив кримінальне правопорушення, а також інше умисне невиконання військовою службовою особою дій, які вона за своїми службовими обов'язками повинна була виконати, якщо це заподіяло істотну шкоду (більше 335 500 грн)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі в бойовій обстановці – 7-10 р.
	<p>Перевищення влади, умисне вчинення дій, які явно виходять за межі наданих цій особі прав чи повноважень</p> <ul style="list-style-type: none"> • Арешт з утриманням на гауптвахті від 10 до 15 діб або штраф від 1000 до 2000 неоподаткованих мінімумів доходів громадян 	<p>Перевищення службових повноважень; застосування нестатутних заходів впливу щодо підлеглого, насильства щодо підлеглого</p> <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі в бойовій обстановці – 8-12 р.
		<p>Здача ворогові начальником ввірених йому військових сил, залишення ворогові укріплень, бойової та спеціальної техніки чи інших засобів ведення війни,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Позбавлення волі на 3-10 р.

3.13. Статус безвісти зниклих та полонених

Що робити, якщо член вашої сім'ї (військовослужбовець) потрапив у полон чи зник безвісти?

1 Зібрати необхідні дані про особу.

1
крок

Вам необхідно зібрати максимум інформації (за можливості).

- ПІБ, дату народження, посаду та звання військового;
- номер чи контактні дані військової частини в якій служив/ТЦК та СП (військкомату) яким призивався;
- копії документів: паспорту, військового квитка, ідентифікаційного коду;
- контактні дані побратимів тощо.

2 Звернутись із наявними даними до відповідних органів.

2
крок

Куди звертатись?

Зараз в країні не існує єдиного органу, відповідального за пошук безвісти зниклих та полонених "від а до я", але існує низка органів які виконують ті чи інші функції, зокрема із пошуку та систематизації даних.

Як звертатись?

Радимо звертатися до таких органів в письмовій формі на поштові адреси або ж офіційні електронні адреси, а також до тих міжнародних організацій, які ми зазначаємо нижче. Телефонні дзвінки та чат-боти також дають позитивні результати.

УВАГА! Не повідомляйте особисту інформацію (дату народження, посаду, місце служби тощо) про зниклих або полонених військовослужбовців публічно до моменту надання відповідної інформації зі сторони росії, оскільки такі дані можуть нанести шкоду полоненому військовослужбовцю. Також уважно перевіряйте, чи не є ворожими чат-боти, у які надаєте інформацію.

1. Офіційна заява до ТЦК та СП (військкомати)

Родичі військовослужбовців повинні звернутись за інформацією до ТЦК та СП за місцем свого постійного проживання або за місцем призову військового на службу.

Якщо у ТЦК та СП немає відомостей про місце перебування військовослужбовця, керівник зобов'язаний направити запит до військової частини за місцем служби військовослужбовця або до відповідного кадрового органу, в якому ведеться облік особового складу.

2. Звернення до Національного бюро з пошуку людей.

НПА: Створено відповідно до вимог ст. 122 Женевської Конвенції про поводження з військовополоненими (III) від 12.08.1949 (у чинній редакції від 08.02.2006) (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text) та ст. 136 Женевської Конвенції про захист цивільного населення під час війни (IV) від 12.08.1949 (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text).

Функції виконує Державне підприємство «Український Національний центр розбудови миру», створене Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України.

Повноваження: збір даних та ведення реєстру військовополонених, загиблих, зниклих безвісти, незаконно затриманих, зокрема і цивільних осіб, які перебувають під контролем держави-агресорки.

Як звернутись?

Інформацію про полон, депортацію, чи зникнення особи можна залишити наступними шляхами:

- Шляхом подання письмової заяви
- Шляхом звернення на гарячу лінію чи боти
- «Гаряча лінія» Національного інформаційного бюро: 1648
- Для дзвінків з-за кордону: +380 44 287 81 65
- Також на сайті: <https://nib.gov.ua/uk/> можна отримати додаткову інформацію, а також повідомити про полон чи зникнення за посиланнями на
- VIBER-БОТ: https://chats.viber.com/nib_uncp_bot,
- TELEGRAM-БОТ: https://t.me/nib_uncp_bot
- GOOGLE-ФОРМУ: <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfrVFSbSOyA2qRRTo2M4W8h14mstwYEyMpK7V184cDAjqulOw/viewform>

Адреса: 03186, м. Київ, Чоколівський бульвар, 13

3. Звернення до Національної поліції

Повноваження:

- ▶ Військовослужбовець може перебувати не лише в полоні, а й зникнути за будь-яких інших обставин, тому повноваженням поліції є встановлення факту перебування в полоні чи зникнення безвісти.
- ▶ Нацполіція повинна проводити розслідування злочинів, якими можуть бути випадки катування та поганого поводження із військовополоненими у порушення норм міжнародного гуманітарного права.
- ▶ В поліції складають протокол і надають витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР) (за кожним фактом зникнення, викрадення або потрапляння у полон органом досудового розслідування розповідається кримінальне провадження).

У разі потреби рекомендуємо рідним осіб, які зникли безвісти, потрапили у полон, викрадені, разом із наданням заяви про вказаний факт здати біологічні зразки для виведення ДНК-профілю для подальшого їх порівняння. Відібрання зразків та проведення молекулярно-генетичної експертизи здійснюється лише за постановою слідчого. Експертиза проводиться за рахунок держави.

Як звернутись?

- Загальна «Гаряча лінія» нацполіції: 0-800-50-02-02 (дзвінки безкоштовні)
- На сайті <https://www.npu.gov.ua> є кнопка "Подати звернення", де ви можете:

- Заповнити он-лайн форму
- Відправити листа на електронну пошту (використати існуючі шаблони).
- Відправити листа на поштову адресу поліції (використати існуючі шаблони).

Нацполіція також відкрила «Гарячу лінію» для отримання інформації про розшук зниклих за номерами:

- 089-420-18-67
- 0-800-21-21-51 (дзвінки безкоштовні)

4. Координаційний штаб з питань поводження з військовополоненими

Утворений відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2022 № 257. Діє під координацією Головного управління розвідки Міністерства оборони України.

Повноваження: ведення перемовин щодо обмінів (звільнення) полонених та заручників, здійснення самих обмінів, сприяння заходам щодо забезпечення міжнародно-правових зобов'язань України з поводження з військовополоненими, сприяння координації роботи різних державних органів військових формувань та громадськими об'єднаннями з питань поводження з військовополоненими, визначення шляхів та способів розв'язання проблем поводження з військовополоненими.

Як звернутись?

- Телефон ГУР МОУ: (044) 428-62-74
- Ел.адреса: contact@gur.gov.ua
- Адреса: 04176, м. Київ, вул. Електриків, 33

5. Гаряча лінія МВС щодо полонених, зниклих безвісти та загиблих українських захисників

На гарячу лінію можна повідомити інформацію про своїх рідних та близьких, які потрапили в полон, зникли безвісти, загинули в зоні бойових дій.

На лінії можна отримати послуги з психологічної допомоги, а також роз'яснення щодо прав рідних зазначених категорій осіб.

Як звернутись?

- «Гаряча лінія»: + 38-089-420-18-66

6. Об'єднаний центр з пошуку та звільнення полонених при СБУ

Діє на підставі Наказу СБУ № 573/152/252 від 8 квітня 2019 року

Повноваження: створення та ведення обліку осіб, які захоплені в полон, координація заходів, щодо звільнення незаконно позбавлених волі осіб та забезпечення ведення переговорного процесу.

Як звернутись?

- "Гаряча лінія": +38 067 650 83 32, +38 098 087 36 01
- Ел.адреса: united.centre.ssu@gmail.com
- Адреса: 01601, м. Київ-1, вул. Володимирська, 33

7. Чат-боти Мінцифри.

- Пошук зниклих — один із найбільших ресурсів для пошуку дітей та дорослих, зниклих під час вторгнення росії. У Telegram-каналі легко орієнтуватися за допомогою хештегів із назвами міст t.me/poshuk_znyklyh

- Пошук Україна 2022 — Telegram-канал для пошуку людей по всій Україні.

Щоб подати заяву на пошук, треба заповнити Google-форму, яка надійде волонтерам та бійцям ТрО t.me/poshukukraina2022

- Знайди рідних — бот, створений за ініціативи «Міжнародної асоціації кібербезпеки» та інших громадських організацій. t.me/Family_Search_bot
- Національне інформаційне бюро (розповідали вище) - надає інформацію про зниклих військових і цивільних — як загиблих, так і полонених або депортованих з України t.me/nib_uncr_bot
- Чат-боти для пошуку людей в окремих регіонах:
- Пошук зниклих людей у Харкові t.me/Nadiia_Kharkiv_bot
- Для пошуку зниклих у передмісті Києва та Київській області t.me/findme_kyivobl_bot

Міжнародні організації:

Звернення до Міжнародного комітету червоного хреста

Женевські конвенції, а також звичаєве міжнародне гуманітарне право (МГП)

Повноваження: надання послуг сторонам конфлікту та сприяння захисту прав військовополонених і поліпшення їхнього становища (гуманітарна організація).

Представники МКЧХ можуть отримати доступ до місць утримання військовополонених, а також отримати дані про військовослужбовців, яких утримує росія.

МКЧХ мають право відвідувати всіх військовополонених і цивільних інтернованих осіб під час міжнародних збройних конфліктів. Ці візити допомагають забезпечити повагу до їхнього життя та гідності, надавши органам влади, що поведження з полоненими та умови їх інтернування або утримання повинні відповідати стандартам МГП, у них повинен бути доступ до медичної допомоги, їжі та води, не можна застосовувати щодо них тортури, залякувати або вдаватися до насильства.

Як звернутись?

- Центральне агентства з розшуку МКЧХ
- Ел.адреса: stabureau@icrc.org
- “Гаряча лінія”: +41 22 730 3600 | +7495 626 54 26 |

Але краще звертатись безпосередньо на контакти в Україні:

- “Гаряча лінія”: 0-800-300-155 (дзвінки безкоштовні)
- Ел.адреса: kyi_kyiv@icrc.org

Також функціонує Товариство Червоного Хреста в Україні: 0 800 332 656, лінія підтримки Червоного Хреста «Давай поговоримо»: 0 800 331 800.

Єдиний реєстр осіб, зниклих безвісти за особливих обставин

Існування реєстру спрощує та прискорює процес пошуку інформації про особу, що зникла безвісти, для осіб, які хочуть її знайти чи дізнатися про її подальшу долю після зникнення.

Реєстр містить інформацію про:

1. осіб, зниклих безвісти за особливих обставин.
2. невпізнані тіла (останки) померлих (загиблих) осіб, обставини про загибель яких свідчать, що смерть настала внаслідок особливих обставин.

Важливо!

Відомості про особу в Реєстр вносяться незалежно від того чи має особа українське громадянство, є іноземцем або особою без громадянства.

Хто може отримати витяг?

- особи, які вважалися зниклими безвісти за особливих обставин, місце перебування яких встановлено.
- родичі осіб, зниклих безвісти за особливих обставин.
- органи, уповноважені на розшук осіб, зниклих безвісти.

Як отримати витяг?

Для отримання витягу необхідно здійснити запит до уповноваженого органу. Для отримання документа потрібно звернутися до МВС (надіслати поштою за адресою **м. Київ, вул. Богомольця, 10**, Міністерство внутрішніх справ України, або на електронну скриньку rgmia@mvs.gov.ua) із запитом та копіями документів, що засвідчують особу запитувача та ступінь споріднення зі зниклою особою.

Що має бути вказано у запиті?

- підстави для отримання інформації;
- мета отримання інформації про особу;
- прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата та місце народження особи, зниклої безвісти за особливих обставин;
- прізвище, власне ім'я та посада ініціатора звернення;
- найменування та місцезнаходження органу ініціатора звернення.

ВАЖЛИВО!

Запит, заповнений з порушенням цих умов, повертається ініціатору звернення без виконання із зазначенням причини повернення.

Строк надання відповіді: до 10 робочих днів. У разі необхідності додаткової перевірки інформації – до 30 календарних днів.

Що містить витяг?

- прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) особи, зниклої безвісти за особливих обставин;
- дату народження та про задеклароване (zareєстроване) місце проживання (перебування) особи;
- час і дату надходження заяви про розшук особи, зниклої безвісти за особливих обставин, або повідомлення про її зникнення, виявлення її місця поховання чи місцезнаходження тіла (останків);
- інформацію про обставини зникнення безвісти особи та встановлення її місця перебування або поховання чи місцезнаходження тіла (останків) (стислий виклад);
- номер кримінального провадження та правова кваліфікація кримінального правопорушення, найменування органу досудового розслідування;
- найменування органу Національної поліції, який проводить розшук особи, зниклої безвісти за особливих обставин;
- дату закриття кримінального провадження щодо розшуку особи, зниклої безвісти за особливих обставин, установа особи за виявленим невпізнаним тілом (останками) померлої (загиблої) особи, назву органу досудового розслідування, оперативного підрозділу;
- найменування суду, який прийняв рішення щодо визнання особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою.

Як повідомляють родичів про зникнення безвісти чи полон військового зі сторони в/ч?

1. Командир В/Ч у день зникнення безвісти, захоплення в заручники або полон військовослужбовця особисто повідомляє керівника ТЦК та СП за місцем проживання сім'ї, дату і причину зникнення безвісти/захоплення в полон військовослужбовця. Сповідення складається у двох примірниках і перший примірник надсилається до ТЦК та СП (військкомату).
2. Керівник ТЦК та СП протягом 7 днів передає членам сім'ї офіційне Сповідення сім'ї (зразок нижче), а також він проінформувати щодо пільг, передбачених законодавством України, і роз'яснити порядок подання документів для призначення пенсії (допомоги) членам сім'ї. Усі отримані ТЦК та СП документи, які підтверджують статус військовослужбовця, зберігаються у центрі.
3. ТЦК та СП зобов'язані також не пізніше п'яти днів після отримання інформації повідомляти членів сімей про визволення з полону військовослужбовців або отримання інформації про місце перебування зниклих безвісти.

КОРІНЕЦЬ СПОВІЩЕННЯ СІМ'Ї № _____

Сповідення на

_____

(військове звання, прізвище, ім'я, по батькові військовослужбовця,

який загинув (помер), зник безвісти, інтернований, потрапив у полон, захоплений у заручники) *

вручено

_____

(ступінь споріднення, прізвище, ім'я, по батькові члена сім'ї або родича)

«_____» _____ 20__року.

Військовий комісар

_____

(посада, військове звання, підпис, ініціали і прізвище)

* Підкреслити потрібне.

----- Лінія відрізу -----

Кутовий штамп
військового комісаріату

Гр. _____
(прізвище, ім'я, по батькові)
_____
(місце проживання)

СПОВІЩЕННЯ СІМ'Ї № _____

Сповідую Вас зі скорботою про те, що Ваш (Ваша) _____
(ступінь споріднення,
_____
військове звання, прізвище, ім'я, по батькові)
_____
(характеристика військовослужбовця)
_____
_____

Це Сповідання є підставою для подання документів для призначення пенсії (матеріальної допомоги) і надання пільг в установленому законодавством порядку.
М.П.
Районний (об'єднаний, міський)
військовий комісар
_____
(військове звання, підпис, ініціали і прізвище)
Начальник _____ відділення
_____
(військове звання, підпис, ініціали і прізвище)
" ____ " _____ 20__ року.

Чи розривається контракт/ звільняються зі служби?

В усіх військових формуваннях (окрім НГУ): у разі захоплення військовослужбовця в полон або заручником, зі списків особового складу військовослужбовець **не виключається** та контракт не припиняється.

Безвісти зниклі залишаються у списках частини до визнання їх в установленому порядку безвісно відсутнім або оголошення померлим за рішенням суду.

В НГУ: Зниклі безвісти військовослужбовці **виключаються зі списків частини лише після ретельного розшуку та розслідування обставин** їх неповернення до частини, але не пізніше 15 діб з дня зникнення. Тобто військова частина розшукує військовослужбовця 15 діб, а потім може подати заяву про розшук особи, зниклої безвісти за особливих обставин до Нацполіції України. Одночасно офіційне повідомлення про зникнення безвісти отримують родичі, які також мають право подавати заяву про необхідність розшуку.

Як відбувається розшук зниклих безвісти Нацполіцією?

Детальний порядок розшуку передбачений у ЗУ "Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин".

Особливими обставинами є збройний конфлікт, воєнні дії, тимчасова окупація частини території України, надзвичайні ситуації природного чи техногенного характеру.

Розшуку передує **ПОДАННЯ ЗАЯВИ**

Хто подає?

Заяву про розшук може подати будь хто, кому стало відомо про такі обставини (родичі, представники ВЧ, органи державної влади, місцевого самоврядування, громадські об'єднання).

Що вказується?

Вся наявна інформацію, яка може сприяти розшуку.

Куди подавати заяву?

До відповідного територіального органу Національної поліції України.

Нацполіція зобов'язана інформувати Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин протягом 3-х днів з моменту отримання такої інформації або заяву.

Усі отримані дані вносяться до Реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, протягом 24 годин з моменту подання заяву.

Розшук відбувається із застосуванням усіх можливих законних методів та триває до встановлення місця перебування зниклої особи, місця поховання чи знаходження її останків.

Рішення суду про визнання особи безвісно відсутньою не є підставою для припинення її розшуку.

Якщо стало відомо про смерть зниклого.	Якщо стало відомо про перебування в полоні.
Уповноважений направляє родичам інформацію про обставин, що свідчать про смерть.	Держава здійснює усі можливі дії для обміну та повернення його додому.

<p>Що вважається достовірною інформацією про смерть?</p> <p>Результати аналізу і зіставлення інформації про вилучення людських останків, наданої пошуковими групами, посмертної інформації про такі останки, наданої бюро судово-медичної експертизи, інформації про профілі ДНК та результати зіставлення ДНК, надані ДНК-лабораторіями, з інформацією, що відома прозниклого.</p>	<p>Яким чином?</p> <p>Україна здійснює міжнародне співробітництво у сфері розшуку полонених та зниклих безвісти, з іноземними державами, Міжнародним Комітетом Червоного Хреста та міжнародними організаціями, які займаються розшуком зниклих безвісти та полонених.</p>
--	--

Що робити у разі, якщо ви дізнались про загибель особи?

<p>Якщо ви дізнались про загибель без можливості забрати та юридично ідентифікувати тіло (усно від побратимів чи командира, з інтернет ресурсів тощо)</p>	<p>Якщо тіло забрали та ідентифікували (є офіційне повідомлення від військкомату)</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. За можливості дізнатись обставини загибелі (зв'язатись з командиром, побратимами тощо) 2. Звернутись до Нацполіції із заявою про відкриття справи по факту смерті особи 3. Поліція передає за підслідністю до СБУ для проведення досудового розслідування. Потрібно звернутися до СБУ та дізнатися ПІБ слідчого у справі для подальшої взаємодії з ним 4. зв'язатись із органами та організаціями які зазначені в першому розділі 5. зв'язатись із військкоматом, дізнатись наявність/відсутність повідомлення від в/ч про підтвердження статусу Зниклого безвісти чи Акту про настання смерті 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Уточнити дату та час доставлення тіла; 2. Узгодити з ТЦК та СП, представниками місцевої держадміністрації або місцевого самоврядування місце, час та порядок поховання загиблого (померлого) військовослужбовця; 3. зібрати документи, необхідні для оформлення допомоги на поховання; 4. зібрати документи, необхідні для порушення клопотання про призначення пенсії (допомоги) сім'ї загиблого (померлого) військовослужбовця; 5. зібрати документи, необхідні для оформлення одноразової грошової допомоги у зв'язку із смерті.

Умови для визнання фізичної особи померлою

Фізична особа зникла у зв'язку із воєнними діями, збройним конфліктом - **після спливу 2-х років від дня закінчення воєнних дій**. З урахуванням конкретних обставин справи суд може оголосити фізичну особу померлою і до спливу цього строку, але не раніше спливу 6 місяців.

Визнання фізичної особи померлою здійснюється у судовому порядку, який встановлюється Главою 4 ЦПК України (за аналогією визнання фізичної особи безвісно відсутньою).

У разі оголошення померлим громадянина, який пропав безвісти за обставин, що загрожували смертю або давали підстави припускати його загибель від певного нещасного випадку, суд може визнати днем смерті громадянина день його гаданої загибелі.

Які гарантії мають члени сімей військовослужбовців, які зникли безвісти або перебувають у полоні?

Хто за законодавством вважається членами сім'ї військовослужбовця?

ЗУ «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин»

Близькі родичі та члени сім'ї особи, зниклої безвісти за особливих обставин, - чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерека, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа,

яка перебуває під опікою або піклуванням, а також особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

На період зникнення безвісти під час проходження військової служби, військовослужбовцям надаються усі гарантії, передбачені ЗУ «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» та іншими актами законодавства України.

УВАГА! Право не поширюється на сім'ї військовослужбовців, які добровільно здалися в полон, самовільно залишили військові частини (місця служби) або дезертирували.

Посвідчення членів сімей військовослужбовців, які зникли безвісти під час проходження військової служби

Постанова КМ України «Про посвідчення на право користування пільгами членів сімей військовослужбовців, які загинули (померли) чи пропали безвісти під час проходження військової служби» від 28.05.1993 № 379

Хто має право на оформлення статусу?

Чоловік/дружина

Батьки

Діти

ВАЖЛИВО!

Посвідчення видається дітям, які досягли 7-річного віку!

Дітям до 7 років пільги надаються на підставі довідки, яка видається члену сім'ї зниклого безвісти військовослужбовця.

Як оформити?

Потрібно звернути до ТЦК та СП за місцем реєстрації/проживання із заявою.

До заяви обов'язково потрібно додати копії:

- Документа, що посвідчує особу;
- Свідцтва про народження (для оформлення статусу батькам чи дитині)
- Ідентифікаційного коду особи, яка претендує на отримання посвідчення;
- Сповіднення ТЦК та СП про зникнення безвісти.

Які пільги можна отримати у зв'язку з наявністю посвідчення?

1. Медичне обслуговування у закладах МОУ, інших військових формувань та правоохоронних органів, якщо військовослужбовці прослужили в ЗСУ не менш як 20 календарних років
2. Право не більше одного разу на рік на санаторно-курортне лікування та відпочинку у санаторіях, будинках відпочинку, пансіонатах і на туристських базах МОУ, інших військових формувань та правоохоронних органів з пільговою оплатою вартості путівок – 50%

До таких членів сімей належать:

- батьки,
- дружина (чоловік),
- неповнолітні діти,
- діти - особи з інвалідністю з дитинства (незалежно від їх віку).

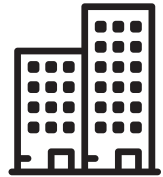
УВАГА! Пільга надається членам сімей військовослужбовців за умови, якщо розмір середньомісячного сукупного доходу сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні 6 місяців не перевищує 3 прожиткових мінімумів - 8052 грн. (станом на 2023 р.)

Важливо: компенсація за доплату, пов'язану з поліпшенням умов проживання в санаторно-курортних закладах, та продовження строку лікування не здійснюється.

Особи, які прибувають до центрів (санаторіїв) на санаторно-курортне лікування, крім санаторно-курортної путівки, повинні мати із собою:

- члени сімей - паспорт (пред'являють), санаторно-курортну карту за формою № 072/о, відповідне посвідчення про право на пільги;
- діти - свідоцтво про народження (пред'являють) та його копію (залишається в центрі (санаторії)), санаторно-курортну карту за формою № 076/о, відповідне посвідчення про право на пільги.

3. Позачерговий порядок надання жилих приміщень за місцем їх перебування на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов; Житлові приміщення надаються не менше рівня середньої забезпеченості громадян житловою площею, але не більше 13,65 квадратних метрів житлової площі на одну особу.

Якщо право на безоплатну приватизацію житла було здійснено не в повному обсязі, при наданні житла враховується житлова площа у квартирі (будинку), яка знаходиться у приватній власності членів сім'ї військовослужбовця.

Під час надання житлових приміщень не допускається заселення однієї кімнати особами:

- різної статі,
- старшими 9 років, крім подружжя,
- які страждають тяжкими формами деяких хронічних захворювань, у зв'язку з чим вони не можуть проживати в одній кімнаті разом з членами своєї сім'ї.

Про хронічні захворювання детальніше в наказі МОЗ 08.02.1985 р. №52 "Про затвердження переліку хронічних захворювань, при яких особи, що на них страждають, не можуть проживати у комунальній квартирі або в одній кімнаті з членами своєї сім'ї"

4. 50-відсоткова знижка плати за користування житлом (квартирної плати) та плати за комунальні послуги (водопостачання, газ, електрична, тепла енергія та інші послуги) в жилих будинках усіх форм власності в межах встановлених норм, передбачених законодавством.

Важливо: пільга надається у разі, якщо розмір середньомісячного сукупного доходу сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців не перевищує величини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу - 3 473, 40 грн. станом на 2023 р.

Особи, які мають право на пільги повинні бути включені до Реєстру.

Для включення до Реєстру інформації про особу, яка має право на пільги, особі необхідно

подати:

- заяву;
- копії документів, що підтверджують право пільговика та членів його сім'ї на пільги (з пред'явленням оригіналів зазначених документів);
- ідентифікаційний код;
- копію паспорта громадянина України / свідоцтва про народження (на вибір);
- паспорт, документ, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства, особу, яку визнано в Україні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;
- інформацію про характеристику житла і послуги, щодо отримання яких він має право на пільги та якими користується;
- будь-який офіційний документ, що підтверджує фактичне місце проживання (за потреби).

Документи необхідно подати до Пенсійного фонду України.

Важливо: У разі зміни місця проживання пільговик знімається з обліку за попереднім місцем проживання та стає на облік за новим місцем проживання.

УВАГА! У разі коли у складі сім'ї пільговика відбулися зміни, він повідомляє про це уповноважений орган.

Пільговик має право знайомитися з даними, що містяться в Реєстрі, та у разі незгоди з ними звернутися письмово до уповноваженого органу про їх виправлення.

5. Право на земельну ділянку та допомога в будівництві, якщо члени сім'ї виявили бажання побудувати приватні жилі будинки;

УВАГА! правом можна скористатись, якщо особа раніше не скористалася правом на приватизацію землі відповідного цільового призначення.

Для отримання необхідно звернутись до органу місцевого самоврядування з відповідним клопотанням.

6. Безплатне одержання у приватну власність жилого приміщення, яке вони займають у будинках державного житлового фонду

Підготовка, оформлення документів та передання у власність громадян квартир (будинків), кімнат у комунальних квартирах здійснюються уповноваженими на це органами приватизації, створеними при КЕУ, КЕВ (КЕЧ) районів, у повному господарському віданні або оперативному управлінні яких знаходиться державний житловий фонд.

Передання жилого приміщення у власність громадян оформляється свідоцтвом про право власності, яке реєструється в органах приватизації.

УВАГА! свідоцтво про право власності не потребує нотаріального посвідчення, але підлягає обов'язковій реєстрації в органі державної реєстрації прав.

Важливо: необхідна письмова згода всіх повнолітніх членів сім'ї, які постійно мешкають у цьому жиллому приміщенні, з обов'язковим визначенням уповноваженого власника.

Передання жилих приміщень у власність громадян здійснюється на підставі рішень відповідних органів приватизації, що приймаються не пізніше місяця з дня одержання заяви громадянина.

Важливо: У разі втрати або зіпсування свідоцтва про право власності на жиле приміщення за письмовою заявою власника (співвласників) органом приватизації видається його дублікат.

7. Право безоплатного проїзду та знижка при користуванні певними видами транспорту. Особи, які мають право на реалізацію права - батьки.

- Всіма видами міського пасажирського транспорту загального користування (крім таксі) в межах адміністративного району за місцем проживання,
- залізничного та водного транспорту приміського сполучення,
- автобусами приміських маршрутів.

Важливо: реалізація права можлива у разі наявності посвідчення встановленого зразка.

В разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду - електронного квитка, який видається на безоплатній основі.

50 % знижка на користування міжміським:

- залізничним,
- повітряним,
- водним,
- автомобільним транспортом.

Щомісячне грошове забезпечення, в тому числі додаткові та інші види грошового забезпечення.

За військовослужбовцями, захопленими в полон або заручниками, а також інтернованими в нейтральних державах або безвісно відсутніми, зберігаються виплати в розмірі посадового окладу за останнім місцем служби, окладу за військовим званням, надбавки за вислугу років, інших щомісячних додаткових видів грошового забезпечення постійного характеру та інші види грошового забезпечення з урахуванням зміни вислуги років та норм грошового забезпечення.

УВАГА! Право не поширюється на сім'ї військовослужбовців, які добровільно здалися в полон, самовільно залишили військові частини (місця служби) або дезертирували.

Грошове забезпечення виплачується таким членам сімей військовослужбовців:

- дружині/чоловіку;
- в разі її/його відсутності - повнолітнім дітям, які проживають разом з нею (ним), або законним представникам (опікунам, піклувальникам) чи усиновлювачам неповнолітніх дітей (осіб з інвалідністю з дитинства - незалежно від їх віку);
- особам, які перебувають на утриманні військовослужбовців, або батькам військовослужбовців рівними частками, якщо військовослужбовці не перебувають у шлюбі і не мають дітей.

У разі письмової відмови однієї з осіб від виплати грошового забезпечення її частка рівномірно розподіляється між іншими особами, які мають право на його одержання.

Важливо: виплата здійснюється до повного з'ясування обставин захоплення військовослужбовців у полон або заручниками, або визнання їх у встановленому законом порядку безвісно відсутніми.

Виплата грошового забезпечення здійснюється не більше ніж до дня виключення військовослужбовця зі списків особового складу військової частини.

УВАГА! У разі індексації грошового забезпечення, в тому числі додаткового та інших видів грошового забезпечення членам сімей військовослужбовців, захоплених у полон або заручниками, або безвісно відсутніх, виплачується з урахуванням такої індексації - з дня прийняття рішення про проведення такої індексації.

Виплата грошового забезпечення здійснюється з дня захоплення військовослужбовців у полон або заручниками або зникнення безвісти, членам сімей військовослужбовців.

Оформлення виплати

Підстава виплати грошового забезпечення - заява члена сім'ї на ім'я командира (начальника, керівника) військової частини.

Заява подається у такі строки:

до дня звільнення військовослужбовців, захоплених у полон або заручниками; протягом 3 років з дня набрання законної сили рішенням суду про визнання військовослужбовців безвісно відсутніми, але не пізніше ніж до дня набрання закон-

ної сили рішенням суду про скасування рішення про визнання їх безвісно відсутніми.

До заяви додаються:

- копії сторінок паспорта повнолітніх членів сім'ї з даними про прізвище, ім'я та по батькові і реєстрацію місця проживання (перебування);
- довідка про реєстрацію місця проживання (перебування) членів сім'ї (у разі відсутності такої інформації в паспорті);
- копія свідоцтва про шлюб (у разі наявності);
- копії свідоцтв про народження дітей (у разі наявності);
- копія документа, що засвідчує реєстрацію в Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків (для осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це контролюючому органу і мають відмітку в паспорті, - копія сторінки паспорта з такою відміткою).

Строк розгляду поданих документів та ухвалення рішення - 15 днів.

Командир (начальник, керівник) зобов'язані повідомити заявника про рішення в письмовій формі.

У рішенні про відмову обов'язково має бути зазначена підстава відмови.

Відмова у виплаті грошового забезпечення

Рішення відмовити може бути прийняте у разі:

- заява подана особою, яка не має права на грошове забезпечення;
- не всі необхідні документи подані;
- заява подана з порушенням строків;
- військовослужбовець добровільно здався в полон, самовільно залишив військову частину (установу, організацію), місце служби або дезертирування.
- Важливо: якщо відмовили через неповний пакет документів - можна звернутись повторно із необхідними документами.

УВАГА! Рішення про відмову у виплаті грошового забезпечення може бути оскаржено у судовому порядку.

Скільки часу виплачується грошове забезпечення?

Грошове забезпечення виплачується щомісяця на підставі наказів командирів (начальників, керівників) військових частин (установ, організацій) членам сімей:

- полонених або заручників - до дня їх звільнення включно;
- безвісно відсутніх - до дня набрання законної сили рішенням суду про визнання їх безвісно відсутніми.

(НПА: Постанова КМУ від 30.11.2016 №884 "Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення сім'ям військовослужбовців, захоплених у полон або заручниками, а також інтернованих у нейтральних державах або безвісно відсутніх")

Виплата додаткової винагороди (до 100000 гривень)

НПА: Постанова КМУ від 28.02.2022 №168 "Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану"
Додаткової винагороди виплачується:

Захопленим в полон (крім тих, які добровільно здалися в полон)	Заручникам / безвісно відсутнім (коли зазначені події сталися як до введення воєнного стану, так і після його введення)
---	--

Розділ XXX Наказу МОУ від 07.06.2018 р. №260 "Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам"

Грошове забезпечення, в тому числі одноразові додаткові види грошового забезпечення, право на які у військовослужбовця виникло включно до дня визнання його судом безвісно відсутнім, виплачується членом його сім'ї, а в разі їх відсутності - спадкоємцям за їх зверненням на підставі наказу командира військової частини про виплату.

- I. Військовозобов'язаним
- II. Резервістам
- III. Військовослужбовцям
- IV. Ветеранам
- V. Громадським об'єднанням ветеранів

4.1. Статус УБД

Порядок отримання статусу учасника бойових дій

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» ст. 6^{19, 20}
 Постанова КМУ №413 від 20.08.2014 «Про затвердження Порядку надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення чи у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення».

Статус учасника бойових дій надається, якщо ви:

- військовослужбовець
- резервіст
- військовозаповняний працівник*
- особа рядового складу
- особа начальницького складу

- особа, яка перебувала у складі добровольчого формування, яке увійшло до складу ЗСУ/МВС/Нацгвардії
- особа, яка перебувала у складі добровольчого формування, яке НЕ увійшло до складу ЗСУ/МВС/Нацгвардії, але взаємодіяло із військовими формуваннями, які передбачені законодавством**
- доброволець територіальних громад (члени ДФТГ наразі не можуть оформити статус)

- Збройних сил України
- Нацгвардії
- СБУ
- Служби зовнішньої розвідки України
- Держприкордонслужби
- Держспецтрансслужби
- Військових прокуратур
- МВС

- Управління державної охорони
- Держспецзв'язку
- ДСНС
- Державної кримінально-виконавчої служби
- Добровольчих та інших військових формувань, які увійшли до складу ЗСУ/МВС/Нацгвардії
- ДФС
- Національної поліції України
- Сил ТРО ЗСУ

* до 06.11.2018

** за безпосереднє виконня завдань АТО (період ООС не враховується)

Та:

- 1) захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні її здійснення
- 2) залучалися до проведення АТО (ООС) на строк не менше ніж 30 календарних днів, у тому числі за купівлею днів перебування в районах її проведення
- 3) брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.

Періоди бойових дій

Харківська область – з 07.04.2014 по 14.09.2014, Донецька та Луганська області з 07.04.2014 по 30.04.2018.
 На заміну АТО почала діяти ООС з 30.04.2018.
 24.02.2022 розпочалась збройна агресія РФ проти України.

УВАГА! Письмову відмову у встановленні статусу, який Вам передбачений згідно закону ви маєте право оскаржувати до суду!

УВАГА! Правило 30 днів не розповсюджується на:

- осіб, які брали участь у бойових діях до 16.09.2016 року (оскільки положення того часу не включало правило 30 днів);
- осіб, що отримали поранення, контузії, каліцтва, що унеможливило подальше виконання ними відповідних завдань;
- осіб, які брали участь у виконанні бойових завдань в умовах безпосереднього зіткнення;
- осіб, які брали участь у бойових діях з 24.02.2022 р.

Процедура отримання статусу добровольцями які мали право на оформлення статусу до 24.02.2022 р.

(Особами, котрі перебували у складі добровольчих формувань, які НЕ увійшли до складу офіційних, але взаємодіяли із ЗСУ, МВС чи іншими військовими формуваннями, які передбачені чинним законодавством)

КРОК 1 Зібрати документи, необхідні для отримання статусу:

- ✓ довідка органів, які згідно із ЗУ «Про боротьбу з тероризмом» визначені суб'єктами, які безпосередньо здійснюють боротьбу з тероризмом (СБУ, МВС, МОУ, ЦОВ згідно Закону) про період безпосереднього виконання особою бойових завдань в АТО, яка видається за клопотанням командира (керівника) добровольчого формування;
- ✓ витяг з наказу АТЦ при СБУ про залучення особи до проведення АТО.

У разі відсутності вищезазначених документів, підставою для надання статусу УБД добровольцям будуть нотаріально завірени свідчення не менш ніж трьох свідків із статусом «учасник бойових дій» або «особа з інвалідністю внаслідок війни». Підпис на свідченнях має бути засвідчено нотаріально.

А для добровольців, які отримали поранення – 2 свідчення та медичні документи, які підтверджують поранення, контузії, каліцтва.

Добровольці, які отримали статус особи з інвалідністю внаслідок війни, та яким після повторного огляду медико-соціальною експертною комісією (МСЕК) не було встановлено інвалідність, для оформлення статусу УБД подають такі документи:

- 1) копія посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни;
- 2) витяг з наказу АТЦ при СБУ про залучення особи до проведення АТО.

До зазначених вище документів потрібно додати:

- ✓ копію паспорта із копією сторінки, що підтверджує місце реєстрації
- ✓ копію ідентифікаційного номеру
- ✓ заяву на Першого заступника Міністра у справах ветеранів про надання статусу учасника бойових дій
- ✓ згоду на обробку персональних даних.

КРОК 2

Доброволець або командир добровольчого формування, у складі якого доброволець брав участь в АТО, особисто або шляхом надіслання поштою на адресу міжвідомчої комісії, подає на розгляд зібрані документи (див. Крок 1).

Адреса міжвідомчої комісії:
01001, м. Київ, провулок Музейний, 12

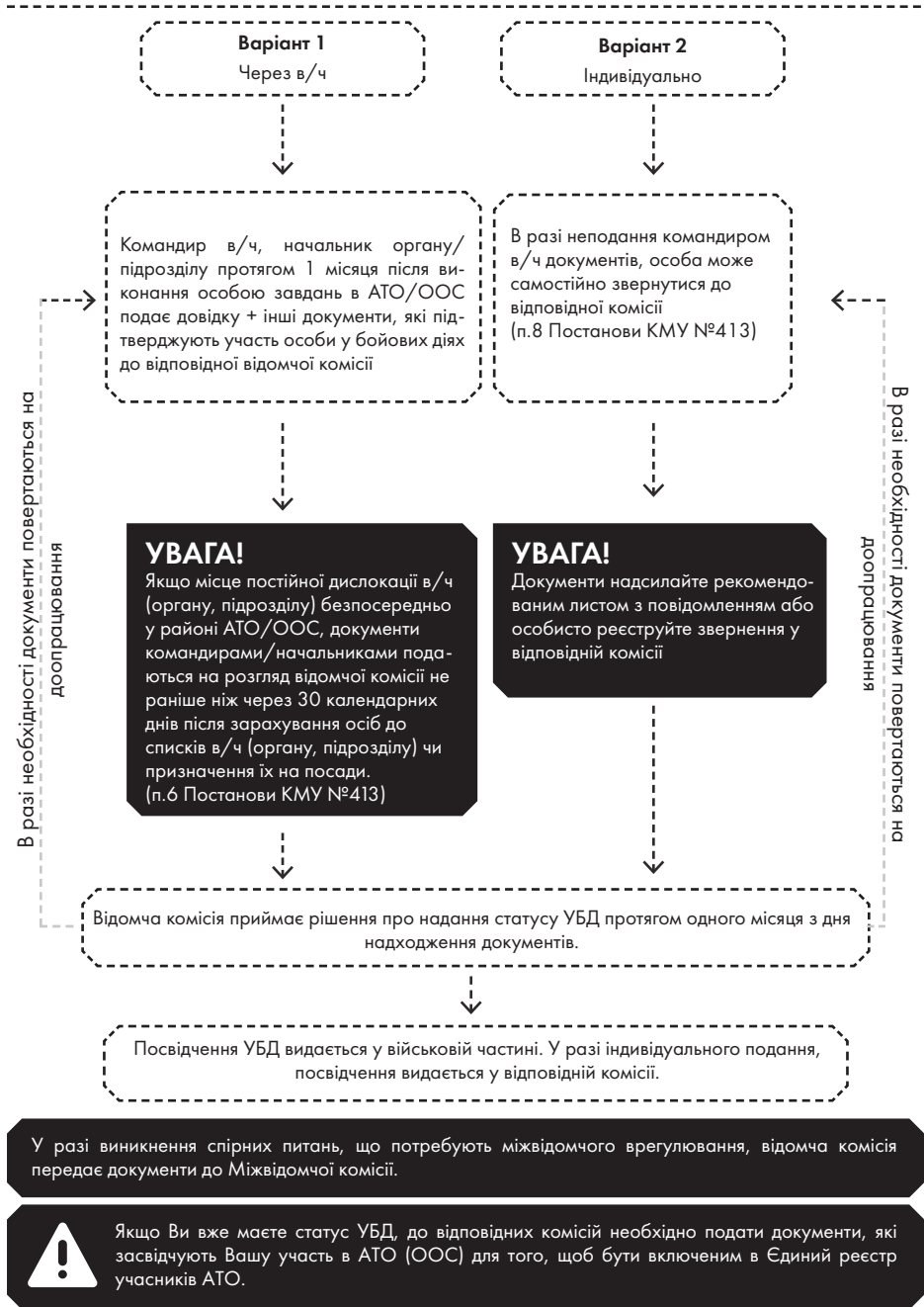
КРОК 3

Комісія вивчає документи, у разі потреби заслуховує пояснення осіб, стосовно яких вони подані, свідків та в місячний строк із дня надходження документів приймає рішення щодо надання/відмову в наданні статусу УБД.

До уваги беруться свідчення осіб, яким встановлено статус УБД (абз. 1 п. 19 ч. 1 ст. 6 ЗУ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (Закон) та/або статус особи з інвалідністю внаслідок війни (п. 11 ч. 2 ст. 7 Закону, та які мають документальне підтвердження участі в АТО, за період, за який вони свідчать.

При цьому, статус УБД/особи з інвалідністю внаслідок війни свідкам може бути надано й за інший період участі в АТО/ООС.

Порядок оформлення статусу УБД звільненим зі служби

Порядок надання статусу УБД для осіб, які виконували бойове (службове) завдання в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту

Для таких осіб існує окремий порядок надання та позбавлення статусу (Постанова КМУ від 3 березня 2020 р. № 203).

Статус надається членам екіпажів кораблів, катерів, суден забезпечення, літаків та вертольотів, особам, які перебуваючи на борту кораблів, катерів, суден забезпечення, літаків (вертольотів) ЗСУ, НГУ, Держприкордонслужби, СБУ та ДСНС, виконували бойове (службове) завдання в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями починаючи з 20.02.2014.

Підтверджуючими можуть бути ті документи, які свідчать про виконання бойових (службових) завдань в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту, зокрема: витяги з наказів про направлення (прибуття) у (з) відрядження для виконання бойового (службового) завдання; витяги з бойових наказів, бойових розпоряджень, бойових донесень, журналів бойових дій (оперативних завдань), які підтверджують дані факти; рапорти командирів екіпажів кораблів (літаків, вертольотів тощо) або командирів підрозділів про виконання завдання; вахтові журнали; польотні листи; списки осіб чи описи вантажів, які перевозяться державним повітряним судном; документи об'єктивного контролю, фото-, відео- та звукозаписи, які містять достатні докази; витяги з наказів про результати спеціальних (службових) розслідувань за фактами (наслідками) безпосереднього зіткнення; витяги з наказів про результати спеціальних (службових) розслідувань за фактами отримання поранень, контузій, каліцтв; посвідчення про відрадженьня.

Рішення приймаються комісіями відповідних офіційних збройних формувань, або міжвідомчою комісією. Порядок аналогічний із порядком встановлення статусу УБД.

УВАГА! Документи звільнених службовців МВС/Нацгвардії/Держприкордонслужби та інших силових відомств, що беруть участь в АТО (ООС) розглядаються комісіями при відповідних силових відомствах.

УВАГА! Якщо документи на оформлення УБД були подані у в/ч до демобілізації (звільнення), посвідчення буде видано у відповідній в/ч.

УВАГА! Рішення комісій можуть оскаржуватись у судовому порядку!

Документи, обов'язкові для підтвердження участі в АТО

- Довідка про участь в АТО, затвердженого зразка (оригінал);
- Витяг із наказу по стройовій частині про прибуття (вибуття) до (з) зони проведення АТО;
- Витяги з наказів керівника Антитерористичного центру при СБУ (першого заступника чи заступника керівника Антитерористичного центру при СБУ) про залучення до проведення АТО;
- Витяги з бойових наказів, бойових розпоряджень, бойових донесень (журналів бойових дій, оперативних завдань), які підтверджують факт безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з противником, проведення розвідувальних заходів **(для осіб, які залучалися до проведення АТО на строк менше ніж 30 календарних днів)**;
- Матеріали спеціальних (службових) розслідувань за фактами отримання поранень, контузій, каліцтва **(для осіб, які отримали поранення, контузії, каліцтва під час участі в АТО)**;
  - Копія першої сторінки паспорта громадянина України;
  - Згода на збір та обробку персональних даних;
  - Заява на ім'я голови комісії (в разі індивідуального подання).

Для осіб, які брали участь в АТО у складі добровольчих формувань (що згодом були включені до складу Збройних Сил, МВС, Національної поліції, Національної гвардії, тощо), подаються вищезгадані документи, або нотаріально завірених свідчення не менше ніж двох свідків із числа учасників АТО, які разом із такою особою брали участь в АТО, та отримали статус УБД або особи з інвалідністю внаслідок війни, у разі підтвердження факту взаємодії зазначених осіб з відповідними військовими формуваннями.

Для осіб, які проходять службу (працюють) у військових частинах (органах, підрозділах), установах та організаціях або на підприємствах, які постійно дислокуються чи розташовані безпосередньо в районах АТО подаються:

Витяги з наказів керівника Антитерористичного центру при СБУ (першого заступника чи заступника керівника Антитерористичного центру при СБУ) про залучення до проведення АТО;

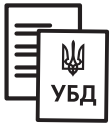
Витяги з наказів керівника оперативного штабу з управління АТО чи його заступників або керівників секторів (командирів оперативного-тактичних угруповань) про підпорядкування керівнику оперативного штабу з управління АТО в районах її проведення.

Документи, обов'язкові для підтвердження участі в ООС:

- Довідка про участь в ООС затвердженого зразка (оригінал);
- Витяг з наказів Генерального штабу Збройних Сил України про залучення до ООС;
- Витяг із наказу по стройовій частині про прибуття (вибуття) до (з) районів здійснення ООС;
- Витяги з бойових наказів, бойових розпоряджень, бойових донесень (журналів бойових дій, оперативних завдань), які підтверджують факт безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з противником, проведення розвідувальних заходів (для осіб, які залучалися до ООС на строк менше ніж 30 календарних днів);
- Матеріали спеціальних (службових) розслідувань за фактами отримання поранень, контузій, каліцтва **(для осіб, які отримали поранення, контузії, каліцтва в період проведення ООС)**.

УВАГА! Документи для індивідуального подання можна отримати, подавши рапорт на ім'я командира в/ч з проханням видати відповідний перелік документів.

Документи, обов'язкові для підтвердження участі в заходах оборони національної безпеки після 24.02.2022:

1. довідка про безпосередню участь у заходах із забезпечення оборони, форма якої затверджена додатком № 6 до постанови КМУ № 413;
2. витяги/копії з (за наявності хоча б одного з таких документів):
  - бойових донесень;
  - журналів бойових дій (оперативних завдань, ведення оперативної обстановки);
  - вахтових журналів;
  - польотних листів;
  - матеріалів спеціальних (службових) розслідувань за фактами отримання поранень, контузій, каліцтв.

УВАГА! За власним бажанням можна додавати й інші документи, які містять докази та підтверджують факт виконання особисто або у складі військової частини (органу, підрозділу), установи та закладу бойових (службових) завдань.

Якщо поданням документів для оформлення статусу займається:

1. командир військової частини, необхідно додати:
  - згоду на збір та обробку персональних даних;
  - дві кольорові фотокартки розміром 3x4 см.
2. самостійно військовослужбовець або звільнений з військової служби, необхідно додати
  - Заяву/рапорт щодо розгляду його документів на комісії з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій;
  - згоду на збір та обробку персональних даних;
  - засвідчені копії сторінок паспорта громадянина України з даними про прізвище, ім'я та по батькові, видачу паспорта, місце проживання та документа про присвоєння ідентифікаційного номера;
  - дві кольорові фотокартки розміром 3x4 см.

Куди ж звертатись?

Якщо військовослужбовець бажає самостійно подати документи для оформлення статусу, то адресу відповідної комісії потрібно дізнатись в підрозділі служби персоналу.

Якщо оформленням відповідного статусу займається особа, що вже звільнена з військової служби, то для подачі документів необхідно звернутись до територіального центру комплектування та соціальної підтримки.

Зразок заяви про надання статусу УБД (Подається до відомчої комісії)

Для звільнених військовослужбовців, окрім вищенаведених, потрібно подати:

- копію паспорта (ПІБ, видача паспорта, місце проживання)
- копію ідентифікаційного коду.

Голові Комісії _____ *
з питань
визначення учасників бойових дій

_____
_____
(Звання/ПІБ)

_____
(військова частина)

_____
(телефон)

Заява

Прошу розглянути документи, що підтверджують мою безпосередню участь в АТО та надати мені статус учасника бойових дій.

До заяви додаю:

1. Довідку про безпосередню участь в АТО № _____ від _____ 20__ р. (оригінал на 1 ст.)
2. Витяг з наказу командира в/ч _____ № _____ від _____ 20__ р. (оригінал на 1 ст.)
3. Витяг з наказу Антитерористичного центру при СБУ про прибуття для виконання завдань антитерористичної операції № _____ від _____ 20__ р. (оригінал на 1 ст.)
4. Довідку про обставини травми № _____ від _____ 20__ р. (оригінал на 1 ст.)
5. Довідку ГВМЦ «ГВКГ» № _____ від 25.11.20__ р. (оригінал на 1 ст.)
6. Копію паспорта
7. Копію ідентифікаційного коду
8. Згоду на збір та обробку персональних даних

_____ 20__ року _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

* Вказати силове відомство та адресу комісії силового відомства в підпорядкуванні якої знаходилась військова частина

Зразок довідки про безпосередню участь в АТО/ООС згідно додатку №1 до постанови КМУ №413

Кутовий штамп військової частини
(органу, підрозділу), установи, закладу

ДОВІДКА

Про те, що він (вона) дійсно в період з ____ по ____ безпосередньо брав (брала) участь /в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення і захисті незалежності, суверенітету і та територіальної цілісності України в районі/районах проведення антитерористичної операції;

/у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та в період здійснення зазначених заходів.

Видана

_____
військове (спеціальне) звання

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

про те, що він (вона) дійсно в період з ____ по ____ брав (брала) участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та в період здійснення зазначених заходів.

Підстава: _____

Ця довідка є підставою для надання особі статусу учасника бойових дій.

_____
(найменування посади, військове
(спеціальне) звання командира
(начальника) військової частини
(органу, підрозділу) чи іншого
керівника установи, закладу)

_____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

Додаток 6 до Порядку

Зразок довідки про безпосередню участь особи в заходах національної оборони під час повномасштабного вторгнення рф в Україну

Кутовий штамп військової частини
(органу, підрозділу), підприємства,
установи та організації

ДОВІДКА

про безпосередню участь особи у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України

Видана

військове (спеціальне) звання

(прізвище, ім'я, по батькові)

про те, що він (вона) дійсно в період з _____ по _____ брав (брала) участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, перебуваючи в.

(найменування областей, районів, населених пунктів)

Підстава: _____

Ця довідка є підставою для надання особі статусу учасника бойових дій.

(найменування посади, військового (спеціальне) звання командира (начальника) військової частини (органу, підрозділу) чи іншого керівника підприємства, установи та організації)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Зразок рапорту про надання довідки про участь в АТО/ООС та витягів з наказу для оформлення УБД

Командиру В/ч

_____

_____

Рапорт

Я, _____ (звання, ПІБ), який проходить військову службу за посадою _____ у _____ (вказати підрозділ), з метою отримання мною статусу учасника бойових дій, керуючись правом, передбаченим у п.8 Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в АТО/ООС, затвердженого Постановою КМУ №413 від 20.08.2014, прошу надати мені такі документи:

- 1) довідку про мою безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення і захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України згідно Додатку 1 до Постанови КМУ 413 від 20.08.2014 / довідку про мою безпосередню участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення згідно Додатку 4 до Постанови КМУ 413 від 20.08.2014;
- 2) Витяг з наказу військової частини про перебування в списках частини та виконання завдань в районі АТО/ООС, зокрема:
  - витяг з наказу по стройовій частині про прибуття до військової частини для виконання завдань АТО/ООС;
  - витяг з наказу по стройовій частині про вибуття після виконання завдань АТО/ООС;
- 3) витяг з наказу Антитерористичного центру (командира сектору) про прибуття (убуття) для виконання завдань АТО/ Витяг з наказів Генерального штабу Збройних Сил України про залучення до ООС.

_____ 20__ р.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Командиру В/ч
_____
_____

РАПОРТ

Я, _____ (звання, ПІБ), який проходить військову службу за посадою у _____ (вказати підрозділ), з метою отримання мною статусу учасника бойових дій, керуючись правом, передбаченим у п.8 Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в бойових діях, затвердженого Постановою КМУ №413 від 20.08.2014, прошу надати мені такі документи:

1) Довідка про безпосередню участь особи у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, згідно з Додатком 6 до Постанови КМУ 413 від 20.08.2014 р.;

2) Витяг/копію з (хоча б одного з таких документів):

- бойових донесень;
- журналів бойових дій (оперативних завдань, ведення оперативної обстановки);
- вахтових журналів;
- польотних листів;
- матеріалів спеціальних (службових) розслідувань за фактами отримання поранень, контузій, каліцтв.

_____ 20__ р.

_____
(підпис)_____
(прізвище та ініціали)

Комісія МОУ

визнання УБД згідно ст. 6 ЗУ «Про статус ветеранів війни, та гарантії їх соціального захисту».

Міжвідомча комісія

надання статусу УБД добровольцям.

Комісія Адміністрації ДССТ

визнання УБД АТО/ООС осіб із числа військовослужбовців ДССТ (колишніх військовослужбовців, добровольців, якщо такі добровольчі формування були включені до складу ДССТ).

Комісія ОК

визнання УБД АТО/ООС військовослужбовців ЗСУ, які проходять (проходили) військову службу в управліннях ОК, з'єднаннях, військових частинах та установах, підпорядкованих ОК.

Комісія ГШ ЗСУ

визнання УБД військовослужбовців (в т.ч. колишніх військовослужбовців, добровольців, якщо такі добровольчі формування були включені до складу ЗСУ) АТО/ООС частин безпосереднього підпорядкування (ЧБП) ГШ.

Комісія в/ч А0515 та в/ч А0987

визнання УБД військовослужбовців (працівників) в/ч А0515, які проходять (проходили) військову (державну) службу, працюють (працювали) у в/ч А0515 та в/ч А0987 (в т.ч. колишніх військовослужбовців ЧПБ в/ч А0515 та в/ч А0987, добровольців, якщо такі добровольчі формування були включені до складу ЗСУ ЧПБ в/ч А0515 та в/ч А0987).

Комісії командувань видів ЗСУ

визнання УБД АТО/ООС осіб із числа в/службовців ЗСУ, які проходять військову службу у видах ЗСУ органах військового управління (крім ОК та в/ч, ім підпорядкованих), з'єднаннях, в/ч, ВНЗ, військових навчальних підрозділах ЗВО, установах та організаціях, підпорядкованих видам ЗСУ (в т.ч. колишніх військовослужбовців та добровольців, якщо добровольчі формування були включені до складу відповідного виду ЗСУ).

Наказ МОУ від 16.04.2020 № 122 «Про затвердження Положення про комісії Міністерства оборони України з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій та Інструкції про порядок видачі в Міністерстві оборони України посвідчень учасника бойових дій, нагрудних знаків «Ветеран війни - учасник бойових дій» та листів талонів на право одержання проїзних квитків з 50-відсотковою знижкою їх вартості»

УВАГА!

Посвідчення УБД видаються в органах військового управління, до яких належить комісії з питань визначення статусу УБД та в командуванні Десантно-штурмових військ, Повітряних сил.

Видаються посвідчення також в ТЦК та СП (ОВК).

Втрата та пошкодження посвідчення УБД

Якщо посвідчення УБД стало непридатним (пошкоджене)

- 1) Зверніться в в/ч (для звільнених – в ТЦК та СП (військкомат)
- 2) Надайте письмові пояснення щодо обставин зіпсування
- 3) Отримайте дублікат (непридатне посвідчення знищується).

Якщо посвідчення УБД було викрадено/загублено

- 1) Зверніться в в/ч (для звільнених – в ТЦК та СП (військкомат)
  - 2) Надайте:
    - письмові пояснення щодо обставин втрати (викрадення)
    - довідка про порушення або відмову в порушенні кримінальної справи по факту втрати (викрадення) посвідчення;
    - опубліковане оголошення в друкованих засобах масової інформації про недійсність втраченого (викраденого) посвідчення;
  - 3) Отримайте дублікат (непридатне посвідчення знищується)
- копію військового квитка;
  - копію паспорта заявника, а саме 1,2, 11 та 12 сторінок;
  - довідку про проходження служби в зоні АТО/ООС/заходах оборони із зазначенням періоду;
  - фотографії, розміром 3x4.

Зміна прізвища, імені або по батькові в посвідченні УБД

В разі зміни прізвища, імені або по батькові за заявою особи їй видається нове посвідчення та лист талонів, а попередні знищуються. (Інформація стосовно таких осіб подається до внесення в єдиний реєстр учасників антитерористичної операції)

Для зміни ПІБ необхідно подати заяву, до якої додати: копію свідоцтва про одруження (розлучення); копію паспорта; витяг з наказу (по особовому складу) про зміну особою прізвища, імені або по-батькові.

Позбавлення статусу учасника бойових дій

Підстави позбавлення статусу УБД:

вчинення умисного тяжкого або особливо тяжкого злочину у період участі в АТО/ООС/заходах оборони держави

подання недостовірної інформації про участь в АТО/ООС/заходах оборони держави

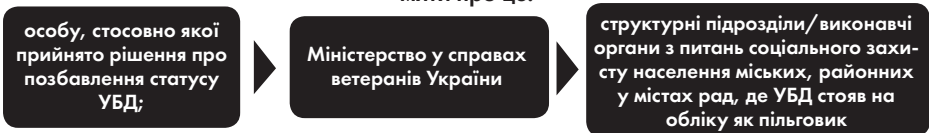

заява особи про позбавлення її статусу УБД

Рішення про позбавлення статусу УБД приймається протягом місяця комісією, яка приймала рішення про надання статусу УБД за таких умов:

- комісія отримала копію обвинувального вироку суду, який набрав законної сили про вчинення умисного тяжкого/особливо тяжкого злочину;
- комісія отримали матеріали службових перевірок або будь-які інші документи про факт підроблення документів про участь в АТО/ООС/заходах оборони держави, у забезпеченні її проведення або надання недостовірних даних про особу;
- комісія отримала особисту заяву особи, яка просить позбавити її статусу УБД.

Після прийняття комісією відповідного рішення в місячний строк, вона повинна повідомити про це:

Посвідчення УБД вилучається або визнається недійсним

Питання щодо строку інформування особи про позбавлення статусу УБД, визнання відповідного посвідчення недійсним та порядку його вилучення можуть бути встановлені положенням про комісію

4.2. Статус особи з інвалідністю внаслідок війни

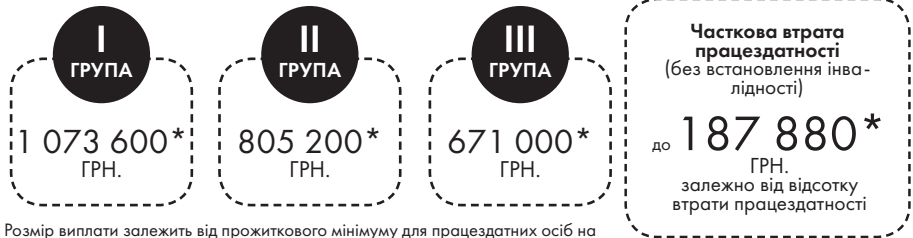

Військовослужбовці, які отримали травму (поранення, контузію, каліцтво, захворювання) внаслідок безпосередньої участі в АТО/ООС/інших заходах забезпечення безпеки та оборони України, мають право на встановлення групи інвалідності (або ж відсотку втрати працездатності, без встановлення групи інвалідності), та виплату одноразової грошової допомоги.

Особи, яким встановлено групу інвалідності, мають право на отримання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни та отримання відповідного посвідчення.

Статус: особа з інвалідністю внаслідок війни I, II, III групи

Виплата одноразової грошової допомоги внаслідок отримання інвалідності або встановлення відсотку втрати працездатності:

* Розмір виплати залежить від прожиткового мінімуму для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, але станом на 1 січня календарного року

Важливо! У разі встановлення часткової втрати працездатності для розрахунку розміру одноразової грошової допомоги необхідно здійснити такі математичні дії: відсоток втрати працездатності помножити на 70 та помножити на розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб станом на 1 січня відповідного року.

УВАГА! ОGD також виплачується, якщо особа встановила групу інвалідності чи відсоток втрати працездатності (внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання пов'язаного з участю в АТО/ООС/інших заходах забезпечення безпеки та оборони України протягом трьох місяців після звільнення з військової служби.

Додаткова матеріальна допомога може виділятися з коштів місцевого бюджету за рішеннями органів місцевого самоврядування. Будь ласка, уточнюйте інформацію за місцем проживання.

УВАГА! Статус не надається, а кошти не виплачуються, якщо поранення, каліцтво, контузія настали внаслідок:

- вчинення особою злочину або адміністративного правопорушення;
- вчинення особою дій у стані алкогольного, наркотичного, токсичного сп'яніння;
- навмисного спричинення собі тілесного ушкодження чи іншої шкоди своєму здоров'ю або самогубства (крім випадку доведення особи до самогубства, встановленого судом);
- подання особою завідома неправдивих відомостей для призначення і виплати одноразової грошової допомоги.

Виплата ОGD особам з інвалідністю та членам сімей загиблих може здійснюватись за постановою КМУ від 25 грудня 2013 р. № 975 та за постановою КМУ від 29 квітня 2016 р. № 336. Основні відмінності: за постановою № 975 можлива виплата за встановлений відсоток втрати працездатності без встановлення інвалідності, за постановою № 336 виплата передбачена добровольцям (які увійшли та не увійшли до складу офіційних силових формувань), працівникам, волонтерам, поліцейським, також сім'ям зниклих безвісти. Додаткова інформація щодо процедури оформлення ОGD на стр. 186.

Порядок надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», ст.7, п.11-13 Постанова КМУ №685 від 08.09.2015 р. «Про затвердження Порядку надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни особам, які отримали інвалідність внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх проведення».

Статус особи з інвалідністю внаслідок війни надається, якщо ви:

☐ військовослужбовець резервіст	☐ особа, яка перебувала у складі добровольчого формування, яке увійшло до складу ЗСУ/МВС/Нацгвардії
☐ військовозобов'язаний	☐ доброволець територіальних громад
☐ працівник*	
☐ особа рядового складу	
☐ особа начальницького складу	
-
☐ Збройних Сил України	☐ Управління державної охорони Держспецв'язку	☐ МВС/Нацгвардії
☐ Нацгвардії	☐ ДСНС	☐ ДФС
☐ СБУ	☐ Державної кримінально-виконавчої служби	☐ Національної поліції України
☐ Служби зовнішньої розвідки України	☐ Сил ТРО ЗСУ	
☐ Держприкордонслужби	☐ Добровольчих та інших військових формувань, які увійшли до складу ЗСУ/	*у разі відмови в наданні статусу, звертайтеся із позовом до суду
☐ Держспецтрансслужби		
☐ Військових прокуратур		
☐ МВС		

Ви отримали інвалідність внаслідок захворювання, поранення, контузії, каліцтва, одержаних під час безпосередньої участі в АТО, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах АТО у період її проведення, під час безпосередньої участі у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.

Наказом антитерористичного центру при СБУ від 07 жовтня 2014 року №33/б/а «Про визначення районів проведення антитерористичної операції та термінів її проведення» визначено такі терміни:

Донецька та Луганська область – з 07.04.2014 року до дати, визначеної Указом Президента України як завершення АТО або військових дій на території України. **Харківська область** – з 07.04.2014-14.09.2014.
24.02.2022 розпочалась повномасштабна збройна агресія РФ проти України.

Операція Об'єднаних сил триває з 30 квітня 2018 року, введена в дію Наказом Верховного Головнокомандувача ЗСУ «Про початок операції Об'єднаних сил із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі та стримування збройної агресії Російської Федерації на території Донецької та Луганської областей».

УВАГА!

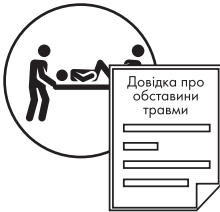
Також статус особи з інвалідністю внаслідок війни можуть отримати:

- волонтери, яким встановлено інвалідність внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час забезпечення проведення;
- цивільні особи, яким встановлено інвалідність внаслідок поранень чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних від вибухових речовин, боєприпасів і військового озброєння на території проведення АТО/ООС/інших заходах оборони та на лінії.

УВАГА!

Особа позбавляється статусу особи з інвалідністю внаслідок війни у разі:

- наявності обвинувального вироків суду, який набрав законної сили, за вчинення особою умисного тяжкого або особливо тяжкого злочину під час участі в російсько-українській війні;
- виявлення факту підроблення документів про участь в російсько-українській війні або надання недостовірних даних про особу;
- подання особою заяви про позбавлення її статусу особи з інвалідністю внаслідок війни.

1. Поранення, контузія, каліцтво, захворювання

Документ: довідка про обставини травми* (див. стр. 165)

Хто видає: командир військової частини

* якщо інвалідність отримана внаслідок захворювання, то довідка не видається

УВАГА!

Якщо командир не видав довідку про обставини травми, після прибуття в госпіталь потрібно написати рапорт на командира з проханням видати довідку (див. стр. 167)

Потрібно для:

- проходження ВЛК та МСЕК
- отримання одноразової грошової допомоги

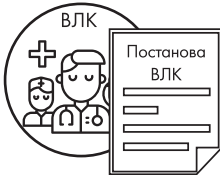
2. Лікувальний заклад (госпіталь)

Документи: виписний епікриз; направлення на ВЛК

Хто видає: керівник відділення, засвідчує керівник госпіталю

Потрібно для:

- оформлення відпустки за станом здоров'я в частині проходження ВЛК

3. Військово-лікарська комісія (ВЛК)

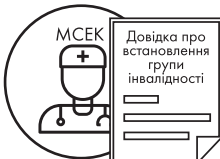
Що це: комісія лікарів при військово-медичному лікувальному закладі (госпіталі)

Документ: постанова ВЛК про причинний зв'язок поранення (травми, контузії, каліцтва)

Хто видає: голова комісії ВЛК

Потрібно для:

- встановлення зв'язку між пораненням та участю у бойових діях.
- Причинний зв'язок у довідці ВЛК зазначається на підставі довідки про поранення.

4. Медико-соціальна експертна комісія (МСЕК)

Що це: комісія лікарів при районній поліклініці

Документ: довідка про встановлення групи інвалідності із зазначенням причинного зв'язку інвалідності

Хто видає: голова МСЕК

5. Орган соціального захисту населення

Документ: посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни, залежно від групи інвалідності, встановленої МСЕК.

Хто видає: орган соцзахисту населення за місцем реєстрації

! Посвідчення видається у день звернення особи

Документи, необхідні для оформлення статусу:

Постанова КМУ від 8 вересня 2015 р. № 685

для військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних, добровольців ТрО ЗСУ):

- довідка МСЕК про групу та причину інвалідності;
- документи про безпосередню участь у АТО/ООС/інших заходах оборони держави після повномасштабного наступу росії;

для добровольців АТО, військові формування яких були включені в офіційні збройні формування (ЗСУ, МВС тощо):

- довідка МСЕК про групу та причину інвалідності;
- документи про безпосередню участь у АТО/ООС/інших заходах оборони держави після повномасштабного наступу росії;

для добровольців АТО, військові формування яких НЕ були включені в офіційні збройні формування (ЗСУ, МВС тощо):

- довідка МСЕК про групу та причину інвалідності;
- клопотання керівника добровольчого формування, або командира військової частини (органу, підрозділу) ЗСУ, МВС, Нацполіції, НГУ тощо, з якими особа виконувала завдання АТО;
- документи, що підтверджують участь в АТО, або письмові свідчення не менш як 2-х свідків з числа осіб, які разом з такою особою брали участь в АТО та отримали статус УБД, особи з інвалідністю внаслідок війни або учасника війни;

для членів добровольчих формувань територіальної громади:

- довідка МСЕК про групу та причину інвалідності;
- контракт добровольця територіальної оборони;
- документи про безпосередню участь АТО/ООС/інших заходах оборони держави після повномасштабного наступу росії;

для працівників підприємств, установ, організацій:

- довідка МСЕК;
- документи про залучення до виконання мобілізаційних завдань (замовлень) для участі у АТО/ООС/інших заходах оборони держави після повномасштабного наступу росії або документи про виконання підприємствами, установами і організаціями мобілізаційних завдань (замовлень), а також документи, що були підставою для прийняття керівниками підприємств, установ і організацій рішення про направлення працівника в таке відрядження.

для осіб, які добровільно забезпечували (добровільно залучалися до забезпечення) АТО/ООС:

- довідка МСЕК про групу та причину інвалідності;
- довідка (витяг з наказу) керівника АТЦ при СБУ, ГШ ЗСУ про добровільне забезпечення або добровільне залучення особи до забезпечення проведення АТО/ООС або рішення суду про встановлення факту добровільного забезпечення/залучення особи до АТО/ООС.

Джерело: Постанова КМУ від 8 вересня 2015 р. № 685

ВАЖЛИВО!

Рішення про надання статусу ухвалюється органами соцзахисту протягом місяця з дня подання документів.

Довідка про обставини травми:

оформлення одноразової грошової допомоги у зв'язку з пораненням

встановлення зв'язку між участю в бойових діях та пораненням

Зразок довідки про обставини травми

Кутовий штамп
військової частини
(закладу)

ДОВІДКА про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва)

_____ (військове звання, прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (рік народження)

«_____» _____ 20____ року одержав(ла) _____

_____ (вказати вид, характер і локалізацію поранення, травми, контузії, каліцтва)

За обставин _____

(докладно вказати, за яких обставин, під час виконання робіт, де, на службі чи ні, у відпустці, в стані алкогольного сп'яніння чи ні тощо)

Підстава: наказ командира (начальника) військової частини _____

від «_____» _____ 20__ року № _____

Видана для пред'явлення _____ (назва закладу, організації, куди надається довідка)

Командир (начальник) військової частини _____ (військове звання, підпис, прізвище, ініціали)

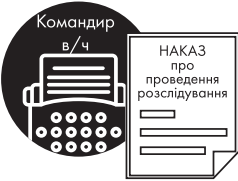
М.П.

УВАГА!

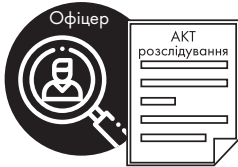
Наявність довідки впливає на формулювання висновку ВЛК, що в свою чергу впливає на розмір виплати одноразової грошової допомоги та можливість оформлення статусу особи з інвалідністю внаслідок війни.

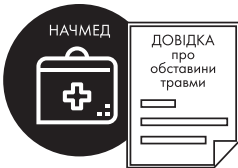
I Внаслідок бойових дій в частині відбулись втрати

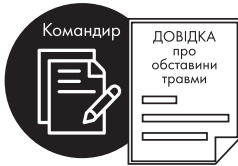
II Командир в/ч видає наказ про проведення розслідування та складання акта розслідування

III Уповноважений офіцер збирає пояснення постраждалих та свідків, описує події та складає акт розслідування
Строк розслідування - 1 місяць (можливе продовження, але тільки на 1 місяць).

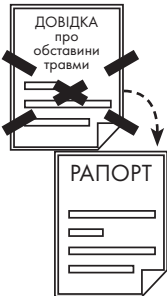
IV На підставі акта розслідування начальник медичної роти видає довідку про обставини травми

V Командир військової частини підписує довідку про обставини травми та направляє її до закладу охорони здоров'я, в якому перебуває поранений

УВАГА!

Якщо командир в/ч не направив довідку про обставини травми в госпіталь, потрібно уточнити у командира свого підрозділу, чи така довідка є в частині

Якщо довідка **НЕ ВИДАВАЛАСЯ**, потрібно скласти рапорт на командира в/ч з проханням провести розслідування та видати довідку про обставини травми. До рапорту потрібно додати свої пояснення про обставини поранення. За можливості додайте також пояснення свідків (інших військовослужбовців, які були з Вами в момент отримання поранення).

Зразок рапорту про видачу довідки про обставини травми

Командиру в/ч _____

РАПОРТЯ, _____,
(звання, ПІБ)

прошу Вас видати наказ про призначення розслідування та видати мені довідку про обставини травми (поранення, контузії), отриманої мною під час виконання обов'язків військової служби _____

_____ (вказати дату та приблизний час поранення)

під час _____

_____ (опис обставин, за яких отримано поранення)

в районі _____

_____ (вказати населений пункт, де сталися події, які призвели до поранення)

згідно з Додатком 5 до Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, затвердженого наказом Міністра оборони України від 14.08.2008 р. №402.

До рапорту додаю:

- Копію виписного епікризу з _____ № _____ від _____ 202_ р.;
(назва медично-лікувального закладу)
- Копію висновку ВЛК № _____ від _____ 202_ р.;
- Пояснення про обставини отримання поранення.

« _____ » _____ 20 _____ р.

_____ (Звання, прізвище, ініціали)

Зразок пояснення про обставини поранення

Командиру в/ч _____

ПОЯСНЕННЯ

Я, _____,
 _____ (звання, ПІБ)
 _____ (номер в/ч),
 _____ (посада)

з приводу отримання мною _____ (вказати поранення)
 _____ 202__ р. у районі _____
 _____ (населений пункт, область)

під час виконання мною обов'язків військової служби під час проведення антитерористичної операції, можу пояснити наступне:

Опис:

_____ (дата та час отримання травми)

_____ (де саме знаходився (ППД, на завданні, у транспорті)

_____ (під час якого завдання та на підставі якого наказу отримав поранення)

_____ (що відбулося, хто був поруч, хто допоміг вибратись або як був доставлений до лікувального закладу і до якого, первинний діагноз)

_____ (хронологія переміщення між лікувальними закладами)

До пояснення додаю такі документи:

1. Копія виписного епікризу з _____ госпіталю № _____ від _____ 202__ р.
 (додається перелік та копії всіх виписних епікризів, які у Вас є);
2. Копія висновку ВЛК № _____ від _____ 202__ р.;
3. Копія пояснення свідка (звання, ПІБ) _____.

« _____ » _____ 20__ р. _____ (підпис) _____ (звання, прізвище, ініціали)

УВАГА!

- Не вживати точних назв озброєнь, які, на Вашу думку, проти Вас застосовувались (наприклад, замість «Град» писати, що «стріляли з механізованих артилерійських установок»)
- За можливості вказувати свідків та подавати їхні пояснення (наприклад, інших військовослужбовців, які були з Вами в момент отримання поранення)

УВАГА!

Власні пояснення та пояснення свідків направляються з рапортом про надання довідки про отримання поранення та підшиваються до розслідування у справі

**ВСІ ДОКУМЕНТИ СЛІД НАПРАВЛЯТИ
РЕКОМЕНДОВАНИМ ЛИСТОМ
З ПОВІДОМЛЕННЯМ НА АДРЕСУ В/Ч**

Якщо рапорт та пояснення подаються особисто, зробіть **КОПІЇ** всіх документів, та вимагайте особу, яка приймає документи поставити **ПІДПИС, ДАТУ ТА ПЕЧАТКУ** в/ч на Вашій копії документів

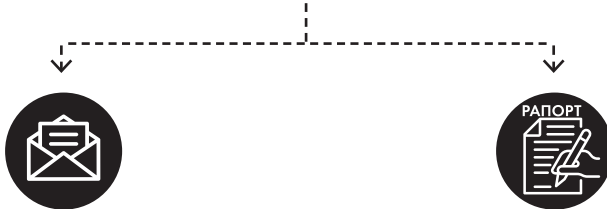
**Оскарження невидачі або відмови у
видачі довідки**

Якщо довідка про обставини травми не буде видана протягом

15-30 ДНІВ

з моменту надходження рапорту та пояснень

звертайтеся до штабу оперативного командування, якому підпорядковується в/ч, з оскарженням бездіяльності

відмова у видачі довідки також може бути оскаржена шляхом подання рапорту до штабу оперативного командування

Військово-лікарська комісія:

- 1) установлює придатність до військової служби;
- 2) видає постанову ВЛК про причинний зв'язок захворювання, травм (поранень, контузій, каліцтв). ВЛК діють при військово-медичних лікувальних закладах (госпіталях).

**Наказ Мініборони №402
від 14.08.2008**

«Про затвердження Положення
про військово-лікарську
експертизу в ЗСУ»

Порядок проходження ВЛК

I Після завершення лікування військовослужбовець зобов'язаний прибути до військової частини

II Командир військової частини дає направлення на ВЛК

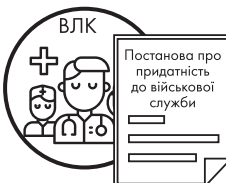
УВАГА!

Якщо стан здоров'я не дає змоги прибути до військової частини за направленням на ВЛК, рекомендацію може дати завідувач відділення госпіталю або районний військовий комісар

Якщо командир не видав направлення на ВЛК, потрібно написати рапорт на ім'я командира з проханням видати направлення на ВЛК (див. м 159)

III Уповноважений офіцер збирає пояснення постраждалих та свідків, описує події та складає акт розслідування

IV ВЛК приймає постанову (рішення) про придатність до служби та встановлює зв'язок між пораненням та участю у бойових діях на підставі довідки про обставини травми.

Постанова військово-лікарської комісії про причинний зв'язок поранення приймається на основі:

1. Довідки про обставини травми, поранення, контузії, каліцтва.

2. Засвідченої копії акта про нещасний випадок.

Без цих документів видача довідки ВЛК про причинний зв'язок ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ!

УВАГА!

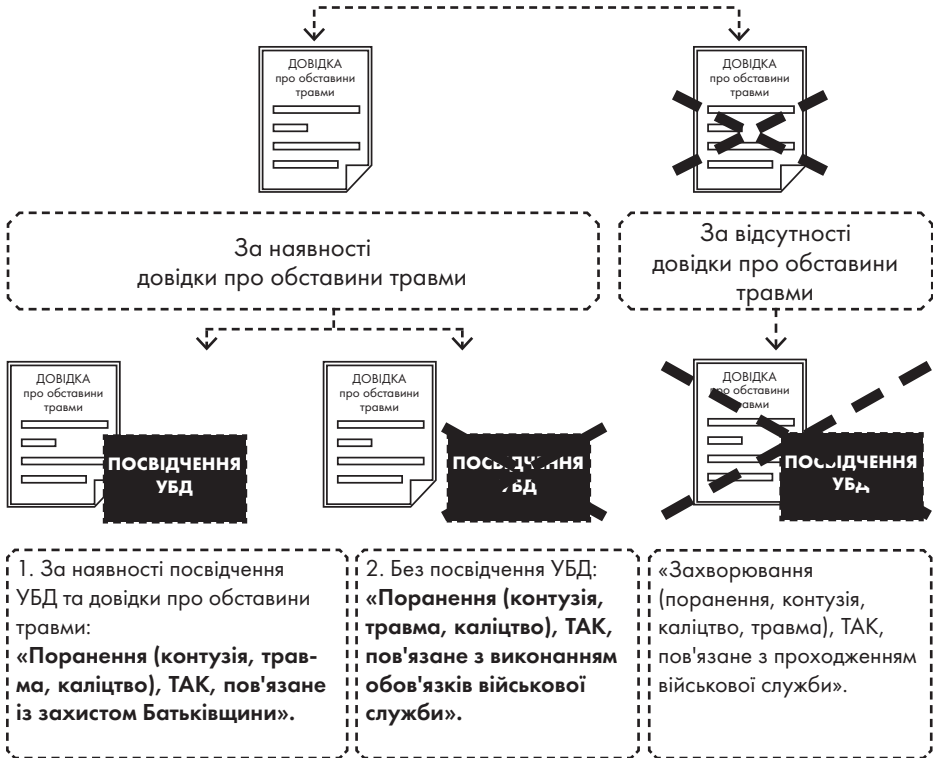
У виняткових випадках допускається розгляд ВЛК копії довідки про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва), засвідченої відповідною посадовою особою та скріпленої гербовою печаткою військової частини (або закладу охорони здоров'я ЗСУ).

Показання свідків НЕ є підставою для встановлення факту перенесеного захворювання, травми, контузії, каліцтва або поранення.

ст. 21.5 Наказу Міноборони №402

Формулювання висновків ВЛК залежать від наявності довідки про обставини травми чи інших документів, які підтверджують зв'язок поранення з участю в бойових діях.

УВАГА!

За відсутності довідки про обставини травми подавайте довідку про безпосередню участь в АТО (ООС), витяг з наказу по стройовій частині, копію військового квитка та будь-які інші документи, які засвідчують участь в АТО у період отримання поранення. Комісія може встановити зв'язок на підставі таких документів. У разі відмови звертайтеся до Центральної ВЛК - для осіб, що отримали поранення до введення в дію "Положення про військово-лікарську експертизу та медичний огляд у Збройних Силах України".

Висновок ВЛК підлягає перегляду після надання довідки про обставини травми, незалежно від часу надання.

Висновок ВЛК підлягає перегляду вищою ВЛК.

Для перегляду та уточнення будь-яких рішень ВЛК звертайтеся до Центральної ВЛК (м. Київ, вул. Госпітальна, 16).

Зразок рапорту про видачу направлення на ВЛК

Командиру військової частини
(польова пошта) № 000000

_____

(звання та П.І.Б. командира)

Військовослужбовця

_____

(свою посаду, звання та ПІБ)

РА ПО Р Т

Я вже неодноразово звертався усно про те, що в мене різко погіршився стан здоров'я. Зокрема, в мене (детально вказати всі симптоми, вказати, що саме болить, зазначити про загострення). Мій стан хвороби прогресує, загострюється, відчуваю постійні болі. Через це можу ненароком вчинити будь-яку небезпечну чи аварійну ситуацію не з своєї вини, що може призвести навіть до жертв. По суті я став особою з інвалідністю, оскільки значним чином відмовляє здоров'я.

Згідно вимог «Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України», затверджене Наказом Міністерства оборони України від 14 серпня 2008 р. № 402 я, з таким захворюванням, являюсь непридатним до військової служби з виключенням з військового обліку.

В зв'язку з вищевказаним прошу надалі не порушувати мої права, не доводити ситуацію до ще більш критичного стану мого здоров'я та забезпечити надання мені законної можливості проходження військово-лікарської комісії з метою встановлення придатності/непридатності до військової служби, для чого видати мені у встановленому порядку: направлення на медичний огляд військово-лікарською комісією; службову характеристику для проведення медичного огляду військово-лікарською комісією та пакет інших необхідних документів.

Додатки (за наявності):

1. Медична характеристика.
2. Довідка від лікаря від _____ № _____.
3. Виписка з історії хвороби.
4. Інші підтверджуючі документи.

_____ 202_ року

_____

(підпис)

_____

(прізвище та ініціали)

МСЕК під час воєнного стану

На період дії воєнного стану та протягом 6 місяців після його припинення МСЕК може встановлювати інвалідність заочно на підставі направлення ЛКК, якщо особа, яка звертається, не може прибути на огляд. На такий період МСЕК буде здійснюватися незалежно від місця реєстрації, проживання або перебування особи.

Також під час воєнного стану МСЕК може продовжити тимчасову непрацездатність без направлення, якщо лікар або ЛЛК не може його надати, у тому числі заочно. У такому разі направлення на МСЕК здійснюється не пізніше ніж через місяць після припинення воєнного стану.

Довідка МСЕК є підставою для нарахування **одноразової грошової допомоги** та оформлення інших соціальних пільг

- копія паспорта
- копія ідентифікаційного коду
- копія медичної книжки
- свідоцтво про хворобу, видане ВЛК (відповідно з додатком №11 до наказу Міністерства оборони України №402 від 14.08.2008 року)
- копія трудової книжки (у разі наявності)
- довідка про придатність військовослужбовця або військовозобов'язаного до військової служби (у разі необхідності)
- документи про безпосереднє залучення до виконання завдань в АТО/ООС/заходах оборони районі її (їх) проведення або направлення на прибуття у відрядження для безпосередньої участі в АТО/ООС/заходах оборони.

* Кожна МСЕК може уточнювати необхідний перелік документів

УВАГА!

При проходженні МСЕК потрібно мати з собою оригінали документів

Порядок отримання довідки МСЕК

I При завершенні стаціонарного лікування у закладі охорони здоров'я обов'язково отримайте довідку ВЛК, виписний епікриз, свідоцтво про хворобу.

II У медроті військової частини візьміть направлення на МСЕК. У направленні має бути вказаний строк служби (наприклад з 01.05.2014 по теперішній час).

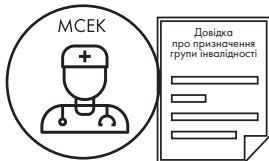
Якщо військова частина не видала направлення на МСЕК, потрібно написати рапорт на ім'я командира військової частини з проханням видати направлення на МСЕК (див. стр. 176).

УВАГА!

Для звільнених з військової служби направлення на МСЕК видає районний ТЦК та СП (військкомат) або можна звернутися до сімейного лікаря.. Зразок заяви до ТЦК та СП (військкомату) з проханням видати направлення на МСЕК див. на стр. 177.

III У районній лікарні або місцевому військовому госпіталі зверніться до профільного лікаря (травматолог, невропатолог тощо) з проханням скликати МСЕК

IV МСЕК видає довідку про призначення групи інвалідності або визначає відсоток втрати працездатності.

Довідка МСЕК видається у трьох екземплярах:

для пенсійного фонду

для особистого зберігання

залишається в архівах МСЕК

ВАЖЛИВО Для поранених, які перебувають на лікуванні та не можуть пересуватися:

- для осіб, які потребують огляду в медичних закладах МСЕК проводить візне засідання в закладах охорони здоров'я
- документи на МСЕК подає медичний заклад

Зразок рапорту про видачу направлення на МСЕК

Командиру в/ч _____
_____**РА ПО Р Т**

Я ПІБ є посада, звання військової частини №_____. Згідно постанови військово-лікарської комісії №_____ від _____ я є непридатним до військової служби, стан мого здоров'я не дозволяє здійснювати обов'язки військової служби.

Керуючись Положенням про порядок, умови та критерії встановлення інвалідності затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 грудня 2009 року №1317 та з метою встановлення групи інвалідності/визначення відсотку втрати працездатності/визначення потреби у протезуванні прошу видати мені у встановленому порядку направлення на медико-соціальну експерту комісію.

Додатки (за наявності):

1. Копія постанови військово-лікарської комісії №_____ від _____ 20__р.
2. Інші підтверджуючі документи.

_____ 20_ року

_____
(підпис)_____
(прізвище та ініціали)

Зразок заяви до ТЦК та СП (військкомату) з проханням видачі направлення на МСЕК

ТЦК та СП (військкомату) (вказати район, область)

_____ (ПІБ)

_____ (звання)

ЗАЯВА

Я ПІБ звільнений з військової служби (дата, з якої військової частини). Згідно постанови військово-лікарської комісії я є непридатним до військової служби, стан мого здоров'я не дозволяє здійснювати обов'язки військової служби.

Керуючись Положенням про порядок, умови та критерії встановлення інвалідності затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 грудня 2009 року №1317 та з метою встановлення групи інвалідності/визначення відсотку втрати працездатності/визначення потреби у протезуванні прошу видати мені у встановленому порядку направлення на медико-соціальну експертну комісію.

Додатки:

1. Копія постанови військово-лікарської комісії № _____ від _____ 20__ р.
2. Інші підтверджуючі документи.

_____ 202__ року

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

4.3. Статус члена сім'ї загиблого

Порядок надання статусу члена сім'ї загиблого Захисника або Захисниці України

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», ст.10, п.1
Постанова КМУ №740 від 23.09.2015 «Про порядок надання статусу особи, на яку поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни»

УВАГА! Видані раніше посвідчення "Член сім'ї загиблого" продовжують діяти й не потребують заміни!

Особи, які мають право на встановлення статусу члена сім'ї загиблого:

- утриманці загиблого або того, хто пропав безвісти
- батьки
- дружина/чоловік, які не одружилися вдрузе
- діти, які не мають і не мали своїх сімей
- діти, які мають свої сім'ї, але стали особами з інвалідністю до досягнення повноліття
- діти, обоє з батьків яких загинули або пропали безвісти

- військовослужбовців
- резервістів
- військовозобов'язаних
- працівників
- осіб рядового складу
- осіб начальницького складу
- Збройних Сил України
- Нацгвардії
- СБУ
- Служби зовнішньої розвідки України
- Держприкордон служби
- Держспецтрансслужби
- Військових прокуратур
- МВС
- Управління державної охорони
- Держспецв'язку,
- ДСНС,
- ДПТС,
- Добровольчих та інших військових формувань
- Підприємств, установ, організацій, залучених в АТО/ООС
- ДФС
- Національної поліції України

- які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України
- та які загинули (померли) внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час безпосередньої участі в АТО, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах АТО у період її проведення, під час безпосередньої участі у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганських областях, перебуваючи в районах та у період здійснення зазначених заходів.

УВАГА! Статус також можуть отримати члени сімей осіб які добровільно забезпечували (або добровільно залучалися до забезпечення) проведення АТО/ООС (у тому числі здійснювали волонтерську діяльність) та загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час забезпечення проведення та у період проведення АТО/ООС

УВАГА! Після 21.03.2022 таким особам встановлюється інший статус - членів сімей померлих Захисників/Захисниць, проте їхні права та соціальні гарантії не змінюються. Також ті члени сімей загиблих, які вже отримали статус до 21.03.2022 продовжують користуватись своїми старими посвідченнями.

Періоди бойових дій:

АТО: Харківська область – з 07.04.2014 по 14.09.2014, Донецька та Луганська області з 07.04.2014 по 30.04.2018. На заміну АТО почала діяти ООС з 30.04.2018.
 24.02.2022 розпочалась повномасштабна збройна агресія РФ проти України.

Статус членів сімей померлих Захисників/Захисниць

УВАГА! Особи, які отримали статус члена сім'ї загиблого (померлого) ветерана до 21.03.2022 з числа осіб, зазначених нижче продовжують користуватися пільгами без заміни відповідного посвідчення.

До сімей Захисників (Захисниць) належать рідні осіб:

  <p>рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, які загинули в АТО; добровольців АТО/ООС (у тому числі волонтерів);</p>	 <p>добровольчих формувань, що були включені в ЗСУ та інші структури;</p>
 <p>добровольців, які не увійшли до складу ЗСУ, але виконували спільні з ними завдання;</p>	 <p>сім'ї осіб військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних, добровольців Сил ТРО, членів ДФТГ) які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України та брали безпосередню участь в АТО/ООС, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави внаслідок військової агресії РФ проти України.</p>

Підставою для членів сімей добровольців, які не ввійшли в ЗСУ, отримання статусу сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України є (але не виключно):

1. клопотання про надання статусу сім'ї загиблого (померлого) керівника добровольчого формування, + документи або письмові свідчення не менш як двох свідків з числа осіб, які спільно з такою особою брали участь в АТО та отримали статус учасника бойових дій, або особи з інвалідністю внаслідок війни, або учасника війни, що підтверджують участь загиблої (пропалої безвісти), померлої особи в антитерористичній операції;
2. витяг з наказу керівника АТО при СБУ, ГШ ЗСУ про виконання добровольчими формуваннями завдань АТО у взаємодії із військовими формуваннями та правоохоронними органами.
3. висновок судово-медичної експертизи.
4. свідоцтво про смерть (копія) або повідомлення про загибель особи.

До членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України, зазначених у цій статті, належать:

- ▶ батьки;
- ▶ один із подружжя, який не одружився вдруге, незалежно від того, виплачується йому пенсія чи ні;
- ▶ діти, які не мають (і не мали) своїх сімей;
- ▶ діти, які мають свої сім'ї, але стали особами з інвалідністю до досягнення повноліття;
- ▶ діти, обоє з батьків яких загинули або пропали безвісти;
- ▶ утриманці загиблого (померлого), яким у зв'язку з цим виплачується пенсія.

1. Зібрати документи:

- Заява (див. стр. 181)
- Документи про безпосередню участь померлого в АТО/ООС/інших заходах оборони держави після повномасштабного наступу росії (для військовослужбовців та добровольців територіальних громад)

УВАГА!

Видає ТЦК та СП (військкомат) або військова частина. При наявності, подавайте також всі документи, які засвідчують участь померлого в бойових діях: витяги з наказів підрозділу, військовий квиток, нагороди тощо.

- Свідоцтво про смерть/повідомлення про загибель
- Постанова штатної ВЛК (для військовослужбовців)
- Висновок судово-медичної експертизи (для членів добровольчих формувань територіальних громад)
- Документи про залучення до виконання мобілізаційних завдань для участі у АТО/ООС/інших заходах оборони держави після повномасштабного наступу росії або документи про виконання підприємствами, установами і організаціями мобілізаційних завдань, а також документи, що були підставою для прийняття керівниками підприємств, установ і організацій рішення про направлення працівника в таке відрядження (для працівників)
- Оригінал та копія паспорта заявника
- Оригінал та копія ідентифікаційного коду заявника
- Фотографія заявника розміром 3x4
- Для дітей померлого: свідоцтво про народження заявника
- Для батьків померлого: свідоцтво про народження померлого
- Для дружини/чоловіка померлого: свідоцтво про одруження
- Для дітей померлого, які не мають і не мали своїх сімей: довідка з ЖЕКу форма 3 (довідка про склад сім'ї/зареєстрованих у житловому приміщенні осіб)
- Для дітей померлого, які стали особами з інвалідністю до досягнення повноліття: довідка МСЕК про інвалідність

2. Подати документи до органу соціального захисту населення за місцем реєстрації (прописки)**3. Посвідчення члена сім'ї загиблого видається безкоштовно та особисто під розписку.**

Неповнолітнім дітям посвідчення члена сім'ї загиблого не видається. Інформація про неповнолітніх дітей вноситься в окрему главу довідки доданої до посвідчення матері (або іншого повнолітнього члена сім'ї)

Видається 2 види посвідчень залежно від статусу (пілги за такими посвідченнями не відрізняються, якщо ви отримали посвідчення старого зразка — можете продовжувати ним користуватись і надалі):

членам сімей загиблих (померлих) ветеранів війни — посвідчення з написом “Посвідчення члена сім'ї загиблого”;

членам сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України — “Посвідчення члена сім'ї загиблого Захисника чи Захисниці України”.

УВАГА! В разі неможливості отримати посвідчення самостійно, можна уповноважити іншу особу, оформивши нотаріальну довіреність.

ВАЖЛИВО!

Якщо особа одночасно має право на встановлення статусу члена сім'ї загиблого ветерана і Захисника України, їй видається лише одне посвідчення за вибором

Зразок заяви для оформлення статусу члена сім'ї загиблого

Начальнику управління праці та соціального захисту населення від _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)
проживаю (zareєстрований) за адресою:

_____ (поштовий індекс, найменування населеного пункту,
вулиця, будинок)

контактний телефон _____

паспорт: серія _____

№ _____,

виданий _____

«___» _____ 20 ___ р.
ідентифікаційний номер _____

ЗАЯВА

Прошу встановити мені статус _____ (члена сім'ї загиблого).

Підтверджуючі документи надаю. Даю згоду на обробку моїх персональних даних.
(Заповнюється особисто заявником)

Додаток: на _____ арк. (Перелік документів у додатку)

Дата _____

Підпис _____

Довідка члена сім'ї загиблого

ДЛЯ КОРИСТУВАННЯ ВСІМА ПІЛЬГАМИ, ПЕРЕДБАЧЕНИМИ
ЧИННИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ ОБОВ'ЯЗКОВА НАЯВНІСТЬ
ДОВІДКИ ЧЛЕНІВ СІМЕЙ ЗАГИБЛИХ В АТО

Повна назва:

Довідка для членів сімей осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення та загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення

1

Довідка видається кожному повнолітньому* члену сім'ї загиблого, який має право на відповідний статус

2

Оформлює довідку військової частини на підставі наказу про виключення особи зі списків військової частини

3

ТЦК та СП (районний військкомат) за місцем проживання особи, яка має право на таку довідку видає особі 2 примірники довідки (див. стр.183)

*Відомості щодо неповнолітніх членів сім'ї заносяться до окремої графі довідки.

ВАЖЛИВО!

Коли суд оголосив особу безвісно відсутньою або померлою, довідка оформлюється після рішення суду, яке набрало законної сили, та видання наказу про виключення цієї особи зі списків особового складу.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства оборони України,
Міністерства соціальної політики України,
Міністерства юстиції України,
Міністерства внутрішніх справ України,
Міністерства інфраструктури України,
Служби безпеки України,
Служби зовнішньої розвідки України,

Управління державної охорони України,
Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України,
Генеральної прокуратури України
16.12.2015 № 726/1220/2596/5/1581/
526/800/ 444/745/780/402

УВАГА!

Без такої довідки члени сімей загиблених НЕ зможуть скористатися пільгами у сфері медичного забезпечення та знижками на житлово-комунальні послуги.

Зразок довідки

(кутовий штамп військової частини
(інші реквізити з інформацією про орган,
підрозділ, установу, заклад) із зазначенням
номера довідки та дати її видачі)

Примірник № _____

ДОВІДКА

для членів сімей осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення та загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення
Видана _____

(прізвище, ім'я, по батькові члена сім'ї особи, яка загинула (пропала безвісти),

(померла, або його законного представника) про те, що його (її)

(ступінь споріднення, військове або спеціальне звання)

(для цивільних осіб – посада),

прізвище, ім'я, по батькові особи, яка загинула (пропала безвісти), померла захищав(ла) незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України та

(загинув(ла), помер(ла) внаслідок поранення, контузії або каліцтва,

пропав(ла) безвісти)

_____ під час _____
(дата) (безпосередньої участі в антитерористичній операції,

забезпеченні проведення антитерористичної операції)

в _____
(район проведення антитерористичної операції)

Підстава: наказ _____
(орган або посадова особа, яка його видала, дата та номер наказу)

про виключення зі списків особового складу військової частини (підрозділу, установи, органу управління) у зв'язку із _____
(загибеллю, смертю, визнанням особи безвісно відсутньою або померлою, серія, номер

та дата видачі свідоцтва про смерть, орган що його видав, дата та номер рішення суду,

яке набрало законної сили, яким особу визнано безвісно відсутньою або померлою,

найменування суду, який його видав)

Відомості про інших членів сім'ї загиблого (померлого, безвісно відсутнього) особи:

(ступінь споріднення, прізвище, ім'я, по батькові, рік народження)

Довідка є документом для розгляду та визначення підстав щодо оформлення посвідчення з написом «Посвідчення члена сім'ї загиблого» органами праці та соціального захисту населення.

(посада особи, яка підписує довідку)

_____

_____

_____

(військове або спеціальне звання)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

М.П.

Одноразова грошова допомога членам сімей осіб які загинули під участі у заходах оборони держави після повномасштабного наступу росії

Хто має право на одноразову грошову допомогу?

Члени сім'ї військовослужбовців, які загинули в період дії воєнного стану (з 24.02.2022 р), а саме:

- батьки;
- один із подружжя, який не одружився вдруге;
- діти, які не досягли повноліття;
- утриманці загиблого (померлого).

Розмір - **15 млн.** гривень

Розподіляються рівними частками між членами сім'ї загиблого.

Утриманці — це особи, які були на повному утриманні або одержували допомогу від загиблого, яка була для них постійним і основним джерелом засобів до існування.

Хто не має права на одноразову грошову допомогу:

- громадяни рф або Республіки Білорусь;
- особи, які постійно проживають на територіях цих країн;
- особи, які засуджені за державну зраду, колабораційну діяльність, пособництво державі-агресору.

Перелік документів:

- Заява про виплату ОGD
- Документ, що посвідчує особу та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус», для осіб без громадянства та іноземців - документ, що посвідчує їх особу
- Ідентифікаційний код (якщо особа відмовилась у зв'язку з релігійними переконаннями – код вказаний у паспорті) – крім осіб без громадянства чи іноземців
- Свідоцтво про смерть військовослужбовця
- Документ, що підтверджує родинні зв'язки з загиблим
- Згода на обробку персональних даних
- Довідка про притягнення до кримінальної відповідальності, відсутність (наявність) судимості або обмежень, передбачених кримінальним процесуальним законодавством України/ повний витяг з інформаційно-аналітичної системи «Облік відомостей про притягнення особи до кримінальної відповідальності та наявності судимості» (отримувачам допомоги старшим 16 років)
- Свідоцтво про зміну імені - у разі зміни прізвища, імені, по батькові
- Рішення про встановлення над дитиною-сиротою, дитиною, позбавленою батьківського піклування, опіки, піклування, - для законних представників неповнолітніх дітей загиблого (померлого)
- Відмова, заява, інший правочин, нотаріально завірений, (за наявності)
- Рішення суду, яке набрало законної сили та стосується призначення ОGD (за наявності)
- Інші документи щодо призначення та виплати ОGD (за наявності)

Важливо:

Для отримання одноразової грошової допомоги разі смерті військовослужбовця або особи, звільненої з військової служби, які померли внаслідок поранення (контузії, травми, каліцтва), отриманого під час захисту Батьківщини у період дії воєнного стану, не пізніше ніж через один рік після такого поранення (контузії, травми, каліцтва):

а) довідка військової частини про обставини поранення (контузії, травми, каліцтва), отриманого під час захисту Батьківщини у період дії воєнного стану, яке стало причиною смерті - надається військовою частиною;

б) витяг з постанови штатної військово-лікарської комісії про підтвердження смерті внаслідок поранення (контузії, травми, каліцтва), отриманого під час захисту Батьківщини у період дії воєнного стану, що настала не пізніше ніж через один рік після такого поранення (контузії, травми, каліцтва) - надається штатною ВЛК на підставі документів, надісланих районним (міським) ТЦКСП.

Якщо особа відмовляється від отримання ОГД або не реалізує таке право протягом 3 років після загибелі, її частка розподіляється між іншими особами, які мають право на ОГД.

Якщо після повної виплати ОГД за її отриманням звертаються інші особи, питання перерозподілу суми вирішується за взаємною згодою або в судовому порядку.

Днем виникнення такого права на отримання ОГД є дата загибелі в період дії воєнного стану, зазначена у свідоцтві про смерть.

ОГД виплачується також сім'ям померлих внаслідок поранення протягом 1 року після контузії, травми, каліцтва, отриманого під час захисту Батьківщини в період дії воєнного стану.

НПА: Постанова КМУ від 28.02.2022 № 168 "Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану".

Порядок оформлення ОГД

Для отримання виплати члени сім'ї військового не пізніше ніж за три роки після загибелі мають звернутися особисто або через законного представника до районного ТЦК та СП (колишній військкомат) із заявою (зразок на стр. 187-188) та необхідними документами.

ТЦК та СП робить запит до військової частини для отримання необхідних документів (якщо в/ч не направила їх раніше).

Військова частина надсилає ТЦК та СП:

- витяг з наказу про виключення військового зі списків особового складу;
- витяг з послужного списку особової справи про склад сім'ї загиблого;
- грошовий атестат з інформацією про розмір виплаченої на дату загибелі додаткової винагороди.

Районний ТЦК та СП завіряє копії документів і не пізніше 7 робочих днів після надходження передає матеріали до обласного ТЦК та СП за підпорядкуванням.

Обласний ТЦК та СП перевіряє документи, зокрема ті, що підтверджують родинні зв'язки, та готує висновок і доповідь, які разом з іншими документами надсилає до Департаменту соціального забезпечення.

Департамент соцзабезпечення надсилає запит до Кадрового центру ЗСУ на інформацію, чи є військовий у списку бойових безповоротних втрат.

Якщо військовий в цьому списку, то документи передаються до структурних підрозділів апарату МОУ та Генштабу ЗСУ, які після опрацювання надсилають їх на розгляд Комісії Міноборони.

Після того, як рішення щодо виплати ОГД прийняте, Департамент соцзабезпечення протягом 3 робочих днів доводить його до фінансово-економічного управління Командування Сухопутних військ ЗСУ, яке інформує обласні ТЦК та СП і готує проекти розподілів. Районні ТЦК та СП повідомляють заявників про рішення.

Обласний ТЦК та СП не пізніше 5 робочих днів після відкриття асигнувань перераховує ОГД на рахунок, указаний отримувачем у заяві.

Важливо!

15 мільйонів будуть виплачуватися поетапно:

1. на першому етапі - 1/5 від призначеної суми ОГД (3 мільйони гривень);
2. далі - 4/5 від призначеної суми впродовж 40 наступних місяців по 300 000 гривень щомісяця.

Заява на отримання одноразової грошової допомоги членам сімей загиблим

Додаток 1

до Порядку і умов призначення та виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) військовослужбовців Збройних Сил України в період дії воєнного стану (до пункту 1.7 розділу I)

Керівнику _____
районного (міського) (найменування ТЦКСП)
територіального центру комплектування та соціальної підтримки

(прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), місце проживання заявника)

(реєстраційний номер облікової картки платника податків (або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків відповідно до закону)), крім осіб без громадянства або іноземців

№ телефону, електронна адреса для зв'язку який (яка) є законним представником:

(прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), місце проживання особи, інтереси якої представляє заявник)

(реєстраційний номер облікової картки платника податків особи, інтереси якої представляє заявник (або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків відповідно до закону)), крім осіб без громадянства або іноземців

ЗАЯВА

Прошу Вас виплатити мені (особі, інтереси якої я представляю) одноразову грошову допомогу у зв'язку із загибеллю (смертю) _____,

(дата загибелі (смерті), ступінь родинного зв'язку із загиблим),

(військове звання, прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) військовослужбовця)

Виплату прошу здійснити через _____
(найменування та реквізити банку державного сектора, номер рахунку)

продовження на наступній сторінці >

Мене поінформовано:

1. про можливе стягнення комісії (плати) установою банку, що зазначений мною у цій заяві, з перерахованої Міністерством оборони України мені (особам, зазначеним у цій заяві) одноразової грошової допомоги;
2. що одноразова грошова допомога, передбачена пунктом 2 Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168 "Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану" розподіляється рівними частками на всіх отримувачів, передбачених у статті 161 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей", крім громадян Російської Федерації або Республіки Білорусь та осіб, які постійно проживають на територіях цих країн, осіб, які засуджені за державну зраду, колабораційну діяльність, пособництво державі-агресору;
3. що у разі відмови однієї або кількох осіб, які мають право на отримання одноразової грошової допомоги, передбаченої пунктом 2 Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168 "Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану", від її отримання або якщо зазначені особи протягом трьох років з дня виникнення у них такого права його не реалізували, їх частки розподіляються між іншими особами, які мають право на одноразову грошову допомогу;
4. що якщо після призначення та виплати одноразової грошової допомоги, передбаченої пунктом 2 Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168 "Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану", у повному розмірі, за її отриманням звертаються інші особи, які мають на неї право, питання щодо перерозподілу суми такої допомоги між особами, які мають на неї право, вирішується за взаємною згодою осіб або в судовому порядку
5. що відповідно до статті 164 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" призначення і виплата одноразової грошової допомоги не здійснюються, якщо загибель (смерть), поранення (контузія, травма або каліцтво) військовослужбовця є наслідком:
  - а) вчинення ним кримінального або адміністративного правопорушення;
  - б) вчинення ним дій у стані алкогольного, наркотичного чи токсичного сп'яніння;
  - в) навмисного спричинення собі тілесного ушкодження, іншої шкоди своєму здоров'ю або самогубства (крім випадку доведення особи до самогубства, встановленого судом);
  - г) подання особою завідомо неправдивих відомостей для призначення і виплати одноразової грошової допомоги.

Мені не відомо про інших членів сім'ї та утриманців загиблого (померлого) / Мені відомо про інших членів сім'ї та утриманців загиблого (померлого) (непотрібне закреслити):

1. _____
(ступінь родинного зв'язку, прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), місце проживання, телефон)
2. _____
(ступінь родинного зв'язку, прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), місце проживання, телефон)
3. До заяви додаю такі документи, які підтверджують моє право (право особи, яку я представляю) на одноразову грошову допомогу у зв'язку із загибеллю (смертю) _____ (зазначаються додані документи):
_____
(прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) загиблого (померлого))

продовження на наступній сторінці >

1. Копія паспорта (іншого документа, що посвідчує особу) _____, - на ___ арк.
(серія та номер, дата видачі, орган, що його видав, місце реєстрації)
2. Копія документа про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків, - на 1 арк.
3. Копія свідоцтва про смерть військовослужбовця _____, - на 1 арк.
(серія та номер, дата видачі, орган, що його видав)
4. Копія свідоцтва про народження військовослужбовця (витяг з ДРАЦСГ) _____,
(серія та номер, дата видачі, орган, що його видав) - на арк.
5. Копія свідоцтва про народження дитини військовослужбовця, про усиновлення, встановлення батьківства (витяг з ДРАЦСГ) _____, - на арк.
(серія та номер, дата видачі, орган, що його видав)
6. Копія свідоцтва про зміну імені (витяг з ДРАЦСГ) _____, - на 1 арк.
(серія та номер, дата видачі, орган, що його видав)
7. Копія свідоцтва про одруження (витяг з ДРАЦСГ) _____, - на 1 арк.
(серія та номер, дата видачі, орган, що його видав)
8. Копія свідоцтва про розлучення (витяг з ДРАЦСГ) _____, - на 1 арк.
(серія та номер, дата видачі, орган, що його видав)
9. Копія свідоцтва про смерть члена сім'ї (витяг з ДРАЦСГ) _____, - на 1 арк.
(серія та номер, дата видачі, орган, що його видав)
10. Рішення суду, що набрало законної сили _____, - на ___ арк.
(номер справи, дата видачі, набрання законної сили, суд, що прийняв рішення)

«_____» _____ 20__ року _____

(підпис)

----- лінія відриву -----
(надається заявнику)

Розписка-повідомлення

Заява та інші документи гр. _____

прийнято «_____» _____ 20__ року і зареєстровано під № _____

Прийняв спеціаліст _____ / _____

(Власне ім'я, ПРИЗВИЩЕ / підпис)

Номер телефону для зв'язку з відповідальною посадовою особою в районному (міському) ТЦКСП: _____, в _____ ТЦКСП: _____

(найменування обласного, Київського міського ТЦКСП)

Одноразова грошова допомога членам сімей загиблих

СУМА ВИПЛАТИ

2 013 000

ГРН.

750 прожиткових
мінімумів

УВАГА! Сума може змінюватись відповідно до встановленого прожиткового мінімуму для працездатного населення на дату загибелі особи, але станом на 1 січня календарного року.

Отримати виплату можна протягом трьох років з дня виникнення такого права (ч.8 ст. 16-3 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»)

Ділиться рівними частками між членами сім'ї, батькам та утриманцям загиблого (померлого)

Кошти виплачуються у разі:

загибелі (смерті) під час виконання обов'язків військової служби

загибелі (смерті) внаслідок захворювання, пов'язаного з виконанням обов'язків військової служби

смерті, яка настала протягом року після звільнення з військової служби, якщо вона спричинена пораненням, контузією, каліцтвом, захворюванням, нещасного випадку, які пов'язані з виконанням обов'язків військової служби

УВАГА! Якщо смерть військовослужбовця настала в період військової служби (не пов'язана з виконанням ним службових обов'язків), чи протягом року після звільнення з військової служби, внаслідок поранення, контузії, каліцтва, захворювання, нещасного випадку, пов'язаних з проходженням військової служби, або ж у разі загибелі (смерті) резервіста під час виконання обов'язків служби у резерві – виплачується ОД у розмірі 500-кратного прожиткового мінімуму (1 342 000 гривень).

Документи для виплати одноразової грошової допомоги

- Заява кожного повнолітнього члена сім'ї, в разі наявності неповнолітніх дітей – одного з батьків (зразок заяви є у ТЦК та СП (військоматі))
- Копія свідоцтва про смерть (видає РАЦС за місцем проживання)
- Витяг з наказу про виключення загиблого (померлого) зі списків особового складу військової частини (видає військова частина)
- Висновок ВЛК про причинний зв'язок загибелі (смерті) військовослужбовця, лікарське свідоцтво про смерть, акт спеціального розслідування нещасного випадку зі смертельним наслідком
- Витяг із особової справи про склад сім'ї (видає військова частина)
- Копія свідоцтва про шлюб (для виплати допомоги дружині/чоловікові)
- Копія свідоцтва про народження дітей (для виплати допомоги дітям)
- Копія свідоцтва про народження померлого (для виплати допомоги батькам)
- Довідка про перебування на утриманні у загиблого (померлого) утриманців.
- Документів (відповідних сторінок за наявності), що посвідчують особу (паспорт громадянина України, тимчасове посвідчення громадянина України, посвідка на постійне проживання, посвідка на тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту) членів сім'ї, з даними про прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) особи, до яких внесено відомості про реєстрацію місця проживання, та довідку про реєстрацію місця проживання (у разі коли відомості про реєстрацію місця проживання до таких документів не внесені) Копія ідентифікаційного коду заявника
- Копія посвідчення про призначення особи опікуном чи піклувальником
- Реквізити банківського рахунку

Порядок виплати ОГД згідно з відомчими постановами

Виплата ОГД членам сімей загиблих може здійснюватись за постановою КМУ від 25 грудня 2013 р. № 975 та за постановою КМУ від 29 квітня 2016 р. № 336.

Основні відмінності: за постановою № 975 можлива виплата за встановлений відсоток втрати працездатності без встановлення інвалідності, за постановою № 336 виплата передбачена добровольцям (які увійшли та не увійшли до складу офіційних силових формувань), працівникам, волонтерам, поліцейським, також сім'ям зниклих безвісти.

Одноразова грошова допомога особам з інвалідністю внаслідок війни та членам сімей загиблих за постановою КМУ №975 від 25 грудня 2013 р.

Перелік документів

☐ Заява	☐ травми	☐ рішення суду про
☐ Копія паспорту	☐ Постанова ВЛК	призначення виплати ОГД,
☐ Копія ідентифікаційного	☐ Довідка МСЕК	яке набрало законної сили
номера платника податків	☐ Номер банківського	(у разі наявності)
☐ Довідка про обставини	рахунку	

Порядок виплати ОГД внаслідок поранення

Завірений пакет документів подається в Департамент фінансів відповідного силового відомства

Департамент фінансів передає документи на розгляд Комісії з призначення ОГД

Комісія надає рекомендації керівнику відомства щодо рішення про призначення ОГД

Керівник відомства приймає рішення про призначення ОГД та перерахування коштів

УВАГА!

Даний порядок передбачає виплату ОГД військовослужбовцям та строковикам, які отримали інвалідність або відсоток втрати працездатності під час проходження служби, внаслідок виконання обов'язків служби, військовозобов'язаним та резервістам призваним на збори, котрі отримали інвалідність чи відсоток втрати працездатності, членам сімей померлих, зниклих безвісти. Призначення і виплата ОГД здійснюється Міноборони.

Одноразова грошова допомога особам з інвалідністю внаслідок війни та членам сімей загиблих за постановою КМУ №336 від 29 квітня 2016 р.

Перелік документів

- заява
- копія паспорту
- копія ідентифікаційного номера платника податків
- копія посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни
- довідки МСЕК про встановлення групи інвалідності

Перелік документів для членів сімей загиблих:

☐ заява	повнолітніх членів сім'ї з даними про прізвище, ім'я та по батькові і місце реєстрації;	піклування;
☐ копія свідоцтва про смерть загиблого (померлого);	☐ копія свідоцтва про народження дитини - дитині;	☐ копія рішення суду/ нотаріально посвідченого правочину, що підтверджує факт перебування заявника на утриманні загиблого (померлого)
☐ копія свідоцтва про народження особи - батькам загиблого (померлого);	☐ копія ідентифікаційного номеру платників податків;	☐ копія посвідчення члена сім'ї Захисника/Захисниці.
☐ копія свідоцтва про шлюб - дружині (чоловікові);	☐ копія рішення про встановлення опіки/	
☐ копія сторінок паспортів		

УВАГА! Даний порядок передбачає виплату ОGD військовослужбовцям, резервістам, військово-зобов'язаним, а також добровольцям (які увійшли та не увійшли до складу офіційних силових формувань), працівникам, волонтерам, поліцейським та членам сімей померлих, зниклих безвісти.

Порядок виплати ОGD

Завірений пакет документів подається міжвідомчій комісії з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій та виплати ОGD в разі загибелі або інвалідності військовослужбовця та деяких інших категорій населення.

Міжвідомча комісія розглядає документи, запитує інформацію в органах, уповноважених виплачувати ОGD відповідно до інших законів і в місячний строк із дня надходження уточненої інформації приймає рішення про призначення ОGD або рішення про відмову в її призначенні. Подає Мінветеранів рішення і списки осіб, щодо яких прийнято рішення, із зазначенням обсягу коштів, необхідних для виплати такої допомоги.

Мінветеранів не пізніше ніж через 14 робочих днів подає відповідно до Порядку використання коштів резервного фонду бюджету списки з відповідними розрахунками для виділення коштів. Після прийняття КМУ рішення про виділення коштів для виплати ОGD та їх надходження на рахунок Мінветеранів перераховує відповідні кошти структурним підрозділам з питань соціального захисту населення.

Органи соціального захисту населення не пізніше ніж через три робочих дні письмово повідомляють осіб, зазначених у рішенні міжвідомчої комісії, про надходження такого рішення та необхідність звернення за отриманням одноразової грошової допомоги.

УВАГА! Виплата одноразової грошової допомоги здійснюється в порядку черговості відповідно до дати подання документів.

Розміри одноразової грошової допомоги у зв'язку з встановленням інвалідності чи часткової втрати працездатності (станом на 2023 р.)

Виплати у зв'язку з встановленням інвалідності

Якщо інвалідність пов'язана з захистом Батьківщини або виконанням обов'язків військової служби

I група

400-кратний прожитковий мінімум для працездатних осіб | **1 073 600** грн.

II група

300-кратний прожитковий мінімум для працездатних осіб | **805 200** грн.

III група

250-кратний прожитковий мінімум для працездатних осіб | **671 000** грн.

Якщо інвалідність пов'язана з проходженням військової служби

I група

120-кратний прожитковий мінімум для працездатних осіб | **322 080** грн.

II група

90-кратний прожитковий мінімум для працездатних осіб | **241 560** грн.

III група

70-кратний прожитковий мінімум для працездатних осіб | **187 880** грн.

Виплати у зв'язку з встановленням відсотку втрати працездатності

Якщо часткова втрата працездатності пов'язана з захистом Батьківщини або виконанням обов'язків військової служби

5%	9 394 грн.
10%	18 788 грн.
15%	28 182 грн.
20%	37 576 грн.
25%	46 970 грн.

Якщо часткова втрата працездатності пов'язана з проходженням військової служби для військовослужбовців строкової служби

5%	6 710 грн.
10%	13 420 грн.
15%	20 130 грн.
20%	26 840 грн.
25%	33 550 грн.

Допомога на поховання

13 420*
грн.

*якщо смерть настала після 1 січня 2023 року

виплата сім'ї
та батькам

5 прожиткових мінімумів на дату загибелі військовослужбовця на проведення похорону і спорудження пам'ятників

ПІДСТАВА:

п. 4 ст. 15 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»

п.7 Постанови КМУ №829 від 22.05.2000 «Про грошове забезпечення військовослужбовців»

Наказ МОУ №185 від від 05.06.2001 р. "Інструкція про організацію поховання військовослужбовців, які загинули (померли) під час проходження військової служби"

УВАГА! Додаткова допомога на поховання може надаватися за рішеннями органів місцевого самоврядування.

Допомога на поховання надається на підставі:

- заяви (див. стр. 196);
- копії паспорта;
- копії ідентифікаційного коду;
- копії свідоцтва про смерть;
- копії документу, який підтверджує ступінь спорідненості;
- копії документу, який підтверджує участь в АТО/ООС/інших заходах оборони.

Під час організації поховання військова частина закупляє:

- труна (оцинкована, за потреби);
- подушка;
- похоронне покривало;
- санітарний мішок (за потреби);
- надгробний хрест;
- транспортувальний ящик (за потреби);
- ритуальний вінок;
- державний прапор, який після поховання передається близьким родичам загиблого (померлого);
- 9 метрів білої ситцевої матерії (для військових-мусульман).

ВАЖЛИВО!

Військовою частиною можуть оплачуватись інші ритуальні послуги (виготовлення надписів на надгробних хрестах, написи на траурних стрічках ритуальних вінків, послуги кремації).

Право на безоплатне поховання учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни

ст. 14 Закону України «Про поховання та похоронну справу»

Постанова КМУ «Про затвердження Порядку проведення безоплатного поховання померлих (загиблих) осіб, які мають особливі заслуги та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни» від 28 жовтня 2004 року №1445

Механізм фінансування витрат на поховання або відшкодування витрат на здійснене поховання визначається в установленому порядку місцевими органами виконавчої влади. Місцевими органами виконавчої влади можуть також визначитися комунальні установи, які надають ритуальні послуги визначеним категоріям безоплатно.

Порядок реалізації пільги

Для безоплатного поховання

1. Звернутися до визначених місцевим органом виконавчої влади ритуальних служб або сільського (селищного) голови для укладання договору-замовлення;
2. Подати наступні документи:
  - копія паспорту особи, яка звертається;
  - копія свідоцтва про смерть УБД, особи з інвалідністю внаслідок війни;
  - копія посвідчення померлого, що підтверджує відповідний статус (з пред'явленням оригіналу)

Для відшкодування витрат за здійснене поховання

1. Звернутись до управління соціального захисту населення райдержадміністрації або виконавчого комітету міської ради;
2. Подати наступні документи:
  - заяву на проведення відшкодування витрат на поховання;
  - копію свідоцтва про смерть УБД, посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни;
  - розрахунково-грошові документи, що підтверджують вартість ритуальних послуг;
  - копія посвідчення померлого, що підтверджує відповідний статус (з пред'явленням оригіналу)
  - копія документа, що підтверджує факт поховання особою, що звертається

УВАГА!

Розмір відшкодування залежить від середніх (граничних) цін на ритуальні послуги, визначені відповідними райдержадміністраціями та виконкомом міських рад та може бути значно меншим від розміру реальних витрат. Окрім того, на місцевому рівні може бути встановлено граничний строк звернення за відшкодуванням.

Зразок заяви про виплату матеріальної допомоги на поховання

Військовому комісару

ПІБ _____

(прізвище, ім'я, по батькові заявника у родовому відмінку)

Адреса _____

ЗАЯВА

Відповідно до п.4 ст.15 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» та п.7 Постанови Кабінету Міністрів України «Про грошове забезпечення військовослужбовців» від 22.05.2000 року №829 прошу виплатити матеріальну допомогу на поховання мого

_____ (ким приходиться померлий та прізвище, ім'я, по батькові померлого)
який помер _____ під час проходження військової служби,
(дата смерті)

що підтверджується доданими документами. Кошти перерахувати на рахунок в банку (або на карту (назва банку) № _____) _____.

До заяви додаю:

1. Копія паспорта, ідентифікаційного номера заявника;
2. Копія свідоцтва про смерть;
3. Копія документа, який підтверджує ступінь споріднення (наприклад свідоцтво про шлюб, свідоцтво про народження дитини);
4. Копія(і) документа(ів), що підтверджують участь в антитерористичній операції.

_____ 20__ року

_____ (підпис)

4.4. Соціально-правові гарантії (пільги)

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» №3551-XII від 22.10.1993

Статус	УБД СТ.6,12	Особа з інвалідністю внаслідок війни ст.7, 13	Член сім'ї загиблого ст.9, 15
Безкоштовні ліки	+	+	+
Зубопротезування	Першочергово	Позачергово	Першочергово
Санаторно-курортне лікування або компенсація в разі самостійного лікування	+	Позачергово	+
Обслуговування в закладах охорони здоров'я	+	+	+
Обслуговування в аптеках	Першочергово	Позачергово	Першочергово
Щорічне медичне обстеження + диспансеризація	+	+	+
Квартплата	Знижка 75 %	Знижка 100 %	Знижка 50 %
Комунальні послуги (газ, електрика, опалення, вода)	Знижка 75 %	Знижка 100 %	Знижка 50 %
Опалення будинків	Знижка 75 %	Знижка 100 %	Знижка 50 %
Проїзд	+	+	-
Забезпечення автомобілем	-	+	-
Забезпечення житлом	Першочергово	Позачергово	Першочергово
Земельні ділянки	Першочергово	Першочергово	Першочергово
Ремонт будинків і квартир	+	+	+
Позика на будівництво	+	+	+
Звільнення від орендної плати	-	За гаражі для спеціальних засобів пересування + надання безоплатної парковки	-
Вступ до кооперативів	Першочергово	Першочергово	Першочергово

Статус	УБД СТ.6, 12	Особа з інвалідністю внаслідок війни ст.7, 13	Член сім'ї загиблого ст.9, 15
Освіта Позаконкурсний вступ до вищих навчальних закладів	+	-	+
Виплата 100% середньої з/п в разі тимчасової непрацездатності	+	+	+
Щорічна відпустка у зручний час	+	+	+
2 тижні додаткової відпустки	Із збереженням заробітної плати	Із збереженням заробітної плати	Без збереження заробітної плати
Переважне право на залишення на роботі при скороченні	+	+	+
Послуги зв'язку	Позачергово	Позачергово	Позачергово
Встановлення стаціонарних телефонів + знижка на абонплату	+	+	+
Пільгове торговельне обслуговування	-	В спецмагазинах	-
Першочергове обслуговування	+	+	+
Пільги зі сплати податків, зборів, мита та інших платежів до бюджету	+	+	+

УВАГА!

Відповідно до нових правил звернення до органів соціального захисту населення районних держадміністрацій з 1 січня 2021 р. здійснюється через подання заяви з необхідними документами лише у разі надіслання їх поштою або в електронній формі (через офіційний веб-сайт Мінсоцполітики, інтегрований з ним інформаційні системи органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування або Єдиний державний веб-портал електронних послуг).

- Особа одночасно може мати лише одне посвідчення та один статус
- В разі встановлення інвалідності на визначений термін та непоновлення її після його спливу, особа здає посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни та отримує посвідчення учасника бойових дій

Медичне забезпечення

БЕЗКОШТОВНІ ЛІКИ ТА ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» **п.1, ст. 12, 13, 15**

Учасники бойових дій

**Особи з інвалідністю
внаслідок війни**

Члени сімей загиблих

**ДОКУМЕНТИ
ДЛЯ ОТРИМАННЯ**

- рецепт лікаря
- ветеранське посвідчення

Де можна отримати

Безкоштовні ліки, лікарські засоби можна отримати в аптеках, при медичному закладі, лікар якого видав рецепт на лікування наступних захворювань:

Онкологічні захворювання

Гематологічні захворювання

Діабет (цукровий і нецукровий)

Ревматизм

Ревматоїдний артрит

Пухирчатка

Системний гострий вовчак

Системні, хронічні, тяжкі захворювання шкіри

Сифіліс

Лепра

Туберкульоз

Аддісонова хвороба

Гепатоцеребральна дистрофія

Фенілкетонурія

Шизофренія та епілепсія

Психічні захворювання (особам з інвалідністю I та II груп, а також хворим, які працюють в лікувально-виробничих майстернях психоневрологічних і психіатричних

закладів)

Стан після операції протезування клапанів серця

Гостра переміжна порфірія

Муковісцидоз

Тяжкі форми бруцельозу

Дизентерія

Гіпофізарний нанізм

Стан після пересадки органів і тканин

Бронхіальна астма

Хвороба Бехтерева

Міостенія

Міопатія

Мозочкова атаксія Марі

Хвороба Паркінсона

Інфаркт міокарду (перші шість місяців)

Дитячий церебральний параліч

СНІД, ВІЛ-інфекція

Післяопераційний гіпотиреоз, у тому числі з приводу раку щитовидної

залози

Гіпопаратиреоз

Вроджена дисфункція кори наднирників

Пневмокозиозу у випадках професійного захворювання

Ушкодження головного мозку внаслідок черепно-мозкової травми, спричинені нещасним випадком на виробництві (трудоим каліцтвом)

Травми спинного мозку, спричинені нещасним випадком на виробництві (трудоим каліцтвом)

Постанова КМУ №1303 від 17.08.1998 «Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань»

Відпуск лікарських засобів безоплатно і на пільгових умовах у разі амбулаторного лікування осіб проводиться за місцем проживання цих осіб.

Особи, які обслуговуються у відомчих лікувально-профілактичних закладах і мають право на безоплатний або пільговий відпуск лікарських засобів, отримують їх у аптеках, закріплених за цими закладами.

УВАГА! Безоплатний відпуск лікарських засобів провадиться **лише у разі амбулаторного лікування основного захворювання**, за яким хворим надано пільги. Хворі на СНІД та ВІЛ-інфіковані незалежно від основного захворювання мають право на безоплатний відпуск лікарських засобів за наявності в них будь-яких інших захворювань.

ЯКІ ЛІКИ НАДАЮТЬСЯ БЕЗКОШТОВНО:

аптеки можуть закупляти і, відповідно, безкоштовно надавати лікарські засоби, які містяться в переліку, передбаченому Постановою КМУ №333 від 25 березня 2009 року «Деякі питання державного регулювання цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення»

БЕЗКОШТОВНЕ ЗУБОПРОТЕЗУВАННЯ*

*Крім протезування дорогоцінних металів

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» п.2, ст. 12, 13, 15

Учасники бойових дій

**Особа з інвалідністю
внаслідок війни**

Члени сімей загиблих

мають право на безкоштовне зубопротезування на підставі ветеранського посвідчення в державних закладах охорони здоров'я.

ЗУБОПРОТЕЗУВАННЯ ФІНАНСУЄТЬСЯ З МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

В разі відмови у наданні пільги слід звертатися до територіальних структурних підрозділів з питань охорони здоров'я за місцем проживання (обласних, міських)

Інші пільги у сфері медичного забезпечення

1

Щорічне медичне обстеження і диспансеризація

2

Користування при виході на пенсію поліклініками та госпіталями, в тому числі військовими госпіталями та госпіталями ветеранів війни

3

Першочергове обслуговування в лікувальнопрофілактичних закладах, аптеках та першочергова госпіталізація

Надаються на підставі посвідчень

- учасника бойових дій
- особи з інвалідністю внаслідок війни
- члена сім'ї загиблого

Санаторно-курортне лікування

П. 3 ст. 12, п.3; ст 13, п.3; ст.15

Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;
Постанова КМУ від 31 березня 2015 р. № 200 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті на забезпечення постраждалих учасників Революції Підності та учасників антитерористичної операції санаторно-курортним лікуванням»

Важливо!

В 2023 р. путівки на санаторно-курортне лікування не надаються у зв'язку з воєнним станом.

Санаторно-курортними путівками забезпечуються:

Учасники бойових дій

Особи з інвалідністю
внаслідок війни

Члени сімей загиблих *

Законодавством передбачено можливість учасника російсько-української війни самостійно обрати санаторій для оздоровлення (згідно Постанови КМУ від 31 березня 2015 р. № 200)

Органи соціального захисту забезпечують безоплатними путівками до санаторно-курортних закладів:

Учасників бойових дій - не частіше ніж один раз на рік строком на 21 день;

Постраждалих учасників Революції Підності – не частіше ніж один раз на рік строком на 21 день;

Учасників війни – не частіше ніж один раз на два роки строком на 21 день;

Осіб з інвалідністю внаслідок війни - позачергово щороку строком на 21 день;

Осіб з інвалідністю внаслідок війни із захворюваннями нервової системи (з наслідками травм і захворюваннями хребта та спинного мозку) з них: I та II групи - до санаторіїв (відділень) спінального профілю з лікуванням строком на 35 днів; III групи – до санаторіїв неврологічного профілю з лікуванням строком на 21 день.

Члени сімей загиблих – не частіше ніж один раз на два роки строком на 21 день

Для цього необхідно:

Вибрати бажаний санаторій

Повідомити управління соцзахисту про обраний санаторій

Управління соцзахисту перевіряє заклад на відповідність встановленим вимогам.

Між органом соцзахисту, особою та адміністрацією санаторію укладається тристоронній договір про отримання путівки та надання лікування

УВАГА! Оплата путівки проводиться лише після проходження курсу лікування. Якщо обраним санаторієм надаються неякісні послуги, то особа має право відмовитись від укладання договору з цим санаторієм та обрати собі інший санаторій.

Постанова КМУ «Про затвердження Порядку виплати грошової компенсації вартості санаторно-курортного лікування деяким категоріям громадян» від 17 червня 2004 року №785
Грошова компенсація вартості самостійного санаторно-курортного лікування виплачується особам через два роки після звернення із заявою про виділення путівки або виплату грошової компенсації, якщо вони протягом цього періоду не одержували безоплатної санаторно-курортної путівки.

Порядок забезпечення санаторно-курортним лікуванням

Для одержання санаторно-курортного лікування потрібно:

Стати на облік в структурному підрозділі з питань соціального захисту населення районних, районних в м. Києві державних адміністрацій, виконавчих органах міських рад для санаторно-курортного лікування.

Подати документи (особисто або через уповноважену особу) до органу соц. захисту населення за зареєстрованим місцем проживання або за місцем обліку в структурних підрозділах з питань соціального захисту.

Працівники органів соціального захисту населення:

- нададуть ґрунтовну консультацію щодо забезпечення санаторно-курортним лікуванням;
- ознайомлять із відповідним переліком санаторно-курортних закладів, які здійснюють лікування;
- видають санаторно-курортну путівку.

Перелік документів

- паспорт (копія та оригінал);
- заява на видачу путівки;
- медична довідка лікувальної установи за формою № 070/о;
- копія посвідчення учасника бойових дій або особи з інвалідністю внаслідок війни та документ, що підтверджує безпосереднє залучення особи до виконання завдань антитерористичної операції в районах її проведення (оригінал подається для перевірки);
- копія військового квитка (за наявності).

УВАГА! Під час подання копій документів особи надають їх оригінали для огляду.

Постанова КМУ «Про затвердження Порядку забезпечення санаторно-курортними путівками до санаторно-курортних закладів військовослужбовців, ветеранів війни, ветеранів військової служби, органів внутрішніх справ та деяких категорій осіб і членів і сімей» від 27 квітня 2011 року №446

Хто має право на санаторно-курортне лікування в відомчих санаторно-курортних закладах:

- Ветерани війни;
  - Особи з інвалідністю внаслідок війни;
  - Члени сімей військовослужбовців, які загинули (померли) або пропали безвісти під час проходження військової служби;
  - Особи, які супроводжують до санаторно-курортних закладів осіб з інвалідністю внаслідок війни I групи та осіб з інвалідністю I групи внаслідок захворювання, пов'язаного з проходженням військової служби (без права на лікування).
- які отримують пенсію ВІДПОВІДНО до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»;

Постанова КМУ «Про затвердження Порядку направлення дітей до дитячих закладів оздоровлення та відпочинку за рахунок коштів державного бюджету» від 17 липня 2009 року №734

- Діти учасників бойових дій
  - Діти, один з батьків яких загинув (зник безвісти) у районі проведення АТО чи помер внаслідок захворювання, поранення, контузії, каліцтва, одержаних під час участі в АТО
- мають право на безоплатне та пільгове забезпечення за рахунок коштів державного бюджету путівкою до дитячого закладу оздоровлення один раз на рік за умови, що така путівка не надавалась їй у поточному році за рахунок коштів місцевих бюджетів

За кошти державного бюджету (з оплатою батьками 20% вартості путівки) діти направляються до дитячих закладів оздоровлення Українського дитячого центру «Молода гвардія» та Міжнародного дитячого центру «Артек».

Діти військовослужбовців направляються на оздоровлення до Дитячого оздоровчого табору ім. Юрія Гагаріна.

Порядок забезпечення

- звернутись до управління соціального захисту населення за місцем постійного проживання дитини;
- подати такі документи:
  - копія свідоцтва про народження дитини;
  - копія посвідчення учасника бойових дій батька/матері.

Перед відправленням дитина повинна пройти медичний огляд та отримати довідку за формою 079/о

УВАГА!

Безпосередньо дітям, їхнім батькам путівки не видаються.

Проїзд груп дітей та супроводжувачів здійснюється за кошти батьків.

Державна програма психологічної реабілітації

Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»;

- Постанова КМУ від 29.11.2022 р. №1338 "Деякі питання надання безоплатної психологічної допомоги особам, які звільняються або звільнені з військової служби, з числа ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, членам сімей таких осіб та членам сімей загиблих (померлих) ветеранів війни і членам сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України відповідно до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"
- Постанова КМУ від 12 липня 2017 р. №497 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів із психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції та постраждалих учасників Революції Пдності».

Хто проходить психологічну реабілітацію?

- учасники бойових дій
- особи з інвалідністю внаслідок війни
- особи, на яких поширюється чинність Закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
- учасники війни
- постраждалі учасники Революції Гідності
- дружини (чоловіки) учасника бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, учасника війни, постраждалого учасника Революції Гідності
- сім'ї загиблих Захисників України та ветеранів війни

Додатково на період воєнного стану та протягом 3 місяців після його припинення або скасування КМУ надав таке право:

- військовослужбовцям (резервістам, військовозобов'язаним, добровольцям Сил тероборони) ЗСУ, НГУ, СБУ, Служби зовнішньої розвідки, Держприкордонслужби, Держспецтрансслужби;
- військовослужбовцям військових прокуратур;
- поліцейським, особам рядового, начальницького складу, військовослужбовцям МВС, Управління державної охорони, Держспецв'язку, ДСНС, ДКВС;
- співробітникам Служби судової охорони;
- особам, які входили до складу добровольчого формування територіальної громади, інших офіційних військових формувань, що брали безпосередню участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією РФ проти України, та члени їхніх сімей.

УВАГА! Військовослужбовці, учасники бойових дій та прирівняні до них особи, особи, звільнені з військової служби, які брали безпосередню участь АТО (ООС) в обов'язковому порядку повинні пройти безоплатну психологічну, медико-психологічну реабілітацію у відповідних центрах з відшкодуванням вартості проїзду до цих центрів і назад.

Обсяг психологічних послуг залежить від індивідуальних потреб особи.

Надання психологічної допомоги здійснюється на таких рівнях:

перший - соціально-психологічна підтримка та супровід;

другий - психологічна реабілітація;

третій - комплексна медико-психологічна реабілітація

ПЕРШИЙ РІВЕНЬ:

- сприяння соціальній адаптації (реадаптації);
- соціально-психологічна підтримка та супровід;
- сприяння психічному здоров'ю та психосоціальному благополуччю,
- здійснення профілактичних заходів щодо груп, сімей та окремих осіб, які мають найвищий ризик потрапляння у складні життєві обставини через вплив несприятливих зовнішніх та/або внутрішніх факторів

ДРУГИЙ РІВЕНЬ:

- проведення первинного психодіагностичного обстеження;
- визначення психологічної проблеми або психічного розладу, рівня психосоціальної дезадаптації, можливості чи необхідності отримування психологічних послуг амбулаторно та/або дистанційно;
- формування індивідуального плану психологічної допомоги;
- визначення прогнозу;
- надання отримувачам послуг амбулаторно, зокрема шляхом організації візного обслуговування (за бажанням отримувача послуг), проведення поточного моніторингу стану отримувача послуг;
- надання психологічної допомоги отримувачам послуг дистанційно;
- проведення необхідних психодіагностичних тестів;
- застосування методів психологічного впливу та/або психотерапевтичних інтервенцій;
- формування висновку-прогнозу.

Проводиться для осіб:

1. в яких встановлено психічні та поведінкові розлади та які не перебувають у невідкладному або гострому стані;
2. які мають психосоматичні розлади, важкі хвороби (онкологія, туберкульоз, гепатити, діабет, нефрит тощо), але у момент звернення не потребують або відмовляються від медичної допомоги;
3. які мають психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин та не перебувають у невідкладному або гострому стані (делірій, абстинентний синдром тощо);
4. з агресивними проявами;
5. які отримали поранення, травми, контузію та щодо яких застосовано оперативне втручання;
6. з інвалідністю;
7. які є жертвами катувань та жорстокого поводження;
8. які були жертвами чи свідками насильства;
9. які притягувалися до відповідальності за агресивні дії, вчиняли домашнє насильство, мали суїцидальні наміри або спроби;
10. яким під час психологічної допомоги першого рівня проведено кризове втручання.

ТРЕТІЙ РІВЕНЬ:

1. проведення первинного психодіагностичного обстеження членами мультидисциплінарної команди;
2. визначення психологічної проблеми або психічного розладу, рівня психосоціальної дезадаптації, можливості чи необхідності отримання психологічних послуг стаціонарно, амбулаторно чи дистанційно;
3. формування індивідуального плану;
4. визначення реабілітаційного прогнозу;
5. надання стаціонарної психологічної допомоги отримувачам послуг, які перебувають на лікуванні у закладі охорони здоров'я, амбулаторно (за бажанням отримувача послуг);
6. надання психологічної допомоги отримувачам послуг;
7. забезпечення психіатричного огляду;
8. здійснення поточного контролю за виконанням та коригування індивідуального плану;
9. психологічна підтримка членів родини;
10. проведення необхідних психодіагностичних тестів;
11. застосування методів психологічного впливу та психотерапевтичних інтервенцій;
12. визначення потреби отримувача послуг у фармакотерапії, призначення медикаментозного лікування, проведення корекції призначеного лікування в разі потреби;
13. формування висновку-прогнозу;
14. надання отримувачу послуг своєчасної невідкладної медичної допомоги у разі загрози його життю і під час надання йому психологічних послуг, а також виклик бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги та надання невідкладної медичної допомоги отримувачу послуг до її прибуття, в тому числі у разі необхідного стаціонарного психіатричного лікування.

Надається отримувачам послуг:

- із психосоматичними розладами;
- з невиліковними або хронічними захворюваннями в стадії декомпенсації;
- із сильним болем;
- які побажали отримати психологічну допомогу одночасно із стаціонарним лікуванням;
- з високим ризиком суїцидальної, агресивної поведінки, самоушкодження та рецидиву;
- з онкозахворюваннями, ВІЛ/СНІДом, іншими соціально небезпечними хворобами.

Як отримати психологічну допомогу?

Для отримання психологічної допомоги першого рівня потрібно звернутись до:

- служби охорони психічного здоров'я в закладі охорони здоров'я;
- надавачів соціальних послуг, зокрема фахівців із соціальної роботи, соціальних працівників, які не є фахівцями у сфері психічного здоров'я, але пройшли відповідну підготовку.

Для отримання психологічної допомоги другого рівня потрібно звернутись до:

безпосередньо суб'єкта надання послуг

Мінветеранів із заявою в електронній формі через Єдиний державний реєстр ветеранів війни або Єдиний державний вебпортал електронних послуг чи його мобільний додаток (Дія).

Для отримання психологічної допомоги третього рівня потрібно звернутись:

- За направленням лікаря з надання первинної медичної допомоги (сімейного лікаря чи лікуючого лікаря);
- За направлення суб'єкта надання послуг, що надає психологічну допомогу другого рівня;
- Особисто звернутись до Мінветеранів.

Під час першого звернення потрібно звертатись з письмовою заявою, яка складається у довільній формі, або надає направлення та пред'являє оригінали таких документів:

1. паспорта;
2. ідентифікаційний код (у разі відмови від присвоєння коду – документ з відміткою про відмову);
3. посвідчення учасника бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, учасника війни, постраждалого учасника Революції Гідності або посвідчення члена сім'ї загиблого, члена сім'ї загиблого Захисника чи Захисниці України (у разі наявності);
4. свідоцтва про народження учасника бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, учасника війни, постраждалого учасника Революції Гідності (у разі, коли отримувачем послуг є батько або мати);
5. свідоцтва про шлюб (у разі, коли отримувачем послуг є дружина (чоловік));
6. свідоцтва про народження дитини (у разі, коли отримувачем послуг є дитина);
7. свідоцтва про смерть учасника бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, учасника війни, постраждалого учасника Революції Гідності (у разі, коли отримувачами послуг є члени сім'ї).
8. згода на отримання психологічної допомоги;
9. згода на обробку персональних даних.

Послуги із психологічної реабілітації можуть отримуватись у таких формах

сімейній

груповій

ВАЖЛИВО!

Вибір форми надання послуг залежить від бажання та можливостей пацієнта, можливостей та рекомендацій спеціаліста, сутності проблеми та змісту індивідуального плану.

УВАГА!

Пацієнт може в будь-який момент відмовитися від певних видів або послуг загалом.

Пільги на проїзд

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»

БЕЗКОШТОВНИЙ ПРОЇЗД			
	УБД п.7, 17 ст.12	Особа з інвалідністю п.7, 21 ст.13	Супроводжуючий Особи з інвалідністю I гр.
Всіма видами міського пасажирського транспорту	+	+	+
Автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості	+	+	+
Міжміським залізничним, водним, повітряним або автомобільним транспортом	Туди і назад 1 раз на 2 роки або туди і назад 1 раз/рік з 50% знижкою	I і II гр - туди і назад 1 раз /рік III гр - туди і назад 1 раз/2роки або туди і назад 1 раз/рік з 50% знижкою	Туди і назад 50% знижка 1 раз/рік 3 1.10 по 15.05 – 50% знижки на необмежену кількість поїздок
Автобусами приміських і міжміських маршрутів, у тому числі внутрірайонних, внутрі- та міжбласних незалежно від відстані та місця проживання	+	+	+

7 травня 2017 року набув чинності ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду в міському пасажирському транспорті», прийнятий 17 січня 2017 року №1812-VIII. Закон передбачає введення єдиного електронного квитка для оплати проїзду в міському пасажирському транспорті.

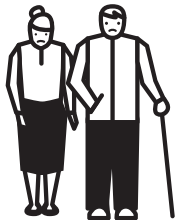
Порядок отримання електронного квитка визначається органами місцевого самоврядування.

УВАГА! Зазначені пільгові категорії громадян можуть отримати електронний квиток безкоштовно. Право на безкоштовний проїзд за ними зберігається.

Для отримання детальної інформації звертайтеся в органи місцевого самоврядування.

Пільги на проїзд членів сімей загиблих

Закон України «Про соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» **ст. 14, ч.4**

Лише батьки військовослужбовців, які загинули мають право на безкоштовний проїзд всіма видами транспорту та на 50% відсотків знижки при користуванні міжміськими видами транспорту

Дружина, діти та інші члени сім'ї права на пільговий проїзд **не мають**, якщо інше не встановлено за рішенням органу місцевого самоврядування

Підстави для отримання права на безкоштовний проїзд

Посвідчення УБД
особи з інвалідністю
внаслідок війни

Талони на проїзд
(видаються разом з
посвідченням)

При необхідності отримання талонів потрібно звертатися до органів місцевого самоврядування, органів соцзахисту

ВАЖЛИВО!

Заяву на отримання талонів можна подавати самостійно або через законного представника шляхом відправлення документів поштою (рекомендованим листом з повідомленням про вручення).

УВАГА! Згідно рішень органів місцевого самоврядування в деяких місцях безкоштовний проїзд може надаватися на підставі довідки про участь в заходах оборони держави. Інформацію можна отримати в місцевих адміністраціях.

Монетизація проїзду

Порядок надання пільг у готівковій формі з оплати проїзду усіма видами транспорту загального користування на міських та міжміських маршрутах, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 року №197.

УВАГА!

Ухвалення Окружним адміністративним судом міста Києва рішення від 24.12.2018 про визнання протиправною та нечинною постанову, що регламентує порядок виплати монетизації стало підставою для призупинення процесу монетизації пільг на проїзд в Україні. На даний момент постанова чинна, проте не застосовується повною мірою.

Розмір щомісячної готівкової виплати: *

- затверджується обласною державною адміністрацією
- формула обрахунку – середня вартість проїзду у міському комунальному транспорті на 30 поїздок**

* УБД та особи з інвалідністю внаслідок війни отримують додатково 20% від суми компенсації

** орган місцевого самоврядування своїм рішенням може відшкодувати вартість більше ніж 30 поїздок

Порядок поширюється на:

- ✓ учасників бойових дій відповідно до статті 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;
- ✓ осіб, які отримали інвалідність внаслідок війни, відповідно до статті 13 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;
- ✓ ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції, ветеранів податкової міліції, ветеранів державної пожежної охорони, ветеранів Державної кримінально-виконавчої служби, ветеранів служби цивільного захисту, ветеранів Держспецв'язку відповідно до статті 6 Закону України «Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції і деяких інших осіб та їх соціальний захист»;
- ✓ батьків військовослужбовців, які загинули чи померли або пропали безвісти під час проходження військової служби, відповідно до статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».

УВАГА!

Орган місцевого самоврядування своїм рішенням може розширити перелік пільгових категорій. Для отримання детальної інформації звертайтеся в орган місцевого самоврядування.

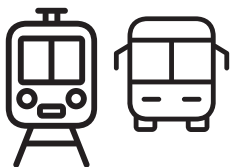
Отримати компенсацію можна через орган соціального захисту за місцем реєстрації особи. Якщо людина вже отримує пенсію чи соціальну виплату через орган соціального захисту, то кошти від монетизації проїзду автоматично будуть перераховані на її рахунок. Якщо не отримує жодних виплат – необхідно звернутися із заявою про отримання компенсації за проїзд до органу соціального захисту.

Готівкові виплати здійснюються щомісяця до 20 числа.

Мешканці областей, де не запроваджено монетизацію проїзду, можуть користуватися правом пільгового проїзду і в областях, де проїзд монетизовано. В такому разі необхідно буде придбати квиток, зазначити на ньому ПІБ водія чи іншої особи, що прийняла оплату; проставити підпис водія чи іншої особи, що прийняла оплату; штамп підприємства, що здійснює перевезення, а також зазначити дату поїздки, назву населеного пункту та звернутися до органу місцевого самоврядування за місцем проживання з заявою про відшкодування витрат на проїзд, до заяви додати квиток.

Якщо особі надане право безкоштовного проїзду за декількома законами, то компенсацію можна отримати лише за одним із них.

Міський пасажи́рський транспорт

Безкоштовний проїзд надається на підставі посвідчення або електронного квитка. При вході в транспорт пред'являють водію/контролеру посвідчення УБД /посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни.

Особи, що користуються пільгами звертаються у квиткову касу автостанції для внесення відповідної позначки до касової відомості та отримання квитка на пільговий проїзд.

Міжміський та/або приміський транспорт

Особи, що користуються пільгами звертаються у квиткову касу автостанції для внесення відповідної позначки до касової відомості та отримання квитка на пільговий проїзд.

Залізни́чний, водний, повітряний або міжміський автомобільний транспорт

Квитки видаються в обмін на проїзні талони, які видаються разом з посвідченням УБД/ особи з інвалідністю внаслідок війни відповідними органами.

УВАГА! Квиток, а не посвідчення УБД, дає право на проїзд міжміським та приміським транспортом

Проїзд
у маршрутних
таксі

Маршрутки надають право безкоштовного проїзду в разі наявності договору з органами місцевого самоврядування. В більшості випадків такі договори та домовленості є.

Обмежень щодо кількості пільгових місць в транспорті чи протягом одного маршруту законодавством **не передбачено**

УВАГА! Органи місцевого самоврядування не мають права скасовувати або обмежувати час дії пільги на проїзд місцевими рішеннями, оскільки пільги на проїзд передбачені Законом України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", який має вищу юридичну силу.

Якщо Вам відмовляють у пільговому проїзді:

1. Уточніть назву та контактні дані перевізника, ПІБ водія. Запишіть номер транспортного засобу, дату, час та маршрут, на якому була отримана відмова. Інформація про перевізника, як правило, розміщена поруч з місцем водія;
2. Якщо бажаєте продовжити проїзд, оплатіть його вартість;
3. Зателефонуйте перевізнику і спокійно поясніть ситуацію, яка виникла з водієм. Корисна порада: в розмові зазначте, що плануєте звертатись до прокуратури та Укртрансбезпеки;
4. Якщо в телефонному порядку ситуація не вирішиться, напишіть заяву у трьох примірниках: Національна поліція України, Укртрансбезпека, орган місцевого самоврядування, де здійснюється маршрут. До заяви обов'язково додайте копію посвідчення УБД і копію проїзного квитка, якщо довелося його купити.

ЗА КОДЕКСОМ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ (СТ. 133⁻¹)

Відповідають:

- водії транспортних засобів;
- громадяни – суб'єкти підприємницької діяльності (пасажирські перевізники)

Сума штрафу:

50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян

ЗА ЗАКОНОМ «ПРО АВТОМОБІЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ» (СТ. 60)

Відповідають:

- автомобільні перевізники.

Сума штрафу:

десять неоподатковуваних мінімумів доходів громадян

Розглядають справи про накладення штрафів

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З БЕЗПЕКИ НА ТРАНСПОРТІ (УКРТРАНСБЕЗПЕКА)

**ДІЇ У РАЗІ БЕЗПІДСТАВНОЇ
ВІДМОВИ У БЕЗКОШТОВНОМУ
ПРОЇЗДІ**

- ▶ Написати скаргу до територіального органу УКРТРАНСБЕЗПЕКИ, органів місцевого самоврядування (див. стр. 214)

Зразок скарги

Державна служба України з безпеки на транспорті
 _____ обласна державна адміністрація
 Підрозділ інфраструктури і туризму
 Від _____
 Адреса _____
 Тел. _____

Я, _____, захищав незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України під час проведення антитерористичної операції та отримав статус учасника бойових дій/особи з інвалідністю внаслідок війни (посвідчення № _____ від _____).

_____ 202_ року я мав намір здійснити поїздку до _____ . З метою переїзду я намагався скористатися автобусом, що здійснює постійні перевезення за маршрутом _____ номер маршруту _____, державний номер автобусу, _____, перевізник _____ (код ЄДРПОУ _____). Зайшовши до автобусу, я пред'явив документ, що підтверджує наявність пільги на безкоштовний проїзд – посвідчення учасника бойових дій/особи з інвалідністю внаслідок війни, однак водій _____ (кондуктор _____) відмовили мені у наданні послуги з перевезення та у грубій формі наказавши залишити автобус. Таким чином, мені було відмовлено у наданні послуг з перевезення.

За вимогами Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» учасники бойових дій/інваліди війни мають право на безплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту, автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських і міжміських маршрутів, у тому числі внутрірайонних, внутрі- та міжобласних незалежно від відстані та місця проживання. За вимогами ст.37 Закону України «Про автомобільний транспорт» автомобільному перевізнику, який здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, забороняється відмовлятися від пільгового перевезення, крім випадків, передбачених законом. Безпідставна відмова від пільгового перевезення тягне за собою відповідальність згідно із законом.

Щодо підстав для відмови у перевезенні автобусами, статтю 40 Закону передбачено: водій автобуса має право не допускати до поїздки пасажира, який не має квитка, порушує громадський порядок у салоні автобуса, забруднює його, пасажирів або їх речі. Будь-яких дій, передбачених статтю 40 Закону я не вчиняв.

Пунктом 145 розділу VI Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затверджених Постановою КМУ від 18 лютого 1997р. №176 (зі змінами і доповненнями) передбачено, що перевізник зобов'язаний, крім іншого, забезпечити дотримання персоналом вимог законодавства про автомобільний транспорт та захист прав споживачів та здійснювати перевезення пасажирів, яким згідно із законодавством надано пільги щодо плати за проїзд. За вимогами пункту 149 зазначених Правил водію автобуса забороняється відмовляти пасажирам в обслуговуванні, крім передбачених законодавством та цими Правилами випадків.

Таким чином, підстав для відмови від пільгового перевезення не було.

Враховуючи викладене, прошу розглянути ситуацію, щодо порушення моїх законних прав та вжити заходів визначених чинним законодавством.

Відповідь за результатом розгляду мого звернення прошу направити на адресу:

_____
 _____
 _____

(дата) (ПІП)

(підпис)

Забезпечення земельними ділянками

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»

ст. 12 (п.14), ст.13 (п.18), ст.15 (п.15)

	<p>Учасники бойових дій</p>	<p>мають право на першочергове відведення земельних ділянок для:</p>		<p>індивідуального житлового будівництва</p>
	<p>Особи з інвалідністю внаслідок війни</p>			<p>садівництва і городництва</p>
	<p>Члени сімей загиблих</p>			

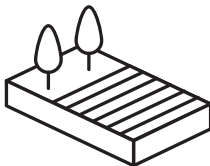
УВАГА!

Земельні ділянки виділяються лише, якщо особа раніше не скористалася правом на приватизацію землі відповідного цільового призначення

ВАЖЛИВО! Під час дії воєнного стану безоплатна передача земель державної, комунальної власності у приватну власність, надання дозволів на розроблення документації з землеустрою з метою такої безоплатної передачі, розроблення такої документації **заборонені**.

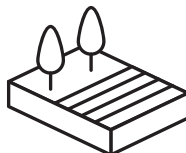
Кожен громадянин України може один раз скористатися правом на виділення по одній земельній ділянці з таких видів цільового призначення:

до 2,0 га

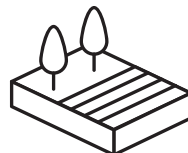
для ведення особистого селянського господарства

до 0,12 га

для ведення садівництва

до 0,10 га

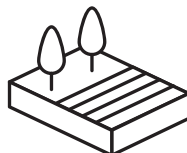

для індивідуального дачного будівництва

до 0,01 га

для будівництва індивідуальних гаражів

для будівництва:

у селах ..... до **0,25 га**

в селищах ..... до **0,15 га**

в містах ..... до **0,10 га**

Де знайти земельну ділянку:

Вибрати з ділянок, позначених білим кольором на сторінці map.land.gov.ua/kadastrova-karta

Звернутися до територіальних управлінь Держгеокадастру

Сайт Головного управління Держгеокадастру в певній області. У розділі «Інформація для учасників бойових дій (АТО/ООС/інших заходах оборони держави) та членів їх сімей» є перелік земельних ділянок, які зарезервовані для передачі у власність ветеранам, і оформлені у картах-атласах по кожному району

Звернутись до сільської, селищної, міської ради за місцезнаходженням ділянки

УВАГА! Якщо бажана земельна ділянка знаходиться за межами населеного пункту та не відноситься до земель сільськогосподарського призначення державної власності і необхідна для дачного будівництва потрібно звернутись до відповідної районної державної адміністрації

УВАГА! Особа може отримати безоплатно від держави земельну ділянку певного цільового призначення лише один раз. Проте немає жодної прив'язки до місця реєстрації, оскільки скористатись правом можна в будь-якій області. Державна реєстрація права власності та інших речових прав проводиться за місцезнаходженням нерухомого майна.

Порядок виділення земельної ділянки

1

Дозвіл на розробку проекту землеустрою

2

Розробка проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки

3

Погодження проекту землеустрою

4

Реєстрація земельної ділянки в кадастрі

5

Затвердження проекту землеустрою

6

Реєстрація права власності на земельну ділянку в Міністерстві юстиції України

Етап приватизації	Куди звертатися	Документи, які треба подати	Строк виконання	Документ, який отримуєте	Корисні поради
Дозвіл на розроблення проекту землеустрою	Міська, селищна, сільська рада, головне управління Держгеокадастру у відповідній області, районна, обласна державна адміністрація	1) клопотання із зазначенням цільового призначення земельної ділянки та її орієнтовні розміри (зразок клопотання є в органі, до якого його подаєте); 2) графічні матеріали, на яких зазначено бажане місце розташування земельної ділянки; 3) документи, які підтверджують статус учасника АТО / ООС / інших заходах оборони; 4) погодження землекористувача (у разі вилучення земельної ділянки, що перебуває в користуванні інших осіб); 5) копію документа, що посвідчує особу.	1 місяць	Дозвіл щодо відведення земельної ділянки	Дозвіл на розроблення проекту землеустрою надається безоплатно та має необмежений строк дії. УВАГА! Принцип мовчазної згоди не працює для ветеранів. З 2022 року принцип мовчазної згоди працює не так як раніше, і поширюється лише на випадки, коли уповноважений орган у місячний строк не надав дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки у власність особи, якій належить право власності на об'єкт нерухомості (жилий будинок, іншу будівлю, споруду), розташований на такій земельній ділянці.
Розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки	Суб'єкти господарювання, що є виконавцями робіт із землеустрою згідно з законом (перелік є на сайті Держгеокадастру в рубриці «Напрями діяльності», розділ «Сертифікація»)	Дозвіл на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки	Згідно з угодою сторін, але не більше 6 місяців з моменту укладення договору	Проект землеустрою щодо відведення земельної ділянки	Проект землеустрою подається на погодження розробником. Кожен орган розглядає та погоджує проект землеустрою самостійно та незалежно від погодження проекту іншими органами. Висновок про погодження проекту землеустрою надається безоплатно та строк його дії необмежений.
Погодження проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки	Територіальний орган Держгеокадастру в районах (містах); структурний підрозділ райдержадміністрації у сфері містобудування та архітектури або виконавчий орган міської ради у сфері містобудування та архітектури (якщо ділянка в межах населеного пункту або на ній планується будівництво); інші органи виконавчої влади згідно зі статтею 186-1 Земельного кодексу України в залежності від місця розташування земельної ділянки (об'єкт природно-заповідного фонду, прибережна захисна смуга пам'ятка культурної спадщини, землі історико-культурного, лісогосподарського призначення, водного фонду)	Оригінал проекту землеустрою (територіальному органу Держгеокадастру) та копія проекту землеустрою (іншим органам)	10 робочих днів	Висновок про погодження проекту землеустрою	Проект землеустрою подається на погодження розробником. Кожен орган розглядає та погоджує проект землеустрою самостійно та незалежно від погодження проекту іншими органами. Висновок про погодження проекту землеустрою надається безоплатно та строк його дії необмежений.

Етап приватизації	Куди звертатися	Документи, які треба подати	Строк виконання	Документ, який отримує	
Реєстрація земельної ділянки	Державний кадастровий реєстратор	1) заява про державну реєстрацію земельної ділянки (за формою згідно з додатком 22 постанови КМУ від 17.10.2012 №1051); 2) оригінал документації із землеустрою, яка є підставою для формування земельної ділянки; 3) документація із землеустрою, яка є підставою для формування земельної ділянки у формі електронного документа.	14 календарних днів	Витяг з Державного земельного кадастру про земельну ділянку	Заява з доданими документами надається заявником особисто чи уповноваженою ним особою або надсилається поштою цінним листом з описом вкладення та повідомленням про вручення. Витяг з Державного земельного кадастру про земельну ділянку надається безоплатно та містить всі відомості про земельну ділянку, внесені до Поземельної книги. Складовою частиною витягу є кадастровий план земельної ділянки.
З а т в е р - дження проекту з е м л е - устрою	Міська, селищна, сільська рада, головне управління Держгеокадастру у відповідній області, районна, обласна державна адміністрація	Погоджений проект землеустрою; позитивний висновок державної експертизи земле-впорядної документації (у разі необхідності згідно із законом)	Двотижневий строк	Рішення про затвердження проекту землеустрою та надання земельної ділянки у власність	
Реєстрація права власності на землю	ЦНАП або нотаріус	Погоджений проект землеустрою; позитивний висновок державної експертизи земле-впорядної документації (у разі необхідності згідно із законом)	не більше 5 робочих днів	Інформаційна довідка Державного реєстру речових прав на нерухоме майно	

УВАГА!

Відповідно до статті 281 Податкового кодексу України учасники бойових дій, інваліди війни, учасники війни, в тому числі із числа учасників російсько-української війни, члени сімей загиблих звільняються від сплати земельного податку.

Звільнення від сплати податку поширюється на земельні ділянки за кожним видом використання в межах граничних норм, які визначаються для безоплатного передання у власність. Якщо ветеран має у власності декілька земельних ділянок одного виду використання, то до 1 травня поточного року він повинен подати письмову заяву в довільній формі до контролюючого органу за місцем знаходження земельної ділянки про самостійне обрання/зміну земельної ділянки для застосування пільги.

Зразок клопотання про відведення земельної ділянки

Кому (розпорядник) _____
 Адреса _____
 Тел. _____
 Від: ПІБ _____
 Адреса _____
 Паспорт: _____
 ІНН: _____
 УБД: _____
 Тел: _____

КЛОПОТАННЯ

про відведення земельної ділянки площею від 0,09 га до 0,1 га для будівництва та обслуговування житлового будинку

Відповідно до статті 14 Конституції України та статей 118, 121 Земельного кодексу України прошу надати дозвіл на розробку проєкту землеустрою щодо відведення земельної ділянки, для передачі мені безоплатно у приватну власність земельної ділянки для будівництва та обслуговування житлового будинку, орієнтовна площа земельної ділянки складатиме від 0,09 гектара до 0,1 гектара, в межах норм безоплатної приватизації. Земельна ділянка розташована по вулиці _____, біля будинку під номером _____, в місті/селі _____. Приблизне розташування земельної ділянки наведено в Додатку 3 до цього клопотання червоним контуром.

Цим також підтверджую, що раніше право власності на земельні ділянки шляхом одержання таких земельних ділянок із земель державної і комунальної власності в межах норм безоплатної приватизації я не набував. Земельних ділянок у власності не маю, проте маю бажання реалізувати своє конституційне право, передбачене статтею 14 Конституції України на приватизацію землі. Першочергове право на одержання земельної ділянки я маю на підставі статті 12(14) Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22 жовтня 1993 року (далі – Закон про статус ветеранів). Моя участь в АТО (ООС) належним чином підтверджена на підставі Довідки, виданої військовою частиною _____, від «_____» _____ (Додаток 4 до цього Клопотання). Під час несення служби одержав поранення, про що докладаю документи в Додатку 5 до цього Клопотання. Метою одержання земельної ділянки є будівництво житла для своєї родини (маю _____ неповнолітніх дітей).

На підставі вище викладеного, та керуючись статтями 116, 118 та 121 Земельного кодексу України від 25 жовтня 2001 року (далі – Земельний кодекс), статті 12 (14) Закону про статус ветеранів,

ПРОШУ:

1. Вважати це Клопотання заявою, поданою в порядку статті 118 Земельного кодексу про надання мені безоплатно у власність земельної ділянки з такими характеристиками:

- а) цільове призначення земельної ділянки – для будівництва та обслуговування житлового будинку;
  - б) орієнтовні розміри (площа) земельної ділянки становитимуть від 0,09 га до 0,1 га;
  - в) графічні матеріали, на яких зазначене бажане місце розташування земельної ділянки, наведено в Додатку 3 до цього Клопотання;
  - г) погодження землекористувача про вилучення земельної ділянки не надається, оскільки таке погодження потребується виключно у випадку, якщо земельна ділянка перебуває в користуванні інших осіб;
2. Протягом одного місяця з дати одержання цього Клопотання надати дозвіл на розроблення проєкту землеустрою щодо відведення зазначеної земельної ділянки.

Додатки:

1. Додаток 1 – копія паспорта;
2. Додаток 2 – копія довідки про присвоєння ідентифікаційного номеру платників податків;
3. Додаток 3 – графічні матеріали, на яких зазначено бажане місце розташування земельної ділянки;
4. Додаток 4 – довідка про мою участь в АТО (ООС)
5. Додаток 5 – підтвердження поранення, яке було одержано в АТО (ООС).

З повагою, «ПІБ»

Дата

/ підпис ПІБ

Забезпечення житлом

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
ст. 12 (п. 14), ст. 13 (п. 18), ст. 15 (п. 15)

ПЕРШОЧЕРГОВО

ПОЗАЧЕРГОВО

ПОЗАЧЕРГОВО

право на поліпшення
житлових умов мають

Учасники
бойових дій

Особи з інвалідністю
внаслідок війни

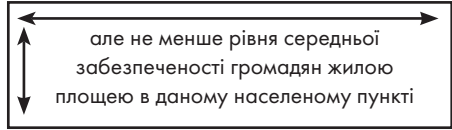
Члени сімей
загиблих

Додатково! Постановою КМУ від 19 травня 2021 року № 492 затверджено право на першочергове забезпечення жилию площею осіб, що до набрання чинності ЗУ «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» брали участь в АТО в складі добровольчих формувань. Внутрішньо переміщені особи із числа учасників бойових дій, у тому числі й добровольці, беруться на квартирний облік як громадяни, які потребують поліпшення житлових умов.

Жилі приміщення надаються, враховуючи кількість членів сім'ї особи, яка має право на пільгу

Надається
13,65 кв.м.
на одну особу

На квартирний облік беруться особи, які постійно проживають або зареєстровані у даному населеному пункті, незалежно від тривалості проживання у даному населеному пункті. Житло може бути надане, якщо виділено фінансування з бюджету на окремі програми для окремих категорій населення. Про наявність програм можна дізнатися з Закону України «Про Державний бюджет».

Підстави для поліпшення житлових умов:

Правила ведення загального обліку громадян, які потребують поліпшення житлових приміщень, регулюються постановою Ради Міністрів Української РСР від 11.12.1984 №470. Учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни та члени сімей загиблих, беруться на квартирний облік не в будь-якому разі, а лише тоді, коли вони є особами, які дійсно потребують поліпшення житлових умов, тобто у них присутня хоча б одна з підстав

**Приміщення не відповідає
встановленим санітарним і
технічним вимогам**

Встановлюється:

інженерно-технічними працівниками ЖЕО (ОСББ) за участю представників громадськості, у разі необхідності до обстеження жилих будинків залучаються фахівці проєктних і науково-дослідних організацій та органів і закладів санітарно-епідеміологічної служби

Підтверджується:

- актом обстеження стану жилого будинку з відповідним висновком;
- технічним паспортом жилого будинку з даними про його фізичну зношеність;
- висновком проєктної або науково-дослідної організації (при необхідності) щодо технічного стану будинку (приміщення) та про неможливість/недоцільність проведення капремонту;
- висновком органу або закладу санітарно-епідеміологічної служби щодо відповідності жилого будинку (жилого приміщення) санітарним вимогам.

Площа житла нижча за встановлений рівень

Визначається виконавчими комітетами обласних, Київської і Севастопольської міських Рад, разом з радами профспілок

Проживання в одній кімнаті по дві і більше сім'ї,

незалежно від родинних відносин, або осіб різної статі старші за 9 років, крім подружжя

Проживання за договором піднайму

жилого приміщення в будинках державного або громадського житлового фонду чи за договором найму жилого приміщення в будинках

Документи

Для постановки на квартирний облік потрібно зібрати наступні документи

- заява про взяття на квартирний облік (підписується членами сім'ї, які разом проживають)
- довідка з місця проживання про склад сім'ї та прописку (форма 3, видає ЖЕО);
- копія посвідчення УБД/особи з інвалідністю внаслідок війни/члена сім'ї загиблого.
- довідки про те, чи перебувають члени сім'ї на квартирному обліку за місцем роботи (у виконавчому комітеті місцевої Ради);
- копії паспорту (свідцтва про народження) та ідентифікаційного коду всіх членів сім'ї;
- довідка ВПО (у разі наявності).

Документи, залежно від підстави постановки на облік:

- акт обстеження житлових умов;
- оригінал висновку ЛКК про наявність тяжкої форми хронічного захворювання
- Довідку про участь в АТО/ООС/інших заходах оборони; копії посвідчень; довідку соц. захисту про перебування на обліку в Єдиному державному автоматизованому реєстрі осіб, які мають право на пільги; копії довідок про перебування на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішню переміщених осіб (для ВПО)
- довідка/виписка з рішення виконавчого комітету місцевої Ради про невідповідність жилого приміщення встановленим санітарним та технічним нормам
- інші документи при необхідності запитуються виконавчим комітетом місцевої Ради або адміністрацією підприємства, установи, організації
- копія договору піднайму/найму жилого приміщення
- копію технічного паспорту квартири або копії сторінок технічного паспорту будинку, свідоцтво про право власності;

Проживання у гуртожитку

Тяжка форма хронічного захворювання, що не дозволяє проживати в комуніквній квартирі або в одній кімнаті з членами своєї сім'ї

Перелік захворювань у Додатку 1 до Наказу МЗ УССР від 08.02.85 №52

Проживання

понад 5 років за договором найму (оренди) в будинках (квартирах), що належать громадянам на праві приватної власності

Внутрішньо-переміщені особи

з числа учасників бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, та члени їх сімей, та члени сімей загиблих

УВАГА! Згідно з Законом 1665-ІХ від 15.07.2021 особи з інвалідністю, які проживають у житлових приміщеннях, що не пристосовані до їхніх потреб, мають можливість стати на квартирний облік, навіть якщо вони не потребують поліпшення житлових умов. Також Житловий кодекс України доповнено статтею 42-1, де встановлено механізм забезпечення осіб з інвалідністю пристосованим до їхніх потреб житлом.

Заміна житла здійснюється шляхом обміну житла (жилого приміщення), займаного на умовах найму (крім приватного житлового фонду), або надання житла (жилого приміщення) за умови передачі займаного житла, яке перебуває в приватній власності особи з інвалідністю, у власність територіальної громади. Аналогічне положення додали до ст. 30 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні».

Порядок постановки на квартирний облік

п. 13 Постанови Ради Міністрів Української РСР і Української республіканської ради професійних спілок від 11 грудня 1984р. №470 «Про затвердження Правил обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Українській РСР. Постанова КМУ №719 від 19.10.2016 "Питання забезпечення житлом деяких категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей".

УВАГА! Постановою КМУ від 19 травня 2021 року № 492 уряд дозволив подавати документи для постановки на квартирний облік в електронній формі з використанням порталу Дія.

1

Звернутись за консультацією та отримати форму заяви (форму заяви видають у виконавчому комітеті, орієнтовний зразок заяви див. на стр. 223)

За місцем проживання до виконавчого комітету районної, міської, районної в місті, селищної, сільської Ради депутатів

За місцем роботи до підприємств, установ, організацій, що мають житловий фонд і ведуть житлове будівництво

2

Зібрати необхідні документи та подати до відділу, що здійснює зарахування на квартирний облік.

3

Рішення щодо взяття на квартирний облік повинно бути винесене у місячний строк з дня подання всіх документів.

УВАГА! Громадяни, які перебувають на квартирному обліку проходять щорічну переєстрацію, в ході якої перевіряються їх облікові дані.

4

Отримати письмову відповідь з повідомленням дати взяття на облік, виду і номера черги або підстави відмови у задоволенні заяви.

5

Дочекатися своєї черги серед осіб, що мають право на першочергове отримання житла.

6

Отримати ордер на житлове приміщення.

УВАГА!

Члени сімей загиблих, особи з інвалідністю I і II, та внутрішньопереміщені особи, з числа учасників бойових дій чи осіб з інвалідністю III групи мають право на грошову компенсацію в разі неотримання житла.

УВАГА!

Внутрішньопереміщені особи, з числа учасників бойових дій чи осіб з інвалідністю III групи, та члени їх сімей беруться на квартирний облік у населеному пункті в межах території обслуговування органу соціального захисту населення, в якому вони перебувають на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб. При цьому не враховується наявність чи відсутність нерухомого майна на окупованій території чи лінії зіткнення.

Орієнтовний зразок заяви про постановку на квартирний облік

Міському/сільському голові

ПІБ _____
 гр. _____
 (прізвище, ім'я та по батькові повністю)
 адреса: _____
 паспорт: _____

ЗАЯВА

про прийняття на квартирний облік

Прошу прийняти мене _____ на квартирний облік для одержання житлової площі, а також включити в списки на отримання жилого приміщення, як _____
 (першочергове, позачергове) (категорія пільги)

Посада і місце роботи _____

Проживаю і прописаний(а) з «____» _____ року як _____

(родинні відносини з основним квартиронаймачем)

за адресою: _____

Квартира складається з _____ кімнат _____ кв.м., з кухнею (без кухні), з комунальними вигодами (без вигод), власником особового рахунку є: _____

(прізвище, ім'я, по батькові, гуртожиток, піднайом житла)

Користуюсь пільгою як _____

(документ, який підтверджує пільгу)

Склад сім'ї, які разом зі мною зараховуються на квартирний облік

Прізвище, ім'я, по батькові членів сім'ї	Родинні відносини	Рік народження	З якого часу проживає в даному населеному пункті	Місце роботи і посада

До заяви додаються документи:

- Довідка про склад сім'ї
- Довідки з місця праці осіб, які підписали заяву про зарахування на квартирний (кооперативний) облік
- Копії паспортів повнолітніх осіб, які зазначені в представлений довідці форми №2
- Акт обстеження житлових умов
- Засвідчені копії свідоцтв (про одруження, про розлучення, про народження дітей)
- Якщо квартира приватизована - копія технічного паспорту та копія документу, що підтверджує право власності на житло
- Якщо проживає за договором піднайму жилого приміщення - копію договору піднайму
- Якщо проживає за договором найму жилого приміщення в будинках (квартирах), що належать громадянам на праві приватної власності або в будинках житлово-будівельних кооперативів - копію договору найму
- Якщо в особи наявна тяжка форма хронічного захворювання (згідно затвердженого переліку - оригінал медичного висновку (форми №3) лікарсько-консультативної комісії (ЛКК)
- Якщо особа, яка стає на квартирний облік, має право на пільги - засвідчені копії документів, які підтверджують право на пільги

_____ 20__ року

Підписи всіх дорослих членів сім'ї _____

Грошова компенсація за належні для отримання житлові приміщення

Постанова КМУ від 19 жовтня 2016 р. №719 «Питання забезпечення житлом деяких категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей»

Постанова КМУ від 18 квітня 2018 р. №280 «Питання забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України»

МАЮТЬ ПРАВО ОТРИМАТИ ГРОШОВУ ВИПЛАТУ НА ПРИДБАННЯ ЖИТЛА

Особи з інвалідністю
внаслідок війни
I та II групи

Внутрішньо переміщені особи, які є
учасниками бойових дій, або особами
з інвалідністю внаслідок війни III групи

Члени сім'ї особи, яка
загинула (пропала
безвісти), померла

УВАГА! Для оформлення грошової компенсації необхідно **ПЕРЕБУВАТИ НА КВАРТИРНОМУ ОБЛІКУ!** Внутрішньопереміщеним особам додатково потрібно протягом **ОДНОГО РОКУ** на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб за місцем фактичного проживання в межах м. Києва або в межах однієї області.

Грошова компенсація надається у порядку черговості постановки на квартирний облік.

УВАГА! Членам сім'ї загиблого (пропавшого безвісти), померлого компенсація виплачується одній із категорій родичів у такій черговості (у разі відсутності одержувачів попередньої категорії):

- I. дружина (чоловік) і малолітні та неповнолітні діти (в т. ч. усиновлені), які проживають разом з матір'ю (батьком); дружина (чоловік), якщо в особи, яка загинула (пропала безвісти), померла, немає дітей (в т.ч. усиновлених);
- II. малолітні та неповнолітні діти (в т.ч. усиновлені), які на день смерті проживали окремо від матері (батька), якщо особа, яка загинула на день смерті розлучена або не розлучена і дружина (чоловік) цієї особи не позбавлена/-ний батьківських прав; малолітні та неповнолітні діти загиблого особи;
- III. батьки особи, яка загинула;
- IV. повнолітні діти, які не мають (не мали) своїх сімей;
- V. повнолітні діти, які мають свої сім'ї, але стали особами з інвалідністю до досягнення повноліття;
- VI. повнолітні діти, обоє батьків яких загинули (пропали безвісти), померли;
- VII. дружина (чоловік), яка (який) на момент загибелі особи позбавлена/-ний батьківських прав щодо малолітніх та /або неповнолітніх дітей (в т.ч. усиновлених), або не позбавлена/-ний батьківських прав, але діти проживають окремо від дружини (чоловіка);
- VIII. утриманці особи, яка загинула (пропала безвісти), померла, яким у зв'язку з цим виплачується пенсія.

Порядок отримання грошової компенсації:

1

Подати заяву про призначення грошової компенсації до органу соціального захисту населення або ЦНАПу за місцем перебування на квартирному обліку (зразок заяви див. на стр. 227).

До заяви потрібно додати:

- копія паспорту заявника (сторінки 1,2,10,11);
- копії посвідчення учасника бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни або члена сім'ї загиблого копія довідки про безпосередню участь особи в АТО, забезпеченні її проведення/у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення/інших заходах оборони/ рішення міжвідомчої комісії;

2

Орган соціального захисту населення протягом десяти робочих днів з дня прийняття заяви про призначення грошової компенсації з усіма необхідними документами вносить до комісії подання про виплату грошової компенсації.

- письмова згода у довільній формі кожного повнолітнього члена сім'ї особи з інвалідністю/ внутрішньопереміщеної особи, яка захищала незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, на яких нараховується грошова компенсація, щодо включення їх у розрахунок грошової компенсації;

3

Після отримання заяви про зміни у майновому стані та/ або у складі сім'ї, втрату статусу, зняття з квартирної обліку тощо орган соціального захисту населення протягом 5 робочих днів вносить до комісії подання про перегляд рішення про призначення грошової компенсації.

- копії документів, що підтверджують родинні стосунки між заявником (та іншими членами сім'ї на яких нараховується грошова компенсація і які разом із заявником перебувають на квартирному обліку) і загиблим (пропавшим безвісти), померлим/ особою з інвалідністю внаслідок війни/ внутрішньо переміщеною особою, яка захищала незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України;

4

Комісія має 5 робочих днів для прийняття рішення щодо призначення або відмови в призначенні грошової компенсації.

- копія довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи та кожного із членів її сім'ї (для внутрішньо переміщених осіб);
- рішення про взяття члена сім'ї особи з інвалідністю на квартирний облік – у разі окремого перебування на квартирному обліку особи з інвалідністю і членів її сім'ї;

5

З рішенням про призначення грошової компенсації відкрити спеціальний рахунок в «Ощадбанку»

- довідка про безпосередню участь у бойових діях;
- довідка МСЕК (у разі наявності інвалідності);
- акт обстеження (у разі руйнування житла внаслідок дій воєнного характеру);
- довідка (відомості) про наявність/відсутність зареєстрованого до 31 грудня 2012 р. права власності на житло, яке розташоване в населених пунктах на підконтрольній Україні території, за заявником та членами його сім'ї, на яких нараховується грошова компенсація (у разі неможливості зазначити про це в заяві).

6

Протягом 10 днів подати копію договору про відкриття спеціального рахунку в «Ощадбанку» до органу соціального захисту.

Орган соціального захисту перераховує на спец рахунок грошову компенсацію, про що повідомляє заявнику протягом трьох робочих днів з дня переказу коштів.

7

УВАГА!

Гроші на спеціальному рахунку можна витратити тільки на придбання житла. За використання коштів з рахунку слідує банк. Кошти не можна використати без дозволу органу соціального захисту населення (див. Крок 10).

8

Вибрати житло,
яке ви бажаєте придбати.

УВАГА!

Ви зобов'язані самостійно вибрати житло і укласти договір із продавцем. Ви можете купити житло у будь-якого продавця. Житло може знаходитись у будь-якому населеному пункті України. Якщо житло коштує дорожче ніж надана грошова компенсація, Ви повинні докласти суму, якої не вистачає, на Ваш спеціальний рахунок.

У разі коли предметом договору є приватний будинок, кошти можуть спрямовуватися на придбання земельної ділянки, на якій розміщується будинок, про що зазначається у договорі. У такому разі у платіжному дорученні щодо переказу коштів вказуються реквізити договорів купівлі-продажу приватного будинку та земельної ділянки, на якій він розміщується.

9

Укласти договір
купівлі-продажу
житла і подати до органу
соцзахисту примірник
договору купівлі-продажу
житла.

10

Орган соціального
захисту населення має
5 робочих днів, щоб надати
заявникові письмову згоду
на перерахування коштів
із спеціального рахунка
продавцю.

11

Подати до
«Ощадбанку» заяву
про переказ коштів на
придбання житла. Банк
перераховує кошти на
рахунок будівельника/
продавця житла.

В договорі повинно бути зазначено, що житло набувається у власність заявника. Строк виконання договору купівлі-продажу житла не повинен перевищувати двох місяців

12

Протягом 30 днів оформити
право власності на житло і
подати витяг з Державного
реєстру речових прав
на нерухоме майно про
zareєстроване житло до
органу соціального захисту.

УВАГА!

Якщо ви не подасте витяг, то орган соціального захисту населення вправі вимагати від Вас повернення коштів грошової компенсації. Гроші потрібно витратити протягом року (**але не пізніше шести місяців після припинення або скасування воєнного стану**), інакше гроші будуть повернуті державі! Якщо житло коштувало менше ніж надана Вам компенсація, то решта грошей повертається державі.

Придбати житло можна в прийнятих в експлуатацію житлових будинках

УВАГА!

Законодавством встановлено заборону на відчуження житла, яке було придбане коштом компенсації, протягом 3-ох років, інакше кошти підлягають поверненню до бюджету (орган соцзахисту самостійно перевіряє цю інформацію в Держреєстрі речових прав на нерухоме майно).

Зразок заяви про отримання грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення

Начальнику управління праці та соціального захисту населення

_____

_____

(ваше прізвище, ім'я, по-батькові)
проживаю (zareєстрований) за адресою:

_____

_____

(поштовий індекс, найменування населеного пункту, вул., буд.)
контактний телефон

_____

паспорт: серія _____ № _____
виданий _____
ідентифікаційній номер _____

ЗАЯВА

Я (ПІБ) є особою з інвалідністю внаслідок війни I/II групи/членом сім'ї загиблого/померлого внутрішньо переміщеною особою - учасником бойових дій/внутрішньо переміщеною особою з інвалідністю внаслідок війни III групи, що підтверджується посвідченням серія _____ номер _____ видане _____ від _____ 20__ року. На квартирному обліку перебуваю з (дата) Відповідно до постанови КМУ «Питання забезпечення житлом деяких категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей» від 19 жовтня 2016 року №719 / постанови КМУ від 18 квітня 2018 р. №280 «Питання забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України» прошу виділити мені грошову компенсацію за належні для отримання жилі приміщення.

До заяви додаю:

1. Копія паспорту (сторінки 1, 2, 10, 11);
2. Копія посвідчення;
3. Довідка про склад сім'ї;
4. Інші необхідні документи (див. стор. 142 пам'ятки).

_____ 20__ року

_____ (підпис)

Розмір грошової компенсації визначається за формулою:

$$ГК = ((13,65 \times Nc) - Vn + 35,22 + (10 \times Nn)) \times Vg \times Km + Pz$$

де **Nc** - кількість осіб, на яких розраховується грошова компенсація;

Vn – жила площа у житловому приміщенні, яке розташоване в населених пунктах на підконтрольній Україні території, яка перебуває у власності заявника (членів його сім'ї, які включені в розрахунок грошової компенсації);

Nn – кількість членів сім'ї заявника, які є особами з інвалідністю або дітьми з інвалідністю і на яких розраховується грошова компенсація з урахуванням додаткових 10 кв. метрів жилої площі на кожного (у тому числі на заявника);

Vg – опосередкована вартість (гривень) 1 кв. метра загальної площі житла для населеного пункту, в якому заявник перебуває на обліку як особа, що потребує поліпшення житлових умов на день звернення за грошовою компенсацією;

Km – коефіцієнт збільшення опосередкованої вартості 1 кв. метра загальної площі житла для міст, визначених в Порядку;

Pz – витрати (гривень), пов'язані з купівлею, оформленням права власності на житло та сплатою передбачених законодавством податків і зборів (обов'язкових платежів), розмір яких не перевищує 3 відсотки розміру грошової компенсації.

До членів сімей осіб з інвалідністю належать:

- дружина (чоловік);
- малолітні (до 14 років) і неповнолітні (до 18 років) діти;
- неодружені повнолітні діти, які є особами з інвалідністю з дитинства I та II групи або особами з інвалідністю I групи;
- неодружені діти, які навчаються за денною формою - до закінчення ними закладів освіти, але не довше ніж до 23 років;
- особа, яка перебуває під опікою або піклуванням громадянина, який має право на пільги та проживає разом з ним.

До членів сімей осіб з інвалідністю на яких розраховується компенсація також відносять особу, яка проживає разом з особою з інвалідністю внаслідок війни I групи та доглядає за нею, за умови, що особа з інвалідністю внаслідок війни не перебуває у шлюбі; непрацездатних батьків.

УВАГА! Визначено право на виплату грошової компенсації, яка вже призначена, у разі смерті заявника: грошова компенсація виплачується зі збереження черговості уповноваженому члену сім'ї за рішенням комісії на підставі заяви, копії документа, що посвідчує особу, копії свідоцтва про смерть та згоди довільної форми від інших членів сім'ї, на яких розраховано грошову компенсацію; виплата здійснюється на спеціальний рахунок уповноваженого члена сім'ї.

Показники граничної вартості змінюються кожного кварталу. Наразі, гранична вартість має суттєві відмінності у різних регіонах України.

Точний показник дізнавайтесь за телефоном Мінрегіонбуду – 044 284 06 28

Державна програма забезпечення доступним житлом

(Постанова КМУ від 10 жовтня 2018 р. № 819 «Деякі питання забезпечення громадян доступним житлом»)

Державна програма полягає у:

сплаті 30 або 50% вартості придбаного житла за рахунок коштів державного бюджету

або

наданні пільгового іпотечного кредиту

Державна підтримка надається

Учасники бойових дій

Особи з інвалідністю внаслідок війни

Члени сімей загиблих

Постраждалі учасники Революції Гідності

Внутрішньо переміщені особи

Умови для участі у програмі забезпечення доступним житлом:

Середньомісячний грошовий дохід (зарплата, грошове забезпечення, пенсія тощо) Ваша + членів Вашої сім'ї у сумі, що не перевищує трикратний розмір середньомісячної заробітної плати у відповідному регіоні

УВАГА!

Середньомісячна заробітна плата у відповідному регіоні визначається кожного місяця для кожної окремої області Державною службою статистики і публікується на веб-сайті служби – ukrstat.gov.ua

ТА відповідати одній з таких вимог

Ви потребуєте поліпшення житлових умов та перебуваєте на квартирній черзі

або

Ви та члени Вашої сім'ї не мали у власності житлової площі протягом останніх 3 років до моменту звернення

або

Вам і членам Вашої сім'ї мати у праві власності житло, площею не більше 13,65 м² на одну особу

або

бути внутрішньо переміщеною особою, яка не має житла на не окупованій території

Перелік документів для участі у програмі

- заява про надання державної підтримки (заповнюється у регіональному управлінні);
- копії документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство повнолітніх членів сім'ї;
- довідка про реєстрацію місця проживання особи на кожного члена сім'ї, що видана виконавчим органом сільської, селищної, міської ради, сільським головою;
- копія реєстраційного номера облікової картки платника податків;
- витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про наявність, або відсутність у власності житла;
- довідку про перебування на квартирному обліку (у разі перебування на обліку, крім внутрішньо переміщених осіб і членів їх сімей);
- документи, необхідні для визначення платоспроможності (довідки з місця роботи та відомості з Державного реєстру фізичних осіб - платників податків про суми виплачених доходів та утриманих податків, що надаються органами доходів і зборів, повнолітніх членів сім'ї одержувача державної підтримки, а також інші документи, що підтверджують доходи членів сім'ї одержувача державної підтримки);
- письмову згоду кожного повнолітнього члена сім'ї, на якого розраховується державна підтримка (у довільній формі);
- документи, що підтверджують родинні стосунки між особами, на яких розраховується розмір державної підтримки, які разом з ним проживають або зареєстровані;
- лист від забудовника про намір подальшого укладення з одержувачем державної підтримки договору про придбання житла, в якому визначається вартість та площа житла, що буде придбано, зокрема за рахунок державної підтримки;
- копії документів, отримані від забудовника відповідно до вимог (див. вимоги до забудовників на стр. 231), завірені в установленому законодавством порядку;
- акт технічного стану житла – тільки для внутрішньо переміщених осіб, житло яких (що розташоване на не окупованій території) зруйноване та не придатне для проживання;
- довідка про взяття на облік внутрішньо переміщених осіб (лише для ВПО);
- копія посвідчення УБД та довідку з Єдиного реєстру учасників антитерористичної операції;
- копія посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни чи члена сім'ї загиблого (для таких категорій осіб).

Яке житло можна придбати за цією програмою?

Одержувачі державної підтримки самостійно обирають об'єкти, на будівництво яких можуть спрямовуватися кошти державної підтримки, а також новозбудовані об'єкти, але такі об'єкти повинні відповідати встановленим законом вимогам.

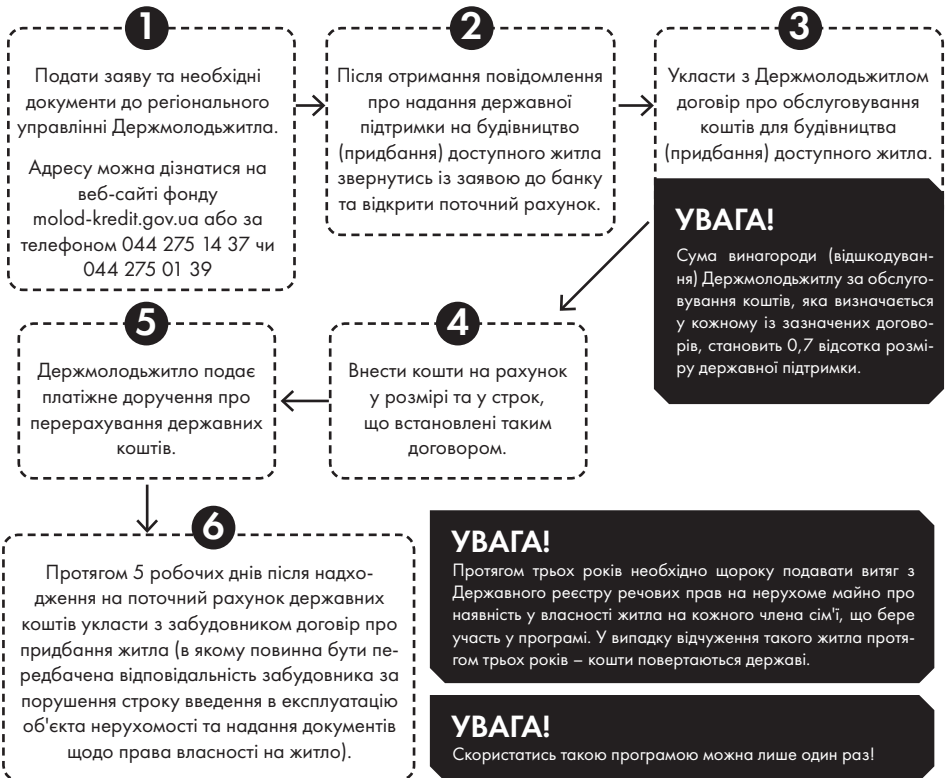
Вимоги до житла

Площа житла не перевищує 21 м ² на одну особу та додатково 10,5 кв.м. на сім'ю (наприклад, для сім'ї з трьох осіб максимальна площа житла – 73,5 м ² (21 м ² + 21 м ² + 21 м ² + 10,5 м ²).	Вартість 1 м ² не перевищує опосередковану вартість, яка визначається щоквартально Міністерством регіонального розвитку. При цьому для м. Києва, Дніпра, Львова, Одеси та Харкова ця вартість збільшується в 1,75 раза, для міст - обласних центрів, а також міст обласного значення з населенням понад 300 тис. осіб - 1,5 раза, для міст обласного значення з населенням від 100 тис. до 300 тис. - 1,25 раза.
--	---

УВАГА!

Ви можете обрати житло, яке перевищує максимальну площу і вартість 1 м², але у такому разі ви будете змушені доплатити різницю вартості житла самостійно.

Порядок участі у програмі:

Вимоги до забудовників (продавців, управителів):

- Щодо них не порушено провадження у справі про банкрутство/збудовники не перебувають у стані припинення;
- Наявність дозвільних документів на виконання будівельних робіт відповідного об'єкта, що відповідають вимогам законодавства (повідомлення про початок виконання будівельних робіт/дозвіл на виконання будівельних робіт тощо), або наявність сертифіката про прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта (декларації про готовність об'єкта до експлуатації);
- Наявність документів, що підтверджують право (власності, користування тощо) на земельну ділянку, на якій здійснюється будівництво відповідного житлового об'єкта;
- Строк прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта житлового будівництва підтверджено забудовником документально та не перевищує 12 місяців з дати укладення одержувачем державної підтримки із забудовником договору про придбання житла;
- Вартість будівництва або продажу 1 м² не перевищує граничну вартість (див. вище).

Отримання довгострокових кредитів для індивідуальних забудовників на селі. Програма «Власний дім».

Постанова КМУ «Про затвердження Правил надання довгострокових кредитів індивідуальним забудовникам житла на селі» від 5 жовтня 1998р. №1597

Хто може отримати?

Учасники бойових дій

Члени сім'ї осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, поліцейських, які загинули або померли внаслідок поранення, контузії, каліцтва, одержаних під час участі в АТО

які постійно проживають (або переселилися для постійного проживання) в сільській місцевості та працюють на підприємствах, установах, що функціонують в сільській місцевості

Вимоги до позичальника

Проживання в сільській місцевості

Будівництво в сільській місцевості

Робота в сільській місцевості

а) в органах місцевого самоврядування, на підприємствах, установах та організаціях сільського господарства;

б) інших господарських формуваннях, що функціонують у сільській місцевості, соціальній сфері села;

в) на підприємствах, в установах та організаціях переробних і обслуговуючих галузей агропромислового комплексу, навчальних закладах, закладах культури та охорони здоров'я, розташованих у межах району.

Можливість підтвердили платоспроможність (за умови сплати щомісячного платежу в рахунок погашення кредиту з урахуванням процентів залишок середньомісячного доходу сім'ї не може бути меншим, ніж прожитковий мінімум, визначений законодавством на відповідний період, на одну особу);

Розмір

до 300 000 грн.

для спорудження нового житлового будинку

до 200 000 грн.

для придбання житлового будинку

до 50 000 грн.

для проведення інженерних мереж

до 150 000 грн.

для добудови будинку або реконструкції існуючого

УВАГА!

Одержання кредиту надається індивідуальному забудовникові тільки один раз. Військовозобов'язаним та резервістам - з моменту призову під час мобілізації і до закінчення проходження військової служби в особливий період, а військовослужбовцям з початку і до закінчення особливого періоду відсотки за користування кредитом не нараховуються.

Порядок отримання кредиту

1. Звернутись до відповідного фонду підтримки індивідуального житлового будівництва на селі з такими документами:

- ✓ заява на ім'я керівника виконавчого органу фонду про надання кредиту;
- ✓ клопотання органу місцевого самоврядування про надання кредиту;
- ✓ паспорт громадянина України;
- ✓ довідка про склад сім'ї;
- ✓ довідку про доходи позичальника і членів його сім'ї, одержані за попередні шість місяців, та/або довідку, видану органом місцевого самоврядування, про ведення особистого селянського господарства;
- ✓ довідка, видана органом, що здійснює державну реєстрацію прав на нерухоме майно, про наявність (або відсутність) приватного житла;
- ✓ копія документа, що підтверджує право власності чи користування земельною ділянкою (крім випадків придбання житла);
- ✓ проектно-кошторисна документація або будівельний паспорт, вартість виготовлення яких може входити за згодою позичальника до суми кредиту (крім випадків придбання житла);
- ✓ довідка про працевлаштування на підприємстві, в установі та організації, що функціонує в сільській місцевості;
- ✓ заява власника житла чи об'єкта незавершеного житлового будівництва про згоду продати його із зазначенням погоджених з позичальником ціни та інших істотних умов договору купівлі-продажу (в разі придбання житла).
- ✓ документи, що підтверджують статус осіб, на яких поширюється дія пунктів 19 і 20 частини першої статті 6 та абзацу четвертого пункту 1 статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;

УВАГА!

Даний перелік документів є основним, але можуть бути витребувані додаткові документи, виходячи з цільового призначення кредиту.

2. Укласти з індивідуальним забудовником кредитний договір.

НЕ пізніше 30 днів з дати реєстрації заяви забудовника виконавчий орган фонду приймає рішення про надання або відмову в наданні кредиту

УВАГА!

Скористатися підтримкою можна лише один раз.

Безоплатний капітальний ремонт житлового будинку

Ст. 13 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
Постанова КМУ «Про затвердження Порядку проведення безоплатного капітального ремонту власних житлових будинків і квартир осіб, що мають право на таку пільгу, а також першочерговий ремонт житлових будинків і квартир осіб, які мають на це право» від 20.05.2009 №565

Хто має право?

Особи з інвалідністю
внаслідок війни

Порядок користування пільгою

Подати до органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування за місцем свого постійного проживання і реєстрації письмову заяву (див. зразок на стр. 235)

Орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування утворює комісію у складі спеціалістів житлово-експлуатаційних і ремонтно-будівельних організацій, представників органу, що фінансує виконання ремонтних робіт та інших уповноважених осіб

Комісія після обстеження будинку, квартири складає перелік, визначає види і обсяги робіт, які необхідно виконати, з урахуванням строку проведення останнього капітального ремонту та виходячи з переліку основних робіт, орієнтовної тривалості ефективної експлуатації елементів будинку, квартири

Рішення про проведення безоплатного капітального ремонту приймається у місячний строк після подання заяви особою на підставі результатів обстеження комісією

За результатами обстеження будинку, квартири складаються дефектний акт, кошторисний розрахунок і визначається загальна вартість капітального ремонту

Безоплатний капітальний ремонт проводиться у встановленому порядку підприємствами, які відповідно до законодавства мають право на виконання таких робіт, на замовлення органу, що є головним розпорядником коштів місцевого бюджету.

УВАГА!

Особи з інвалідністю внаслідок війни не мають права на грошову компенсацію у разі проведення капітального ремонту власними силами

УВАГА!

Вартість безоплатного капітального ремонту визначається як добуток вартості капітального ремонту 1 кв. метра будинку, квартири. При цьому, площа не може перевищувати 21 м² загальної площі будинку, квартири

Періодичність проведення ремонту визначається органом виконавчої влади або органом місцевого самоврядування, але не частіше одного разу на 10 років

Заява про проведення безоплатного ремонту

_____ (орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування, до якого подається заява)

_____ (ПІБ особи, що має право на пільгу)

_____ (адреса місця постійного проживання і реєстрації)

_____ (документ, що підтверджує право на пільгу)

ЗАЯВА

Прошу провести безоплатний капітальний ремонт будинку, квартири за місцем мого постійного проживання і реєстрації з _____ року. Склад сім'ї - ____ (кількість осіб)

Рік будівництва (прийняття в експлуатацію) будинку _____ (для квартири не зазначається).

Документ, яким встановлено право приватної, зокрема спільної, власності на будинок, квартиру, _____

(назва документа, номер і дата видачі)

зареєстрований у _____ (найменування органу, що здійснює державну реєстрацію прав на нерухоме майно, дата та реєстраційний номер)

Особа, що яка право на пільги, є власником (співвласником) будинку, квартири (необхідне підкреслити).

Останній капітальний ремонт проводився у _____ році.

_____ 20_ р.

(підпис особи, що має право на пільгу)

Позики на будівництво

Постанова КМУ №449 від 8 травня 2019 року «Про затвердження порядку надання позики ветеранам війни та особам, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»».

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
п.15 ст. 12, п.19 ст. 13, п.16 ст. 15

Учасники бойових дій

Учасники війни

Особи з інвалідністю внаслідок війни

Особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною

Члени сімей загиблих

МАЮТЬ ПРАВО ОТРИМАТИ КРЕДИТИ НА:

будівництво жилих будинків

Будівництво/ придбання дачних будинків

благоустрій садових ділянок

реконструкцію/капремонт жилих будинків і підвірних будівель

приєднання будівель до інженерних мереж, комунікацій

УВАГА! Позика надається банками на умовах, визначених договором.

Погашення кредиту

Кредит погашається після 5 років з моменту завершення будівництва і може виплачуватись протягом 10 років

5 років

будівництво

оплата кредиту протягом 10 років

УВАГА! Розміри позики визначаються банками. Відсотки за користування позикою сплачуються відповідно до укладеного договору.

ЄОселя

Хто може бути забезпечений доступним іпотечним кредитуванням?

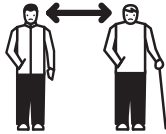
Постанова КМУ «Деякі питання забезпечення приватним акціонерним товариством "Українська фінансова житлова компанія" доступного іпотечного кредитування громадян України» від 02.08.2022 р №856

			
<ul style="list-style-type: none"> • Військовослужбовці ЗСУ (контрактники), • СБУ, • Служби зовнішньої розвідки ГУР, • НГУ, • ДПСУ, • Управління державної охорони, • Держспецзв'язку, • Держтрансслужби, • військові прокурори Офісу Генерального прокурора, • особи рядового і начальницького складу ДСНС, • співробітники Служби судової охорони, • особи начальницького складу управління спеціальних операцій НАБУ, • поліцейські • члени сімей 	<p>медичні працівники закладів охорони здоров'я</p>	<p>педагогічні працівники закладів освіти</p>	<p>наукові (науково-педагогічні) працівники закладів освіти та наукових установ</p>
<p>державної або комунальної форми власності</p>			
			
<ul style="list-style-type: none"> • ветерани війни та члени їх сімей; учасники бойових дій, • особи з інвалідністю внаслідок війни, • сім'ї загиблих (померлих) ветеранів війни, • сім'ї загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України (окрім тих, яким було виплачено одноразову грошову допомогу за постановою КМУ №168 – 15 млн. грн.) 	<p>Внутрішньо переміщені особи</p>	<p>інші громадяни України, які не мають власного житла або житло менше ніж 52,5 м² для сім'ї з однієї особи (одинок особа) та додатково 21 кв. метр - на кожного наступного члена сім'ї.</p>	

Вимоги до кандидата для отримання кредиту:

громадяни України

вік: 18-70 років

не бере участь в інших чинних державних програмах із забезпечення житлом

відсутність власного житла або якщо воно:

- менше ніж $52,5 \text{ м}^2 + 21 \text{ м}^2$ на кожного члена сім'ї додатково (чоловік/дружина/ неповнолітні діти, що проживають з вами)
- розташоване в районі бойових дій, на тимчасово окупованій території, оточенні

відсутність накладених санкцій

Умови кредитування:

3% Пільгова ставка на весь термін кредиту

20 років максимальний строк кредиту

20% мінімальний початковий внесок

Отримати кредит на житло за програмою «єОселя» можна у таких банках на вибір (список ще має розширюватись):

- «ПриватБанк»;
- «Ощадбанк»;
- «Укргазбанк»;
- «Глобусбанк»;
- Sky Bank.

Як скористатись пільговим кредитуванням:

- 1 Подати заявку через Дію
- 2 Отримати пропозиції від банків, обрати одну з них
- 3 Пройти перевірку даних та документів в обраному банку
- 4 Вибрати житло, яке плануєте придбати
  - самостійно вибираєте нерухомість, яку хочете придбати
  - надаєте в банк необхідні для отримання кредиту документи
- 5 Укласти договори з банком та договір купівлі-продажу
  - нерухомість оформлюється у вашу власність
  - кредитні кошти перераховуються банком на рахунок продавця нерухомості.

Вартість 1 кв. метра **не має перевищувати** середню вартість спорудження житла за регіонами України, визначену Мінрегіоном і помножену на такі коефіцієнти:

× **2,5** для Києва, Дніпра, Львова, Одеси та Харкова

× **2,0** для обласних центрів; населених пунктів, які розташовані на відстані до 15 км від обласних центрів; міст із населенням понад 300 тис. осіб

× **1,75** для міст з населенням від 100 тис. до 300 тис. осіб

× **1,0** для інших населених пунктів

Важливо!

Сума перевищення граничної вартості 1 кв. метра житла та нормативної площі покривається позичальником за рахунок першого внеску.

Пільги на житлово-комунальні послуги

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» п.4-5, ст. 12, 13, 15

-75%

Учасники бойових дій

-100%

Особи з інвалідністю
внаслідок війни

-50%

Члени сімей загиблих

УВАГА! Пільги надаються незалежно від форми власності та виду житла

Норми споживання, в межах яких надається пільга

Пільга надається на **21 м² площі** на кожну особу, яка має право на знижку та постійно проживає у житловому приміщенні

При наявності сім'ї знижка поширюється на **додаткові 10,5 м².**

Тобто загальна площа, на яку розповсюджується знижка складає 31,5 м².

Для сімей, що складаються лише з **непрацездатних осіб*** пільга надається на **42 м² площі** на кожну особу, яка має право на знижку та постійно проживає у житловому приміщенні

Плюс додаткові **21 м²** на членів сім'ї

Тобто загальна площа, на яку розповсюджується знижка складає 63 м².

* Відповідно до ст. 1 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" непрацездатні громадяни - особи, які досягли пенсійного віку, або особи з інвалідністю, у тому числі діти з інвалідністю, а також особи, які мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника відповідно до закону.

УВАГА! За рішеннями органів місцевого самоврядування учасникам бойових дій та членам їх сімей можуть надаватися додаткові знижки на оплату комунальних платежів. За додатковою інформацією звертайтеся до сільських, міських, районних, обласних рад за місцем проживання.

УВАГА! Норми споживання встановлені постановою КМУ «Про встановлення державних соціальних стандартів у сфері житлово-комунального обслуговування» від 6 серпня 2014 року №409 та залежать від виду опалення Вашого будинку (газове чи електричне), типу будівлі та регіону.

Документи

- заява про оформлення пільги (зразок надається в Пенсійному фонді України);
- оригінал та копія ветеранського посвідчення;

УВАГА! Деякі органи місцевого самоврядування надають пільгу на основі довідки та інших документів, які засвідчують участь в АТО/ООС/інших заходах оборони.

- оригінал та копія паспорту (стор. 1, 2 та сторінка, де зазначена остання реєстрація або зняття з реєстрації; документ, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства, особу, яку визнано в Україні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту
- оригінал та копія ідентифікаційного номера;
- оригінал та копії свідоцтв про народження неповнолітніх дітей пільговика;
- квитанції про сплату рахунків за комунальні послуги (усі, що є);
- інформація про характеристику житла та послуг, на оплату яких пільговик має право і якими користується;
- документи, що підтверджують родинний зв'язок;
- будь-який офіційний документ, що підтверджує фактичне місце проживання (за потреби);
- номер рахунка (за стандартом IBAN) та найменування банку, в якому відкрито рахунок.

Для сімей, що складаються з непрацездатних осіб

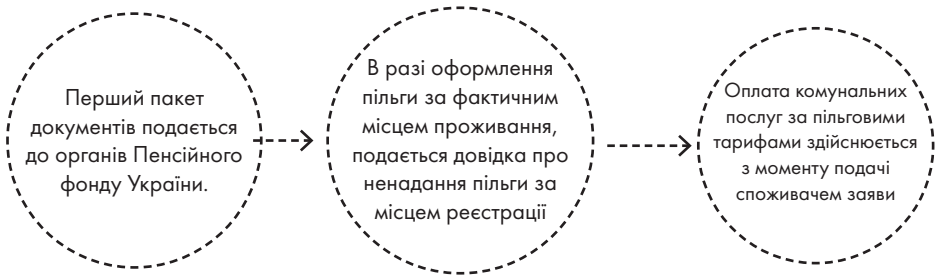
На кожного члена сім'ї зокрема є:

- неодруженою повнолітньою дитиною пільговика, яка визнана особою з інвалідністю з дитинства I чи II групи або особою з інвалідністю I групи;
- особою, яка проживає разом з особою з інвалідністю внаслідок війни війни I групи (при оформленні пільги такою особою з інвалідністю внаслідок війни війни) та доглядає за ним за умови, що особа з інвалідністю внаслідок війни не перебуває у шлюбі;
- непрацездатним батьком або матір'ю пільговика;
- особою, яка знаходиться під опікою або піклуванням пільговика (з наданням копій документів, що підтверджують встановлення опіки чи піклування).

Додатково подаються

- копія та оригінал документу пільговика;
- копія та оригінал паспорту;
- копія та оригінал ідентифікаційного номера.

УВАГА! При оформленні пільги за фактичним місцем проживання потрібно надати документальне підтвердження того, що таку пільгу за місцем реєстрації особа не реалізувала. Відповідну довідку можна отримати в управлінні соціального захисту населення за місцем реєстрації, в тому числі надіславши їм письмове звернення рекомендованим листом з повідомленням.

УВАГА!

Коли декілька членів сім'ї, які проживають разом, мають право на пільги на комунальні платежі, пільги надаються тільки одному з членів сім'ї

Споживач, який має декілька пільг, може обрати одну, більшу за розміром пільгу.

Як скористатися пільгою членам сім'ї

Особа, яка має право на пільгу, може скласти довіреність на дружину чи іншого уповноваженого члена сім'ї.

Для оформлення пільги нотаріально посвідчувати довіреність не вимагається. Проте, якщо маєте можливість оформити нотаріальну довіреність – це допоможе уникнути зайвих питань.

Зверніть увагу, що довіреність вважається належним чином завіреною, якщо на ній стоїть підпис командира військової частини, де Ви служите.

В разі, якщо Ви не можете оформити пільгу через те, що перебуваєте на лікуванні в госпіталі, довіреність має право посвідчити начальник лікувального закладу.

У випадку оформлення довіреності заяву та всі інші документи на оформлення пільги подає уповноважена особа, пред'явивши довіреність та оригінал паспорту

Монетизація пільг на оплату житлово-комунальних послуг

Постанова КМУ №373 від 17 квітня 2019 р.

УВАГА!

Із січня 2023 р. пільги надаватимуться виключно в грошовій готівковій формі органами Пенсійного фонду України.

Що ж змінилось і як будуть виплачені пільги?

Якщо Ви до грудня 2022 р. отримували пільги у готівковій формі або тільки з грудня 2022 р. звернулись за здійсненням виплат - ПФУ перераховує кошти на рахунки, відкриті у відповідних банках або для виплати через відділення Укрпошти (залежно від способу оплати, який був обраний пільговиком).

Якщо Ви пенсіонер і до грудня 2022 р. отримували пільги в безготівковій формі, то виплачувати Вам їх будуть, перераховуючи кошти на пенсійні рахунки в банках або через відділення Укрпошти, де Ви отримуєте пенсію

Якщо Ви не пенсіонер і до грудня 2022 р. отримували пільги в безготівковій формі, то виплачувати Вам їх будуть, гроші виплачуватимуть на поточні рахунки, відкриті ПФУ в Ощадбанку.

Важливо!

З приводу рахунку ПФУ Вас повідомить або Ви можете зателефонувати на гарячу лінію відповідного територіального управління ПФУ.

Для одержання коштів необхідно:

1. Потрібно особисто звернутися до АТ «Ощадбанк» для укладення договору банківського рахунку.
2. Якщо маєте бажання отримувати кошти пільг на рахунок, відкритий в іншому банку, або через відділення АТ «Укрпошта», маєте звернутися із заявою до ПФУ в обраний спосіб:
  - особисто до головного управління Пенсійного фонду України у Вашій області;
  - поштою (рекомендованим листом з повідомленням про вручення);
  - через особистий кабінет на веб-порталі електронних послуг ПФУ.

Знижки на паливо для осіб, що проживають у будинках без центрального опалення

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» п. 6, ст. 12, 13, 15.

Особам, які проживають у будинках без центрального опалення та мають відповідні статуси, надаються відповідні знижки на придбання таких видів палива:

- скраплений газ

- дрова

- вугілля

- вугільні брикети

- паливо пічне побутове

- гас освітлювальний

- торф паливний кусковий

- торф'яні брикети

-75%

Учасники бойових дій

-100%

Особи з інвалідністю
внаслідок війни

-50%

Члени сімей загиблих

УВАГА! Пільга на придбання твердого палива призначається у разі ненадання в житловому приміщенні комунальної послуги з постачання теплової енергії для централізованого опалення (теплопостачання) та невикористання природного газу або електричної енергії для індивідуального опалення.

Норми виділення палива

Постанова КМУ від 23 квітня 2012 р. № 356

«Про встановлення мінімальних норм забезпечення населення твердим паливом і скраплением газом та граничних показників їх вартості для надання пільг і житлових субсидій за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам».

На одне домогосподарство

1 тонна
твердого
палива/рік

1 балон
скрапленого
газу/рік

УВАГА! Вартість палива змінюється щороку згідно рішення КМУ

Пільги надаються незалежно від виду житла та форми власності на нього.

**КОРИСНО
ЗНАТИ!**

Місцеві органи влади мають право встановлювати збільшені норми на придбання твердого та рідкого палива для осіб, які мають право на пільги.

Пільги на паливо реалізуються шляхом отримання палива в натуральному вигляді або шляхом компенсації готівкою витрат на придбання палива.

Для отримання права на пільгу потрібно бути зареєстрованим в Єдиному державному автоматизованому реєстрі осіб, які мають право на пільги.

Порядок отримання знижок на паливо:

1 раз на рік особа може звернутися до **органів соціального захисту населення або до сільської ради** за місцем своєї реєстрації для отримання пільги на паливо

Перелік документів

- заява (може подаватись як від особи, яка має безпосереднє право на пільги, так і від особи, яка нею уповноважена);
- копія і оригінал паспорту заявника; документ, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства, особу, яку визнано в Україні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;
- копія і оригінал ідентифікаційного номера заявника;
- копія ветеранського посвідчення;
- довідки від підприємств – надавачів послуг про те, що житлове приміщення не забезпечене електро-, тепло- або газопостачанням;
- довідка про зареєстрованих у житловому приміщенні осіб;
- довідка про наявність у житловому приміщенні пічного опалення та/або кухонного вогнища на твердому паливі;
- документи, що посвідчують родинний зв'язок.

УВАГА! Деякі органи місцевого самоврядування надають пільгу на основі довідки та інших документів, які засвідчують участь в АТО/ООС/інших заходах оборони.

Паливо виділяється на домогосподарство за місцем реєстрації особи, яка має право на пільгу

Розповсюджуються пільги на всіх членів сім'ї, які проживають разом з особою, яка має право на пільги

КОРИСНО ЗНАТИ!

Особа може реалізувати своє право на пільгу за фактичним місцем проживання, надавши документальне підтвердження того, що таку пільгу за місцем своєї реєстрації особа не реалізувала.

Відповідну довідку можна отримати в управлінні соціального захисту населення за місцем реєстрації, в тому числі надіславши їм письмове звернення рекомендованим листом з повідомленням

Як скористатися пільгою членам сім'ї

Особа, яка має право на пільгу може скласти довіреність на дружину чи іншого уповноваженого члена сім'ї.

Для оформлення пільги нотаріально посвідчувати довіреність не вимагається. Проте, якщо маєте можливість оформити нотаріальну довіреність – це допоможе уникнути зайвих питань.

Зверніть увагу, що довіреність вважається належним чином завіреною, якщо на ній стоїть підпис командира військової частини, де Ви служите.

В разі, якщо Ви не можете оформити пільгу, через те, що перебуваєте на лікуванні в госпіталі, довіреність має право посвідчити начальник лікувального закладу.

Додаток
до Порядку

_____ (найменування уповноваженого органу)

ЗАЯВА

про надання пільг на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого палива і скрапленого газу

Я, _____
(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), число, місяць, рік народження)

прошу надавати пільги (вибрати необхідне):

- на придбання твердого палива і скрапленого газу;
 на оплату житлово-комунальних послуг,

відповідно до категорії пільговика _____,
документ, що дає право на пільги: назва документа _____,
серія (за наявності) _____ номер (за наявності) _____,
виданий _____, дата видачі _____ року.
Реєстраційний номер облікової картки платника податків (крім осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією (за наявності) та номером паспорта)

Зареєстроване/задеклароване (фактичне) місце проживання (підкреслити потрібне)

Унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності)

Паспорт громадянина України або свідоцтва про народження або тимчасове посвідчення громадянина України (для іноземців та осіб без громадянства — паспортний документ іноземця або документ, що посвідчує особу без громадянства, посвідка на постійне/ тимчасове проживання, посвідчення біженця або інший документ, що підтверджує законність перебування іноземця чи особи без громадянства на території України) (підкреслити потрібне) серія (за наявності) _____ № _____, виданий _____ (ким і коли (за наявності) _____ року.

Дані про членів сім'ї, на яких поширюються пільги:

Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності)	Ступінь родинного зв'язку	Число, місяць, рік народження	Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за його серією та номером)	Унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності)	Примітки

Характеристика житлового приміщення/будинку: загальна площа _____ кв. метрів, опалювана площа _____ кв. метрів, будинок індивідуальний/багатоповерховий (підкреслити потрібне), кількість поверхів _____.

Перелік житлово-комунальних послуг, якими користуюся:

Найменування послуги, плати	Номер особового рахунка	Найменування організації, що надає послуги, об'єднання співвласників багатоквартирного будинку/житлово-будівельний кооператив	Примітки (наявність приладів обліку послуг, використання послуг для потреб опалення тощо)
Житлова послуга - послуга з управління багатоквартирним будинком, витрати на управління багатоквартирним будинком, у якому утворено об'єднання співвласників багатоквартирного будинку/житлово-будівельний кооператив Послуга з постачання природного газу Послуга з розподілу природного газу Послуга з централізованого водопостачання Послуга з постачання гарячої води Послуга з централізованого водовідведення Послуга з постачання теплової енергії (у тому числі в частині витрат теплової енергії на опалення місць загального користування та допоміжних приміщень, функціонування внутрішньобудинкових систем опалення будівлі/будинку для громадян, які використовують природний газ або електричну енергію для індивідуального опалення) Послуга з постачання електричної енергії Послуга з розподілу електричної енергії Послуга з поводження з побутовими відходами (твердими, великогабаритними, ремонтними): послуга з поводження з твердими відходами послуга з поводження з великогабаритними відходами послуга з поводження з ремонтними відходами Послуга з поводження з побутовими відходами (рідкими) або вивезення рідких нечистот Плата за абонентське обслуговування за послугою з централізованого водопостачання Плата за абонентське обслуговування за послугою з централізованого водовідведення Плата за абонентське обслуговування за послугою з постачання гарячої води Плата за абонентське обслуговування за послугою з постачання теплової енергії Плата за абонентське обслуговування за послугою з поводження з побутовими відходами			

У житловому приміщенні наявне (вибрати необхідне):

- пічне опалення;
- кухонне вогнища на твердому паливі;
- підтвердні документи додаються _____
- Інші документи, які надані пільговиком _____

Прошу перераховувати кошти на виплату пільги (вибрати необхідне):

- через організацію, яка здійснює виплату і доставку пенсій та грошової допомоги

_____ (найменування організації)

за місцем проживання (вибрати необхідне):

- шляхом видачі коштів безпосередньо у виплатному об'єкті;
 з доставкою коштів додому;
 на рахунок, відкритий у _____

_____ (найменування банку)

- номер рахунка (за стандартом IBAN) _____

- підтверджую, що подав заяву про внесення відомостей до Єдиного державного автоматизованого реєстру осіб, які мають право на пільги.

Документи, додані до заяви: _____

У разі зміни відомостей, зазначених у цій заяві, зобов'язуюся письмово повідомити про це уповноваженому органу.

За наявності електронної інформаційної взаємодії між уповноваженим органом та державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами або організаціями, у володінні яких перебуває інформація, така інформація заявником не подається.

_____ 20__ р.

_____ (підпис)

Пільги на встановлення стаціонарних телефонів

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» ст.12(п.19), ст.13(п.10), ст.15(п.20)

Учасники бойових дій
знижка на основні роботи -20%; знижка на додаткові роботи -50% + -50% від затверджених тарифів на користування

Особи з інвалідністю внаслідок війни
100% знижки на встановлення стаціонарних телефонів +/-50% від затверджених тарифів на користування

Члени сімей загиблих
знижка на основні роботи -20%; знижка на додаткові роботи -50% + -50% від затверджених тарифів на користування

Документи для оформлення пільги:

- Оригінал та копія ветеранського посвідчення
- Оригінал та копія паспорта
- Оригінал та копія ідентифікаційного номера
- Оригінал і копії квитанцій про сплату рахунків (всі що є)

УВАГА!

При оформленні пільги за фактичним місцем проживання, потрібно надати документальне підтвердження того, що таку пільгу за місцем реєстрації особа не реалізувала. Відповідну довідку можна отримати в управлінні соціального захисту населення за місцем реєстрації, в тому числі надіславши їм письмове звернення рекомендованим листом з повідомленням

В разі оформлення пільги за фактичним місцем проживання, подається довідка про ненадання пільги за місцем реєстрації

Надавач послуг робить відмітку в договорі про надання послуг

Оплата послуг зв'язку за пільговими тарифами здійснюється з моменту перейменування абонента на особу, яка має право на пільги та переукладання договору

Як скористатися пільгою членам сім'ї

Особа, яка має право на пільгу може скласти довіреність на дружину чи іншого уповноваженого члена сім'ї.

Для оформлення пільги нотаріально посвідчувати довіреність не вимагається. Проте, якщо маєте можливість оформити нотаріальну довіреність – це допоможе уникнути зайвих питань.

Зверніть увагу, що довіреність вважається належним чином завіреною, якщо на ній стоїть підпис командира військової частини, де Ви служите.

В разі, якщо Ви не можете оформити пільгу, через те, що перебуваєте на лікуванні в госпіталі, довіреність має право посвідчити начальник лікувального закладу.

Трудові права та гарантії

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
пп.11-13, ст.12, 13, 15

Учасники бойових дій

Особи з інвалідністю
внаслідок війни

Члени сімей загиблих

_____ мають право на: _____

використання
чергової щорічної
відпустки у зруч-
ний час

отримання до 14 додат-
кових днів відпустки зі
збереженням заробітної
плати (без збереження
з/п для сімей загиблих)

переважне право на
залишення на роботі
при скороченні чи
реорганізації підпри-
ємства

переважне право на
працевлаштування
в разі ліквідації під-
приємства, установи,
організації

Пільги надаються на підставі подання копії відповідного ветеранського посвідчення до відділу кадрів та листка непрацездатності.

Виплата допомоги при тимчасовій непрацездатності в розмірі 100% середньої з/п незалежно від стажу роботи здійснюється на підставі подання до бухгалтерії роботодавця листка непрацездатності та копії ветеранського посвідчення.

УВАГА!

Сума виплати по непрацездатності в розрахунку на місяць не може перевищувати розмір максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, з якої сплачувалися внески в Фонд соцстраху.

Особою з інвалідністю є особа зі стійким розладом функцій організму, зумовленим захворюванням, наслідком травм або з уродженими дефектами, що призводить до обмеження життєдіяльності, до необхідності в соціальній допомозі і захисті.

УВАГА!

Встановлюють інвалідність експертним обстеженням особи в органах медико-соціальної експертизи (МСЕК) Міністерства охорони здоров'я України. Обсяг та види потрібного соціального захисту особи з інвалідністю визначаються його індивідуальною програмою медичної, соціально-трудової реабілітації та адаптації.

Основні документи: Конституція України; Кодекс Законів про працю України; Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»; Закон України «Про охорону праці».

Міжнародні акти: Загальна декларація прав людини; Конвенція про права осіб з інвалідністю.

Права та гарантії працевлаштування осіб з інвалідністю

Гарантія	Зміст	Підстава
Обов'язки роботодавців	<p>Роботодавці зобов'язані надавати роботу особам з інвалідністю.</p> <p>За кожне робоче місце призначене для працевлаштування особи з інвалідністю і не зайняте людиною з інвалідністю сплачують Фонду соціального захисту інвалідів адміністративно-господарські санкції.</p> <p><i>Для підприємств, установ, організацій, у тому числі підприємств, організацій громадських організацій осіб з інвалідністю, фізичних осіб, які використовують найману працю, установлюється норматив робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю у розмірі 4 % середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за рік, а якщо працює від 8 до 25 осіб, - у кількості одного робочого місця.</i></p>	<p>стаття 2¹ Кодексу Законів про працю України (далі – КЗпП);</p> <p>стаття 19 Закону України “Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні”</p>

Гарантії працевлаштування	<p>Відмова в укладенні трудового договору або в просуванні по службі, звільнення за ініціативою адміністрації, переведення особи з інвалідністю на іншу роботу без її згоди з мотивів інвалідності не допускається.</p> <p>Виятки можливі в разі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. наявності висновку медико-соціальної експертизи про стан здоров'я, який перешкоджає виконанню професійних обов'язків; 2. якщо є загроза здоров'ю і безпеці праці інших осіб; 3. якщо продовження трудової діяльності чи зміна її характеру та обсягу загрожує погіршенню здоров'я особи з інвалідністю. 	<p>ч.6 статті 24 КЗпП; ч.3 статті 17 Закону України "Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні"</p>
Випробувальний термін	<p>При прийнятті на роботу не встановлюються випробування для осіб з інвалідністю, направлених на роботу відповідно до рекомендації медико-соціальної експертизи.</p>	<p>ч. 3 статті 26 КЗпП</p>
Робочий час	<p>За бажанням працівника-особу з інвалідністю роботодавець може перевести його на легшу роботу.</p> <p>Таке переведення можливе за умови, якщо інвалідність працівника настала за інших обставин, аніж внаслідок нещасного випадку на виробництві чи професійного захворювання. Переведення на легшу роботу працівника-особу з інвалідністю відбувається на конкретно визначений та узгоджений із роботодавцем термін або без обмеження такого терміну з дотриманням рекомендацій МСЕК.</p>	

	<p>Водночас, переведення на легшу роботу може впливати на нижчу оплату. Однак, за працівником, переведеним на легшу роботу, протягом двох тижнів з дня переведення зберігатиметься попередній середній заробіток. В деяких передбачених законодавством випадках на весь час виконання нижчеоплачуваної роботи може зберігатися попередня середня заробітна плата працівника або надаватися матеріальне забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.</p>	стаття 170 КЗпП
	<p>За бажанням працівника-особи з інвалідністю або за вимогами його індивідуальної програми реабілітації, йому може встановлюватися режим роботи на умовах неповного робочого дня (неповного робочого тижня) та пільгові умови праці.</p>	ч.1 стаття 172 КЗпП
Надурочна робота	<p>До роботи в нічний час, та до надурочних робіт особи з інвалідністю можуть залучатись лише за їх згодою і за умови, що це не суперечить медичним рекомендаціям.</p>	ч.2 стаття 172 КЗпП ч. 3 статті 12 Закону України "Про охорону праці"
Підвищення кваліфікації	<p>У випадках, передбачених законодавством, на роботодавця покладено обов'язок організувати навчання, перекваліфікацію і працевлаштування осіб з інвалідністю відповідно до медичних рекомендацій.</p>	ч.1 статті 172 КЗпП

Відпустки	На відміну від звичайних працівників, працівники-особи з інвалідністю, які нещодавно влаштувалися на роботу та ще не відпрацювали перших 6 місяців на цьому підприємстві, можуть скористатися своїм правом оформити щорічну оплачувану відпустку повної тривалості ще до настання шестимісячного терміну їхньої безперервної роботи на цьому підприємстві	п. 2 ч. 7 статті 10 Закону України "Про відпустки"
	Працівники-особи з інвалідністю, які вже тривалий час працюють на підприємстві, за своїм бажанням мають право піти у щорічну відпустку в зручний для них час.	ч. 13 статті 10 Закону України "Про відпустки"
	Збільшена тривалість щорічної основної відпустки. Особам з інвалідністю I і II груп надається щорічна основна відпустка тривалістю 30 календарних днів, а особам з інвалідністю III групи - 26 календарних днів.	ч. 7 статті 6 Закону України "Про відпустки"
	Надається відпустка без збереження заробітної плати тривалістю до 30 календарних днів щорічно особам з інвалідністю III групи, тривалістю до 60 календарних днів щорічно – особа з інвалідністю I та II груп.	п. 6, 7 ч. 1 статті 25 Закону України "Про відпустки"
Особливості звільнення	Якщо працівник бажає звільнитися за власним у зв'язку з неможливістю продовжувати роботу за станом здоров'я або з інших поважних причин, то власник або уповноважений ним орган повинен розірвати трудовий договір у строк, про який просить працівник.	ч.1 стаття 38 КЗпП

Особливості звільнення	Якщо особа з інвалідністю не може працювати на даному підприємстві через стан здоров'я, то вона має право звільнитися у день, який зазначає у заяві про звільнення.	
	<p>При рівних умовах продуктивності праці і кваліфікації перевага в залишенні на роботі у випадку звільненні працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці надається:</p> <ul style="list-style-type: none"> • особам з інвалідністю внаслідок війни та особам, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»; • працівникам, які дістали на цьому підприємстві, в установі, організації трудове каліцтво або професійне захворювання. 	п. 5 статті 42 КЗпП; п. 7 статті 42 КЗпП

Відповідальність за недотримання гарантії та пільг: Накладення штрафу за порушення законодавства про працю. Порушення трудових прав, які не були вирішені на підприємстві після виявлення, у тому числі через дискримінацію за ознакою інвалідності, може бути підставою для відкриття кримінального провадження.

Як захистити права та гарантії:

Досудовий порядок: Звернутися до безпосереднього керівництва підприємства, в головний офіс компанії, до профспілки. Письмово фіксувати незгоду з діями роботодавця: писати доповідні записки на ім'я безпосереднього керівництва підприємства, листи до головного офісу і бути обережним, ставлячи підпис на документах. Важливо не підписувати документи, зміст яких незрозумілий чи не зовсім зрозумілий. Якщо порушення не буде вирішено, то всі зафіксовані факти можна використати як докази під час судового процесу.

Судовий порядок: Наступним кроком є звернення до суду за захистом прав свобод і законних інтересів осіб з інвалідністю. Якщо судом буде встановлено факт незаконного звільнення з роботи, всі кошти, які не були отримані, будуть сплачені роботодавцем на користь працівника за той період часу коли він був незаконно звільнений, заробітна плата буде нарахована у повному обсязі та стягнена за вимушений прогул.

Пільги на здобуття освіти

ч.7 ст.12; п.28 ч.1 ст.13 ЗУ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»

Державна цільова підтримка для здобуття професійно-технічної та вищої освіти у державних та комунальних навчальних закладах надається:

1) в будь-якому віці:

- учасникам бойових дій;
- особам з інвалідністю внаслідок війни;
- постраждалим учасникам Революції Пдності.

2) до 23 років:

- дітям учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни, постраждалих учасників Революції Пдності;
- дітям, один із батьків яких загинув/помер внаслідок участі в АТО /ООС /інших заходах оборони, Революції Пдності;
- дітям, зареєстровані як внутрішньо переміщені особи;
- дітям, які проживають у населених пунктах на лінії зіткнення.

Що передбачає державна цільова підтримка?

повну або часткову оплату навчання у разі зарахування на місце державного (регіонального) замовлення відповідно до

умов та правил прийому

соціальні стипендії

пільгові довгострокові кредити для здобуття освіти

безоплатне забезпечення підручниками

безоплатний доступ до мережі Інтернет, систем баз даних у державних та комунальних навчальних закладах

безоплатне проживання в гуртожитку

УВАГА! Порядок надання такої підтримки затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2016 р. № 975.

Процедура вступу:

1. Особа здає ЗНО (або його аналог) чи вступні випробування (в окремих випадках проходить співбесіду) на рівні з усіма.
2. Якщо особа не вступила самостійно на місце державного чи регіонального замовлення – потрібно написати заяву на ім'я ректора з проханням перевести на вакантне місце державного або регіонального замовлення:

1) якщо в університеті за спеціальністю, на яку ви бажаєте вступити немає бюджетних місць, тоді обирайте іншу спеціальність за якою такі місця передбачені;

2) відповідно до умов вступу усі діти загиблих МАЮТЬ бути переведені на місця державного/ регіонального замовлення в будь-якому разі;

3) діти УБД та осіб з інвалідністю внаслідок війни МОЖУТЬ бути переведені в разі наявності бюджетних місць.

Самі ж УБД та особи з інвалідністю внаслідок війни НЕ ПЕРЕВОДЯТЬСЯ на бюджетні місця, вони ПОВИННІ САМОСТІЙНО ВСТУПИТИ, тоді держава буде повністю компенсувати вартість навчання. Особи з інвалідністю внаслідок війни вступають першочергово на бюджетні місця, для УБД передбачена КВОТА-1 (певний відсоток бюджетних місць).

Навчатися за кошти державного та/або місцевого бюджету громадяни України можуть лише один раз.

Здобути певний освітньо-кваліфікаційний рівень за кошти державного та/або місцевого бюджету громадяни України можуть лише один раз, проте ветерани можуть отримати іншу спеціальність на основі здобутого раніше освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня в порядку державної програми професійної адаптації шляхом перекваліфікації (див. розділ нижче). Тобто особа може здобути другу спеціальність безкоштовно.

ЗНО (або його аналог), вступні іспити та співбесіда

- Особи з інвалідністю внаслідок війни проходять вступні випробування у формі співбесіди.
- УБД можуть не вступати за результатами ЗНО (або його аналог), а замість цього пройти вступні випробування у формі вступних іспитів.

- ✓ Пільги поширюються при вступі на бакалаврат і магістратуру.
- ✓ Навчатися за кошти державного та/або місцевого бюджету громадяни України можуть лише один раз.

Соціальна стипендія надається тільки для тих осіб, які вже зараховані на навчання на денну форму за державним чи регіональним замовленням.

Якщо особа має право на дві стипендії: академічну і соціальну, то потрібно вибрати один вид.

Проживання в гуртожитках для УБД та осіб з інвалідністю безоплатно. Для їх дітей – з пільговою оплатою. (Розмір знижки визначає заклад освіти).

Для отримання зазначеної пільги необхідно особисто подати до навчального закладу:

1

заяву, в котрій вказати конкретний вид державної цільової допомоги, на яку претендуєте;

2

оригінали та завірені копії документів, що підтверджують право на отримання пільги.

Документи, які підтверджують право на одержання державної цільової підтримки:

учасники бойових дій
подають посвідчення
учасника бойових дій

діти учасників бойових дій
подають свідоцтво про народження
особи (здобувача освіти) та
посвідчення учасника бойових дій
(батька або матері здобувача освіти)

члени сімей загиблих
подають посвідчення члена
сім'ї загиблого

УВАГА!

У разі відмови в отриманні пільги необхідно:

1. Звернутися безпосередньо до ректора (директора) навчального закладу;
2. Звернутися до Міністерства освіти та науки України зі скаргою.

Державна програма професійної адаптації

Постанова КМУ від 21 червня 2017 р. № 432 «Про затвердження Порядку організації соціальної та професійної адаптації учасників антитерористичної операції, осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, та постраждалих учасників Революції Підності».

Програма професійної адаптації передбачає професійне навчання, надання інформаційних, консультативних та профорієнтаційних послуг, підвищення конкурентоспроможності на ринку праці.

Хто може скористатись:

учасники бойових дій АТО/ООС /інших заходів оборони

учасники війни АТО/ООС/інших заходів оборони;

Члени сімей загиблих

особи із інвалідністю внаслідок війни;

постраждалі учасники Революції Підності.

ВАЖЛИВО!

На період дії воєнного стану та протягом 3 місяців після його припинення або скасування пільгою також можуть скористатися військовослужбовці (резервісти, військовозобов'язані, добровольці Сил територіальної оборони) ЗСУ, НГУ, СБУ, Служби зовнішньої розвідки, Держприкордонслужби, Держспецтрансслужби, військовослужбовці військових прокуратур, поліцейські, особи рядового, начальницького складу, військовослужбовці Управління державної охорони, Держспецзв'язку, ДСНС, Державної кримінально-виконавчої служби, співробітники Служби судової охорони, інші утворені відповідно до законів військові формування, які брали безпосередню участь у заходах оборони та члени їхніх сімей.

Якими органами здійснюється:

- центрами зайнятості;
- може надаватись іншими установами.

Порядок отримання професійної адаптації

Крок 1. Подача документів. Необхідно письмово звернутись до органу соціального захисту населення за місцем реєстрації або за місцем фактичного проживання (перебування) зі заявою встановленої форми, додати копію посвідчень, довідки про участь в АТО/ООС/інших заходах оборони держави та індивідуальну програму реабілітації (для осіб з інвалідністю документи, що посвідчують родинний зв'язок).

Крок 2. Професійна орієнтація та вибір напряму професійного навчання. Для цього орган соціального захисту населення повинен направити Вас до центру зайнятості або іншої установи на професійну орієнтацію.

Крок 3. Професійне навчання. За результатами професійної орієнтації вас направляють на професійне навчання та на підставі такого направлення зараховують до навчальної установи.

Професійне навчання осіб може здійснюватись за такими формами:

- денною або вечірньою (змінною);
- очно-заочною;
- дистанційною;
- екстернатною формою навчання;
- з відривом і без відриву від виробництва;
- за індивідуальними навчальними планами.

Строк професійного навчання осіб – до 12 місяців у разі організації навчання за робітничими професіями

Після успішного завершення повного курсу навчання особи отримують такі документи державного зразка:

свідчення про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації – за результатами первинної професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації за робітничими професіями;

документ про підвищення кваліфікації – за результатами підвищення кваліфікації осіб із вищою освітою.

Друга спеціальність безкоштовно

Особи, які вже мають вищу освіту, за такою програмою можуть отримати іншу спеціальність на основі вже здобутого раніше освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня, підвищити кваліфікацію, спеціалізацію. Прийом на навчання для таких осіб здійснюється згідно з умовами прийому до закладів вищої освіти у відповідному році.

Це означає, що у разі вступу на бюджетне ветерани можуть здобувати іншу спеціальність безоплатно, незалежно від того, чи перша їхня освіта була здобута за кошти фізичних та/або юридичних осіб чи за державним (регіональним) замовленням.

УВАГА!

У разі, якщо такі особи з певних причин не проходять на бюджетне місце відповідно до умов прийому та визначених квот, проте рекомендовані до зарахування на комерційне місце, вони можуть звернутись з письмовою заявою до ректора ЗВО, аби той клопотав перед МОН України про виділення додаткового бюджетного місця. Така процедура не закріплена на законодавчому рівні, проте сформувалась відповідна практика. Скористатись таким шляхом неможливо, якщо у ЗВО на обрану спеціальність взагалі не передбачені місця державного замовлення.

Допомога по безробіттю

ЗУ «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 02.03.2000 року № 1533-III

особиста заява
безробітного

паспорт або інший
документ, що
посвідчує особу

індивідуальний
податковий номер

Право на першочергове обслуговування

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», Постанова КМУ від 07.05.2022 р. №540 «Деякі питання виплати у 2022 році разової грошової допомоги, передбаченої Законами України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» і «Про жертви нацистських переслідувань»

Учасники бойових дій

**Особи з інвалідністю
внаслідок війни**

Члени сімей загиблих

мають право на першочергове обслуговування:

підприємствами, установами та організаціями служби побуту, громадського харчування, житлово-комунального господарства, міжміського транспорту

службами соціального захисту населення вдома

УВАГА!

У разі неможливості здійснення службами соціального захисту населення обслуговування вдома - відшкодовуються витрати, пов'язані з доглядом.

У разі відмови особи у влаштуванні до закладів соціального захисту населення чи обслуговуванні службами соціального захисту населення вдома відшкодування витрат, пов'язаних з доглядом, не проводиться.

1 Неможливість здійснення службами соціального захисту населення обслуговування вдома

2 Подання до відділу соціального захисту населення за місцем проживання такого пакету документів:

- заява;
- висновок медичного закладу за місцем проживання про наявність медичних показань чи протипоказань (їх характер і тривалість) для влаштування до стаціонарного закладу відповідного профілю та взяття на обслуговування службами соціального захисту населення вдома.

3 Прийняття рішення про відшкодування витрат у 15-денний термін з дня подання зацікавленою особою необхідного пакету документів.

Податкові пільги

Відповідно до податкового законодавства **не включається до оподаткованого доходу благодійна допомога**, надана (виплачена) благодійниками, які внесені до Реєстру волонтерів антитерористичної операції, на користь УБД або на користь членів сімей таких УБД, які під час участі в російсько-українській війні зазнали поранення, контузії чи іншого ушкодження здоров'я, загинули, померли внаслідок поранення чи визнані безвісно відсутніми.

Виплата призначається на термін **від 1 до 6 місяців** і провадиться щомісячно органами соціального захисту населення за місцем проживання особи, яка потребує догляду. Розмір відшкодування становить до **25 % посадового окладу соціального працівника**. Конкретні розміри відшкодування витрат встановлюються з урахуванням стану здоров'я особи, яка потребує догляду, обсягу соціального обслуговування та умов проживання (міська або сільська місцевість, наявність або відсутність комунально-побутових зручностей, транспортної мережі).

У 2021 році уряд доповнив перелік адміністративних послуг, які надаються через ЦНАП. Додаються такі послуги:

- надання та позбавлення ветеранських статусів;
- призначення грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення;
- призначення ОГД;
- видання направлення на отримання послуг із психологічної реабілітації.

Виплати

ЩОРІЧНА РАЗОВА ГРОШОВА ДОПОМОГА

Стаття 13 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»,
Постанова КМУ від 7 травня 2022 р. № 540

«Деякі питання виплати разової грошової допомоги, передбаченої Законами України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» і «Про жертви нацистських переслідувань».

15 квітня 2023 року набрав чинності закон, що замінює “виплату до 5 травня” на виплату до Дня Незалежності. Остання надаватиметься учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни, учасникам війни, членам сімей загиблих та особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, жертвам нацистських переслідувань.

Учасники бойових дій

Особи з інвалідністю
внаслідок війни

Членам сімей загиблих
та дружинам (чоловікам)
померлих осіб з інвалідністю
внаслідок війни, які не
одружилися вдруге

Наразі питання виплати ще неврегульоване постановою уряду.

* Відповідно до Рішення Конституційного суду України №3-р/2020 від 27.02.2020 щорічно має виплачуватись допомога в розмірі 5 мінімальних пенсій за віком.

Для отримання такої допомоги необхідно написати до органу соцзахисту заяву про перерахунок допомоги!

Важливо! Під час воєнного стану допомога виплачується у розмірі визначеному КМУ.

Зразок заяви про виплату разової грошової допомоги до Дня Незалежності

Начальнику управління праці та соціального захисту населення

_____

_____

(ваше прізвище, ім'я, по-батькові)

Адреса: _____

тел. _____

ЗАЯВА

Я (ваше ПІБ) маю статус (зазначаєте Ваш статус: учасник бойових дій, особа з інвалідністю внаслідок війни, член сім'ї загиблого), що підтверджується посвідченням № _____ серія _____ виданим _____

. Прошу здійснити мені виплату разової грошової допомоги до Дня Незалежності, передбаченої Законами України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» і «Про жертви нацистських переслідувань». Кошти перерахувати на рахунок в банку _____.

Додатки:

1. Копія посвідчення (УБД, особи з інвалідністю внаслідок війни, члена сім'ї загиблого).
2. Копія реквізитів банківського рахунку.

_____ 202_ року

_____

(підпис)

Додаткові пільги особам з інвалідністю внаслідок війни

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» **ст.13, п.22**

Постанова КМУ від 14 лютого 2007 року №228 «Про порядок виплати та розміри грошових компенсацій на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобілів та на транспортне обслуговування» визначає розміри щомісячної грошової компенсації на бензин, ремонт і технічне обслуговування:

22%
для автомобілів
460,46 грн

16%
для мотоцикла
334,88 грн

Розмір компенсації на транспортне обслуговування становить 29% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Особи з інвалідністю внаслідок війни мають право на **позачергове безоплатне** забезпечення легковими автомобілями

наявність медичних показань для забезпечення автомобілем

відсутність автомобіля (вантажного/легкового), автобуса, причепа, напівпричепа, якому менше 10 років

автомобіль надається на 10 років

через 10 років можна замінити на новий

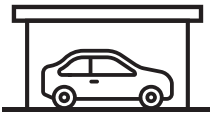
Порядок взяття на облік

- До районного управління соціального захисту за місцем реєстрації подати заяву
- До заяви додаються:
  - копія довідки МСЕК;
  - паспорт (оригінал);
  - довідка про присвоєння ідентифікаційного номера особі з інвалідністю та члену сім'ї, якому передається право користування автомобілем, законному представнику недієздатного інваліда;
  - документ про реєстрацію місця проживання члена сім'ї, іншої особи, яким передається право користування автомобілем;
  - посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни;
  - для недієздатних осіб з інвалідністю - копія рішення суду про визнання інваліда недієздатним та копія рішення (розпорядження) про встановлення над ним опіки.
  - копію посвідчення водія інваліда/особи, якій передається право керувати автомобілем.
- Після реєстрації заяви районним управлінням соціального захисту в день звернення видається, а у разі надходження заяви поштою у триденний строк особі з інвалідністю надсилається направлення до лікувально-профілактичного закладу для проходження медичного огляду та направлення на МСЕК.
- Після проходження особою з інвалідністю внаслідок війни медичного огляду лікувально-профілактичний заклад у **п'ятиденний строк** надсилає до обласного МСЕК (ЦМСЕК, КрМСЕК) направлення (форма №088/0) і витяг з медичної картки амбулаторного (стаціонарного) хворого та в обов'язковому порядку повідомляє про це районне управління соціального захисту або відділення виконавчої дирекції, яке видало таке направлення.
- Повідомлення про забезпечення інваліда автомобілем** надсилається головним управлінням соціального захисту районному управлінню, а копія додається до особової справи.

Безоплатне паркування та безоплатне зберігання транспортних засобів на стоянках

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» **п. 24 ч. 1 ст. 13**

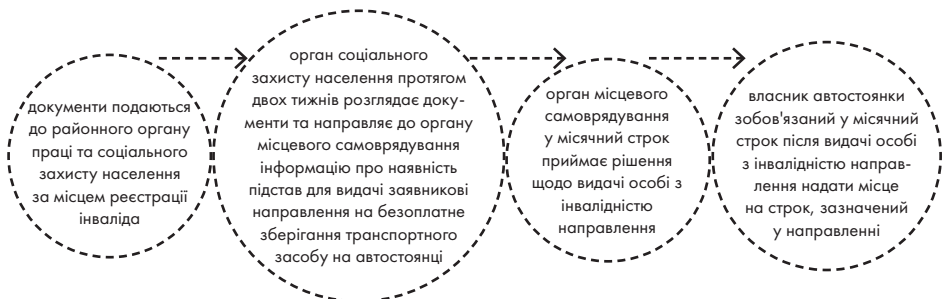
Постанова КМУ від 25 травня 2011 р. № 585, Правила зберігання транспортних засобів на автостоянках, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 22 січня 1996 р.

Особи з інвалідністю внаслідок війни звільняються від орендної плати за нежилі приміщення, що орендуються особами з інвалідністю внаслідок війни під гаражі для спеціальних засобів пересування (автомобілів, мотоциколясок, велоколясок тощо) та безплатне надання для цих засобів гаражів-стоянок незалежно від їх форми власності.

Документи:

- заява (із зазначенням місця розташування бажаної автостоянки);
- копія паспорта особи з інвалідністю;
- копія пенсійного посвідчення;
- копія свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу;
- оригінал та копія довідності на керування транспортним засобом (за наявності);
- оригінал та копія свідоцтва про шлюб, народження, усиновлення, документів про опіку або піклування, рішень суду та інших документів, що підтверджують взаємні права та обов'язки (для членів сім'ї та законних представників інваліда).

Хто виділяє кошти?

Органи місцевого самоврядування щороку виділяють кошти на облаштування гаражів та компенсацію виплат власникам автостоянок, на яких виділено пільгові місця.

Для використання права на безоплатне паркування необхідно:

- пенсійне посвідчення або довідка для отримання пільг особами з інвалідністю
- паркування на місці для безоплатного паркування
- в лівому нижньому куті лобового скла транспортного засобу розміщується розпізнавальний знак «Водій з інвалідністю».

Додаткові трудові гарантії осіб з інвалідністю внаслідок війни

відсутність випробувального строку при прийнятті на роботу осіб з інвалідністю, які направлені відповідно до рекомендації МСЕК (ст. 26 КЗпП);

робота у нічний час та надурочні години допускаються лише за згоди інваліда і якщо це не суперечить медичним показанням (ст. 55, 63, 172 КЗпП);

право на неповний робочий тиждень та пільгові умови праці згідно програми реабілітації (ст. 172 КЗпП)

Додаткові відпустки:

право на повну тривалість щорічної основної відпустки у перший рік роботи до спливу шестимісячного терміну безперервної роботи (ст. 10 Закону України «Про відпустки»);

особам з інвалідністю I і II груп – 30 календарних днів щорічної основної відпустки (оплачувані) та додаткові 60 днів неоплачуваної відпустки

особам з інвалідністю III групи – 26 календарних днів щорічної основної відпустки та додаткові 30 днів неоплачуваної відпустки (ст. 6, 25 Закону України «Про відпустки»);

можливість дострокового розірвання строкового трудового договору у разі хвороби або інвалідності, які перешкоджають виконанню роботи за договором (ст. 39 КЗпП);

Всі пільги надаються на підставі пред'явлення посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни та домовленості з роботодавцем.

УВАГА!

Роботодавці несуть відповідальність за порушення прав осіб з інвалідністю згідно чинного законодавства. Якщо Ваші права порушують, звертайтеся до прокуратури.

4.5. Додаткові пільги особам з інвалідністю внаслідок війни

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» п. 23 ч. 1 ст. 13

Податковий Кодекс України ст. 174.2.1 п. 6, ст. 281.1.4, ст. 268.2.2 п. г, ст. 166.

Особа з інвалідністю I групи, що успадковує об'єкти нерухомого або рухомого майна, готівку або кошти, що зберігаються на рахунках спадкодавця, відкритих у банківських і небанківських фінансових установах, не сплачує податок на доходи фізичних осіб з такої спадщини (застосовується 0% ставка оподаткування).

Особи з інвалідністю I та II груп звільняються від сплати земельного податку.

Особи з інвалідністю, а також особи, що супроводжують осіб з інвалідністю I групи (не більше одного супроводжуючого), не є платниками туристичного збору.

У разі, якщо розмір доходу не перевищує 3760 грн на місяць (для 2023 року), особа з інвалідністю I або II групи має право на зменшення суми загального місячного податку з заробітної плати на 1342 грн.

суму коштів, сплачених на користь закладів охорони здоров'я для компенсації вартості платних послуг з лікування себе або члена своєї сім'ї першого ступеня споріднення

суму коштів, сплачених на користь протезно-ортопедичних підприємств, реабілітаційних установ

Платник податку – особа з інвалідністю внаслідок війни має право включити до податкової знижки у зменшення свого оподаткованого доходу за наслідками звітного податкового року такі здійснені ним витрати

УВАГА!

Не включається до оподаткованого доходу осіб з інвалідністю внаслідок війни цільова благодійна допомога, що надається резидентами – юридичними чи фізичними особами у будь-якій сумі (вартості):

- закладу охорони здоров'я для компенсації вартості платних послуг з лікування інваліда;
- ортопедичним підприємствам, реабілітаційним установам для компенсації вартості платних реабілітаційних послуг;
- навчальному закладу у вигляді плати за навчання або за надання додаткових послуг з навчання дитини, в якій хоча б один із батьків є особою з інвалідністю;
- інші види допомоги, визначені Податковим кодексом України.

Позачергове забезпечення продовольчими товарами поліпшеного асортименту та промисловими товарами підвищеного попиту

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» ст. 13 п.27

Постанова від 16 лютого 1994 р. №94 «Про порядок надання пільг, передбачених Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»

Особам з інвалідністю внаслідок війни надається право на позачергове забезпечення продовольчими товарами поліпшеного асортименту та промисловими товарами підвищеного попиту

Запитуйте в магазинах про можливі знижки, секції чи відділи товарів за спеціальними цінами для осіб з інвалідністю внаслідок війни

Особи з інвалідністю обслуговуються **позачергово** підприємствами, установами й організаціями

служби побуту

громадського харчування

торгівлі

житлово-комунального господарства

міжміського транспорту

лікувально-профілактичних закладах, аптеках

Документи:

- Посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни
- Довідка про безпосередню участь в АТО/ООС/інших заходах оборони.

Хто виділяє кошти?

Витрати державних органів, органів місцевого і регіонального самоврядування, підприємств, установ і організацій, пов'язані з наданням пільг, покриваються місцевими фінансовими органами на підставі розрахунків, поданих організаціями, шляхом перерахування коштів на їх рахунки в установах банків.

Протезування та забезпечення технічними засобами реабілітації

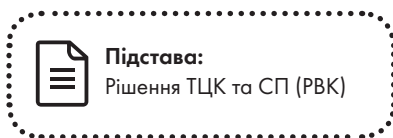
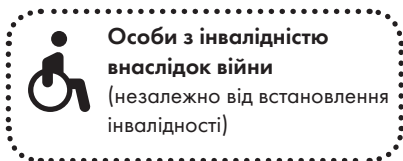
Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» **ст. 25**

Постанова КМУ від 05.04.2012 р. №321 «Про затвердження Порядку забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення і виплати грошової компенсації вартості за самостійно придбані технічні засоби реабілітації, переліків таких засобів»

Протезування в Україні

Право на першочергове безоплатне забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації мають:

Види технічних засобів реабілітації:

протезно-ортопедичні вироби (системи ортезів на хребет, системи ортезів на верхні та нижні кінцівки, системи протезів верхніх та нижніх кінцівок, ортопедичне взуття);

засоби для пересування (крісла колісні);

спеціальні засоби для самообслуговування та догляду (наколінники, налокитники, рукавиці, подушки протипролежневі, крісла-стілці туалетні, сидіння на унітаз, сидіння для ванни та душу, підставки для ванни);

допоміжні засоби для особистої рухомості, переміщення та підйому (палиці, милиці, ходунки);

меблі та оснащення (столи, меблі для сидіння, ліжка, матраци протипролежневі, перила та поручні, брусся, опори, поручні).

спеціальні засоби для орієнтування, спілкування та обміну інформацією.

Порядок надання послуги

1

Подати документи до органу соціального захисту населення або до центрів надання адміністративних послуг за зареєстрованим місцем проживання

Заява може бути подана:

у паперовій
формі

через електронний
кабінет особи

через Єдиний
державний веб-портал
електронних послуг.

Перелік необхідних документів:

- паспорт (копія та оригінал);
- ідентифікаційний код (копія та оригінал);
- рішення ВЛК про потребу у забезпеченні необхідним виробом;
- витяг з наказу командира в/ч (начальника територіального підрозділу) або довідка про обставини травми, видана командиром в/ч, з відомостями про участь в АТО/ООС/інших заходах оборони (для учасників російсько-української війни, яким не встановлено інвалідність).
- висновок МСЕК про встановлення інвалідності для осіб з інвалідністю;
- індивідуальна програма, що містить показання для забезпечення засобами реабілітації;
- посвідчення, яке підтверджує право особи на пільги.
- довідку про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи (для постраждалих, які є внутрішньо переміщеними особами);
- довідка про відсутність судимості;
- висновок експерта за результатами судово-медичної експертизи для учасників бойових дій, постраждалих з числа мирних громадян України, які проживали в районі ведення бойових дій).

2

Працівники органів надають консультацію, що до забезпечення технічними засобами реабілітації, ознайомлюють з переліком підприємств, які виконують індивідуальні заявки на безкоштовне виготовлення технічних засобів реабілітації та видають направлення на забезпечення необхідними технічним засобом реабілітації

3

Особа обирає протезно-ортопедичне підприємство, на якому буде проведено протезування (ортезування) або забезпечено необхідним технічним засобом реабілітації. На обраному підприємстві також проводиться огляд та подальший супровід із надання протезно-ортопедичної допомоги.

УВАГА!

Учасник російсько-української війни користується правом вибору протезно-ортопедичного підприємства та протезу

УВАГА!

Пам'ятайте, що у вашій індивідуальній програмі реабілітації повинні бути визначені всі необхідні Вам технічні засоби реабілітації

Постанова КМУ від 1 жовтня 2014 року №518 «Деякі питання протезування та ортезування виробами підвищеної функціональності за новітніми технологіями та технологіями, які відсутні в Україні, окремих категорій громадян, які брали участь в антитерористичній операції та/або забезпеченні її проведення і втратили функціональні можливості кінцівки або кінцівок»

Учасники російсько-української війни користуються першочерговим правом на забезпечення протезами за рахунок державних коштів. Достатньо мати рішення ВЛК, незалежно від встановлення інвалідності

Особи, які брали участь в АТО/ООС/інших заходах та/або забезпеченні їх проведення і втратили функціональні можливості кінцівки або кінцівок мають право на:

- безоплатне забезпечення протезуванням (ортезуванням) виробами підвищеної функціональності за технологіями виготовлення, які відсутні в Україні, включаючи витрати на проїзд, проживання, харчування учаснику АТО/ООС/інших заходів оборони та супроводжуючої особи;
- оплату витрат на заміну куксоприймача та оплату післягарантійного ремонту протезного виробу;
- безоплатне забезпечення лікувально-тренувальним протезом у разі необхідності, виготовленим вітчизняним виробником, на строк, необхідний для формування кукси (1-12 міс.).

Протезування (ортезування) виробами підвищеної функціональності за новітніми технологіями в Україні

Для отримання послуги необхідно звернутись до вітчизняного протезно-ортопедичного підприємства з такими документами:

- заява про необхідність забезпечення виробом підвищеної функціональності за новітніми технологіями;
- копія паспорта;
- копія ідентифікаційного коду;
- направлення на забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації;
- рішення ВЛК про потребу у протезуванні (ортезуванні);
- довідка з місця роботи (для працівників);
- витяг з наказу командира військової частини (начальника територіального підрозділу) або довідка про обставини травми;
- інформацію про застосування новітніх технологій;
- сертифікати про навчання фахівців, які забезпечують протезування та/або ортезування відповідними виробами за новітніми технологіями та/або спеціальними виробами для занять спортом;
- обґрунтування щодо навичок користування первинним протезом і необхідності протезування та/або ортезування виробами підвищеної функціональності за новітніми технологіями та/або спеціальними виробами для занять спортом вітчизняним протезно-ортопедичним підприємством;
- калькуляцію вартості протезно-ортопедичного виробу підвищеної функціональності за новітніми технологіями та/або спеціального виробу для занять спортом із зазначенням трудових і матеріальних витрат, затверджену підприємством.

Протезування за кордоном

Вартість протезування (ортезування) однієї кінцівки не може перевищувати 900 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на момент укладення договору протезування.

Вартість заміни приймальної гільзи (куксоприймача) та післягарантійний ремонт протезу не може перевищувати 70 % граничної ціни виробу, установленої Мінсоцполітики на момент укладення договору, у межах 250 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на момент укладення договору (без урахування податку на додану вартість).

Розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб:	
з 01.01.2023 по 31.12.2023	2684,0 грн
з 01.01.2022 по 30.06.2022	2481,0 грн
з 01.07.2022 по 30.11.2022	2600,0 грн
з 01.12.2022 по 31.12.2022	2648,0 грн

УВАГА! У разі перевищення вказаної вартості – доплата здійснюється за власний рахунок.

ПОРЯДОК НАДАННЯ ПОСЛУГИ

Учасник російсько-української війни або його законний представник подає особисто або надсилає поштою на адресу Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю (вул. Глибочицька, 72, м. Київ, 04050) такі документи:

- заява довільної форми з проханням розгляду питання щодо протезування (ортезування) за кордоном;
- копія паспорта;
- копія ідентифікаційного коду;
- направлення на забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації;
- рішення ВЛК про потребу у протезуванні (ортезуванні);
- витяг з історії хвороби;
- фото- та відеоматеріали кукси та наявного об'єму рухів.
- витяг з наказу командира в/ч (начальника територіального підрозділу) або довідка про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва), або копія іншого документа з відомостями про участь в заходах забезпечення оборони;

Якщо потрібен виріб для занять спортом, потрібно додати:

- висновок щодо забезпечення спеціальним виробом для занять спортом, виданий лікарем фізичної та реабілітаційної медицини або фахівцем з фізичної реабілітації, або лікарем-ортопедом-травматологом лікувальним закладом, який має відповідну кваліфікацію про можливість використання спеціального виробу для занять спортом для систематичних занять відповідним видом (видами) спорту з урахуванням результатів оцінки функціональних можливостей особи;
- лист центрального органу виконавчої влади щодо необхідності забезпечення спеціальним виробом для занять спортом (у разі забезпечення участі у спортивних змаганнях всеукраїнського або міжнародного рівня).

Експертна група, утворена при Фонді соціального захисту осіб з інвалідністю протягом 25 робочих днів розглядає отримані документи.

ВАЖЛИВО! Якщо подано не всі документи, Фонд повідомляє в 3-денний термін про документи, які необхідно подати додатково. У такому разі днем звернення вважається дата, зазначена на поштовому штемпелі (у разі надсилання документів поштою), або дата їхнього фактичного отримання Фондом (у разі особистого подання).

Експертна група Фонду приймає рішення щодо доцільності протезування (ортезування) за кордоном, вибору закордонного надавача послуг і розміру витрат.

Фонд укладає із закордонним надавачем послуг і особою (або її законним представником) тристоронній письмовий договір.

УВАГА!

Протезування за кордоном здійснюється у разі відсутності в Україні спеціалістів, які мають відповідну кваліфікаційну підготовку і позитивний практичний досвід виготовлення протезів.

УВАГА! Протез, виготовлений за кордоном видається на 4,5 роки

Для оплати проїзду, проживання та харчування учасника російсько-української війни, який втратив функціональні можливості кінцівок, його супроводжуючої особи (у разі потреби) за кордоном Фонд перераховує кошти на рахунок такого учасника або закордонного надавача допомоги відповідно до умов договору.

Для остаточного розрахунку учасник російсько-української війни або його законний представник подає протягом 10 робочих днів після повернення з-за кордону Фонду відповідні підтверджуючі документи.

КОРИСНІ КОНТАКТИ

Телефон гарячої лінії Міністерства у справах ветеранів України (Мін-ветеранів) з питань соціального захисту можна знайти на вебсайті Міністерства у справах ветеранів у розділі "Контактна інформація":
(063)-227-14-27, (063)-035-54-68

«Ветеранська» лінія **1545** (далі обрати 9)

Професійна адаптація

З моменту набуття статусу ветерана війни особа набуває право на отримання послуги з безоплатної соціальної та професійної адаптації у формі:

курси цільового призначення

підвищення кваліфікації з метою вивчення нового обладнання, виробів, товарів, матеріалів, послуг, сучасних технологічних процесів, засобів механізації й автоматизації, що використовуються на виробництві, правил і вимог їх безпечної експлуатації, технічної документації, ефективних методів організації праці, питань економіки та фінансів, законодавчих та інших нормативно-правових актів тощо. Максимальна тривалість – 20-500 годин.

професійне навчання

первинна професійна підготовка, перепідготовка, отримання іншої спеціальності на основі здобутого раніше освітнього рівня, підвищення кваліфікації та спеціалізації, спрямовані на здобуття або удосконалення професійних знань, умінь та навичок. Максимальна тривалість 12 міс.

ВАЖЛИВО!

На період дії воєнного стану та протягом 3 місяців після його припинення або скасування ці умови поширюються також на військовослужбовців (резервісти, військовозобов'язані, добровольці Сил ТРО) ЗСУ, НГУ СБУ, Служби зовнішньої розвідки, Держприкордонслужби, Держспецтрансслужби, військовослужбовців військових прокуратур, поліцейських, осіб рядового, начальницького складу, військовослужбовців Управління державної охорони, Держспецзв'язку, ДСНС, Державної кримінально-виконавчої служби, співробітників Служби судової охорони, інших утворених відповідно до законів військових формувань, які брали безпосередню участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією РФ проти України, та членів їх сімей.

УВАГА!

Особа з інвалідністю внаслідок війни має можливість пройти професійне навчання у навчальному закладі, який ним обрано самостійно.

Порядок:

1 До відділення Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю за місцем реєстрації проживання подати **документи:**

☐ заява;	☐ копію індивідуальної програми реабілітації інваліда;
☐ копія паспорта;	☐ копія (сканкопія/фотокопія) свідоцтва про шлюб, для дітей - свідоцтва про народження
☐ ідентифікаційний код;	
☐ посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни	

2 Між надавачем освітніх послуг, відділенням Фонду та особою з інвалідністю внаслідок війни укладається договір про відшкодування витрат на навчання та перекваліфікацію.

Хто виділяє кошти?

Територіальне відділення Фонду відшкодовує навчальному закладу витрати за навчання осіб з інвалідністю в межах бюджетних асигнувань шляхом посеместрового переказу коштів на рахунок навчального закладу за умови відсутності в інваліда незадовільних оцінок за результатами екзаменаційної сесії за попередній семестр.

Працевлаштування

Закон України «Про зайнятість населення» ст. 24, п. 5, ст. 30, п. 3

Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» ст. 7

Державна служба зайнятості допомагає

знайти роботу – тимчасову або постійну

отримати матеріальну підтримку шляхом участі у громадських або інших роботах тимчасового характеру

пройти професійну підготовку, перепідготовку або підвищити свою кваліфікацію

отримати статус безробітного та матеріальну допомогу на випадок безробіття

Документи:

- паспорт громадянина України;
- ідентифікаційний код;
- трудова книжка (за наявності), цивільно-правовий договір чи документ, який підтверджує період зайнятості;
- документи про освіту (за наявності);
- витяг з історії хвороби;
- військовий квиток із зазначенням дати взяття на облік у ТЦК та СП (військкоматі) відповідно до законодавства.

За наявності додати:

- витяг з наказу про звільнення з військової служби під час мобілізації;
- довідку про середнє грошове забезпечення за останні 12 місяців, видану ТЦК та СП (військкоматом) або військовою частиною.

УВАГА!

Облік та реєстрація в центрі зайнятості проводиться незалежно від зареєстрованого місця проживання чи перебування.

У центрах зайнятості існує єдина база вакансій по всій Україні. Усі вакансії – у вільному доступі. Оберіть підходящу роботу у будь-якому регіоні України.

Державна служба зайнятості всі послуги надає безкоштовно.

4.6. Пенсійне забезпечення

Пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ та членів їх сімей здійснюється за одним з двох наступних законів:

- Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», від 9.04.1992, №2262-XII;
- Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», від 9.10.2003, №1058-IV.

УВАГА! Якщо особа має право на призначення пенсії за обома законами, призначається лише одна пенсія на вибір особи.

Постанова КМУ «Про перерахунок пенсій особам, які звільнені з військової служби, та деяким іншим категоріям осіб» від 21 лютого 2018 року №103

Перерахунок пенсій здійснюється із урахуванням трьох складових грошового забезпечення військовослужбовців, визначеного станом на 1 березня 2018 року відповідно до постанови КМУ «Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» від 30 серпня 2017 року №704:

Окладу за посадою

Військовим (спеціальним) званням

Надбавки за вислугу років

Виплата перерахованих пенсій здійснюється поетапно починаючи з 1 січня 2018 року у таких розмірах:

- з **1 січня 2018 року** – 50% суми підвищення пенсії, визначеного станом на 1 березня 2018 року
- з **січня 2019 по 31 грудня 2019 року** – 75% суми підвищення пенсії, визначеного станом на 1 березня 2018 року
- з **1 січня 2020 року** – 100% суми підвищення пенсії, визначеного станом на 1 березня 2018 року

УВАГА! У разі коли внаслідок перерахунку пенсії, її розмір буде нижчим, зберігається розмір раніше призначеної пенсії.

За Постановою КМУ від 14 липня 2021 року № 713 «Про додатковий соціальний захист окремих категорій осіб», з 1 липня 2021 року пенсії військовослужбовців, які призначені до 1 березня 2018 року або після цієї дати, але на основі грошового забезпечення, визначеного станом на 1 березня 2018 року або до цієї дати, збільшено на 2000 гривень.

Мінімальні пенсійні виплати ветеранам війни

(з урахуванням надбавок, підвищень, додаткових пенсій, цільової грошової допомоги, сум індексації та інших доплат до пенсій, крім пенсій за особливі заслуги перед Україною):

Учасники бойових дій

210% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність

Особи з інвалідністю внаслідок війни

I групи - 650% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність
 II групи - 525% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність
 III групи - 360% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність

Усі пенсії військовослужбовців повинні виплачуватися в розмірі не менше ніж 4395,3 гривень.

КОРИСНО ЗНАТИ!

Пенсії військовослужбовцям призначаються і виплачуються після звільнення їх зі служби.

Виплата пенсії не припиняється у випадку призову на військову службу під час часткової чи загальної мобілізації, на особливий період до ЗСУ, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, органів та підрозділів цивільного захисту.

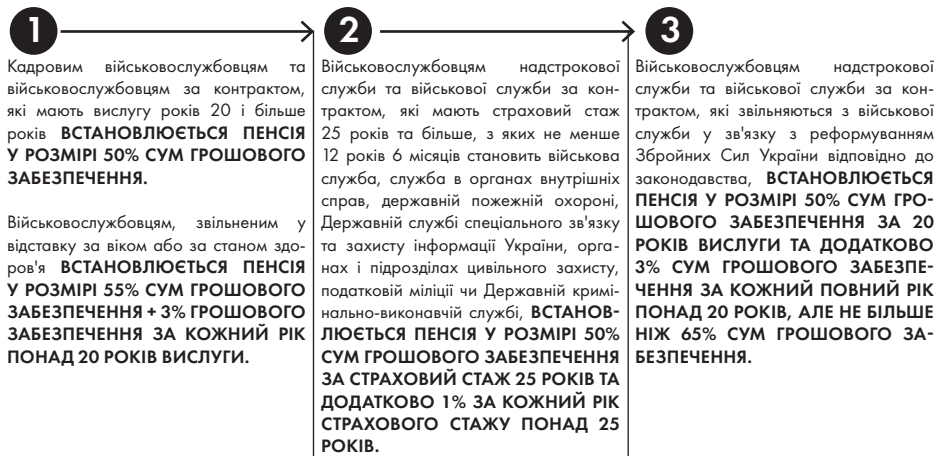
При наступному звільненні зі служби цих осіб здійснюється перерахунок пенсії з урахуванням загальної вислуги років на день останнього звільнення.

За бажанням осіб, звільнених з військової служби, інших осіб, які мають право на пенсію за Законом, та членів їх сімей їм може призначатися пенсія на умовах, передбачених Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (дострокова пенсія за віком при досягненні чоловіками 55 років та наявності страхового стажу не менше 25 років і при досягненні жінками 50 років та наявності у них не менше 20 років страхового стажу) (ст.3 - Преамбула). При цьому для обчислення пенсій враховуються всі види грошового забезпечення, що отримували зазначені особи перед звільненням зі служби.

УВАГА! Розмір грошового забезпечення, який враховується при обрахунку пенсії складається з нарахувань залежно від посади, звання, вислуги років

Види пенсій:**ЗА ВИСЛУГУ РОКІВ****ПО ІНВАЛІДНОСТІ****У РАЗІ ВТРАТИ
ГОДУВАЛЬНИКА**

Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» ст.13

УВАГА! Максимальний розмір пенсії за вислугу років не повинен перевищувати 70% сум грошового забезпечення, а особам, які під час проходження служби брали участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС і віднесені до категорії 1, – 100% сум грошового забезпечення, до категорії 2, – 95% сум грошового забезпечення.

ВАЖЛИВО!

КСУ у справі № 3–102/2021 від 12.10.2022 визнав неконституційним обмеження максимального розміру пенсії. А також зазначив про втрату положенням про обмеження чинності через шість місяців.

У зв'язку із цим рішенням Верховна Рада України має внести зміни до законодавства.

Надбавки

Пенсії за вислугу років підвищуються відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»:

Учасники бойових дій

на 25% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність

Особи з інвалідністю внаслідок війни

I групи – на 50% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність

II групи – на 40% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність

III групи – на 30% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність

Учасникам війни

на 10% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність

Членам сімей загиблих військовослужбовців

- на 25 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, – членам сімей військовослужбовців, які загинули або померли внаслідок поранення, контузії чи каліцтва під час захисту Батьківщини або внаслідок захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті або одержаного в період проходження військової служби;

- на 10 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, – дружинам (чоловікам) померлих учасників війни і бойових дій, визнаних за життя особам з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге.

ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ ДЛЯ ПРИЗНАЧЕННЯ ПЕНСІЇ ЗА ВИСЛУГУ РОКІВ

- заява про призначення пенсії;
- паспорт та його копія;
- грошовий атестат або довідка про розмір грошового забезпечення і довідка про додаткові види грошового забезпечення, які заявник отримував протягом останніх 24 місяців підряд перед місяцем звільнення з військової служби, якщо період служби становить менше 24 місяців, то рахується фактично прослужений період;
- документи про необхідний страховий стаж (при призначенні пенсії згідно з п. «б» ст. 12 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби»;
- копія ідентифікаційного номера платника податків;
- довідка ВАТ «Ощадбанк», «ПриватБанк» або інший документ, що підтверджує відкриття рахунку, назву та номер відділення ВАТ «Ощадбанк», «ПриватБанк».

Пенсія по інвалідності

- ПРИЗНАЧАЄТЬСЯ, ЯКЩО:**
- інвалідність настала в період проходження служби або не пізніше трьох місяців після звільнення зі служби;
  - інвалідність настала пізніше тримісячного терміну після звільнення зі служби, але внаслідок захворювання (травми, поранення, контузії, каліцтва тощо), яке виникло в період проходження військової служби чи під час перебування в полоні або заручником

Залежно від причини інвалідності особи з інвалідністю внаслідок війни, які мають право на пенсію, поділяються на такі категорії:

<p>особи з інвалідністю внаслідок війни - при настанні інвалідності внаслідок поранення, контузії, каліцтва, захворювання, одержаних під час захисту Батьківщини, виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків)</p>	<p>інші особи з інвалідністю внаслідок війни з числа військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію за цим Законом - при настанні інвалідності внаслідок каліцтва, одержаного в результаті нещасного випадку, не пов'язаного з виконанням обов'язків військової служби (службових обов'язків), або внаслідок захворювання, пов'язаного з проходженням служби</p>
<p>розмір пенсії: I група – 100% грошового забезпечення II група – 80% грошового забезпечення III група – 60% грошового забезпечення</p>	<p>розмір пенсії: I група – 70% грошового забезпечення II група – 60% грошового забезпечення III група – 40% грошового забезпечення</p>
<p>Мінімальний розмір пенсії по інвалідності</p>	
<p>Особам з інвалідністю внаслідок війни з числа солдатів і матросів строкової служби:</p> <p>I групи – 5025 грн II групи – 4610 грн</p> <p>III групи – 4396 грн</p>	<p>Іншим особам з інвалідністю з числа солдатів і матросів строкової служби:</p> <p>I групи – 4605 грн, II групи – 4396 грн, III групи – 4186 грн</p>

особам з інвалідністю з числа ефрейторів (старших солдатів) і сержантів, старших матросів і старшин строкової служби 110 %, з числа прапорщиків і мічманів, військовослужбовців надстрокової служби та військової служби за контрактом, осіб молодшого начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, Державної кримінально-виконавчої служби України і державної пожежної охорони – 120 %, з числа осіб офіцерського складу та осіб начальницького складу (крім молодшого) органів внутрішніх справ, Державної кримінально-виконавчої служби України і державної пожежної охорони – 130 % відповідних мінімальних розмірів пенсій, передбачених для осіб з інвалідністю з числа солдатів і матросів строкової служби.

Надбавки

Державна соціальна допомога на догляд особам з інвалідністю I групи внаслідок каліцтва, одержаного в результаті нещасного випадку, не пов'язаного з виконанням обов'язків військової служби, або внаслідок трудового каліцтва, професійного чи загального захворювання або самотнім пенсіонерам, які за висновком ЛКК потребують догляду, у порядку й на умовах, передбачених Законом України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю».

УВАГА! Надбавки та державна соціальна допомога на догляд особам з інвалідністю I групи можуть нараховуватися одночасно.

Умови поновлення виплати пенсії в разі переривання інвалідності

Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (ст.28)

В разі порушення особою з інвалідністю строку повторного огляду МСЕК виплата пенсії зупиняється, а при визнанні його знову особою з інвалідністю - поновлюється з дня зупинення, але не більш як за один місяць до дня повторного огляду.

В разі порушення особою з інвалідністю строку повторного огляду з поважної причини виплата йому пенсії поновлюється з дня зупинення, але не більш як за 3 роки до дня повторного огляду, якщо МСЕК визнає його за цей період особою з інвалідністю.

УВАГА! Якщо за цих умов при повторному огляді встановлено іншу групу інвалідності (вищу або нижчу), пенсія за зазначений час виплачується за попередньою групою інвалідності.

Документи для призначення пенсії по інвалідності

- заява про призначення пенсії;
- паспорт та його копія;
- грошовий атестат або довідка про розмір грошового забезпечення і довідка про додаткові види грошового забезпечення, які заявник отримував протягом останніх 24 місяців підряд перед місяцем звільнення з військової служби;
- військово-медичні документи про стан здоров'я звільненої особи (за винятком осіб, які не проходили ВЛК);
- довідка МСЕК про визнання особи особою з інвалідністю;
- копія ідентифікаційного номеру платника податків;
- довідка ВАТ «Ощадбанк» або інший документ, що підтверджує відкриття рахунку, назву та номер відділення ВАТ «Ощадбанк»;
- документи, що підтверджують статус особи (за наявності).

Пенсія по втраті годувальника

Пенсії в разі втрати годувальника сім'ям військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію призначаються, якщо годувальник помер у період проходження служби або не пізніше 3 місяців після звільнення зі служби чи пізніше цього строку, але внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних у період проходження служби, а сім'ям пенсіонерів з числа цих військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію - якщо годувальник помер у період одержання пенсії або не пізніше 5 років після припинення її виплати. При цьому сім'ї військовослужбовців, які пропали безвісти в період бойових дій, прирівнюються до сімей загиблих на фронті.

на одного непрацездатного члена сім'ї – 70% грошового забезпечення годувальника

на двох і більше – 50% грошового забезпечення годувальника на кожного

**МІНІМАЛЬНИЙ РОЗМІР ПЕНСІЇ ПО ВТРАТІ ГОДУВАЛЬНИКА –
2 ПРОЖИТКОВИХ МІНІМУМИ ДЛЯ ОСІБ, ЯКІ ВТРАТИЛИ
ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ**

Члени сім'ї, які мають право на пенсію в разі втрати годувальника

Право на пенсію в разі втрати годувальника мають непрацездатні члени сімей загиблих, померлих або таких, що пропали безвісти військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію, які перебували на їх утриманні. Незалежно від перебування на утриманні годувальника пенсія призначається:

непрацездатним дітям; непрацездатним батькам і дружині (чоловікові), якщо вони після смерті годувальника втратили джерело засобів до існування, та непрацездатним батькам і дружині (чоловікові) військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію, які загинули чи померли або пропали безвісти в період проходження служби або пізніше внаслідок поранення, контузії, каліцтва чи захворювання, що мали місце під час служби.

УВАГА! Батьки військовослужбовців мають право на призначення дострокової пенсії за віком, після досягнення чоловіками 55 років, жінками - 50 років, за наявності страхового стажу не менше 25 років - для чоловіків і не менше 20 років - для жінок.

Непрацездатними членами сім'ї вважаються:

- діти, брати, сестри та онуки до 18 років або старші цього віку, якщо вони стали особам з інвалідністю до досягнення 18 років. При цьому братам, сестрам та онукам право на пенсію надається у тих випадках, якщо у них немає працездатних батьків;
- батьки та дружина (чоловік), якщо вони досягли пенсійного віку встановленого або є особам з інвалідністю;
- батьки та дружини (якщо вони не взяли повторний шлюб) військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію, які загинули, померли чи пропали безвісти в період проходження служби або померли після звільнення зі служби, але внаслідок поранення, контузії, каліцтва, одержаних при виконанні обов'язків військової служби (службових обов'язків), захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті, ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи чи виконанням інтернаціонального обов'язку, мають право на пенсію не раніш як за 5 років до досягнення пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», або якщо вони є особам з інвалідністю.
- дід і бабуся - при відсутності осіб, які за законом зобов'язані їх утримувати;
- дружина (чоловік) або один з батьків чи дід, бабуся, брат або сестра, незалежно від віку і працездатності, якщо вона (він) зайнята доглядом за дітьми, братами, сестрами чи онуками померлого годувальника, які не досягли 18-річного віку, і не працює.

Документи для призначення пенсії по втраті годувальника

- заява;
- паспорт та його копія;
- копія свідоцтва про смерть годувальника / витяг з ЄРДР, що підтверджуватиме факт внесення до реєстру інформації про безвісне зникнення особи;
- витяг з наказу про виключення годувальника зі списків особового складу в/ч у зв'язку зі смертю;
- висновок про обставини загибелі чи смерті внаслідок поранення, контузії, каліцтва, одержаних під час проходження служби при виконанні службових обов'язків (обов'язків військової служби);
- довідка уповноважених органів з місця проживання про перебування членів сім'ї на утриманні померлого (загиблого) годувальника або рішення суду про перебування на утриманні;
- довідка МСЕК про визнання особи особою з інвалідністю;
- копія ідентифікаційного коду платника податків;
- довідка ВАТ «Ощадбанк», «ПриватБанк» або інший документ, що підтверджує відкриття рахунку, назву та номер відділення ВАТ «Ощадбанк», «ПриватБанк».

Додатково можуть подаватись (вимагатись) такі документи

Особам (діти, брати, сестри та онуки, які не досягли 18 років, або старші цього віку, якщо вони стали особам з інвалідністю до досягнення 18 років) потрібно подати такі документи:

- копія свідоцтва про народження;
- довідка з навчального закладу про навчання із зазначенням дати його закінчення, а також про перебування на повному державному утриманні;
- довідка ЛКК про визнання дитини особою з інвалідністю або довідка МСЕК про визнання особи особою з інвалідністю з дитинства;
- копії свідоцтв про смерть батьків або інші документи, які підтверджують відсутність батьків (у разі призначення пенсії братам, сестрам, онукам);
- рішення суду про всиновлення;
- копія рішення про опіку чи піклування (у разі призначення пенсії дітям, які втратили обох батьків).

Батькам, дружині (чоловіку), якщо вони досягли пенсійного віку), батьки та дружини (якщо вони не взяли повторний шлюб), дружина (чоловік) або один з батьків чи дід, бабуся, брат або сестра, незалежно від віку і працездатності, якщо вона (він) зайнята доглядом за дітьми, братами, сестрами чи онуками померлого годувальника, які не досягли 8-річного віку, і не працює) потрібно подати такі документи:

- копія свідоцтва про шлюб;
- довідка МСЕК про визнання особи особою з інвалідністю;
- копія трудової книжки або довідка органів ДФС про облік платника податків – СПД (у разі догляду) .

Батькам, дружині (чоловіку), діду та бабусі (дід, бабуся – за відсутності осіб, які зобов'язані їх утримувати), додатково потрібно подати такі документи:

- довідка МСЕК (за наявності групи інвалідності);
- копія свідоцтва про народження померлого годувальника або рішення суду про встановлення родинних стосунків;
- довідка уповноваженого органу з місця проживання або рішення суду про перебування на утриманні померлого годувальника (для призначення пенсії вітчиму або мачусі).

Документи для встановлення надбавок до пенсії

Згідно з законами України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні», «Про донорство крові та її компонентів», «Про статус гірських населених пунктів в Україні» подаються:

документи про визнання заявника ветераном війни, особою, на яку поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», або особою, яка має особливі заслуги перед Батьківщиною (для підвищення пенсій згідно зі ст. ст. 12–16 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»);

документи про визнання особи такою, що має особливі заслуги перед Батьківщиною (для підвищення пенсії відповідно до ст. 9 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні»);

документи про визнання заявника реабілітованим або членом сім'ї реабілітованого (для підвищення пенсій відповідно до ст. 47 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»);

документи про надання статусу особи, яка проживає, працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського (для збільшення пенсії згідно зі ст. 6 Закону України «Про статус гірських населених пунктів в Україні»);

документи про надання статусу учасника ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС чи потерпілого від Чорнобильської катастрофи (для призначення щомісячної додаткової пенсії відповідно до ст.ст. 50–51 та щомісячної компенсації сім'ям за втрату годувальника відповідно до ст. 52 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»);

документи про нагородження знаками «Почесний донор України», «Почесний донор СРСР» (для встановлення надбавки до пенсії відповідно до ст. 13 Закону України «Про донорство крові та її компонентів»).

УВАГА! Максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати 10 прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність. (ч. 5 ст.43 ЗУ «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»).

Порядок призначення пенсій у зв'язку з інвалідністю

1 Звернутись із заявою про призначення пенсії по інвалідності особам, звільненим з військової служби, та про призначення пенсії в разі втрати годувальника членам сім'ї померлого годувальника – до уповноваженого структурного підрозділу (УСП) свого відомства, що відповідає за підготовку та подання документів для призначення пенсії.

3 Орган, що призначає пенсію, не пізніше 10 днів після надходження заяви з необхідними документами приймає рішення щодо призначення пенсії.

2 Зазначений УСП у 10-денний термін з дня одержання заяви про призначення пенсії оформлює всі необхідні документи і своє подання про призначення пенсії, ознайомлює з ним особу, якій оформлюється пенсія, і направляє всі документи до головного управління Пенсійного фонду України в області чи місті Києві за місцем проживання (реєстрації) особи.

4 Орган Пенсійного Фонду України видає пенсійне посвідчення або повідомляє рішення про відмову не пізніше 5 днів з моменту прийняття відповідного рішення.

УВАГА! УСП має надати допомогу особі в одержанні відсутніх на момент подання заяви документів для призначення пенсії. У разі, якщо підготовлені не всі необхідні для призначення пенсії документи, подаються наявні документи, а документи, яких не вистачає, подаються пізніше. При поданні документів до закінчення тримісячного терміну з дня отримання роз'яснення, днем звернення за призначенням пенсії вважається день подання заяви або дата відправлення документів поштою.

Інші надбавки та допомога до пенсії

- надбавка непрацюючим пенсіонерам, що мають на утриманні непрацевдатних членів сім'ї – 50% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працевдатність, на кожного непрацевдатного члена сім'ї;
- державна соціальна допомога на догляд особам з інвалідністю I групи внаслідок каліцтва, одержаного в результаті нещасного випадку, не пов'язаного з виконанням обов'язків військової служби, або внаслідок трудового каліцтва, професійного чи загального захворювання або одиноким пенсіонерам, які зависно від лікарсько-консультативної комісії потребують догляду, у порядку й на умовах, передбачених Законом України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю». Надбавки та державна соціальна допомога на догляд особам з інвалідністю I групи можуть нараховуватися одночасно;
- надбавка особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, у порядку й на умовах, передбачених ст. 16 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» - 70% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працевдатність, а особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, – у порядку й на умовах, передбачених ст. 9 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», – 200 % мінімальної пенсії за віком.

Цільова допомога

Відповідно до Закону України «Про поліпшення матеріального становища учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни» особам з інвалідністю внаслідок війни та учасникам бойових дій виплачується щомісячна цільова грошова допомога:

особам з інвалідністю війни I групи – 70 грн,

особам з інвалідністю війни II і III груп – 50 грн,

учасникам бойових дій – 40 грн.

**Особи з інвалідністю
внаслідок війни I групи**
70 грн.

**Особи з інвалідністю
внаслідок війни II і III груп**
50 грн.

**Учасники
бойових дій**
40 грн.

УВАГА! Зазначена допомога надається незалежно від розміру пенсій та надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги та пенсій за особливі заслуги перед Батьківщиною.

4.7. Порядок оскарження порушення прав

Конституція України встановлює наступні способи захисту прав і законних інтересів:

- Стаття 40 Конституції України: адміністративно – правовий спосіб захисту прав і свобод громадян через письмові або усні звернення до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, що зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк;
- Стаття 55 Конституції України: судовий захист прав і свобод, який гарантується кожному громадянину і реалізується в встановленому в ст.1 Закону України «Про судоустрій» у формах цивільного, господарського, адміністративного, кримінального, а також конституційного судочинства.

Досудовий порядок оскарження

За Законом України «Про звернення громадян» звернення громадян - викладені в письмовій або усній формі пропозиції (зауваження), заяви (клопотання) і скарги.

Пропозиція (зауваження) – звернення громадян, де висловлюються порада, рекомендація щодо діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування, депутатів усіх рівнів, посадових осіб, а також думки щодо врегулювання суспільних відносин та умов життя громадян, вдосконалення правової основи державного і громадського життя, соціально-культурної та інших сфер діяльності

держави і суспільства.

Заява (клопотання) – звернення громадян із проханням про сприяння реалізації закріплених Конституцією та чинним законодавством їхніх прав та інтересів або повідомлення про порушення чинного законодавства чи недоліки в діяльності підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, народних депутатів України, депутатів місцевих рад, посадових осіб, а також висловлення

думки щодо поліпшення їхньої діяльності. Клопотання - письмове звернення з проханням про визнання за особою відповідного статусу, прав чи свобод тощо.

Скарга – звернення з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб.

ДОДАТКОВО! Запит на інформацію – це прохання особи до розпорядника інформації надати публічну інформацію, що знаходиться у його володінні. Окрім того, особа може звернутися із відповідним запитом за інформацією незалежно від того, стосується ця інформація її особисто чи ні, без пояснення причини подання запиту.

Які рішення можна оскаржити?

- порушено права і законні інтереси чи свободи громадянина;
- створено перешкоди для здійснення громадянином його прав і законних інтересів чи свобод;
- незаконно покладено на громадянина які-небудь обов'язки або його незаконно притягнуто до відповідальності.

Вимоги до звернення:

1. Направляється органам та посадовим особам, до повноважень яких належить вирішення порушених у зверненнях питань.
2. Необхідно зазначити прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання, інформація суті порушеного питання, прохання чи вимоги.
3. Усне звернення викладається громадянином і записується посадовою особою на особистому прийнятті, а письмове - надсилається поштою чи передається відповідного органу особисто або через уповноважену особу.

Строк розгляду: **30 днів**.

Звернення, які не потребують додаткового вивчення - невідкладно, але не пізніше **15 днів**.

Звернення, які потребують додаткового вивчення - не пізніше **45 днів**.

Судовий порядок оскарження

УВАГА! Звернення до суду є складним завданням, тому важливо знайти юриста або адвоката, який зможе фахово допомогти з оскарженням.

Безкоштовна правова допомога для ветеранів та членів сім'ї загиблого

ПЕРВИННА ПРАВОВА ДОПОМОГА

Що вона в себе включає?

- надання правової інформації
- консультації і роз'яснення з правових питань
- складення заяв, скарг та інших документів правового характеру
- консультації, роз'яснення та підготовка проєктів договорів користування земельними ділянками (оренда, суборенда, земельний сервітут, емфітевзис, суперфіцій) для сільського населення - власників земельних ділянок
- допомога в забезпеченні доступу до вторинної правової допомоги та медіації

Хто надає первинну безоплатну правову допомогу?

- органи виконавчої влади;
- органи місцевого самоврядування;
- фізичні та юридичні особи приватного права;
- спеціалізовані установи;
- центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги (центри БВПД).

Як отримати первинну безоплатну правову допомогу?

Варіант 1: Зателефонувати на гарячу лінію системи БВПД та отримати усну правову консультацію. **0 800 213 103 (цілодобово та безкоштовно)**

Варіант 2: Знайти своє питання на довідково-інформаційній платформі: wiki.legalaid.gov.ua

Варіант 3: Звернутись до Центру БПД чи будь-якого іншого суб'єкта надання первинної правової допомоги особисто (усно чи в письмовій формі).

1. Знайти адресу найближчого центру на сайті legalaid.gov.ua/tsentry
2. Зателефонувати на гарячу лінію системи БВПД - **0 800 213 103**

УВАГА!

Особа може звернутись до будь-якого Центру БВПД чи іншого суб'єкта надання безоплатної первинної правової допомоги, у тому числі перебуваючи в АТО/ООС/інших заходах оборони держави!

Які документи потрібно мати із собою?

- Паспорт чи будь-який інший документ, що посвідчує особу
- Усі документи, котрі можуть стати у нагоді при наданні консультацій чи написанні документів.

Строки:

У разі письмового звернення до Центру БВПД (чи іншого органу виконавчої влади або місцевого самоврядування) таке звернення повинно бути розглянуте і виконане протягом:

календарних днів –
з надання правової
інформації

календарних днів – надання консультацій
і роз'яснень з правових питань, складання
заяв, скарг та інших документів правового
характеру

Якщо питання, порушені у зверненні, не належать до компетенції органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування, до якого надійшло звернення, такий орган протягом 5 календарних днів надсилає це звернення до відповідного органу та повідомляє про це особу.

Чи це повністю безкоштовно?

Так! Важливо, що жоден уповноважений орган не може вимагати будь-якої плати за надання такої допомоги, навіть за друк чи бланки.

- I. Військовозобов'язаним
- II. Резервістам
- III. Військовослужбовцям
- IV. Ветеранам
- V. Громадським об'єднанням ветеранів

Громадські об'єднання ветеранів

ЗУ «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 року №4572-VI, ЗУ «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 року №755-IV, 5 Наказ МФУ від 09.12.2011 №1588 «Про затвердження Порядку обліку платників податків і зборів», Наказ Міністерства юстиції України від 09.02.2016 №359/5 «Про затвердження Порядку державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи».

Громадське об'єднання за організаційно-правовою формою утворюється як громадська організація або громадська спілка.

Громадська організація	Громадська спілка
засновниками громадської організації можуть бути тільки фізичні особи (незалежно від наявності громадянства, проте лише ті, які перебувають на території України на законних підставах)	заснувати можуть лише юридичні особи (окрім тих юридичних осіб, які створені органами державної влади чи місцевого самоврядування). Засновниками спілки можуть бути 2 і більше юридичні особи (приватного права). УВАГА! Громадську спілку не може засновувати юридична особа, єдиним засновником якої є одна і та ж особа.

Визначення мети та напрямів діяльності не має законодавчих особливостей для обох видів об'єднань.

5.1 Основні етапи створення Реєстрація громадської організації/спілки

Для реєстрації громадської організації керівник або особа (особи), яка має право представляти громадську організацію для здійснення реєстраційних дій, протягом 60 днів з дня утворення громадської організації подають (надсилають поштовим відправленням) до уповноваженого органу з питань реєстрації за місцезнаходженням громадської організації заяву за формою, затвердженою Міністерством юстиції України (Наказ № 3268/5 від 18.11.2016), до якої додаються:

- примірник протоколу установчих зборів;
- статут;
- відомості про керівні органи громадської організації із зазначенням прізвища, ім'я, по батькові (за наявності), дати народження керівника, членів інших керівних органів, посади в керівних органах, контактного номера телефону та інших засобів зв'язку,
- відомості про особу (осіб), яка має право представляти громадську організацію для здійснення реєстраційних дій, до яких додається письмова згода цієї особи, якщо така особа не була присутня на установчих зборах.

УВАГА! Громадську організацію зі статусом юридичної особи можна зареєструвати онлайн. Така функція доступна на порталі «Онлайн-будинку юстиції» та Урядовому порталі в розділі «Електронні послуги». Для реєстрації необхідно мати ЕЦП та подати повний пакет документів (статут, протокол установчих зборів, тощо) через персональний кабінет. Випуску з ЄДР можна завантажити в персональному кабінеті, послуга – безкоштовна.

УВАГА! Реєстрація громадської організації здійснюється безоплатно.

Статут обов'язково має містити:

- відомості про найменування ГО (та скорочене найменування за наявності);
- мету та цілі діяльності;
- порядок набуття і припинення членства (участі) в громадському об'єднанні;
- права та обов'язки його членів (учасників);
- порядок формування і повноваження керівних органів ГО, строк їхніх повноважень, а також періодичність засідань і процедуру прийняття рішень керівними органами;
- порядок звітування керівних органів перед учасниками і механізм оскарження діянь керівних органів, джерела походження та порядок використання майна;
- порядок прийняття рішення щодо саморозпуску, реорганізації та використання коштів.

У статуті громадського об'єднання можуть бути передбачені додаткові положення щодо створення, діяльності та саморозпуску чи реорганізації громадського об'єднання, що не суперечать закону.

Символіка громадського об'єднання

Зареєструвати символіку можна вже після реєстрації ГО.

Для реєстрації державному реєстратору подають такі документи:

- заяву про державну реєстрацію символіки;
- копію установчого документа (статуту);
- оригінал або нотаріально посвідчену копію рішення уповноваженого органу управління юридичної особи про затвердження символіки, визначення виду символіки, її опис, зображення символіки (прапора та/або емблеми для ГО) у паперовій та електронній формі;
- документ про сплату адміністративного збору – у випадках, передбачених Законом.

УВАГА! Адміністративний збір за реєстрацію символіки наразі складає 0,06 прожиткового мінімуму для працездатних осіб за державну реєстрацію символіки політичної партії, організації роботодавців, об'єднання організації роботодавців. Збору за реєстраційні дії щодо символіки ГО не передбачено!

УВАГА! Забороняється використання зареєстрованої символіки громадського об'єднання фізичними та юридичними особами без згоди такого об'єднання та для цілей, не пов'язаних з діяльністю такого громадського об'єднання.

Відокремлені підрозділи громадських об'єднань

Відокремленим підрозділом ГО може бути її філія або представництво.

Філією є відокремлений підрозділ юридичної особи, що розташований поза її місцезнаходженням та здійснює всі або частину її функцій. Представництвом є відокремлений підрозділ юридичної особи, що розташований поза її місцезнаходженням та здійснює представництво і захист інтересів юридичної особи.

Керівник філії або представництва призначається керівним органом громадської організації. Відомості про філії та представництва юридичної особи включаються до єдиного державного реєстру.

УВАГА! Філія не є самостійною юридичною особою і діє на підставі положення, яке затверджується ГО. Рішення про відкриття рахунку, оформлення печатки та компетенцію філії ухвалюється уповноваженими органами громадського об'єднання (організації). Власником майна філії чи представництва є ГО.

Процедура реєстрації філії

- 1 Прийняття рішення (якщо іншого не передбачено статутом, рішення приймається простою більшістю голосів учасників загальних зборів). Призначення керівника та надання йому довіреності.
- 2 Затвердження положення про діяльність філії. Типових форм законодавством не передбачено. Проте орієнтовний мінімальний обсяг інформації складають відомості про:
  - назву філії та її адресу;
  - структуру і функції підрозділу, порядок його взаємодії із ГО;
  - повноваження керівника;
  - порядок подання звітності. П. 20 ч. 2 статті 9 ЗУ «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» містить відомості, які обов'язково вносяться до ЄДР про відокремлений підрозділ юридичної особи.
- 3 Взяття філії на облік в ЄДР та в податкових органах. Взяття філії на облік платників податків і зборів здійснюється після внесення відомостей до ЄДР.

УВАГА! Податковим номером філії або представництва, як і у випадку з ГО, є код ЄДР.

- 4 Відкриття банківських рахунків, передача майна.

Неприбутковість громадського об'єднання

УВАГА! Включення до Реєстру неприбуткових організацій не здійснюється автоматично. Дата присвоєння (скасування) ознаки неприбутковості вказує на початок чи закінчення її дії. Отримати ознаку неприбутковості може лише юридична особа.

Виключення ГО з Реєстру неприбуткових організацій можливе в таких випадках:

- ▶ використання доходів ГО на інші цілі, відмінні від утримання ГО, реалізації її статутних завдань;
- ▶ розподіл доходів між членами організації (окрім оплати праці працівників, сплати обов'язкових платежів до бюджету);
- ▶ невідповідність установчих документів вимогам податкового законодавства;
- ▶ реорганізація чи ліквідація організації за ініціативою ГО. Подати таку заяву можна онлайн.

Вимоги до статуту неприбуткової організації:

- ▶ має заборону розподілу отриманих доходів (прибутків) або їхньої частини серед засновників (учасників у розумінні Цивільного кодексу України), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб;
- ▶ передбачає передачу активів одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду, іншим юридичним особам, що здійснюють недержавне пенсійне забезпечення відповідно до закону (для недержавних пенсійних фондів), або зарахування до доходу бюджету в разі припинення юридичної особи (у результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення).

Для отримання актуальних форм звітності є можливість використовувати довідник Програмного забезпечення для формування та подання звітності до «Єдиного вікна подання електронної звітності». Звіт про діяльність громадської організації (Форма державного статистичного спостереження) – на сайті Держстату України.

5.2. Подання звітності громадськими об'єднаннями
Подання звітності громадським об'єднанням

Звіт	Орган	Строк	Коментарі	Підстава подання	Форма:
Звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації	До органу ДФС за місцем перебування	До 1 березня, що настає після звітного періоду (річна)	Зазначають доходи, витрати неприбуткової організації	Абз. 2, 4 п. 46.2 ст. 46 ПК України	
Фінансова звітність	До органу ДФС за місцем перебування (у вигляді додатку до вище вказаного звіту про використання доходів (прибутків))	До 1 березня, що настає після звітного періоду (річна)	Зазначають активи (оборотні, необоротні), пасиви, поточні зобов'язання, фінансовий результат неприбуткової організації	Абз. 2, 4 п. 46.2 ст. 46 ПК України	Наказ Мінфіну України від 25.02.2000 року №39 «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» Наказ Мінфіну від 07.02.2013 року №73 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»
	До органів статистики	Річна фінансова звітність (до 28 лютого) – для ОГС, які підпадають під суб'єкти мікро/малого підприємництва; або річна (до 28 лютого) та квартальна (до 25 числа місяця після кварталу) – ОГС, які підпадають під суб'єкти середнього / великого підприємництва			

<p>Форма державного статистично-госпостереження: №1 – громадська організація: «Звіт про діяльність громадської організації»</p>	<p>До органів статистики</p>	<p>До 10 березня, що настає після звітного періоду (річна)</p>	<p>Подають лише громадські об'єднання</p>	<p>Ч. 2 ст. 18 Закону України «Про державну статистику»</p>	<p>№1 – громадська організація (річна), затверджено Наказом Держстату 23.11.2016 року №221</p>
<p>Декларація з податку на прибуток підприємств</p>	<p>До органу ДФС за місцем перебування</p>	<p>Протягом 40 календарних днів після кварталу (квартальна) або до 1 березня, що настає після звітного періоду (річна)</p>	<p>У разі відсутності ознаки неприбутковості або у разі порушення розподілу коштів</p>	<p>Абз. 1, 2 п. 46.2 ст. 46 ПК України</p>	<p>Наказ Мінінфіну України від 20.10.2015 року №897 «Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств»</p>
<p>Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку (форма №1 ДФ з податку на доходи фізичних осіб)</p>	<p>До органу ДФС за місцем перебування</p>	<p>Протягом 40 календарних днів після кварталу (квартальна)</p>	<p>У разі працевлаштування фізичних осіб та укладення договорів із фізичними особами, фізичними особами-підприємцями. Зазначають суми нарахованого та виплаченого доходу по кожній фізичній особі: дата прийняття, звільнення; оподаткування процентів, виграшів (прізів) у лотерею та військовий збір; загальна кількість фізичних осіб, які працювали за трудовими та за цивільно-правовими договорами.</p>	<p>П. п. «б» п. 176.2 ст. 176 ПК України</p>	<p>Наказ Мінінфіну України від 13.01.2015 року №4 «Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку (форма №1 ДФ) та Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку</p>
<p>Звіт щодо сум нарахованого єдиного внеску на загально-обов'язкове державне соціальне страхування</p>	<p>До органу ДФС за місцем перебування</p>	<p>Протягом 20 днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця (місячна)</p>	<p>У разі працевлаштування фізичних осіб або підписання цивільно-правових договорів із фізичними особами. Зазначають суми нарахованого єдиного соціального внеску</p>	<p>П. 4 ч. 2 ст. 6 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загально-обов'язкове державне соціальне страхування»</p>	<p>Наказ Мінінфіну України від 11.04.2016 року №441 «Про внесення змін до Порядку формування та подання страховальниками звіту щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»</p>

Декларація з податку на додану вартість	До органу ДФС за місцем перебування	Протягом 20 днів, що настають за останнім календарним днем звітного місяця (місячна)	У разі реєстрації платником податку на додану вартість	П. 203.1 ст. 203 ПК України	Наказ Мінфіну України від 28.01.2016 №21 «Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість»
Податкова декларація з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	До органу ДФС за місцем перебування об'єкта/об'єктів	До 20 лютого цього ж року (обчислюють суму податку на 1 січня) з розбивкою річної суми рівними частинами поквартально.	У разі наявності нерухомого майна, відмінного від земельної ділянки, у правах власності	П. п. 266.7.5 п. 266.7 ст. 266 ПК України	Наказ Мінфіну України від 10.04.2015 року №408 «Про затвердження форми Податкової декларації з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки»
Податкова декларація з плати за землю (земельний податок та/або орендна плата за земельні ділянки державної або комунальної власності)	До органу ДФС за місцем перебування земельної ділянки	Протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця (місячна) або до 20 лютого поточного року подають на поточний рік із розбивкою річної суми рівними частинами за місяцями (річна)	У разі наявності земельної ділянки або її оренди (оренди земельної ділянки державної або комунальної форми власності). При поданні першої декларації (фактичного початку діяльності, як платника плати за землю), разом із нею Організація подає довідку (витяг) про розмір нормативної грошової оцінки земельної ділянки, а надалі таку довідку подають у разі затвердження нової нормативної грошової оцінки землі.	П. 286.2, 286.3 ст. 286 ПК України	Наказ Мінфіну України від 16.06.2015 року №560 «Про затвердження форми Податкової декларації з плати за землю (земельний податок та / або орендна плата за земельні ділянки державної або комунальної власності)»
Податкова декларація з транспортного податку	До органу ДФС за місцем реєстрації об'єкта	Самостійно обчислюють суму податку станом на 1 січня звітного року і до 20 лютого цього ж року подають декларацію	У разі наявності легкового автомобіля, з року випуску якого минуло не більше, ніж п'ять років (включно) та середньоринкова вартість якого становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року.	П.п. 267.6.4 п. 267.6 ст. 267 ПК України	Наказ Мінфіну України від 27.06.2017 року №595 «Про внесення змін до форми Податкової декларації з транспортного податку»

<p>Звіт про суми податкових пільг</p>	<p>До органу ДФС за місцем перебування</p>	<p>За три, шість, дев'ять і дванадцять календарних місяців за місцем його реєстрації протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового періоду (квартальна)</p>	<p>У зв'язку з отриманням податкових пільг, платник податків веде облік сум таких пільг та складає звіт про суми податкових пільг</p>	<p>Ст. 30 ПК України, П. 2 Постанови КМУ № 1233</p>	<p>Постанова КМУ від 27 грудня 2010 року № 1233 «Про затвердження Порядку обліку сум податків та зборів, не сплачених суб'єктом господарювання до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг»</p>
<p>Звіт про наявність та розподіл гуманітарної допомоги в іноземній валюті Звіт про наявність та розподіл гуманітарної допомоги в іноземній валюті</p>	<p>До Мінсоцполітики України та органу ДФС за місцем перебування</p>	<p>До 5 числа кожного місяця (місячна); (до повного використання всього обсягу отриманої гуманітарної допомоги); протягом 5 днів після повного використання (звіт про цільове використання гуманітарної допомоги у вигляді іноземної валюти)</p>	<p>У разі отримання гуманітарної допомоги в іноземній валюті</p>	<p>П. 7 постанови КМУ від 22 березня 2000 року № 542 «Про затвердження Порядку використання гуманітарної допомоги у вигляді коштів в іноземній валюті з рахунків в іноземній валюті отримувачів гуманітарної допомоги»</p>	<p>Довільна форма</p>
<p>Звіт про наявність та розподіл гуманітарної допомоги (товари)</p>	<p>До Мінсоцполітики</p>	<p>До 5 числа кожного місяця (місячна); (до повного використання всього обсягу отриманої гуманітарної допомоги)</p>	<p>У разі отримання гуманітарної допомоги у вигляді товарів</p>	<p>Ст. 11 Закону України від 22.10.1999 року № 51 «Про гуманітарну допомогу»</p>	<p>Рекомендована форма msp.gov.ua/news/8463.html </p>
<p>Звіт про стан реалізації проекту (програми)</p>	<p>До Мінекономрозвитку</p>	<p>До 1 лютого, що настає за звітним періодом (річна); до 10 числа наступного місяця картку піврічного моніторингу проекту (програми) (піврічна)</p>	<p>У разі отримання міжнародної технічної допомоги</p>	<p>П. 25 постанови КМУ від 15 лютого 2002 року № 153 «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги»</p>	<p>Постанова КМУ від 15 лютого 2002 року № 153 «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги»</p>

<p>Фінансовий та підсумковий звіти про виконання договору та обсяг використаних бюджетних коштів (проміжний)</p>	<p>До органу, який провів конкурс</p>	<p>Після виконання (реалізації) програми (проєкту, заходу) (більш точний строк визначає організатор конкурсу)</p>	<p>У разі отримання бюджетних коштів із державного або місцевого бюджетів</p>	<p>П. 23, 27 постанови КМУ від 12.10.2011 р. №1049 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проєктів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка»</p>	<p>Форму встановлює організатор конкурсу</p>
<p>Звіт про зайнятість і працевлаштування інвалідів (форма 10-ПІ)</p>	<p>До територіальних відділень Фонду соціального захисту інвалідів</p>	<p>До 1 березня, що настає за звітним періодом (річна)</p>	<p>Подають, якщо у неприбуткових організаціях працює 8 та більше осіб за трудовим договором</p>	<p>Абз. 9 ст. 19 Закону України від 21.03.1991 року №875 «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»</p>	<p>Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 10.02.2007 року №42 «Про затвердження форми звітності №10-ПІ (річна) «Звіт про зайнятість і працевлаштування інвалідів» та Інструкції щодо заповнення форми звітності №10-ПІ (річна)</p>
<p>Інформація про зайнятість і працевлаштування громадян, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню</p>	<p>До Державної служби зайнятості</p>	<p>До 1 лютого, що настає за звітним періодом (річна)</p>	<p>Подають, якщо у неприбутковій організації працює 8–20 осіб за трудовим договором або 5 %, якщо працює більше 20 осіб</p>	<p>Закон України від 05.07.2012 року №5067 «Про зайнятість населення»</p>	<p>Наказ Міністерства соціальної політики України від 16.05.2013 року №271 «Про затвердження Порядку надання роботодавцями державній службі зайнятості інформації про зайнятість та працевлаштування громадян, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню»</p>

5.3. Порядок фінансування громадських об'єднань ветеранів

Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті на фінансову підтримку громадських об'єднань ветеранів, заходи з відвідування військових поховань і військових пам'ятників та з відзначення святкових, пам'ятних та історичних дат, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від **14 лютого 2018 №156**

Порядок проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від **12 жовтня 2011 №1049**.

Бюджетні кошти, надані громадським об'єднанням, спрямовуються на:

реалізацію програм (проектів, заходів) громадських об'єднань

виконання (реалізацію) загальнодержавних програм (проектів, заходів) з урахуванням пріоритетних напрямів і форм їх виконання (реалізації), затверджених Мінветеранів на відповідний рік

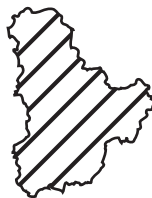
Загальнодержавний рівень виконання (реалізації) програми – провадження проектної діяльності на території більш як половини областей України, у тому числі м. Києва, та/або забезпечення участі у такій діяльності осіб з більш як половини областей України, у тому числі м. Києва.

Місцевий рівень виконання (реалізації) програми - провадження проектної діяльності на території адміністративно-територіальної одиниці (області, району, міста), з бюджету якої надається фінансова підтримка для виконання програми.

Обласний (районний, міський) рівень виконання програми – провадження проектної діяльності у більш як половині районів області (міст, селищ та сіл у районі, районів у місті (у разі наявності) та/або забезпечення участі у такій діяльності осіб з більш як половини районів області (міст, селищ та сіл у районі, районів у місті (у разі наявності).

Загальнодержавний конкурс з визначення кращих проєктів проводить і адміністрація Міністерство у справах ветеранів України. Одержувачами бюджетних коштів у загальнодержавному конкурсі можуть бути лише всеукраїнські громадські об'єднання ветеранів війни, жертв нацистських переслідувань та жертв політичних репресій

Місцеві конкурси (в містах, районах, областях) проводять та адмініструють територіальні управління соціального захисту населення. Порядок проведення конкурсу на місцевому рівні встановлюється місцевими органами шляхом прийняття відповідних програм

При підготовці рішень про проведення конкурсу органам місцевого самоврядування рекомендовано застосовувати Порядок використання коштів, затверджений постановою КМУ №156 та проводити конкурс відповідно до постанови КМУ №1049

Конкурсна пропозиція

Для участі в конкурсі інститути громадянського суспільства подають організаторові конкурсу конкурсні пропозиції

Конкурсна пропозиція – комплекс документів, які готуються інститутами громадянського суспільства для участі в конкурсі.

До початку конкурсу організатор конкурсу затверджує текст оголошення про проведення конкурсу, в якому зазначаються:

- пріоритетні завдання, що відповідають загальнодержавним та/або місцевим програмам і на виконання яких повинні спрямовуватися програми (проєкти, заходи), розроблені учасниками конкурсу (далі - пріоритетні завдання);
- перелік видів діяльності, що можуть бути підтримані організатором конкурсу;
- вимоги до конкурсної пропозиції;
- граничний обсяг фінансування однієї програми (проєкту, заходу) за рахунок бюджетних коштів;
- перелік статей витрат, визначений організатором конкурсу (у разі проведення конкурсу без використання електронної системи проведення конкурсу);
- адреса, за якою здійснюється подання конкурсних пропозицій (у разі проведення конкурсу без використання електронної системи проведення конкурсу);
- інформація про строки та умови подання конкурсних пропозицій;
- контактні дані відповідальної особи від організатора конкурсу для надання додаткової інформації;
- строки проведення конкурсу.

Оголошення про проведення загальнодержавного конкурсу та конкурсна документація оприлюднюється організатором конкурсу на власному офіційному веб-сайті та в інший прийнятний спосіб до **1 липня** поточного року, а про місцевий конкурс не пізніше **1 жовтня** поточного року

Строк приймання конкурсних пропозицій не повинен бути меншим ніж 30 днів з дня оголошення проведення конкурсу

Конкурсні пропозиції подаються організаторові конкурсу у друкованій та електронній формі за адресою та у строк, визначені в оголошенні про проведення конкурсу. При цьому не обмежується кількість подання тих конкурсних пропозицій.

Організатор конкурсу видає учасникові конкурсу довідку із зазначенням дати надходження конкурсної пропозиції та переліком наданих документів. Подані конкурсні пропозиції не повертаються учасникові конкурсу.

Конкурсна пропозиція повинна містити:

1

Заяву про участь у конкурсі, складену за формою, що затверджена організатором конкурсу

У заяві зазначається:

- найменування інституту громадянського суспільства
- назва програми (проєкту, заходу) за підписом керівника або уповноваженої особи інституту громадянського суспільства (у разі наявності ставиться печатка)

2

Опис програми (проєкту, заходу) та кошторис витрат, необхідних для виконання (реалізації) програми, за формою, що затверджена організатором конкурсу

Опис програми (проєкту, заходу) повинен містити:

- мету і завдання;
- план виконання із зазначенням строків та відповідальних виконавців на кожному етапі;
- очікувані результати та конкретні результативні показники виконання (реалізації) програми;
- інформацію про цільову аудиторію;
- залучені до виконання (реалізації) програми (проєкту, заходу) інші інститути громадянського суспільства;
- способи інформування громадськості про хід виконання (реалізації) програми, детальний розрахунок витрат та джерела фінансування.

3

Листи-підтвердження від інших установ та організацій, інститутів громадянського суспільства, наукових установ, органів місцевого самоврядування та органів державної влади залучених до виконання програми (реалізації проєкту, заходу)

4

Інформацію про діяльність громадської організації зокрема про досвід виконання програм (реалізації проєктів, заходів) протягом останніх двох років за рахунок бюджетних коштів та інших джерел фінансування, джерела фінансування інституту громадянського суспільства, його матеріально-технічну базу та кадрове забезпечення

Конкурсна пропозиція складається державною мовою. Відповідальність за достовірність інформації, що міститься у конкурсній пропозиції, несе учасник конкурсу. Декілька громадських об'єднань можуть спільно подати конкурсну пропозицію за однією програмою.

Організатор Конкурсу не допускає громадську організацію до участі в конкурсі в разі, коли:

- інформація, зазначена в конкурсній пропозиції, не відповідає інформації про інститут громадянського суспільства, що міститься у відкритих державних реєстрах;
- інститут громадянського суспільства не відповідає вимогам, зазначеним в абзаці першому пункту 6 Порядку проведення конкурсу, затвердженого постановою КМУ №1049;
- інститут громадянського суспільства відмовився від участі в конкурсі шляхом надсилання його організаторові офіційного листа;
- інститут громадянського суспільства перебуває у стадії припинення;
- конкурсну пропозицію подано після закінчення встановленого організатором строку подання конкурсних пропозицій та/або не в повному обсязі;
- встановлено факт порушення інститутом громадянського суспільства вимог бюджетного законодавства, крім попередження, протягом одного або двох попередніх бюджетних періодів;
- конкурсна пропозиція не відповідає загальнодержавному або відповідному адміністративно-територіальному рівню виконання (реалізації) програми (проекту, заходу).

Конкурс проводиться шляхом оцінювання поданих громадськими організаціями пропозицій, формування рейтингу конкурсних пропозицій та визначення переможців конкурсу відповідно до зазначеного рейтингу та обсягу бюджетних коштів для надання фінансової підтримки для виконання (реалізації) програм.

Проведення конкурсу

Члени конкурсної комісії індивідуально оцінюють конкурсні пропозиції за відповідними критеріями

Критерії оцінювання конкурсних пропозицій:

- відповідність запланованих заходів пріоритетним завданням, визначеним організатором конкурсу, та загальнодержавним та/або місцевим програмам;
- відповідність загальнодержавному або відповідному адміністративно-територіальному рівню виконання (реалізації) програми (проекту, заходу).

Конкурсна комісія приймає рішення про участь у другому етапі конкурсу конкурсних пропозицій, щодо яких більшість її членів зробили висновок про їх відповідність вказаним критеріям

За результатами оцінювання конкурсних пропозицій конкурсна комісія може рекомендувати організаторові конкурсу оголосити додатковий збір конкурсних пропозицій

2**Проведення відкритого захисту конкурсних пропозицій**

Рішення конкурсної комісії про проведення відкритого захисту оприлюднюється на власному веб-сайті організатора конкурсу не пізніше ніж за три робочих дні до початку відкритого захисту, учасники конкурсу інформуються про дату і час проведення конкурсу

Представники громадськості та засобів масової інформації мають право бути присутніми під час відкритого захисту як спостерігачі

Захист конкурсної пропозиції здійснює керівник або уповноважений представник учасника конкурсу (захист може здійснюватися у формі прямої трансляції)

Захист конкурсної пропозиції здійснюється державною мовою

У разі якщо учасник конкурсу письмово відмовився від відкритого захисту або не з'явився на відкритий захист конкурсної пропозиції, конкурсна комісія приймає рішення про припинення його подальшої участі в конкурсі, про що надсилає письмове повідомлення.

3**Оцінювання конкурсних пропозицій здійснюється за відповідними критеріями шляхом проставлення балів від 0 до 5**

Критерії оцінювання конкурсних пропозицій:

- відповідність програми (проекту, заходу) її (його) меті;
- реалістичність досягнення і значущість очікуваних результатів та результативних показників виконання (реалізації) програми (проекту, заходу);
- очікувана ефективність використання бюджетних коштів (співвідношення кошторису витрат, необхідних для виконання (реалізації) програми (проекту, заходу), та очікуваних результатів виконання (реалізації) програми (проекту, заходу);
- рівень кадрового та матеріально-технічного забезпечення, необхідного для виконання (реалізації) програми (проекту, заходу), досвід провадження діяльності у відповідній сфері.

Конкурсна комісія, утворена організатором конкурсу, на своєму засіданні підсумовує результати оцінки конкурсних пропозицій та складає рейтинг конкурсних пропозицій. Конкурсна комісія може рекомендувати виплатити більшу чи меншу на виконання (реалізацію) проекту ніж зазначена в оголошенні про проведення конкурсу.

У разі коли конкурсні пропозиції набирають однакову кількість балів, вище рейтингове місце займає конкурсна пропозиція, яка має вищі результативні показники виконання (реалізації) програми (проекту, заходу) із застосуванням принципу економного та ефективного використання бюджетних коштів. Відповідне рішення затверджується конкурсною комісією.

Конкурсна комісія на своєму засіданні може визначити прохідний бал. У разі встановлення прохідного балу до рейтингу конкурсних пропозицій включаються конкурсні пропозиції, що набрали суму балів, яка дорівнює прохідному балу або перевищує його.

Рейтинг конкурсних пропозицій оприлюднюється на веб-сайті організатора конкурсу.

У разі якщо кошти надаються за рахунок державного бюджету, інформація про результати конкурсу розміщується на урядовому веб-сайті «Громадянське суспільство і влада».

Рішення конкурсної комісії про результати оцінки конкурсних пропозицій може бути оскаржене учасником конкурсу у тижневий строк шляхом надсилання відповідного повідомлення організаторові конкурсу.

Протягом 15 днів після затвердження державного/місцевого бюджету конкурсна комісія на підставі рейтингу конкурсних пропозицій приймає рішення про визначення переможців конкурсу та про надання таким переможцям фінансової підтримки на виконання (реалізацію) програми

Протягом 20 днів після оголошення результатів конкурсу переможці повинні повідомити організатора конкурсу про те, чи не став їхній проект переможцем в конкурсі іншого організатора. У разі якщо проект інституту громадянського суспільства став переможцем за результатами декількох організаторів, то необхідно вибрати обрати одного організатора, від якого організація бажає отримувати фінансування

Протягом 27 днів після отримання рішення від інституту громадянського суспільства, організатор конкурсу затверджує перелік переможців, з якими будуть укладені договори про виконання (реалізацію) програми

Забороняється фінансування однієї й тієї ж програми за рахунок коштів державного чи міського бюджету від різних організаторів конкурсу

Інститут громадянського суспільства, який визнаний переможцем конкурсу та отримав фінансову підтримку за рахунок бюджетних коштів, бере участь у співфінансуванні програми в розмірі не менш як 15% необхідного обсягу фінансування.

Громадська організація, визнана переможцем конкурсу після виконання програми подає організатору конкурсу фінансовий та підсумковий звіти про виконання договору та обсяг реалізованих бюджетних коштів. Форма та строк подання таких фінансових звітів визначаються організатором конкурсу.

УВАГА!

Щоб отримати інформацію про умови проведення конкурсу з визначення програм, фінансова підтримка на виконання (реалізацію) яких надається на місцевому рівні, рекомендується звертатись до органів місцевого самоврядування.

Під час дії воєнного стану та протягом 9 місяців після його припинення або скасування встановлюється така процедура організації та проведення конкурсу:

Організатор конкурсу оголошує конкурс протягом 30 календарних днів після затвердження відповідного на бюджетний період.

ВАЖЛИВО!

Строк приймання конкурсних пропозицій - не менше 20 днів з дня оголошення проведення конкурсу.

Пріоритетні завдання повинні бути спрямовані на розв'язання проблем, актуальних під час воєнного стану!

В описі поданого проекту обов'язково зазначається:

1. забезпечення виконання проекту та досягнення очікуваних результатів у разі зміни безпекової ситуації в умовах воєнного стану;
2. рівень забезпечення безпеки учасників програми в умовах воєнного стану.

У разі визначення конкурсною комісією переможців конкурсу та обсягів коштів для надання фінансової підтримки для виконання програми ДО введення воєнного стану в Україні/ окремих її місцевостях та/або зменшення обсягу бюджетних асигнувань на фінансову підтримку протягом бюджетного періоду організатор конкурсу переглядає рішення конкурсної комісії та визначає переможців конкурсу з урахуванням:

- рейтингу конкурсних пропозицій;
- спрямованості пріоритетних завдань на розв'язання проблем, актуальних під час воєнного стану;
- відповідності видів діяльності вимогам правового режиму воєнного стану;
- наявного обсягу бюджетних коштів на фінансову підтримку.

Якщо з введенням воєнного стану неможливо завершити процедуру організації та проведення конкурсу, організатор конкурсу може припинити таку процедуру без визначення переможців конкурсу.

Український ветеранський фонд — державна бюджетна установа, яка забезпечуватиме підтримку ветеранів війни, членів їхніх сімей, родин загиблих, подальшу реабілітацію та реінтеграцію до мирного життя через відповідні проекти, (належить Міністерству у справах ветеранів України). Фонд має на меті розробку і впровадження сучасних проектів, спрямованих на підтримку ветеранів та їхніх родин. Він є стартовим майданчиком для підтримки ветеранського бізнесу.

Початок роботи Українського ветеранського фонду - 1 січня 2022 року.

Діяльність Українського ветеранського фонду має стати заміною програмі фінансування програм (проектів, заходів), розроблених ветеранськими ГО. За затвердженими пріоритетними напрямками діяльності та річною програмою Фонд щороку оголошує конкурси проектів.

У положенні про Український ветеранський фонд, яке затверджено наказом Мінветеранів № 263 від 20.12.2021, джерелами формування коштів Фонду є:

- кошти державного бюджету України;
- добровільні внески фізичних і юридичних осіб, у тому числі нерезидентів України;
- добровільні внески урядів, агентств та установ зарубіжних країн, міжнародних фінансових та інших організацій, у тому числі у формі цільових грантів;
- інші джерела, не заборонені законодавством України.

Альтернативні можливості для отримання фінансування

Громадський бюджет. Бюджет участі. Це можливість для кожного громадянина, організації брати участь в розподілі коштів місцевого бюджету шляхом створення проектів для покращення міста. Будь-яка фізична, юридична особа, громадська організація може подати проект, пов'язаний з покращенням життя в місті та взяти участь у конкурсі.

Про бюджет громадських ініціатив потрібно дізнаватись в органах місцевого самоврядування.

Конкурси проектів національно-патріотичного виховання від Міністерства молоді та спорту України.

Детальніше про проекти, форми заяви на участь у конкурсах, періоди проведення дивіться на офіційному сайті України dsmsu.gov.ua/index/ua/category/500

Отримати фінансову допомогу можна не лише за рахунок коштів державного чи місцевого бюджетів, але й за рахунок грантів від різних фондів та ініціатив, які надають гранти під різні проекти та заходи.

БЕЗКОШТОВНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ
ЮРИСТІВ ГО «ЮРИДИЧНА СОТНЯ»

0 800 308 100

legal100.org.ua
fb.com/yursotnya
instagram.com/yursotnya
t.me/yursotnya

Пам'ятка розроблена ГО «ВПО «Юридична Сотня». Авторські права належать ГО «ВПО «Юридична Сотня». Друк і тиражування цієї пам'ятки дозволяється будь-яким особам за умови повного збереження тексту, посилання на власників авторських прав та усі реквізити брошури. Розповсюдження брошури дозволяється виключно на безкоштовних засадах. Особа, яка здійснює друк брошури, має право розмістити на звороті пам'ятки внизу сторінки своє найменування та/або торгову марку із зазначенням «Надруковано за підтримки:». Особи, які порушують авторські права, несуть відповідальність, зазначену законом.